

Hotii de frumusețe

PASCAL BRUCKNER

TREI

gazeta
de literatură

Colecție coordonată de
MAGDALENA MĂRCULESCU

Pascal
BRUCKNER

HOȚII DE FRUMUSEȚE

Traducere din franceză
MAGDALENA POPESCU

PROLOG

Țocmai aprinsesem plafoniera și observasem, în oglinda retrovizoare, apariția unui rid în colțul ochiului stâng, când mașina a derapat. Hélène a apăsat adânc frâna, contravirând. Lanțurile nu mai mușcau. Am scos un țipăt, mașina s-a așezat de-a curmezișul drumului și s-a înfundat într-un morman de zăpadă. Era șapte seara, se înnoptase, ninsoarea cădea abundent.

Ne întorceam dintr-o vacanță la schi în Elveția, o stațiune cunoscută. Urăsc totuși muntele, doamnă doctor, și încă și mai mult frigul ce te pătrunde. Te taie. Dar Hélène, preocupată de educația mea, ținuse să mă inițieze în acest sport și să-mi ofere pe tavă măreția Alpilor. Culmile lor zimțate, aroganța lor minerală mă striviseră. Acești judecători de piatră nu au nicio indulgență; creștetele lor sunt totdeauna prea înalte, prea ascuțite. Întregul munte este doar o pedeapsă administrată oamenilor de către natură spre a-i umili. Vreme de opt zile îndurasem temperaturi polare, era sfârșitul lui ianuarie, și, echipat ca un cosmonaut, mă lansasem pe piste înghețate a căror diferență de nivel mă înspăimânta. Seara, mă întorceam frânt la hotel, cu obrajii și nasul stacojii, cu degetele paralizate de degerături. Hélène, în schimb, jubila; o fermeca ceea ce

îi sperie pe cei mai mulți: furtunile, schimbările bruște de temperatură, pantele vertiginoase. Abia dacă dormea noaptea, la nouă dimineața era pe schiuri, cobora cu grație, stârnind jerbe de pulbere albă care scânteia în soare și seara mai voia să se ducă să se și fâțâie prin discotecă. Altitudinea o entuziasma. Mă implora: „Lasă-te cucerit de măreția locurilor. Suntem în Elveția, națiunea prin excelență maternă, țâța Europei care împărstie de jur împrejur miere, ciocolată și torente de lapte. Fă-ți provizii de forță și sănătate.” Nu încercasem s-o contrazic. Dar după o săptămână, sătul de aerul pur și de sublim și simțind că până și zurgălăii de la sănii îmi deveniseră de nesuportat, am implorat-o să ne facem bagajele și să coborâm spre șesurile mai ospitaliere.

Hélène își luase mașina. Nu avusesem nicio obiecție, eu nu șofez. Era o frumoasă jucărie cromată, cam extravagantă, un amestec de fluiditate și forță, una dintre acele mașini nemțești, doar piele suplă și lemn de nuc, care nu rulează, ci înghit drumul. Hélène îi adăugase câteva accesorii și, trântit în scaunul meu, cu ochii pe jumătate închiși, în fața bordului luminat, savuram confortul unei cabine de pachebot. Torsul motorului mă legăna. În ziua aceea, în loc să ne întoarcem direct la Paris, hoinăriserăm, în ciuda vremii execrabile, întârziind la Lausanne pe dinaintea vitrinelor bogate, vizitând vreun muzeu, vreo capelă. Hélène nu se resemna să părăsească Elveția pe care o adora, unde, în copilărie, fusese dată la școală. Lacul Lemman devenise o mare băltoacă verde care înghițise Alpii și doar un pescăruș, tăind valurile, puneă o pată de lumină. Pe la jumătatea după-amiezii, apucată de o toană, Hélène părăsise autostrada, cotind spre munții Jura. Ținea s-o ia pe acest drum de hoinăreală ca să prelungească atmosfera de vacanță.

Am lăsat-o în voia ei. Așa era obiceiul între noi. Hélène se ocupa de detaliile materiale și de tot restul. Eram bronzat, ca toți schiorii, cu un strat de bună dispoziție factice sau mai degrabă eram rumeniți, arși de soare, cu cercuri albe în locul ochelarilor și cu obraji violacei. Ne întorceam ducând în portbagaj o valiză plină de oxigen pe care Hélène se pregătea să-l respire în doze mici la Paris.

Îmi aduc aminte de ardezia neagră a unui iaz sub un cer plumburiu. O rază a străpuns pentru o clipă grămada de nori, aruncând o pată de lumină sedefie și aproape numaidecât a început să cadă zăpada. Indiferentă la intemperii, Hélène conducea în viteză, cu radioul dat să-ți spargă urechile, casete cu Jimmy Hendrix, Curtise Mayfield, John Lee Hooker, hărmălaia asta mă asurzea. Bătea pe volan ritmul, reluând refrenul. Hélène era înnebunită după două lucruri: muzica neagră americană și înregistrarea convorbirilor cu ajutorul unui dictafon pe care îl branșa pe neașteptate. O făcea să râdă în hohote să se reasculte, să capteze automatismele, ineptiile spuse în timpul unei mese sau al unei întâlniri. Mașina devora obstacolele, transforma drumul într-un covor de cauciuc. Ghemuit în scaunul meu, cu retina ulcerată de ninsoare, moțaiam în pofida vacarmului. Hélène a dat radioul mai încet și m-a rugat să fiu atent la atmosfera de graniță, acele zone de schimbări și de tensiuni, unde o cultură abia se schițează, o alta se estompează. I-am replicat că, sub această aversă albă, nimic nu deosebește o țară de alta și că iarna nu are patrie. La o benzinărie, un pompist degerat ne vânduse lanțuri și ne sfătuisese să facem cale-întoarsă, din prudență. Hélène îi râsese în nas, eu îi admirasem bravura. Vama elvețiană și franceză, o cochetă clădire comună, cu obloane de lemn albastru, era închisă.

Drumul suia, virajele veneau unul după altul, tot mai abrupte. Brazi înalți, fantomatici, ne încadrau ca un cordon de soldați cu mâneci prăfuite. Detest acești arbori gregari, care nu știu să stea decât în grupuri, ca lupii. Ninsoarea hașura peisajul, se învâртеjea în fascicolul farurilor și curând tăblițele indicatoare fură acoperite. Țâșneau din negură niște repere, atât cât să ne dăm seama că acolo fuseseră borne, săgeți, nume de sate. A devenit repede evident că ne rătăciserăm și că mergeam pe băjbăite.

În ciuda puternicelor blocuri luminoase, farurile albe nu străpungeau ceața. O mare lăptoasă albea formele, înmuia unghiurile, voala chiar și traseul drumului. De mai multe ori, în ciuda lanțurilor, roțile patinaseră. Hélène se străduia să mențină direcția, mergeam în zig-zag și nu îndrăzneam să-mi imaginez ce s-ar fi întâmplat dacă ne-am fi întâlnit cu altă mașină. I-am sugerat să ne întoarcem, Hélène m-a făcut poltron și acest calificativ m-a liniștit. Dar majestuoasa limuzină găfăia pe pante ca o doi-cai putere vulgară. În fine, ajunsă la capătul forțelor, a derapat, a deviat brusc și s-a oprit. Hélène a încercat zadarnic să ambreieze din nou, vehicolul nostru nu mai răspundea. Eram blocați. Hélène s-a dat jos, a început să danseze sub ninsoare, a luat un pumn de zăpadă, l-a frământat și l-a zvârlit spre mine („Benjamin, o să ne petrecem noaptea aici, în mijlocul vijeliei: e minunat“). Hélène, peste care sufla încă entuziasmul înălțimilor, era euforică: chema vijelia ca s-o sfideze. Mi-am mai examinat încă o dată ochii la lumina plafoanierei. Nu încăpea îndoială, ridul ăsta nu fusese aseară aici, apăruse peste zi. Viața grevase pe pielea mea un nou stigmat. Dar acum, perspectiva unei nopți albe în automobil mă înspăimânta: trebuia să dorm cu orice preț, să șterg această cicatri-

ce indecentă. Rafale de vânt ne zgâlțâiau, muntele ne învăluia de jur-împrejur ca o cămașă de noapte.

Hélène și-a venit repede în fire și m-a convins să mergem după ajutoare. Jimmy Hendrix și cascadele lui de acorduri euforizante nu ne mai erau de mare folos. Eram încălțat cu ghetete îmblănite, îmbrăcat cu un hanorac solid. Am luat câțiva biscuiți și o lampă de buzunar care abia dacă-mi lumina picioarele. Hélène avea să mă aștepte la căldură: rezervorul era plin, motorul putea să mai huruie câteva ceasuri. M-am înfundat în beznă, biciuit de vânt. Îmi era ciudă pe mine că declinasem oferta Hélènei, care propusese să se ducă ea în locul meu, și blestemam convenția absurdă după care bărbatul preia toate riscurile. În fond, ea ne vârase în încurcătura asta, cu încăpățânarea ei de copil răsfățat, lacom de imprevizibil. Zăpada nu era moale, tăia ca sticla: fiecare fulg era un pumnal care îmi jupuia obrazul, frigea înainte de a se topi. Nu înfruntasem niciodată vreo primejdie, în afară de aceea de a trăi, care era prea destul ca să mă sperie. Înaintam din greu, cu răsuflarea tăiată, izbindu-mi una de alta mânușile cu un deget ca să mă încălzesc. Încercam să mă orientez urmând linia neagră a rășinoaselor ce mărgineau drumul. Îmi făceau un cordon de onoare, evocând niște *grooms* care purtau bagaje tăcuți: meseria lor era să primească zăpada. Uneori o rafală le clătina cren-gile, grămezi de pulbere albă cădeau în vrac pe pământ. Fredonam ca să-mi dau curaj; vocea abia îmi ajungea la auz. Singurul zgomot perceptibil era acela al cristalelor adăugându-se la cristale.

După o vreme, obișnuindu-mă cu întunericul, am remarcat în subarboret, la dreapta, un soi de drum carosabil și am luat-o pe acolo. Mă scufundam în troienele ridicate la rădăci-

na copacilor și după câteva minute transpirasem, cu răsuflarea tăiată. A trebuit să merg astfel, clătinându-mă și căzând, minute lungi. În luminișuri, printre copaci, se iveau stânci, ca niște pietre de mormânt încremenite de ger. Pierdut cum eram în această întindere albă, îmi veneau în minte idei îngrozitoare: aveam să dispar în vreo viroagă, atacat de o fiară sălbatică. Ce imbecil îndrăznise să afirme că planeta se încălzește? Zăpada înăbușea pasul, asurzea universul. În sfârșit, mi s-a părut că zăresc în depărtare fulgerul mărunț al unei lumini care a dispărut numaidecât. Am alergat, m-am întins la pământ de vreo două ori, cât eram de lung. Pe măsură ce mă apropiam, deslușeam contururile unei ferme pe jumătate îngropată în pământ, o singură fereastră la etajul întâi lăsa să se filtreze o lumină. Făceam semne patetice cu lampa de buzunar. Am urcat un șir de trepte, evident de curând măturate, și am bătut la ușa de la intrare.

— Vă rog, e cineva aici? Ajutați-mă, m-am rătăcit.

N-a venit niciun răspuns. M-am dat înapoi și am continuat să strig cât mă țineau puterile. Lumina de la primul etaj, pe care o văzusem aprinsă, era acum stinsă. Ușa nu avea nici clopoțel, nici sonerie, nici ciocănel. Am luat-o de-a lungul fațadei întunecate a clădirii, spărgându-mi plămânii („Ajutați-mă, am avut o pană pe drum cu soția mea, vă rog“). Vorbele mele mureau, abia rostite, înăbușite de vijelie. Cineva mă spiona din interiorul clădirii și refuza să-mi deschidă. Pipăiam pereții ca un păianjen, încercând să-mi dau seama de amplasamentul încăperilor, adulmecând aerul ca să simt vreo prezență omenească. Mă ridicam în vârful picioarelor dinaintea fiecărei ferestre, dar obloanele trase mă împiedicau să deslușesc ceva. Am devenit atunci persuasiv și, cu mâinile făcute pâlnie la gură, mi-am po-

vestit cu voce tare pățania. N-am trecut cu vederea niciun amănunt, declinându-mi identitatea și vârsta, precum și pe cele ale Hélènei; am spus chiar ce marcă de mașină avem, ba și numărul plăcii de înmatriculare. Voiam să le dovedesc că nu aveau de ce se teme. Ciudat sentiment să vorbești în plină noapte cu o casă tăcută.

Speriat de propriul meu solilocviu, am renunțat, nu fără să blestem egoismul proprietarului care mă văzuse și se ascundea. Eram înghețat, abătut. Am găsit cu greu drumul mare, luându-mă după propriile-mi urme ce nu fuseseră încă acoperite. Am grăbit pasul, speriat că o lăsasem pe Hélène atâta vreme singură. Și mereu brazi aceia îngrozitori, cu blana lor albă, strânși unii în alții, ca și cum ar fi păstrat o taină. Picioarele nu mă mai duceau, încovoierile mersului pe schiuri îmi reveneau de la sine, mă lansau înainte. Aveam să-mi risipesc în această întâmplare bruma de sănătate ce-mi mai rămăsese. Nimic nu obosește mai tare decât vacanța, ați remarcat, poate? Fulgii se năpusteau asupra mea ca niște insecte furioase, țesând o plasă cu ochiuri strânse, prin care izbuteam cu greu să respir. În cele din urmă, am găsit mașina acoperită cu un capșon de zăpadă, farurile ei găureau noaptea cu greu. De cum m-a văzut, Hélène a apăsât pe claxon; cu părul și genele mele albite, semănam cu un explorator pierdut pe banchiză. Era moartă de neliniște, îi părea rău că mă lăsase să plec singur și povestea mea a dezolat-o. Ceva era încă și mai grav: motorul slăbea sub acțiunea frigului, într-o oră avea să se gripeze. Temperatura scădea cu repeziciune. Aveam să dispărem sub un lințoliu înghețat. Trebuia să așteptăm sosirea vreunui utilaj de deszăpezire mulțumindu-ne cu niște fructe și biscuiți. Hélène își ceru scuze pentru această încurcătură și îmi promi-

se un cadou ca să fie iertată: mi-ar plăcea opt zile în Bahamas? Înecați într-un soi de scamă care se învâртеjea în rafale, ne pregăteam să ne amenajăm domiciliul de noapte. Soliditatea mașinii noastre era singurul lucru care mă reconforta, Hélène coborâse scaunele și confecționase două perne din saci. Mă înăbușise deja pe jumătate în pături și se pregătea să împartă niște prăjiturile, când un necunoscut răsări în lumina farurilor muribunde. Abia îi înregistrasem prezența, și fața i se lipi de parbriz, făcând să se topească zăpada adunată. Hélène urlă, scăpând prăjiturile. Doi ochi ne priveau, un obraz lipit de sticlă arăta ca un soi de colac de carne lividă. Ochii i se mișcau de la Hélène la mine, amănunțindu-ne cu lăcomie. Un sunet ieși din această înspăimântătoare figură.

— Iertați-mă dacă v-am speriat. Locuiesc în chalet-ul unde ați fost adineauri.

Musafirul nostru trebuia să-și ridice glasul, ne-a făcut semn cu mâna să coborâm geamul ca să-l putem auzi. Hélène întredeschise geamul fără să deblocheze portiera.

— Înțelegeți-mă: nu avem încredere în vagabonzi. Am vrut să-mi iau măsuri de precauție.

Toate acestea au fost spuse pe un ton morocănos, aproape agresiv. Hélène, pe jumătate liniștită, lăsă de un deget fereastra.

— Vreți să spuneți că l-ați urmărit pe soțul meu până aici?

(Convențional, Hélène și cu mine ne dăm, în călătorie, drept soț și soție, deși nu suntem căsătoriți.) Era greu să deslușești trăsăturile celui care vorbea. O căciulă îi devora jumătate din față și vedeam doar două buze groase și niște fire de barbă de care atârnav zdrențe de zăpadă. Politicos și rece, răspundea prin monosilabe: garase câțiva metri mai sus, după cotitură, venise după mine pe mutește la volanul unui Range Rover con-

cus cu farurile stinse. Ne oferea sau mai curând patronul lui ne oferea ospitalitatea, el nu era decât un servitor. N-am stat multă vreme pe gânduri: seara se anunța lungă, eram rebegiți până la oase, vântul urla împrejurul mașinii. Am coborât. Salvatorul nostru era într-adevăr mărunț, un pitic aproape și statura lui a contribuit la a ne face încrezători. Purtarea lui părea poate ciudată; dar cel puțin ne scotea din strâmtoare. Ne-a ajutat să ne luăm câteva bagaje, să împingem mașina pe drumul lateral pentru a evita s-o ciocnească o altă mașină. Bădăranul era vânjos. Cu o mutră posomorâtă, ne-a comandat să ne urcăm în 4×4 al lui, s-a instalat la volanul pentru el prea mare. Eram niște naufragiați în mijlocul furtunii înghețate, însoțiți de o ciudată pasăre de noapte care mai că nu avea darul vorbirii. Posacul nostru binefăcător ne-a dus până la chalet fără să scoată o vorbă, ca și când să salveze oameni era pentru el o obișnuință. Laconismul lui mă uluia. „Ai zice că e Arțăgosul“, îmi șopti Hélène, ghemuită lângă mine. Ne simțeam ușurați că scăpaserăm din haos. Încă o dată norocul ne surâdea. Și amândoi visam la un foc bun, la o cină caldă, la un pat moale.

PARTEA ÎNTÂI

RĂSPLATA TRIȘORULUI

Rutina dezastrului

Era la sfârșitul unei frumoase zile de vară. Parisul aproape se pustiise din pricina punții de la 15 august care avea să dureze trei zile. Canicula alunga rarii trecători prin parcuri, pe lângă fântânile arteziene, pe sub umbrare. Mă întorceam de la gara Lyon unde-l condusesem pe Ferdinand care pleca în Antibe. Trebuia să mă duc și eu după el, cu mașina, săptămâna următoare. Conduceam încet, cu ferestrele deschise, respirând cu încântare efluviile calde, îmbătându-mă de priveliștea copacilor ale căror frunze începuseră să se îngălbenească. Trotuarele erau fierbinți, asfaltul se topea și curgea sub tălpi, orașul se cocea, exalând o jilăveală de tropice care-l făcea să pară exotic. Parisul era pentru mine un rezervor de splendoare și energie, unde încercam o supraabundență de emoții. Dar, în această capitală, alesesem dintre toți oamenii o ființă, o ființă nestatornică și mincinoasă, pe care o lăsam să plece pentru o vreme singură și care avea să mă înșele. La gândul ăsta un clește mi-a răsucit măruntaiele și mi s-a tăiat răsuflarea. M-am cramponat de volan și am oprit între benzile de circulație ca să respir. Claxoane și proteste s-au dezlănțuit în spatele meu. Transpirația mă muiase, un cârcel îmi

înțepenise piciorul stâng. Eram sigură că profita de cea mai măruntă libertate ca să agațe necunoscute și să le seducă. Nici măcar o dată nu-mi propusese să rămână cu mine, să-și amâne plecarea. Am lăsat mașina în parkingul din piața de la Notre-Dame și m-am îndreptat spre urgența de la Hôtel-Dieu.

Pe loc m-a apucat groaza de spital. Nici intrarea spectaculoasă, nici eleganța curții cu grădina ei în stil franțuzesc nu înlăturau omniprezența maladiei. Acest monument cu înfățișare de cazarmă și de mănăstire avea un nu-știu-ce care mă îngheța. Alături de Notre-Dame, glorioasa, Hôtel-Dieu este catedrala mizeriei care atrăgea spre ea, ca un magnet, pe toți oropsiții. Pentru a înfrunta acest spațiu al nenorocirii, îți trebuia un tonus pe care eu nu-l aveam. Îmi închipuiam, anticipând cu frică, pereții mustind de durere, paturile unde gem pacienții, instrumentarul hidos al chirurgilor, fierăstraie, clești, scalpele, toată cuțităraia aia de călăi. Moartea dădea târcoale pe-acolo, cu atât mai vicleană cu cât voiau s-o izgonească mai iute, râzându-și de tehnologiile lor de vârf, venind să-l ia pe orișicine la ora sorocită.

Ca să vă explicați fragilitatea mea din timpul acestei perioade, reprezentați-vă următoarele: eram nu doar fără Ferdinand, rătăceam printr-un oraș abandonat, cu cohortele lui de străini buimaci, cu amărății lui țicniți de căldură, cu cerșetorii lui care se coceau la soare în vreme ce Franța întreagă era în sărbătoare. Aveam să fiu singură laolaltă cu marea oștire a sinistraților care cer să fie ascultați, asaltată de teoriile melancolicilor și deliranților. Să muncesc când alții se distrează, să plec când cei mai mulți muncesc, de acest soi de contrast îmi legasem hotărârea de a rămâne aici de Adormirea Maicii Domnului. Mă grozăvisem față de cunoscuți că îmi place să mă bucur de contratimp. De fapt aș fi dat orice să fiu acolo, cu ceilalți, pe plajă. M-am oferit

voluntar pentru garda din 15 august, fiindcă nu aveam bani. Internă în medicină, începeam la 26 de ani o specializare în psihiatrie. În plus, perioada vacanțelor mă angoasează: ruptura aceasta în curgerea normală a zilelor golește timpul de substanța lui, îl transformă în deșeu. Îmi era dinainte teamă de această paranteză de trei nopți albe. Când orașul e plin, ceilalți îți garantează cel puțin existența. Dar acum, niciunul dintre prietenii mei nu era aici, iar familia mea trăia în străinătate. Aveam să îndur semnalul de stingere al weekendurilor de vară.

Singurul acord al urgenței este că-ți poți constitui o mică țară autonomă în marele regat al spitalului. Aici ești propriul tău stăpân, trebuie desigur să dai socoteală, dar în mod indirect. Cel puțin aveam să fiu scutită de marii răniți, de trupurile ciopârțite, de puroi și de sânge. Domeniul meu propriu era fragilitatea psihică, îngrozitoare probabil, dar curată, netedă ca un creier în țeastă lui. Bărbați și femei aveau să-mi verse în auz micile lor ne-cazuri, iar eu mă voi preface interesată. Totuși, o asemenea consolă e înșelătoare: chiar dacă mai puțin spectaculoasă, maldia mentală este cu atât mai redutabilă, iar eu mă simțeam dinaintea ei ca un călător pe buza prăpastiei. De fapt, nu aveam nicio aplecare spre profesia de medic: îmi trebuiseră șapte ani de studii ca să înțeleg că nu aceasta este calea mea, că niciun drum nu mă interesa mai mult decât altul. Ce voisem să ispășesc îmbrățișând această carieră? Viața mea avea să se desfășoare fără vreo surpriză, ca un program infailibil, și eu o uram dinainte nu pentru că era mortală, ci pentru că era previzibilă. Aveam în poșetă un volum de poezii de Louise Labé și niște casete cu Bach care nu mă păraseau niciodată. În centrul unde lucram mi se spunea „Walkman“, mergeam cu căștile permanent vârâte în urechi. Să-l asculți pe Johann Sebastian Bach într-o clinică sau

într-un dispensar înseamnă să interpui între lume și tine un scut de miracole, să privești infernul din înălțimile Paradisului. Ascultam muzică și ceva de natură divină mă tulbura. Cine a spus despre Bach că e singura dovadă serioasă asupra existenței lui Dumnezeu?

Mi-au fost prezentate diversele persoane cu care aveam să fiu de gardă, un cardiolog cu obraji trandafirii și bucălați de băiețel, o anestezistă roșcată, prea machiată, un oftalmolog lung și costeliv, un chirurg deja chel și să nu-l uit pe preotul cu cap de adolescent și cu aerul de a-și cere mereu iertare că există. N-aveam niciun chef să rămân cu ei în relație. Nu-mi plăcea blocul compact al internilor și asistenților, cimentat de rivalitățile și privilegiile lui în fața norodului de bolnavi. Nu devii medic ca să-i ajuți pe ceilalți, ci ca să-i persecuți în deplină legitimitate, să-i pedepsești că sunt diminuați. Ambianța sălilor de gardă, lubricitatea anumitor medici, atârțată de vecinătatea morții, mă îngreșau. Nu voiam să știu nimic din confidențele deochete ale infirmierelor întoarse din vacanță, nici despre intrigile stupide care se înnodau aici la adăpostul morții. Îi disprețuiam dinainte pe toți, temându-mă să nu mă creadă incompetentă. Disprețul: teama de a fi inferior celorlalți și, în consecință, anticiparea judecății lor, întoarsă împotriva lor. Aveam să fac, timp de trei nopți, experiența unui decalaj constant: acela al nimicniciei ne-cazurilor mele față de nefericirea altora. Eram atât de prinsă în problemele mele că nu puteam pricepe nimic. Voiam să-mi reduc contactele umane la minimum, să fiu lăsată în pace, pentru ca sejurul meu aici să fie doar un port de liniște în mijlocul de-reglării generale.

În seara aceea, totul era excepțional: dezorganizarea serviciului datorată numeroaselor absențe, lucrările de restaurație care

m-au obligat să-mi iau o cameră altundeva decât la etajul rezervat internilor și chiar și prezența mea aici, deoarece în termenii regulamentului nu eram destul de specializată ca să asigur o gardă. Tocmai începeam o teză în psihiatrie. Eram un accident administrativ. Mi se închiriasse, într-o altă aripă a clădirii, un fel de cutie pentru dormit, care conținea un pat, o toaletă, o oglindă, un dulap închis cu lacăt și un fotoliu desfundat. Un gemuleț minuscul dădea spre turlele de la Notre-Dame. Pe cornișa de deasupra cămăruței mele se foiau porumbei uguind. Mă schimbam în fața oglinzii privindu-mi umerii largi pe care lui Ferdinand îi plăcea să-i muște, picioarele musculoase, sânii mici care nu se umflă nici chiar în timpul menstriei, pielea brună cu nuanțe mai mult sau mai puțin închise și pântecel plat care nu va zămisli niciodată viață, pentru că fusesem declarată sterilă, inaptă de fecundare.

Născută din căsătoria unui tată marocan din Rabat cu o mamă valonă din Liège, sunt, cum zice Ferdinand, un aliaj de pământ ars, o plantă ce se adapă mereu de pe amândouă malurile Mediteranei. Nu-mi lipsește farmecul, se pare, dar la ce bun un farmec care nu te păzește de necazurile obișnuite? În oglindă, mă judecă ceilalți, și nu știu niciodată dacă sunt acceptată sau respinsă. Toate acestea aveau să se altereze mai târziu, în pofida îngrijirilor, gimnasticii, regimului strict, pielea avea să se lase, mușchii să se fleșcăie. Goluri, descărnări vor sculpta în anatomia mea o altă geografie, alte peisaje. În unele zile, corpul meu mă obosea, era greu de dus, coruptibil. Să-l curăț, să-l hrănesc, să-l întrețin se dovedea peste puterile mele. În alte zile privirile bărbaților mă epuizau, mă furau mie înseși. Mi-era până-n gât de exigența perfecțiunii pe care mi-o ordona Ferdinand: pentru el nu sunt niciodată destul de strălucitoare, pentru colegii mei de

muncă sunt prea-prea. El mă raportează la canoane inaccesibile, ei îmi flagelează frivolitatea. Dacă m-ar putea iubi îndeajuns ca să nu vrea să fiu frumoasă, doar frumoasă! Pretind dreptul de a fi frumoasă numai din când în când, de a avea momentele mele de proză, de banalitate. Am atâtea prietene care trec prin caznele iadului pentru câteva grame în plus. De fapt, visez încă din copilărie să fiu bunică, să sar peste etapa vârstei adulte. Aș vrea să-mi văd viața dinspre sfârșitul ei, să cunosc rezultatul actelor mele înainte de a le săvârși. Îmi doresc să fiu bătrână ca să nu mai trebuiască să aleg.

Seara a fost lungă, monotonă, bogată în alarme false și tentative de sinucidere. Eram pe punte, trebuia să dau piept cu furtuna. În același pavilion se aflau urgențele medico-judiciare, și ele de resortul meu; aici erau primiți hoții mărunți, ilegalii, magrebieni sau africani cei mai mulți, și acest balet de deținuți în prevenție și de gardieni împrumuta locului un aer carceral. Mi-am dat atunci seama de ce nu-mi plăcea L'Ile de la Cité: vecinătatea, pe această mică limbă de pământ, dintre Notre-Dame, Hôtel-Dieu și Prefectura de poliție înseamnă alianța dintre sultană, medicinist și măciucă, un trio lugubru pe care nepăsarea turiștilor nu-l atenuează. Pândeam cu neliniște sosirea unor figuri necunoscute, mă temeam mai ales de adolescenții agresivi care scuipă cuvintele ca pe niște proiectile, care nu pășesc, ci se leagănă ca barcazele și par ieșiți de-a dreptul dintr-un clip de rap. Eram îngrozită să am de-a face cu un diagnostic pus la cald după un număr limitat de simptome, riscând să supraestimez o indispoziție sau să minimalizez un caz grav. În ciuda autorității factice pe care o conferă halatul alb, îmi lipsea ascendentul, eram fie tăioasă, fie maleabilă, nu nimeream niciodată tonul just. Protocolul cerea să-i ascult pe pacienți, să trec la o scurtă examinare

și apoi să hotărâsc dacă rămân la noi sau dacă vor fi dirijați spre alte centre spitalicești, ținând de sectorul lor. Nu eram decât un birou de triere și distribuție. Eram obligată să notez într-un caiet totul: trebuia să am acuitatea unui practician experimentat și secitatea unui raport de poliție. Mă înfruptam după voie din dulapul farmaceutic, împărțind mici gelule colorate ca niște bomboane ca să potolesc angoasele. Majoritatea bolnavilor erau nu atât deranjați psihic, cât fragili și veneau să ceară mângâierea unei spovedanii, a unui tranchilizant. Îmi aduc aminte că, la începutul specializării, puneam atât de tare la inimă ce-mi spuneau, că plângeam la povestirea nenorocirilor lor. Câte unii se înjoseau cu plăcere; dar cei mai mulți debarcau la Hôtel-Dieu ca să fie descotorosiți de ei înșiși, luați în primire precum acei deținuți care recidivează imediat ce ies din închisoare, deoarece libertatea îi îngrozește. Percepeam uneori o ostilitate tangibilă, o somație discretă. Unii scoteau sabia în orice clipă și trebuia să le ordon să se cumintească. Alții mă înduioșau: un cerșetor numit Antoine, fiu de nobili de țară ruinați, mi se plângea că nu-i place nici vinul, nici berea, fiind el crescut cu ceai și prăjiturile. Prea murdar pentru oamenii de bine, prea manierat pentru stradă, se simțea respins de ceilalți cerșetori.

Ieșeam din aceste discuții clătinându-mă, amețită, ca și cum confruntarea cu fragilitatea mentală mi-ar fi tulburat propriile frontiere. Nu vindecam sminteala, ci constataam vulnerabilitatea propriei mele rațiuni. Când delabrarea devine regulă, sănătatea este cea care, printr-o ciudată întorsătură, pare anomalie. Aproape tot timpul, personalul de îngrijire se afla în sala comună ca să-și tragă sufletul. Eșuați la marginea meselor, extenuați, asemenea acelor mateloți care tocmai au dat pe gât un păhărel înainte de a înfrunta din nou uraganul, făceau schimb de banalități.

Paharele zăngăneau de câte ori trecea un metrou. Mă uitam cu un ochi critic la tovarășii mei de noapte, interni și externi jigăriți și palizi, deja chelioși sau îngreuiți de o grăsime urâtă, și mă rugam: Doamne, fă să nu devin niciodată ca ei. Știam ce gândesc despre mine: că fusesem admisă printre ultimii la concursul de internat, că abia-mi obținusem diploma. Aveau dreptate: detest medicina.

Trebuia să fie aproape de miezul nopții: ne sufocam. Conduceam spre ieșire pe un bătrân domn care mă consultase pentru o stare depresivă. Îmi plac bătrânii, se dezîncarnează, se desprind de lume cu demnitate. Sunt flăcări pure în care spiritul a strivit carnea și simțurile. Revăd foarte bine scena: în sala de așteptare se aflau o doamnă de o anumită vârstă care își spărsese genunchiul căzând, o frumoasă de noapte cu nasul rupt, care tot trăgea de fusta prea scurtă, doi transfugi ruși care nu mai știau unde sunt și un tânăr care cerea o consultație pentru dureri de stomac. Și tocmai în capăt, încătușat, un biet amărât, păzit de un plan-ton. Avea particularitatea de a fi mascat și se văita că ar muri pe loc dacă am încerca să-i vedem fața. Purta una dintre acele acoperitori de protecție cum au cicliștii în orașele noastre ca să se păzească de vaporii de benzină. O bonetă de lână găurită, înfundată pe cap, nu-i lăsa la vedere decât ochii. Fără să mă gândesc o clipă și pentru că îți alegi pesemne pacienții ca pe ființele iubite, pur și simplu după mină, m-am dus drept la polițistul de pază și, cu o autoritate care m-a mirat, i-am spus: „Acesta e pentru mine.“ Agentul m-a privit ușurat:

— Vă previn, n-are niciun fel de documente și nu-și amintește cum îl cheamă.

— Perfect, tulburări de identitate, sindrom amnezic, îl iau.

În pofida siguranței mele, s-ar fi ridicat poate contestații, dacă în aceeași clipă o camionetă Samu n-ar fi descărcat un derbedeu

negru, înalt, rănit de glonț la Châtelet, care solicită numaidecât atenția autorității. În spitale se pot vedea toate soiurile de originali. Mulți sunt patetici sau înspăimântători: al meu era insolit. Cu cagula peste față, ai fi zis că este unul dintre acei rebeli japonezi sau coreeni, care își acoperă chipul ca să înfrunte poliția. Corcitură între un personaj de science-fiction și un calic medieval, el se deosebea de lotul ȋicniȋilor. Cu picioarele goale în mocasini, îmbrăcat cu un pantalon înstelat de pete și cu o cămașă ruptă, lăsa să i se vadă pielea înroșită de soare, trunchiul șubred din care-i împungeau oasele. Brigada de colectare îl găsisese pe o bancă de pe un chei al insulei Saint-Louis, în mijlocul faunei de cerșetori și amanȋi clandestini. Se zbătuse înainte de a fi capturat și doar strigătele lui de spaimă îi convinseseră pe agenȋi să nu-i smulgă masca. M-am prezentat („Doctor Mathilde Ayachi“), am pus să fie dezlegat, m-am jurat că îi vom respecta dorinȋa și că deocamdată aveam să-l curăȋăm, să-l auscultăm, să-l punem peste noapte sub observaȋie. I-am luat pulsul, tensiunea. A ridicat spre mine niște ochi morȋi, goi, care mi s-au părut două găuri făcute cu țigara. Nu știam cum aveam să justific a doua zi față de colegii mei această spitalizare. Deoarece serviciul de psihiatrie era deocamdată complet, l-am înregistrat la medicină generală cu acordul supraveghetoarei.

O blondă frumoasă, foarte bronzată, cu mâinile acoperite de brățări și inele, se afla la secretariat: cu surâsul ei sclipitor, în spațele ghișeului, evoca o alegorie a luxului, amintirea unei alte lumi, mai puternică decât aceasta a indigenȋei și întristării. Era o regină a luminii tronând deasupra unui popor de osândiȋi, un mic idol scânteietor de graȋie în acest decor îngheȋat. Iar eu, pentru că îmi era rușine de reaua mea voinȋă când aici fiecare se devota trup și suflet, eu afluam pe chipul acestei femei motive de a-mi

face bine munca. Dar când mi-a văzut clientul, a murmurat: „Vânatul tău din seara asta e fezandat“ și remarca ei m-a rănit.

Fără o vorbă de aprobare sau refuz, bărbatul s-a lăsat dus în camera lui. După o oră — fusese examinat, spălat, schimbat — îi puneam întrebări într-o boxă, cu ușa închisă. A rămas prost-trat, cu bărbia înclinată pe piept. L-am întrebat de mai multe ori de ce își acoperea fața, ascundea cumva o arsură, o infirmitate? N-am putut să scot nimic de la el.

— Domnule, nu cunosc motivele care te constrâng să taci. Dacă dorești să-mi vorbești, spune-i unei infirmiere care mă va anunța. Sunt disponibilă toată noaptea, până la opt dimineața.

A dat vag din cap și mi-a părut rău de amabilitatea mea. Ceva vrednic de milă se degaja din această travestire: o mască neliniștește prin aceea că impune o singură expresie unei fizionomii mereu în schimbare. Nu mai înțelegeam impulsul care mă împinsese să mă interesez de această paiață. I-am inventat o întreagă nosografie în dosarul pe care îl redactam pentru echipa de zi, sperând că niciun intern chițibușar nu mă va soma să dau explicații.

Epuizată și oarecum întoarsă prin acest eșec la aversiunea față de profesia mea, m-am dus să beau o cafea caldă lângă bazinul grădinii. O vrabie insomniacă își potolea setea, înțepând cu ciocul jetul fântânii. Era singurul loc calm în acest ostrov de pedeapsă. Noaptea era fierbinte de parcă dospeam toți într-o seră, răsuflări ușoare de vânt își croiau drum în această etuvă. De jur-împrejur, spitalul își întindea imensele-i aripi negre, într-o ocrotire și pedeapsă. Dincolo de zidurile lui se aflau Parisul și libertatea. Era vineri seara, auzeam cum mormăie bașii în mașini. Muzica vibra, tinerii masculi porniseră la vânătoare, la fel și femelele tinere. Aș fi dat nu știu ce să fiu cu ei. Simțeam iarăși cum

mă lichefiază groaza, ea nu avea să mă mai părăsească timp de trei zile. Mi se spusese: nebunii nu mai țipă de când au fost puși în cămașa chimică de forță. Dar îmi aminteam de primul stagiul de la spitalul din M., de parcul plin de bărbați și femei care se împreunau prin tufișuri, pe bănci, de oroarea care pusese stăpânire pe mine în fața acestui cocktail: Eros călărind demența. Îl vedeam în fața ochilor pe autistul din S. care își rosesese degetele, pe acei zombi doborâți de neuroleptice, care se azvârleau cu capul înainte la pământ ca să sfârșească odată. Și mă gândeam iar la fraza lui Chesterton pe care mi-o citase odinioară un profesor de filosofie: „Nebunul este cel care a pierdut totul afară de rațiune.“

Puțin mai târziu, profitând de un moment de acalmie, m-am retras în camera mea. Am ațipit câteva clipe îmbrăcată. Am avut un vis ciudat: în fața mea, pe o saltea întinsă pe malul unei piscine, Ferdinand făcea dragoste cu o necunoscută: avea pielea foarte palidă, cu picioarele urâte, în teaca unor ciorapi negri și lungi, și era încălțată cu pantofi cu tocuri înalte. El îi șușotea la ureche aceleași fraze deșuchiate cu care mă bătea la cap de luni întregi. Necunoscuta îi striga numele, se zvârcolea sub el fără ca să reușesc să-i disting trăsăturile. Un bufeu de căldură mă învăluia între coapse. Mă încerca o atare plăcere să-l văd pe iubitul meu făcând amor cu târfa asta încât am avut un orgasm care m-a trezit; dar un orgasm de ură, un spasm care purta în el voința de a-l nimici pe Ferdinand. M-am ridicat transpirată în pat, năclăită de căldură, cu inima bătând să-mi spargă pieptul. Eram udă toată, pânțelele meu se revărsa ca un caliciu de umori și mirosuri și Ferdinand nici măcar nu era aici să le culeagă. Nu-i era de ajuns că-mi otrăvea spiritul, trebuia peste toate să troneze și în somnul meu, să colaboreze la dezgustul de mine însămi.

M-am ridicat să beau un pahar cu apă, mi-am scos bluza și fusta. Era trei dimineăta, luna pe trei sferturi plină își desfășura umbrele peste catedrală. Camera rămânea în întuneric. Deschisesem iar fereștriuca, sperând o undă de aer proaspăt. Mă simțeam rău, înduram presiunea întregului edificiu și carapacea lui de piatră se închidea asupra mea. Chiar și aici, departe de urgențe, mi se părea că vorbele de tristețe și rătăcire se închegau ca un mucegai pe pereți și degradau atmosfera. Străzile erau aproape goale; de la înălțimea cotețului meu, auzeam grupuri mici de tineri care cântau, râdeau. Îi despărțea de mine atât de puțin: cei câțiva ani de studii care mă făcuseră să basculez în universul grijilor și neliniștii. Parisul dormea la umbra catedralei Notre-Dame, încremenită în răceala ei de monument oficial. Simțeam orașul ca pe un imens creier ale cărui milioane de celule iradiau zi și noapte, cu fluxurile și refluxurile lor, cu perioadele lor de calm și de avânt. Dar eu nu mai participam la acest spirit palpitând, nu mai eram decât o femeie geloasă, de două ori stupidă, deoarece gelozia este răul cel mai dureros și cel mai obișnuit din câte există. Îmi era ciudă pe această banalitate care mă prăvălea în rîndul tuturor celorlalți.

Mă spălam pe dinți, tubul de neon bâzâia, când mi s-a părut că percep o prezență în fața ușii mele. Cineva stătea pe culoar, un pasaj întunecat de un galben murdar. Am tresărit, mi-am căutat instinctiv bluza. Abia apucasem să mi-o trag pe mine când ușa s-a întredeschis. Uitasem s-o încui. O siluetă se decupă în penumbra coridorului. N-am avut timp să mi se facă frică, l-am recunoscut imediat. Împingea ușa atât de încet încât am crezut că visez văzând-o cum oscila în balamale. Stătea acolo, cu brațele bălăngănindu-i-se, spectru rizibil, cu cagula aia a lui deasupra pijamalei albe pe care i-o dăduse cu

împrumut Asistența publică. Mi-am strâns bluza pe mine și m-am dus spre el:

— Cum îndrăznești să vii aici?

— ...

— Ce vrei de la mine?

Tăcerea lui mă apăsa.

— Dacă nu răspunzi, aprind lumina și chem pe cineva.

— Nu!

Rostise acest „nu“ pe un ton aproape amenințător. Încercam cu mâna dreaptă să-mi dibui pe pat bipul, fără să-l pierd din ochi pe intrus.

— O să strig, o să vină un infirmier care o să te facă să-ți treacă cheful să mai hoinărești noaptea prin spital.

A întins spre mine un braț într-un gest rugător.

— Vă voi explica totul...

— Cum ai știut unde e camera mea și ai ieșit fără să fii văzut?

— Pur și simplu, mi-am scos masca și boneta. Nimeni nu-mi știe fața, mergând descoperit devin invizibil. Infirmiera de gardă ieșise pe terasă să fumeze o țigară. M-am strecurat prin spatele ei.

Fu scuturat de un mărunț răs astmatic. Avea o voce degradată.

— V-am căutat peste tot prin spital. V-am recunoscut când stăteați în grădină. V-am urmărit până aici, am făcut cei o sută de pași pe culoar, chiar am bătut la ușă încet. Dacă nu mi-ați răspuns, am deschis-o.

Abia acum mă inundă sudoarea. Eram stupefiată că un bolnav putea să vagabondeze așa, dejucând sistemele de siguranță.

— De ce n-ai sunat așa cum se face?

— Nimeni nu trebuie să știe că v-am vorbit.

Încercam să-mi recapăt controlul asupra mea, să-mi răresc bătaile inimii care îmi urcase în gât ca o piatră.

— Vreau... vreau să mă descarc de un secret...

— Un secret capital, fără îndoială, și care nu poate aștepta până mâine?

Îmi regretam agresivitatea care-mi trăda frica.

— Și dacă refuz?

— Sunteți de gardă, nu?

Ridicase tonul.

— Sunteți plătită ca să-i ascultați pe oameni.

Am surâs la auzul acestei cereri cvasi-sindicale. Imediat, parcă înfricoșat de propria lui violență, musafirul meu se împlânzi.

— M-ați racolat la urgențe. Acum nu vă mai interesez?

Vocea lui îmi zgâria timpanele, patosul lui mă obosea.

— M-ați acceptat fără să mă cunoașteți. Vă aleg la rândul meu. Vă aleg pentru că deslușesc în dumneavoastră o femeie rănită.

Nu-mi plăcea deloc acest limbaj, detest ca bolnavii să inverseze rolurile.

— Sunteți răpitoare, dar arogantă. Bărbații se simt tulburați în prezența dumneavoastră. Totuși, dincolo de morga dumneavoastră, există o falie.

M-am așezat pe pat, descurajată. Eram istovită cu anticipație de această discuție, pe care aveam s-o reiau în gând ore în șir. Îmi repetam: „Nu te angaja, împrumută-te doar, peste trei zile nu vei mai fi aici.“

— Am dreptate, nu-i așa?

Micul flecar se aplecase asupra mea, aproape că ne atingeam. O clipă am crezut că avea să-mi spună:

— Ai luat locul uneia mai calificate...

Avea acea clarvedere a ființelor slabe care dețin harul de a detecta propria ta slăbiciune. Am șoptit:

— Nu știu despre ce vorbești, cazul meu are prea puțină importanță.

Tulburarea mă făcea afonă.

— Vrei să mergem într-un birou?

— Mai ales asta nu, am putea fi văzuți. Vă rog, să rămânem aici!

Un psihiatru este supus dublei îndatoriri a rezervei și a dis-tanței; el nu trebuie nici să întrețină relații cu pacienții săi, nici să le creadă prostiile cuvânt cu cuvânt. Or, eu făceam exact in-vers, contraveneam tuturor codurilor. Nimeni n-o să-mi sară în ajutor dacă clovnul ăsta va încerca să facă cine știe ce. Mental, îi evaluam forța: era o sfrijitură cam de statura mea, îl puteam pune jos cu un brânci. Totuși, de ce să ascund? Intruziunea lui nocturnă mă intrigă. Dacă omul ăsta era deranjat mental, mă-car nu era deranjat ca ceilalți. O ființă care își asumă astfel de riscuri ca să vorbească trebuie să aibă motive adevărate. Oricum, nu mai apucam eu să dorm de-aici înainte.

— N-aveți ceva de băut? sunt deshidratat.

I-am umplut un păhărel de plastic de la robinet, visând să di-luez încet o bună doză de neuroleptice ca să-l dobor. S-a întors să bea apa ridicându-și de pe față căciula. Își scărpină textura măștii ca și cum ar fi fost propria lui piele și vârful unghiei pe coajă făcu un zgomot de scoartă. Mi-am dat seama cât de tare mirosea, un miros acru, amar: îi era la fel de teamă ca și mie. M-a apucat un chef pervers să profit. L-am prins de braț; avea oase moi, minuscule. A trebuit să mă stăpânesc ca să nu lovesc, să nu urlu: „Cară-te de aici, du-te să-ți debitezi balivernele aiu-rea“. Există oameni care, pentru că sunt fragili, stârnesc cheful de a-i lovi. Acesta, cu silueta lui bătrânicioasă, mototolită, mă indis-punea. Trebuie că eram ridicolă, așa, pe jumătate dezbrăcată,

pregătindu-mă să zgâlțâi o ectoplasmă în pijama. Adoptă o intonație supusă, plângătoare:

— Vă rog, ascultați-mă, doar dumneavoastră mă puteți înțelege!

Oh, micul nesuferit; o clipă am crezut că se smiorcăie. L-am îmbrâncit pe fotoliu unde s-a trântit, cu răsuflarea tăiată, uluit de brutalitatea mea. Eram învinsă. Am închis ușa, m-am așezat pe pat. Încăperea era mică. Este propriu spațiilor reduse să disciplineze corpurile și să oblige la atenție: aici nu le poți scăpa celorlalți. Am vrut să aprind lumina, el mi-a spus să n-o fac. Și-a început așadar povestea. Masca îi înăbușea vocea, trebuia s-o forțeze, să se cațere pe ea ca pe niște cârje pentru a se face auzit. Îmbrăcămintea lui ciudată mă indisputa. Doar el putea să mă vadă, nu exista nicio intrare prin care să pătrunzi în acest om. Și continuam să nu-i știu numele și identitatea. Din când în când, îmi lua mâna și, în pofida silei mele, mi-o strângea. Nu era intimidare, ci solidaritatea celui ce trece alături de tine printr-o încercare și cere îmbărbătare. Ne imbarcam în istoria vieții lui și această strângere de mână era tonicul pe care mi-l oferea pentru traversare. După pana de mașină din creierul munților și salvarea care a urmat, a continuat astfel:

Un hoitar prudent

Ne apropiam de chalet, înghesuți pe locurile din față ale mașinii, admirând dibăcia șoferului nostru care înainta prin vije-lia de gheață cu un infailibil simț al direcției. Mă întrebam ce personaj straniu avea să ne primească în casa lui după ce manifestase atâta neîncredere. Nici Hélène, nici eu nu înțelegeam

ce ni se întâmpla. Dar înainte de a continua, lăsați-mă să vă spun cum mi-am întâlnit prietena.

Așadar mă numesc Benjamin, Benjamin Tholon, un prenume ironic, știind în ce hal sunt de delabrat. Bântuit din totdeauna de dezintegrare, m-am născut bătrân, secătuit de parcă aș aparține unei rase sfârșite. Am acum 38 de ani, însă par de 50. Adăpostesc în mine un cadavru care mă roade și crește pe seama mea. Mi-ar fi plăcut, încă din adolescență, să cumpăr de la vreun negustor tranșe de timp ca să frânez uzura. Cenușiiul mi s-a așternut pe chip încă din leagăn și nu m-a părăsit de atunci.

Mărunt provincial din centrul Franței, mezinul unei familii modeste, am avut o copilărie de un plictis fetid. La 16 ani emigram la Paris, foarte hotărât să rup cu mediul meu. Am ajuns aici într-o zi de septembrie, uluit de eleganța locuitorilor, de prosperitatea clădirilor, respirând bogăție și libertate la fiecare răscruce. Mi-am jurat atunci să nu mai pun piciorul în burgul T. — tatăl meu era acolo funcționar la cadastru — unde îmi pierdusem tinerețea alături de ființe mediocre. Blesstemam modestia genitorilor mei a căror unică ambiție era să urce o treaptă, la fiecă generație, pe scara socială. Singur la Paris, fără o para, căutam o familie de adopție, care să mă consoleze de a mea și să-mi ofere perspective exaltante.

A trebuit să mă dezmeticesc iute: capitala era prea puternică pentru mine. Nu dispuneam de niciun mijloc intelectual sau fizic cu care s-o domesticesc. Dintre toate ocupațiile rezervate sărmanilor în societatea noastră, slugă, golan, revoltat, niciuna nu-mi convenea. Nu aveam decât o pasiune, cărțile, singurii mei aliați în lupta contra timpului. Prefer oamenilor cărțile: sunt deja scrise, le deschizi, le închizi după voie. O ființă omenească, nu știi niciodată de unde s-o apuci, nu poți

s-o rânduiești sau s-o deplasezi după cum ți-e chef. M-am împotmolit, după un bac trecut cu chiu cu vai, în studii de literatură al căror principal efect a fost să mă confrunt cu autori care mă striveau prin talentul lor. Am făcut rost cu greu și cu prețul multor trișerii de o licență și am abdicat în fața măiestriei. Păstrând din tinerețe o venerație desuetă pentru tipăritură, aspiram la gloria literară chiar dacă nu aveam nimic de spus, niciun har pe care să-l fructific. Dar hotărât să nu mă mai întorc niciodată în gaura de provincie unde vegetasem prea multă vreme, mă cramponam cu toate forțele de Paris. Ani întregi, am fost băiat de curse, Moș Crăciun pentru marile magazine. Am plimbat bătrâni în fotolii rulante, am fost repetitor de gramatică, de engleză pentru neroade care căscau de cum deschideam gura. Citeam unor pensionari de ospiciu presa, comentam noutățile împreună, eram totdeauna de acord cu opiniile lor. O doamnă, pensionară de la poștă, care călătorea mult, m-a plătit să-i pieptăn și să-i plimb pisica în fiecare seară la ora 18. Trebuia să-i pun o melodie specială, *Sheherezada* de Rimski-Korsakov, să mă înfășor într-un voal, să schițez câțiva pași de dans. Doar atunci mâța începea să toarcă și-și mânca porția.

Plimbam și câini pe care mi-i încredințau proprietarii lor. În unele zile aveam patru-cinci în lesă. Formam o haită zgomoasă și agitată care lăsa în urma ei tot felul de suveniruri, mai mult sau mai puțin duhnitoare. Adesea mă așezam pe o bancă să le citesc vreo nuvelă sau vreun poem compuse de mine. Dacă dădeau din coadă sau îmi lingeau mâna era semn bun. Majoritatea timpului, se mușcau, își amușinau sexurile, se încălecau, se îmbârligau unii cu alții, spre marea distracție a puștilor din cartier. În acest plan, nu valorăm mai

mult decât câinii: ei fac în public ceea ce noi facem pe ascuns, dar ei au măcar scuza că sunt niște dobitoace.

Locuiam la etajul șapte al unui imobil vetust din arondismentul 19, într-o mansardă minuscule, fără duș, cu closetul pe palier. Singurul meu lux era televizorul la care mă uitam mai multe ore pe zi, îmi oferisem cablul. Înghițeam toate emisiunile, filme și seriale, treceam de pe un canal pe altul, avid să nu ratez nimic până la orele cele mai târzii din noapte. Atunci mi-am descoperit drumul. Unul dintre stăpânii câinilor mei, văzându-mă că citesc, a presupus că am oarecare cultură și mi-a împărtășit o problemă a lui. Voia să trimită o scrisoare de protest la fisc, nu găsea termenii potriviți. I-am redactat-o eu și reclamația i-a fost luată în seamă. După aceea am devenit un soi de scriitor public pentru bătrânii de pe stradă, pentru analfabeți, pentru străinii care stăpâneau prost limba noastră. Trimiteam vești apropiaților sau părinților, completam formulare, redactam necroloage și înștiințări de naștere pentru ziare. Tarifele mele erau modeste, nu duceam lipsă de lucru. Mi-am făcut o mică reputație în cartier și au venit la mine și din arondismentele limitrofe. Dar adevăratul declic au fost scrisorile de dragoste: o doamnă de 55 de ani, care crezuse că l-a regăsit pe logodnicul ei de la 18, m-a rugat să exprim cu floricele sentimentele care o animau. M-am achitat de însărcinare cu diligență. Misiva trebuie că a plăcut, căci am primit alte comenzi. Am pus atunci la punct metoda care trebuia să-mi izbutească atât de bine mai târziu. Încărcat de corespondența îndrăgostiților respinși, soților despărțiți, претенdenților nenorocoși, mă vedeam silit la o dublă constrângere, de originalitate și de înnoire. Mi-am făcut deci obiceiul să buchisesc prin marii scriitori pe care îi studiasem: de la unul

împrumutam un compliment, de la altul o galanterie, de la altreilea o epigramă bine adusă din condei. Spumuiam textele ca să extrag sentimente de două parale, minciuni convenționale, dulcegării care plac. Construiam pentru fiecare situație, întâlnire, cerere în căsătorie, ruptură, o scrisoare tip, în care inseram, ca pe un diamant într-o brățară de sticlă, un vers din Baudelaire, o frază din Proust, modificându-le și răscroindu-le ca să le adaptez contextului. Clienții mei nu vedeau decât sclipirea diamantului. Câteodată mă consultau membrii aceleiași cuplu și trebuia să mă feresc să repet cu unul ceea ce deja scrisesem pentru celălalt. Bărbați, femei veneau să-mi ceară sfatul, să-mi facă confidențe. Eu, care nu aveam niciun fel de viață sentimentală, am devenit providența încornoraților și părăsiților. Dragostea mea pentru animale inspira încredere. Îmi erau recunoscători pentru capacitatea mea de a mânui limbajul inimii, de a convinge o tânără fată ezitantă, de a emoționa un soț supărat, un logodnic înșelat. Pentru a simula ardoarea, înflăcărarea, căința, nu mă zgârceam cu niciun clișeu, nicio platitudine, care, pentru că erau vechi, li se păreau originale celor ce nu le cunoșteau.

Reputația mea a depășit micul cerc al comanditarilor. Am fost abordat de un editor care mi-a propus în strictă confidențialitate contractul următor: să scriu un apocrif de Victor Hugo pentru a-l lansa pe piață în modul în care fusese lansat un inedit de Jules Verne în urmă cu câțiva ani. Pe o intrigă pe care mi-o furniza el, retragerea unui cârcotaș în timpul campaniei din Rusia, tribulațiile lui de-a lungul Europei, anii de temniță în Franța pe vremea Restaurației, participarea la revoluțiile din 1830 și 1848 și moartea lui în ziua loviturii de stat a lui Ludovic Napoleon Bonaparte, trebuia să brodez un „à la manière

de“ care să-i înșele chiar și pe specialiștii cei mai experimentați. În ce-l privește, își asuma relațiile juridice, eventualele litigii cu moștenitorii. Precum acei pictori care „fac“ Cezanne sau Matisse în lanț, trebuia să mă scufund complet în proza lui Hugo, să mă impregnez de sufletul lui, de sentimentalismul lui, astfel încât tot ce va ieși de sub pana mea să pară că a țâșnit de sub a lui. Un al treilea pungaș, priceput în machiaj, avea să prepare după aceea un manuscris la mâna a doua, așa zicând recopiat de un al treilea în 1887 după originalul pierdut și regăsit din întâmplare în pivnițele unei case din Guernesey unde Hugo locuise în exil.

Niciun document nu fusese semnat între mine și editor: el avea să țină legătura cu mine prin mijlocirea unei căsuțe poștale, plata trebuia să fie vărsată jumătate în momentul comenzii, jumătate la executarea ei. Redactarea finală avea să fie puricată rând cu rând de un cunoscător al lui Hugo, profesor pentru ultimele clase, dornic să-și rotunjească veniturile lunare și care, miraculoasă coincidență, avea să facă parte din colegiul de experți însărcinați cu autentificarea documentului. Totul trebuia livrat, dacă se putea, într-o jumătate de an. În caz de dificultate, nu ne întâlnerăm niciodată.

O dată pe lună, întreaga echipă se aduna în sala din spate a unei cafenele din piața Clichy. Editorul îl însărcinase pe un alt băiat de vârsta mea, un filfizon cu membre lungi, să-i rescrie pe clasici. Sarcina lui era dublă: pe de o parte să scurteze marile romane ale secolului al XIX-lea, să le reducă la dimensiunea ideală de o sută cincizeci de pagini, maximum a ceea ce un cititor modern poate suporta. Pe de altă parte, să le facă mai ușoare, curățindu-le de arhaisme, traducându-le în franceza contemporană, limpede și bazică. Tradusese deja

Frații Karamazov, Război și pace, ca și Iluzii pierdute, reducându-le la formatul unei plachete. Nu știu de ce, acest profesionist al comprimării capodoperelor prinsese pică pe Balzac și îl trata ca pe un școlar slab, gratificat pe nedrept de posteritate cu premiul de excelență. Scrisese la Academia franceză, aducând în sprijin dovezi, ca autorul *Comediei umane* să fie îndepărtat din manualele școlare. Asista la reuniunile noastre în calitate de martor, căci proiecta să se apuce curând de Victor Hugo și să „degreseze“ *Mizerabilii* și *Notre-Dame de Paris*. Nu încăpea niciun fel de îndoială că și Hugo, la rândul lui, sub ochiul acestui jude neînduplecat, va intra în trupa impostorilor celebrității.

La termenul de scadență, trudind pe cărțile maestrului ca o insectă pe trupul unui gigant, mi-am adus exemplarul. A fost cercetat, judecat rînd cu rînd de profesorul de literatură, care l-a socotit mult sub model și a subliniat vreo sută de greșeli. Comisesem păcatul prin excelență al acestui tip de demersuri, „retrospectivismul“, atribuind epocii lui Hugo invenții și termeni care nu vor apărea decât în secolul următor. Descoperirea uneia singure dintre aceste nepotriviri ar fi minat întregul proiect. Am luat de la capăt totul, ținînd seama de observații. Deșeul meu a plăcut mult și era aproape sigur că mi se vor încredința și alte lucrări. Apocriful a fost trimis falsificatorului nostru, ca acesta să-l retranscrie de mână și să-l transforme într-o piesă de epocă. A învechit hîrtia, a expus-o umidității și mucegăirii, a caligrafiat-o cu o cerneală specială și o peniță de tip vechi. Pentru a accentua efectul de autenticitate, a pus vreo sută de pagini să fie roase de șoareci. La activul lui, „aranjorul“ nostru, ajutat de un chimist, „fabricase“ deja duzini de pergame vechi, fără ca cineva să bănuiască vreo contrafacere.

Într-o dimineată, ieșind din metrou la piața Clichy, am văzut în fața terasei cafenelei o mașină de poliție. Am știut din instinct că eram suspecti. M-am eclipsat, dezamăgit că nu puseseam mâna pe restul sumei — remunerația în bani lichizi trebuia să-mi fie vărsată chiar în ziua aceea — nădăjduind că nu exista vreo urmă a numelui meu în agenda editorului.

M-am pitit la mine acasă câteva săptămâni, neieșind decât la căderea nopții, pentru că mă temeam de întâlnirea cu oamenii în uniformă. Mi-am reluat mărunta afacere epistolară. Deși nu aveam niciun fel de stil propriu, nu renunșasem vreodată la ideea de a deveni romancier, de a intra în acel trib pe cale de expansiune și care tot sporește pe baza unui capital de cititori tot mai firav. În acea perioadă, un particular mi-a propus să-i aranjez și clasez colecția de cărți, însumând aproape cincizeci de mii de volume. Se întindea în patru încăperi imense dintr-o locuință de țară din Normandia. După o lună, lucrând de la opt până la zece ore pe zi, nu ajunseseam nici măcar la litera D. Mă înecam într-un morman de ediții princeps, de toate formatele, din toate secolele. Am abdicat așadar. Dar această incursiune în infinitul mare mi-a dat o idee: de vreme ce bibliotecile sunt niște necropole insondabile, de ce să nu le punem în slujba celor vii. De ce să nu înviem morții, să nu jefuim aceste uimitoare relicve pe care nimeni nu le mai consultă.

Luați o clipă aminte la miile de titluri eșuate pe rafturile lor ca tot atâtea epave: dospesc în uitare și dispariția lor nu va stârni niciun zgomot. Sunt prea multe. Am luat asupra mea să reciclez prin urmare aceste morminte de semne, zidite pentru vecie în tăcere. Din moment ce totul este scris, la ce bun s-o iei de la capăt, să cauți idei noi? E de ajuns să recopiezi, să amesteci, într-un cuvânt, să te servești. Procedam în felul următor:

pe o idee, șparlită și ea de la vreun scriitor anonim, îmi făceam cumpărăturile de la mării și micii maeștri ai trecutului, ca să-mi construiesc propria operă. Mă duceam prin biblioteci și îmi treceam într-un caiet provizia de scene, metafore. Clasam materialele pe teme: claruri de lună, certuri, asasinate, dimineți de primăvară, zile de ploaie, îmbrățișări de amor etc. Văram totul în memoria ordinatorului meu și din acest portpuiriu mă pregăteam să scot armonii noi. În general, din fiecare autor nu luam, din prudență, mai mult de unu–doi termeni, o vocabulă și atributul ei. Nu furam, ciupeam: efectuată la acest nivel microscopic, fraudă nu putea fi detectată, era o găinărie fără importanță. Scăpam astfel depistării de către niște eventuali anchetatori.

Pe deasupra, respectam un principiu absolut: să nu-i plagiezi decât pe morți. Cei vii sunt atât de susceptibili! Idolatrizează cele mai mărunte răhățișuri de muscă pe care le-au produs și dispun de un fler infailibil să le repereze la alții. Au naivitatea de a se crede proprietarii propriilor texte! Nu voiam să mă trezesc cu legiuni de avocați pe urmele mele. În plus, evitam formulele cele mai cunoscute, care ar fi trezit suspiciunile nu știu cărui literat. Ciordelile trebuiau să rămână discrete. Tâlhar de drumul mare al literaturii, îmi încrustam proza cu mii de expresii venite de aiurea, pe care apoi le șlefuiam și le armonizam printr-o muncă răbdurie. Intercalam printre ale mele frazele altora și ajungeam chiar să produc anume întorsături născocite de mine, care, pe onoarea mea, nu erau mai proaste decât media. Care polițist destul de nebun ar fi putut urmări sutele de piste încâlcite în acest palimpsest și ar fi pierdut ani la rând, ba chiar o viață întregă, ca să caute în literatura universală obârșia împrumuturilor mele? Procedând

astfel, hoitarul care eram făcea oficiul de zămislator: eu îi exhumam pe clasici de pe rafturile prăfuite unde trăgeau să moară, îi scăpam din purgatoriu. Își avuseseră partea de glorie, era rândul meu să profit. Nu luam nimic de la ei, contribuiau doar la recunoașterea mea, la reputația mea. Brigandajul meu era un act de iubire, ei se continuau prin mine așa cum mortul supraviețuiește în carnea canibalului ce îl devoră.

Plagiatul, doamnă doctor, nu este doar modul meu de a scrie, este tonalitatea vieții mele. Sunt o ființă pe de-a-ntregul împrumutată, un mic mâncăcios mimetic, precum acele păsări poliglote care știu să imite toate cânturile, dar ele însele nu au niciun cântec al lor. Maimuțăresc tot ce-mi iese în cale, înhaț tot ce-mi trece prin față. Chiar în clipa asta, când vă vorbesc, mă aliniez la ținuta dumneavoastră, la felul dumneavoastră de a asculta, de a vă purta. Până și chipul mi l-am șterpelit, tocmai de aceea îl țin ascuns. Nu mă pot stăpâni, vreau să fiu ceilalți, să mă pun în locul lor, să-i cunosc dinlăuntru, sunt o apă avidă să dobândească toate contururile. De altfel, nu imit, nu, cuvântul ăsta e slab, eu ader pasionat la celălalt, mă jertfesc lui. Știți povestea cameleonului care se așază pe un pled ecosez. După câteva clipe explodează. N-a putut alege între culori. Exact așa sunt și eu: dacă am o ființă interesantă în față, mă avânt spre ea, o reproduc în cele mai mărunte detalii: este singura mea modalitate de a deveni cineva.

Năzuiam prin urmare să scriu un roman care să fie rezultatul celor pe care le citisem, singurul roman care nu datorează nimic autorului său. Exagerez: în felul meu, cream, de vreme ce, combinând în chip diferit cuvintele altora, le dădeam un nou înțeles. Dar oricare dintre rândurile pe care le scriam era irigat de sângele unui scriitor jefuit. Am terminat trebușoara

asta într-un an. Am semnat manuscrisul cu pseudonimul Benjamin Noresh, în care un spirit exersat ca al dumneavoastră, doamnă doctor, va reuși să recunoască anagrama lui Shnorer, în idiș „parazit“. În mod curios, lucrarea a fost numaidecât acceptată de un mărunț editor de pe Rive gauche care s-a oferit s-o publice cu câteva tăieturi. Am fost de acord, râzând când îl vedeam pe corector cum bifa pasaje din Mérimée, Zola, Dickens și Diderot. Mă veți crede sau nu, cartea a cunoscut un adevărat succes. Poate că ați văzut-o în librării, se intitula *Lacrimile lui Satan* și a luat premiul Orașului Paris. Nu? Nu citiți noutățile? Orice s-ar spune, toți criticii au fost favorabili: îmbinasem și șlefuisem atât de bine elementele disparate, încât nimeni nu a descoperit nici cea mai mărunță înșelătorie. Mi-a fost salutată arta de „patchwork“, mi s-a recunoscut că recapitulasem într-o „scriitură de rezonanță“ întreaga istorie literară a secolului. Fiecare articol elogios îmi stârnea în trup un flux cald, mi se scurgea de-a lungul membrelor ca o desmierdare. În sfârșit, aveam o justificare să trăiesc, intram pe ușa de serviciu în comedia literară.

Norocul unui impostor

Asta până în ziua când am găsit în cutia poștală un frumos plic, căptușit cu hârtie albastră velină, scris de mână cu o grafie elegantă. Am crezut că era vorba de omagiul unei cititoare. Epistola era redactată astfel:

„Domnule,

Tocmai am terminat de citit romanul dumneavoastră *Lacrimile lui Satan*. Nu vă voi vorbi despre intriga calchiată după

Păsările vrăjite de Pierre d'Arcy, apărută în 1895 la Geneva, nici despre stil, care suferă de o relativă incoerență, în pofida eforturilor dumneavoastră de a omogeniza totul. În schimb am fost sensibilă la diversele citate cu care v-ați împănat proza: într-adevăr, v-ați înfruptat din oala comună a literaturii mondiale. În ce mă privește, am relevat capete de fraze, ar trebui să spun rămurele din Proust, Zola, Théophile Gautier, Sofocle, Tanizaki, Mishima, Moravia, Goethe și mă limitez la atât. Aș spune, cu aproximație, că din 250 000 de cuvinte, abia 1 000 vă aparțin și încă, în cea mai mare parte, conjuncții și adverbe. Ceea ce înseamnă multe datorii pentru o lucrare de abia 200 de pagini. Ce-ar fi să stăm de vorbă liniștiți la un pahar?“

Era semnată Hélène Dalhian și avea notat un număr de telefon. M-am cutremurat: ce spirit îndeajuns de puternic putuse scoate la iveală furtișagurile mele? Îmi arsesem notele luate în primul caiet; cât despre cele stocate în memoria ordinatorului meu, protejasem accesul la el printr-un cod secret. Mă și vedeam în fața unui tribunal de atribuire literare: cutare adjectiv trebuie dat înapoi lui Vigny, celălalt lui Stendhal, a șaptesprezecea frază de la pagina 115 aparține în întregime lui Fitzgerald, în pofida modificării timpurilor verbale, a optsprezecea este un plagiat după Hemingway, cu un mic ocol prin Faulkner etc. În cele din urmă, cartea mea va fi complet dezosată și mie mi se va da înapoi ce mi se cuvine, un stoc mic de vocale, prepoziții și complemente directe. Era imposibil, blufa, n-avea de unde să știe ceva. Am făcut deci pe mortul: n-am nimerit-o. Un bombardament de scrisori mi-a blocat cutia. Fiecare plic albastru aducea o veste rea. Tonul se schimba: cererilor politicoase de a ne întâlni le urmaseră veritabile somații. Misterioasa mea corespondentă îmi poruncea să-i

răspund. Nu mă îndoiam de determinarea ei, dacă mai persistam în tăcerea mea. Cu moartea în suflet, i-am dat telefon și am hotărât să ne întâlnim pe terasa cafenelei de la Palais-Royal.

A venit spre mine fără să ezite, ca și când mă cunoștea de totdeauna. Era tânără, sigură pe ea; purta un bluzon de piele și jeanși, uniforma generației ei. A scos din geantă trei foi și mi le-a dat: era lista cvasi-exhaustivă a surselor mele, catalogul jafurilor mele. Mi s-a tăiat răsuflarea: această femeie citea literalmente în creierul meu. Mi-a surâs.

— Îți înțeleg uimirea. Liniștește-te, nu am niciun fel de dar al ghicitului, dar am multă răbdare și încăpățănare. Voi fi sinceră. Te-am întâlnit acum un an în biblioteca Centrului Pompidou, sunt studentă în antropologie. Chipul dumitale m-a frapat, dar și mai tare m-a izbit gustul pentru izolare. Te țineai deoparte de ceilalți, la capătul unui rând, ascuns înapoia unui șir de cărți gros cât un zid. Păreai un copist înfundat în hârtiile lui. Zmângăleai ceva, singur, surd și tainic, fără să-ți ridici nasul din ce făceai. Cunosc patologia mâncărilor de cărți, demența autodidactului care vrea să posede întreaga cunoaștere și neobosit o tot retranscrie. Dumneata îmi păreai atins de un alt rău. M-am întors în fiecare zi și în fiecare zi erai acolo, în același loc, la aceeași oră, teribil de ordonat și de sângunos. De mai multe ori am trecut prin spatele dumitale, am aruncat un ochi pe cărțile consultate. Copiai extrase din ele într-un caiet mare de școlar cu coperti verzi. Asta m-a alarmat cu atât mai mult cu cât nu semănai a student și încă și mai puțin a profesor. Marota dumitale a sfârșit prin a mă fascina. Bănuind vreo anomalie la mijloc, m-am întors de mai multe ori și am făcut în așa fel încât să mă așez în fața dumitale. Am observat mai multe lucruri stranii: însemnai cu un creion gros

părțile care te interesau, apoi ștergeai cu guma semnul respectiv. Am o vedere excelentă, țineam minte, citindu-l de-a-ndoa-selea, numărul paginii care te interesa. De cum plecai, luam volumele de acolo de unde la puneai și găseam pe paginile respective ștersături minuscule care trădau gomajul. La rândul meu, din pur mimetism, recopiam într-un caiet pasajul în chestiune, cu referințele exacte. Mi-aș fi putut petrece astfel ani întregi, culegând pe urmele dumitale fragmentele de nule sau de romane pe care le compulsai. Mă întrebam ce fel de nebunie te poseda și de ce mi-o transmisesseși și mie. Eram gata să abandonez, pierdeam un timp prețios. Într-o zi te-am urmărit până la apartamentul dumitale. Ți-am aflat numele văzându-te cum îți deschideai și închideai cutia de scrisori. Nu bănuiai nimic, de altminteri nu te uiți la femei. M-am interesat discret de ocupația dumitale, ungându-l pe un ștrengar din cartier, și ți-am descoperit astfel statutul de scriitor public. Am aflat apoi că fusesseși zărit într-o cafenea din piața Clichy în tovrășia editorului care anul trecut a fost inculpat. Atunci am avut sentimentul de a fi răscolit o afacere. N-aveam să te mai las să-mi scapi, hăituiala asta mă pasiona. Am angajat un detectiv particular care ți-a intrat de multe ori, fără să știi, în locuință. Ți-a consultat tratamentul de text, a reușit să ghicească codul de acces, ți-a fotografiat apartamentul în întregime, ca și multe pagini din manuscrisul pe care îl începuseși deja.

Hélène Dalhian, atentă la efectul pe care vorbele ei îl aveau asupra mea, se exprima fără grabă. Pe măsură ce ea înainta cu povestea, eu mă descompuneam.

— Examinam așadar minuțios foile pe care le aveam sub ochi. Percepeam perfect un renghi, fără a reuși să-l formulez. Îți împrăștiaseși prada, dar așa cum ai presăra pătrunjelul

într-o salată: se vedea. În fine, m-am oprit la o scurtă frază citită deja altundeva: „Îmi plac pâraiele unei iubiri dezordonate.“ Suna ca o reminiscență. Răsfoind prin notele mele, am dat peste autorul acestei propoziții și astfel am priceput cheia metodei dumitale. Eram fericită ca un spion care a găsit codul unui mesaj cifrat. Fraza era scoasă dintr-o nuvelă de Maupassant, *Iubire*, care începe așa: „Îmi place curgerea unei pasiuni dezordonate.“ Imitația era flagrantă. Aveai totuși curaj dacă furai dintr-un autor atât de popular. Nuvela asta pesemne te inspirase, am numărat alte cinci împrumuturi în același capitol. Procedeu dumitale nu era infailibil. M-am pus pe treabă, curioasă să reconstitui acest puzzle. Am descoperit alte apropieri. Mulțumită zelului detectivului meu, care intra la dumneata de cum plecai, urmăream felul cum îți avansa romanul zi de zi. La fiecare rând, îmi spuneam: nu e adevărat, n-a îndrăznit. Ba da! Chiar și expresiile „Bună ziua“, „Ce mai faci“ mi se păreau recrutate de la alții. În favoarea dumitale, trebuie să recunosc că montajul era mai degrabă reușit și că un cititor neavertizat se putea lăsa prins. Câteva luni mai târziu, opusul dumitale apărea. A avut oarecare ecou: s-a vorbit ba de polifonie, ba de talmeș-balmeș, unul a decelat chiar o depărtată influență din Rabelais. Dacă ar fi fost numai Rabelais! Tocmai terminam de demontat textul dumitale, comparându-l termen cu termen cu notele din carnetele mele. Asta mi-a luat luni de zile. Încurcaseși bine piste, dar, cu tenacitate, puteai să desfăci ițele. A cupla în aceeași frază pe Hoffmann, Seneca și Sartre era abil și derutant: dincolo de extrema complicație, jocul avea totuși o candoare copilărească. Odată ce obținusem modul de folosire, am reconstituit imensa tapiserie. Îmi rămân câteva pete albe pe care nu le-am putut localiza, dar presupun

că nu sunt născocite de dumneata mai mult decât restul? Căci nimic din cartea asta nu e de dumneata, nu-i așa? Liniștește-mă!

Descumpănit, vedeam surpându-se în câteva minute truda câtorva ani. Odată nimicite visele mele de glorie, aveam să fiu expus rușinii, dezonoarei, ridicolului. Aveam să rămân captiv în obscura mea muncă de scrib de imobil. M-am uitat mai bine la cea care era cauza prăbușirii mele: domnișoara Dalhian își zăngănea cu nonșalanță cuburile de gheață din pahar, ronțâind stickul din Perrierul ei. Albă la față, subțire, își înnodase părul castaniu într-o coadă de cal. Cei doi cercei din cristal albastru oscilau în ritmul conversației. Decăderea mea avea chipul unei tinere femei voioase. Degeaba mă privea cu o anume simpatie, era acolo ca să mă zdrobească, nu ca să mă placă: așteptam sentința. Cu tonul cel mai poznaș, mi-a spus:

— Ești un mic netrebnic, domnule Tholon!

Se uită țintă la mine cu ochii ei mari, luminoși. Am rămas înlemnit de atâta cruzime. Să termine odată în loc să se joace cu mine.

— Vă previn, nu am bani. E inutil să mă șantajați.

A ridicat din sprâncene.

— Dar cine a pomenit de asemenea lucruri urâte, domnule Tholon? Nu vreau altceva decât să fac cunoștință cu dumneata, să stăm la taclale împreună. Poate să te și revăd din când în când.

În clipa aceea, un djin ștregar luă forma unei mici tornade, care mătură masa cafenelei și împrăștie toate hârtiile.

— Ce e de făcut? Lăsăm probele să spele putina? m-a întrebat surâzând interlocutoarea mea.

M-am repezit să le adun, strecurându-mă printre picioarele clienților ca să le recuperez.

— Oricum, am o dubletă.

Fără a-mi da timp să găsesc o replică, Hélène Dalhian pleacă, lăsându-mă să achit nota de plată. Eram distrus. Zilele următoare le-am petrecut așteptându-mi arestarea, convins că îmi voi vedea cartea oprită, numele târât în noroi.

Nimic din toate acestea nu s-a întâmplat. Dar abandonasem orice gând de a începe un nou roman: de când Hélène îmi detectase procedeul, nu mai eram bun de mare lucru. O săptămână mai târziu mi-a telefonat, m-a invitat la masă. Nu puteam să refuz. Am vorbit ca doi camarazi, ea foarte în largul ei, eu emfatic. Avea un haz discret și mă intimida. Rămăsesem stângaci, teribil de provincial chiar și în refuzul meu față de provincie. N-aveam niciun fel de obișnuință cu lumea și cu modurile ei de comportament, îmi lipsea divinul aplomb al celui ce poate angaja o conversație cu oricine. Chiar și fizicul meu nu-mi era favorabil: să-mi surprind într-o oglindă faciesul de bătrânel de 37 de ani era pentru mine un prilej de stânjeneală constantă. Mă agitam pe scaun, îmi trădam jena prin numeroase amănunte. Amabilitatea Hélènei mă exaspera: ea se amuza de neliniștile mele, amâna clipa când avea să-mi administreze lovitura de grație, predându-mă autorităților.

La puțin timp după, m-a invitat la ea: locuia într-un splendid apartament de trei camere, într-un imobil din secolul al XVII-lea, la câțiva pași de Sena, în cartierul Buci. Apartamentul ei era un cuib de bunăstare și de rafinament. Rătăceam buimac pe sub plafoanele înalte, printre zugrăvelile ca de tablou de bună calitate, prin acele încăperi largi, luminoase, scutite de apăsarea specifică interioarelor burgheze. Hélène moștenise de la părinții ei, care muriseră cu câțiva ani mai înainte, o avere confortabilă. Împrejurarea că era o orfană de fapt o apropia

de mine, care eram un orfan de suflet, de vreme ce tăiasem orice punte cu rudele mele. Tocmai împlinise 25 de ani, își termina studiile de antropologie și n-avea nicio idee despre profesia pe care o va exercita. Adevărata ei pasiune se îndrepta spre cărți, avea o bibliotecă impresionantă pentru o tânără femeie de vârsta ei. În seara aceea am priceput în fine o parte a neversimilului adevăr: Hélènei nu-i stătea în intenție să mă pedepsească și, încă și mai puțin, să mă extorcheze de bani, din moment ce avea din belșug. Atunci de ce mă hărțuise în halul ăsta? Această primă vizită la ea a fost pentru mine o caznă: degeaba făceam pe indiferentul, admiram bogăția stofelor, stilul mobilelor, iscăliturile prestigioase din josul tablourilor, lungile draperii umflate ca niște buze din dreptul ferestrelor. Parchetul avea o moliciune, o strălucire de lemn scump și ardeam de poftă să mă descălț ca să-l simt sub talpa picioarelor. Hélène dădea dovadă de o curtoazie suspectă: mă invitase din gentilețe sau ca să etaleze sub privirile mele toate aceste bunuri de care eu voi fi pe veci lipsit? Simplitatea cu care venise spre mine putea fi la fel de bine curiozitate sau dispreț, cheful de a se juca cu o ființă dezarmată pe care o ținea în mână.

A doua zi, debarca la mine pe neanunțate, în ciuda puternicei reticente de a-i arăta camera mea de guvernantă de la ultimul etaj al unui imobil haussmannian dintre Belleville și Ménilmontant. Până la mine se ajungea pe o scară de serviciu, ai cărei pereți erau acoperiți cu obscenități. De la mica fereastră, vedeam Montmartre, Sacré-Coeur și toată întinderea Parisului. Soarele de vară mă izbea în tir direct și o perdea spălăcită nu-i putea împlânzi razele. Iarna, creasta imobilului trozneă și gema sub vânt ca o navă în furtună. Curenții de aer înghețat se strecurau pe sub ușă. De la un capăt la altul al anului,

plutea pe coridoare un miros de prăjeală și de latrină. Hélène mi-a contemplat cocioaba cu un surâs încremenit, punctându-și pașii cu câte un „ah, oh, foarte frumos“, care mă rănea până în adâncul sufletului. După vizita din ajun, contrastul era crud. Castelana cobora la săteanul ei ca să constate că există și săraci. S-a extaziat dinaintea celor câțiva metri pătrați de păduchelniță, dinaintea pereților scorojiți, patului desfundat, mi-a cerut să se spele pe mâini în lavoarul murdar unde mucegăia o coajă de săpun, și toate astea m-au jupuit de viu. Mă complac în mizeria mea, cu condiția să nu existe martori. Încă și mai tare mă temeam să nu dea peste vreunul dintre vecinii mei de etaj, niște decasați ca și mine, studenți care nu mai crapă, scenariști în șomaj, cântăreți fără angajament, pseudo-actori, francmasonerie de ratați cuibăriți sub acoperiș. A zăbovit în fața șifonerului cu cele două costume roase, mi-a inspectat cărțile („și le-ai citit pe toate?“), s-a uitat pe fereastră repetând:

„Oricum, perspectiva este magnifică!“

La Hélène, complimentul era forma supremă de condescendență. După această inspecție, s-a întors spre mine și mi-a spus, surâzând larg:

— Acum, dragul meu Benjamin, invită-mă la masă!

Până să bag de seamă, eram instalați într-un taxi care se îndrepta spre un local faimos. Mă frământam: eram prost îmbrăcat, neadaptat și, mai ales, mi-era teamă să nu-mi prăpădesc la această masă firavele economii. Dar chiar înainte de a coborî din taxi, Hélène mi-a strecurat în buzunar o hârtie de cinci sute („Ia-o, Benjamin, fă pe bărbatul astă-seară, plătește.“) Ar fi trebuit să-i arunc bancnota în obraz și să plec; m-am mulțumit s-o pipăi ca să mă asigur

că e veritabilă. Zarul era azvârlit și din acest moment devenisem prizonierul ei.

Izbăvirea prin lux

Mai târziu, în aceeași seară, ne aflam în apartamentul ei, eu stând stânjenit pe un scaun, ea întinsă pe o sofa. Două buline roșii îi colorau obraji.

— Benjamin, nu-mi porți pică pentru micile mele stratageme? Vei avea într-o zi un pic de prietenie pentru mine?

Încremenisem. Simțeam cum se coace catastrofa. Gâfâind, rosti în sfârșit.

— Benjamin, vrei să mă dezbraci, te rog?

— Să vă dezbrac? De ce?

— Am chef să stau goală în fața dumitale.

Era culmea! Sunt dator să vă spun adevărul, doamnă doctor, femeia nu m-a interesat niciodată. Îi recunosc farmecul, dar rămân în afara ascendentului ei. Trăisem până la 37 de ani cvasi-virgin, cu excepția a unu sau două flirturi care au sfârșit prost. Când ai fost un adolescent timid, prea puțin sigur de tine, barierele dintre sexe sunt bariere metafizice, care separă două specii tot atât de depărtate una de alta ca leul și lupul. Plăcerea trupească nu e prin urmare punctul meu forte; mă tem prea tare să nu mă fur pe mine însumi, îmi economisesc sămânța, o stochez știind că e izvor de viață. Am implorat-o pe Hélène să nu se dezbrace; mai degrabă să mă predea poliției decât să-mi ceară așa ceva.

— Benjamin, am mers prea departe ca să rămân aici. Te rog, trage-mi una zdravănă.

Eram năucit de îndrăzneala ei. Tremuram ca nu cumva această primă îmbrățișare să nu inaugureze, dacă o duceam cu bine până la capăt, lungă serie a altora. Aveam să-mi plătesc foarte scump mica nelegiuire. Nu știu cum am reușit în seara aceea să-mi depășesc colosala incompetență. Din fericire, Hélène a fost blândă și, ținând seama de stânjeneala mea, a ezitat să ceară mai mult. Avea un trup rotund, plin de bunătăți, și goliciunea ei gingașă, în armonie cu chipul delicat, a fost în stare să mă liniștească. Ca să închei, mi-am salvat onoarea și am adormit în brațele ei, temându-mă că voi muri pentru că îmi risipisem substanța vitală. Puțin după, într-adevăr, m-am îmbolnăvit. Hélène m-a îngrijit, risipind comori de ingeniozitate ca să mă aline. A profitat de faptul că stăteam la pat ca să facă puțină ordine la mine, să-mi decoreze camera. Iar eu tot nu pricepeam de ce această fată de familie bună se ocupa de un amărât ca mine.

În câteva săptămâni, mă luase cu totul în grija ei. Eu mă lăsam și, cu cât eram mai pasiv, cu atât primeam mai mult. Câteodată, o provocam:

— Dacă plec, o să mă denunți? (Ne tutuiam de-acum.)

Izbucnea într-un râs batjocoritor.

— Să nu te îndoiești o clipă, dosarul tău e pus bine într-o casă de bani.

Își venea în fire.

— Dar n-o să fie nevoie pentru că n-o să mă părăsești niciodată.

Cu vremea, a trebuit să recunosc evidența: Hélène îmi dădea toate dovezile unui atașament sigur. Mi-a mărturisit: nu montase această afacere decât ca să mă stăpânească mai bine. Făcusem o greșală care ar fi trebuit să mă piardă și ea mă

salvase. Cum legam iubirea de merit, mă simțeam incapabil să susțin o atare afecțiune, convins că într-o zi Hélène avea să mă alunge ca pe un nespălat. Aștept dezastrul cu o asemenea punctualitate, încât atunci când vine fericirea, nici măcar nu bag de seamă. Ca s-o descurajez pe prietena mea cea nouă, i-am mărturisit cât de puțin le interesam pe femei, cum se depărtau de mine cu dispreț. Departe de a mă face să scad în ochii ei, această mărturisire i-a smuls doar o frază:

— Alea n-au știut să descopere ce e mai bun în tine.

Degeaba mă depreciam, nu voia să asculte nimic, desfășura un talent ineputabil ca să mă revalorizeze. Până la urmă, am înțeles: își pusese în cap să mă răscumpere.

— Din clipa când te-am văzut, aplecat peste cărțile tale, am avut poftă să te strâng în brațe. Aveai un aer atât de pierdut, n-aveai nimic al tău, mă întrebam cum faci să supraviețuiești.

Ascultam năuc această declarație. Eram terorizat de ideea de a intra într-o atare viață: nu voi reuși niciodată. Averele ei unită cu farmecul ei ridicau înaintea mea un zid de exigențe exorbitante.

— Crede-mă, Benjamin, voi revela un alt om în tine, te voi remodela.

Pasiunea pe care mi-o închina s-a manifestat mai întâi printr-o ploaie de daruri. Hélène, care avea gustul luxului în genele ei așa cum alții au ochii albaștri, trăise o tinerețe atât de răsfățată, atât de dăruită, încât ea însăși trecuse dincolo de egoism și capriciu. S-a arătat în privința mea de o generozitate fără margini. În primul rând, mi-a închiriat un cochet apartament de două camere în Marais, unde venea să ne întâlnim aproape seară de seară, garsoniera mea cum o numea ea. Deocamdată, îmi lăsase libere mișcările: aveam să locuim împreună

după ce ne vom cunoaște mai bine. Mă aflu într-o excelență locuință provizorie, mobilată cu gust, așa cum nici nu visasem vreodată. Mi-am părăsit fără părere de rău cocioaba, dar, din prudență, am continuat s-o țin închiriată și să-mi las acolo câteva boarfe. Puteam în orice clipă să pierd favorurile amantei mele, să fiu trimis înapoi la fosta mea condiție.

Apoi, Hélène m-a îmbrăcat: îmi aduc aminte de ziua când m-a pus să mă despoi în salon și mi-a ars într-un foc mare în șemineu toate țoalele, până la ultima pereche de ciorapi, chiar și sacourile. Mi-a aruncat într-o pubelă pantofii, papucii, sacoșele și valizele. Nimic nu trebuia să rămână din omul vechi. M-a dus apoi într-un magazin unde, sub privirile batjocoritoare ale vânzătoarelor, mi-am compus încetul cu încetul o adevărată garderobă. Cumpărăturile acestea în tovărășia ei semănau cu un calvar: profita ca să încerce, la rândul ei, taioare, fuste, jachete tricotate, mă puneă să intru cu ea în cabină, pe jumătate goală dansa pe muzica de fond din buticuri, mă îmbrățișa cu nerușinare. Era la ea acasă peste tot, îi asalta pe negustori, încerca articolele fără să le pună la loc. Părea că toți îi datorează totul și că ar fi avut nevoie în permanență de o armată de servitori în slujba ei. Eu, care nu avusesem înainte decât o pereche de pantofi, două sau trei perechi de izmene roase de atâta spălat, le număram acum cu zecile și am cunoscut astfel în sfârșit neliniștea proprie celor bogați: amețeaua abundenței, dificultatea de a alege. Esențial, mai spunea Hélène, este să fii totodată șic și destins. Mă copleșea cu sfaturile ei, îmi supraveghea ținuta și nu uita niciodată să-mi sublinieze greșelile, numeroase în primele faze. Propriile ei dulapuri gemeau ca o peșteră de pirați, supraîncărcate de rochii, mantouri, se înfunda în ele dimineți întregi, incapabilă să se

hotărăscă, redescoperirea extaziată vreo țesătură prețioasă de in, de mătase, de mohair, cascade de stofe având fiecare sufletul ei, parfumul ei, o întreagă pradă de la firme celebre, pe care nu-și amintea să le fi cumpărat.

În sfârșit, m-a smuls din universul nesănătos al snackurilor și sandviciurilor, obișnuita bucătărie proastă a studentului lefter, pentru a mă iniția în arta de a bea și mânca bine. Pe lângă că gătea ea însăși remarcabil și știa să prepare din nimic un fel succulent, să transforme niște resturi de mâncare într-un ospăț, îmi indica la restaurant felurile cele mai bune, îmi educa cerul gurii cu buchete subtile, îmi explica știința dozajelor și cum, dincolo de o anume măsură, desfătarea devine pestilență. M-a pus să gust cele mai bune vinuri de podgorie, m-a învățat care e diferența între Pétrus și Médoc, Latour și Margaux, Pommard și Volnay, mi-a alcătuit o vastă frescă a podgoriilor franceze, cu anii lor buni și răi. Eram atât de avid să-mi rafinez papilele, încât găseam excelent tot ceea ce Hélène îmi desemna ca atare. Mi-a explicat ce deosebește ciorba, de supă și de consommé, mi-a spus ce forță de liant are cartoful și de ce totdeauna trebuie tăiată partea verde a prazului în supa de legume. Hélène era convinsă că totul se învață, bunele maniere ca și calculul, și că un individ poate realiza în câteva luni, doar prin voința lui, ceea ce anumite caste au dobândit în generații întregi. Eram un elev în sesiunea de recuperare, urmam un curs dublu de intimitate și civilizare. Iar după ce mă antrenase timp de o săptămână, prin mari restaurante unde trebuia să îndur supliciul protocolului, serviabilitatea disprețuitoare a șefilor de sală și a chelnerilor, mă împingea în fast-food-uri, în acele troace pestrițe, unde în sunetul muzicii californiene, ne îndopam cu hamburgeri, cartofi prăjiți și înghețate semănând cu

jobenele. Eu, care mereu rătăcisem pe tărâmurile vagi ale iubirii unde totul se schițează și nimic nu se împlinește, ajungeam în atari momente să uit disparitățile dintre noi și să văd aproape o egală în această tânără femeie care se ospăta alături de mine.

Hélène însemna spiritul francez prin excelență: arta, cum s-a spus, de a considera grave lucrurile ușoare și ușoare lucrurile grave. Expertă în divertisment, ea se amuza cu o rigoare cvasi-calvinistă și își pregătea ieșirile în lume așa cum alții își pregătesc un plan de carieră. Trebuia să te distrezi sub pedeapsa de incorectitudine. Știința ei de a trăi în societate se rezuma la această maximă: să aleagă partea cea mai bună din fiecare lucru, să transfigureze cea mai mărunță clipită într-un prilej de bucurie. Avea talentul de a vrăji cotidianul, de a venera măruntele plăceri lipsite de importanță. Era tot atât de dotată pentru fericire pe cât eram eu pentru eșec. Specialistă în escapade fastuoase, mă plimba de la han la castel, mă puneă să ating cu degetul existența trântorilor și a căpătuiților. În palate, mă simțeam mai aproape de cameriste și portari decât de clienți și aveam despre mine impresia că sunt un trădător trecut de partea dușmanului. Alături de ea, eram un om de rând primit la curte, un bădăran badijonat cu o tinctură de politețe. În fiecare hotel, însoțitoarea mea, care alegea mici cuiburi de amor, rearanja camera, muta o mobilă, acoperea un fotoliu cu vreo pernă mai veselă. Era o micuță zână, în stare, cât ai clipi din ochi, să înfrumusețeze o încăpere anonimă, să o facă a ei. Când vedeam la cât se ridică nota, mi se căsca un gol în stomac, n-aș fi crezut niciodată că se pot cheltui atâția bani într-o noapte, că fiecare oră de somn costa o asemenea sumă. Hélènei, care nu cunoștea înțelesul cuvântului „nevoie“ — ea nu avea decât

„pofte“, „chefuri“ — trebuie că îi fusese greu să-și închipuie lumea din care veneam, o lume în care trebuia să muncești ca să supraviețuiești, să socotești centimă cu centimă și care era lumea comună pentru majoritatea compatrioților mei. Îmi pune uneori, despre familia mea, despre copilăria mea, întrebări de o naivitate aiuritoare.

Atinsesem în ea fibra misionară, cu mine se credea menită salvării unui membru din clasele de jos. Voia să mă extragă din mine, mă iubea ca să mă transforme, precum acele femei care se amorezează de homosexuali în speranța nebună de a-i converti. Degeaba avea ea 25 de ani și eu 37, mă simțeam în mâinile ei un copil: se bucura de progresele mele, mă încuraja să perseverez. Mi-au trebuit mai multe săptămâni ca să recunosc că era, conform criteriilor obișnuite, foarte frumoasă, că mulți bărbați se uitau după ea, multe femei o invidiau. Era gingașă întru totul, cu gâtul ei foarte alb, cu urechile delicate pe care aș fi avut poftă să le ronțai ca pe niște biscuiți. Avea un mod fermecător de a-și trece limba peste buze când era fericită, de a-și linge degetele ca o pisică ghiftuită. Emană fără să știe un halo de poezie care părea să izvorască din chiar țesuturile cărnilor ei. Farmecul: acea parte de romanesc pe care o ființă o propagă în jurul ei și care o face să nu semene cu nicio alta. Socoteam ușor amețit întinderea talentelor ei, diversitatea cunoștințelor ei, iar tinerețea arunca asupra acestor daruri o strălucire redutabilă. Cu timpul, am sfârșit prin a-i închina o anume admirație și cine ne-ar fi văzut ar fi putut crede că suntem două turturele gângurind laolaltă.

Bineînțeles, nu mă păcăleam singur: eram jucăria ei, salvatul de la înec, canișul ei de salon, frizat, întreținut pe picior mare. Eram opera ei de binefacere, cu mine ispășise faptul că

era bogată, tot așa cum dădea de pomană cerșetorilor, pregătindu-și în fiecare dimineață fișicuri de piese de câte zece franci pe care le împărțea peste zi. În cele nouă luni cât am fost împreună, Hélène nu mi-a prezentat pe niciunul dintre prietenii ei: aștepta, ca să mă scoată în lume, să fiu gata. Eram în perioada de probă, un naturalizat de dată recentă. De altminteri aș fi fost îngrozit să mă amestece printre apropiații ei, toți înstăriți și de bună familie, rechini amabili, care m-ar fi sfâșiat cu clevetelile lor. A fost așadar, de la un capăt la altul, o legătură secretă; nu că Hélènei i-ar fi fost rușine cu mine. Aștepta clipa când să fie sigură de ceea ce voi fi devenit grație ei. Scoțându-mă din cochilia mea, îmi îngăduise să mă ridic spre zone mai înalte, unde respiram mai bine, să mă lepăd de ființa grosolană care fusesem. Ea, care ar fi trebuit să fie unealta pedepsirii mele, fusese unealta mântuirii mele, mă născuse a doua oară. După câteva luni, a trebuit să recunosc că această tânără femeie îmi devenise indispensabilă. Îi purtam pică uneori că manifesta în ce mă privește atâta generozitate. Mi-ar fi fost greu să i-o întorc și recunoștința mea lua uneori chipul resentimentului.

Singurele care mă costau, v-am mai spus, erau momentele de împreunare trupească. Observându-mi lipsa de grabă în a le onora, Hélène își flutura în aer dorința ca pe o carte de prioritate. Cu ea trebuia să aduci jertfă lui Venus, nici vorbă să te sustragi. Îmi fixa întâlniri la telefon și, cu o voce care nu admitea obiecții, poruncea:

— Astă-seară, șoricel de bibliotecă, o să treci la treabă.

Eram bolnav dinainte. Dar avea în sărutări ceva suav care îmi dezarma reticențele. Mă ruga să-i desfac picioarele așa cum deschizi febril o carte la pagina știută și îmi vărsa fierbinți în

ureche vorbe deșucheate sau doar îndrăznețe. Eram uluit. Și cu pasiunea ei pentru magnetofone, niciodată nu rata să ne înregistreze, să ne asculte iar și iar, ceea ce îmi sporea stinghereala. Dar odată sfârșită mica noastră comă isterică, eram bine răsplătit. Unele cupluri se dedau orgiei, serviciilor voluntare. Perversiunea noastră erau masajul și îngrijirile. Într-o zi, când îmi fusese prea cald, Hélène îmi aplicase pe față un unguent: senzația era desfătătoare, o rugasem să-mi mai facă. Pas cu pas, ajunsese să mă alinte și să mă legene de parcă i-aș fi fost copil. Mă îmbăia, mă săpunea, mă dădea cu toate soiurile de creme mirosind delicat, emulsii, măști, geluri menite să irige epiderma, să șteargă ridurile, să redea pielii tonicitatea. Lua dintr-o mulțime de flacoane scumpe, de cutiuțe de toate culorile, însoțite de prescripții de folosire lungi cât codul penal. Cu o mică pensulă înmuiată într-o pudră ocru, îmi așternea pe obraji o mină bună. Totuși ritualul meu favorit consta în ședințele săptămânale de manichiură și pedichiură. Îmi tăia unghiile cu o minuție, o delicatețe care mă cufundau în extaz. Era atâta de șlefuit, de trăbăluit la degetele mele: aveam acolo o bogăție nebănuită, abundam în superfluu, rosături, colțuri, cuticule. Aceste tratamente stârneau incredibile senzații în extremitățile mele. Nu știu ce conexiune misterioasă trimitea de la mână și picior până la creier descărcări delectabile, care mă lăsau gâfâind. Și atingeam beatitudinea atunci când Hélène, transformându-mi cele zece degete într-un buchet de flori netede și strălucitoare ca niște oglinzi, le acoperea cu un balsam alinător. Cădeam atunci de-a dreptul în somnul cel mai adânc.

Jocurile noastre nu se opreau aici: îi plăcea la nebunie să mă purice ca o maimuță. Îmi împărțise anatomia în zone de prospectare și îmi scruta fiecare milimetru de piele ca să depisteze

ieșindurile, craterele promițătoare. Punea în a străpunge și a extrage o furie maniacală, învecinată cu juisanța. Vedea corpul masculin ca pe un teritoriu barbar pe care nu mai sfârșea să-l defrișeze, să-l plivească. Părul meu o dezgusta, cel din barbă, ca și cel de pe piept. În fiecare zi îi acordam unu sau două fire pe care le scotea cu un gest brusc. Puteți crede sau nu: aceste ceasuri petrecute în a fi jupuit, zdrobit, malaxat, palpat au devenit voluptatea mea favorită. Era sublim. Torceam de plăcere. Nimeni nu mă alintase vreodată așa. Brațele Hélènei erau un paradis din care n-aș fi vrut să ies niciodată.

E puțin spus că mă alinta, mă răsfăța ca pe un rege. Dimineața, îmi aducea la pat un mic dejun copios, pe o tavă plină de veselă frumoasă, linguri și cuțite de argint, dulcețurile mele preferate în boluri de cristal. Îmi ungea cu unt tartinele și mi le dădea pe măsură ce le înfulecam. Când mă trezeam, îmi aducea ziarele, îmi potrivea pernele la spate. Eu mă văitam ca de obicei, ea găsea gesturile, vorbele liniștitoare. Îmi prepara tot soiul de vitamine, oligo-elemente despre care se presupune că pot înlătura sleirea, surparea. Ferchezuit astfel, eram un prinț, un pașă, iar Hélène se azvârlea la pieptul meu în orice clipă, îmi zicea îngerul meu, copilașul meu, mă gădila, mă adulmeca, își lipea buzele de ale mele să mă sufoce. Habar n-aveam ce făcusem ca să merit asemenea demonstrații, dar ce suflet îndeajuns de stoic ar fi rezistat la atari efuziuni? Îi spuneam la rândul meu „te iubesc“, mașinal, fără să mai știu cât acoperă vorbele. I-o spuneam ca să nu stric sărbătoarea, ca să am liniște și ca să continue să mă dezmierde, să mă hrănească.

Cred totuși că mă atașasem de ea atât cât sunt eu în stare. Simțeam că în mâinile ei nu voi degenera niciodată, că avea să-mi pună pe linia de plutire carcasa. Eram un flăcău bătrân,

smochinit pe care îl scufundase într-o baie de tinerețe. Dacă mă speriam de progresele prea rapide ale degradării mele, îmi făgăduia o chirurgie estetică prin care să-mi remodeleze fața, să-mi întindă pielea, să-mi planteze pe țeastă un păr nou și vi-guros. Văzând cum trebuințele cele mai mărunte îmi erau satisfăcute înainte chiar să le rostesc și cum dorințe noi îmi erau stârnite de atitudinea prevenitoare a prietenei mele, priveam la existența mea anterioară cu spaimă. Alături de Hélène îmi regăsisem una dintre fericirile profunde ale copilăriei: să fiu mâ-nuit, dezmiardat, să devin o păpușă între mâinile care te iubesc. Și mă îmbolnăveam din simpla plăcere de a sta la pat, de a fi îngrijit de această dulce infirmieră a cărei unică grijă eram eu.

O robie aurită

Câteodată mă trezeam din fericirea mea prea facilă și constatam cât de rău mă înșelasem. În primul rând, mă disprețuiesc prea tare ca să nu-l disprețuiesc și pe acela ce mă răsfăță. Și apoi, nu mă schimbasesm nici cu o iotă: omul vechi supraviețuia în mine. Astfel, rămăsesem de o avariție scârboasă. Hélène îmi deschisese un cont la o bancă privată și îmi văr-sa în fiecare lună o pensie care să-mi acopere cu prisosință cheltuielile. Nimic nu-mi înfrâna însă cărpănoșenia: nemulțu-mit să economisesc bănuț cu bănuț și s-o las pe ea să plăteas-că în orice ocazie, înjumătățeam bacșișurile date oamenilor de serviciu, portarilor, socotindu-le prea generoase. Dacă aș fi pu-tut să iau înapoi de la cerșetori centimele pe care li le dădea, aș fi făcut-o. Îi ciordeam mărunțișul de prin buzunare, adu-nam monedele pe care le înșira în urma ei pe fotolii, covoare

și uneori o ușuram și de câte o hârtie de o sută sau două de franci. O jumuleam așa cum plagiam: sume mici, imperceptibile, pe care le treceam în contul meu. Risipitoare și mărinimoasă, Hélène nu băga de seamă nimic. Aceste josnicii mă ajutau să supraviețuiesc. La urma urmei, trebuia să știe la ce se putea aștepta: pentru un om mărunț ca mine, să respire fără nicio precauție aerul tare al opulenței însemna să riște colapsul. E atât de ușor să fii cinstit când ești asigurat. Toate zânele bune se aplecaseră deasupra leagănului Hélènei, toate zânele rele veniseră la leagănul meu: ea nu se simțise niciodată de prisos pe pământ, locul ei o așteptase de-o veșnicie. Dacă drumurile ni se întretăiaseră din întâmplare, asta nu făcea decât să sporească distanța care ne separa. Împodobit prin iubire, uzurpam un statut, o identitate la care n-aveam dreptul. Oricât m-ar fi copleșit Hélène cu laudele ei, n-aveam să corespund niciodată acelei minuni pe care o presimțise în mine. Și pe deasupra rămâneam prizonierul ei. Îndărățul privirilor ei drăgăstoase se ascundea o temnicheră neînduplecată, care m-ar fi pedepsit dacă i-aș fi scăpat. O detestam că mă ținea astfel și mă detestam și mai tare pe mine, că eram atât de fericit în această sclavie aurită.

Cu atât mai mult îi invidiam vigoarea, infinita capacitate de resurrecție. Doisprezece ani erau între noi: aproape un secol. V-am mai spus, de la 20 de ani eram bun de dat la fiare vechi. În fiecare dimineață mă miram că încă sunt pe picioare. Să trăiesc, pur și simplu să trăiesc mă sleia de toată energia. În schimb, Hélène se arăta tot atât de radioasă pe cât eram eu de nehotărât. De exemplu, avea o capacitate de a dormi care mă fascina. În vreme ce eu sufeream de insomnie, ea se scufunda în somn ca într-o comă, trântind ușa în nasul lumii.

Era o absență totală pe care niciun zgomot nu o putea tulbura, nicio lumină: așa cum adormise în ajun, tot așa se regăsea după opt-nouă ore, odihnită, degajând dulcea căldură a unui prunc. Aprindeam lumina în plină noapte ca să-i pot dezlega misterul: îmi alunecam degetul peste pielea ei, îi mângâiam conturul buzelor, puful de pe obraji, îi ascultam răsuflarea regulată. Care e taina ta, o întrebam, de ce nu are nicio înrăurire timpul asupra ta? Îmi plăceau goliciunea ei rotundă, pielea ei lăptoasă pe care petele de roșeață erau ca niște fulgi de ovăz într-un bol cu lapte. Mi se părea că am o îndatorire de suflet, că acest înger alb îmi fusese încredințat spre păstrare. Dar din străfundul meu țâșnea un țipăt de furie, un țipăt enorm, îngrozitor. Auzeam lângă coastele mele bătăile inimii ei. Îi vedeam pomeții colorați de o pată de roșeață, avea un fel adorabil de a se îmbujora în somn. Hélène, de unde îți extragi tu această vitalitate insolentă, cum de îndrăznești să fii atât de calmă alături de mine, să profiți de acest somn reparator care mâine te va face să fii frumoasă și nouă? Mă durea în cot de banii ei, nu râvneam decât la dinamismul ei, la sănătatea ei. Atât de puțin ar fi fost până la urmă de-ajuns ca această fabuloasă viață să iasă din ea: s-o strâng de gât, s-o înăbuș cu perna și fața i s-ar fi făcut ca de plumb, ochii sticloși.

Totuși uneori observam și la ea pecetea timpului. Când era obosită sau încordată, avea un tic particular: jumătatea stângă a feței i se încrețea ca o hârtie mototolită, colțul gurii i se trăgea în contracții iuți spre ureche. Deformarea dura foarte puțin, dar mă tulbura de fiecare dată. Aș fi vrut s-o încremenesc pe vecie în această grimasă. Dar, vai, renăștea din spasmul care o desfigurase și mă strivea din nou cu simetria ei, cu nemiloasa ei tinerețe.

Hélène pariase pe mine, se păcălise, căci nu voi putea să-i împlinesc vreodată speranțele. Curând m-a îndemnat să încep un al doilea roman. De luni întregi eram ca paralizat. Mă sfătuia să uit plagiatul, să-mi recapăt încrederea în facultățile mele de invenție („Împrumută dacă nu poți altfel, dar emancipează-te de împrumuturile tale, găsește-ți propriile cuvinte în cuvintele altora, creează-ți propria muzică.”) Frumoasă treabă: eram neantizat de masa scrierilor apărute înaintea mea. Când credeam că inventez, de fapt, recitam, nu eram decât o sugativă, frazele care mi se iveau sub peniță veneau de la alții. M-am pus pe lucru, încurajat de făgăduiala Hélènei că îmi va revedea textul, îl va îmbogăți. De fapt, ea scria în locul meu cartea. Neavând niciun fel de vanitate, a doua zi mă mulțumeam să copiez proza ei așa cum mi-o însușisem pe a altora. Nu mă îndoiam că, odată încheiat romanul, aveam să-l semnez, fără rușine, cu numele meu.

Atunci Hélène a făcut un gest care m-a dat peste cap: a pus să fie cumpărate de către terți, într-o săptămână și în mod anonim, patru mii de exemplare din lucrarea mea precedentă și le-a îngrămădit stivă în pivnița locuinței ei. Îmi oferea astfel mai mult decât niște venituri: îmi dădea posibilitatea să intru pe lista de best-seller-uri, să fiu un scriitor de succes. Aceste vânzări s-au transformat în bulgăre de zăpadă și publicul a vrut să cumpere o lucrare care se vinde atât de bine. Editorul meu, tulburat de asemenea cifre, mi-a propus un contract care întrecea toate speranțele mele. Hélène mă lansase într-o profesie întemeiată, înainte de orice, pe opinia celorlalți în ce te privește. Ca să sărbătorim vestea cea bună, mi-a propus să mergem la schi în Elveția. Știți urmarea.

Iată-ne așadar, după pana de mașină, ajungând la ferma-chalet îngropată sub zăpadă.

L-am oprit cu un gest; de puțin timp, o palidă claritate se filtra dincolo de fereastră. Toți monștrii de la Notre-Dame, care mișunau noaptea de-a lungul săgeților și galeriilor, încremeniseră în costumul lor de granit. Mai jos, în piață, felinarele se albeau ca niște minuscule fanioane. Parisul se înălța din tenebre, un răsărit bolnav suia, tras de vreun mașinist obosit, care avea să încerce încă o dată să înalțe deasupra acoperișurilor un decor de vară. Era aproape cinci.

— Trebuie să pleci, nu vreau să fii găsit aici.

— Vă rog, lăsați-mă să continuu.

Vizitatorul meu găfâia ca un maratonist oprit din cursă. Cu gâteala lui de măgăoaie, era mai jalnic ca niciodată. Cum de-l putusem lăsa să intre la mine?

— O să-mi povestești urmarea astă-seară sau mâine, dacă vrei. Acum șterge-o!

Am răscolit prin dulap, am scos o bluză albă.

— Ține, trage asta pe dumneata, o să poți umbla pe culoare fără să fii remarcat.

A luat bluza și, cu capul plecat, a fluierat printre dinți.

— Nu veți ști niciodată urmarea!

Am răsucit cheia în broască de două ori în urma lui și m-am întins cu capul greu. Eram frântă de oboseală. Mi-am luat baladorul și am pus discul „Es ist vollbracht“ („Totul s-a sfârșit“) din Patimile după Ioan.

Voiam să mă curăț de această primă noapte, de nulitatea mea, de povestea asta idioată. Biet omuleț, taina ta este că ești precum toată lumea. M-am scufundat în somn ca o piatră. Peste o oră, a sunat bipul și un număr a fost afișat în cristale lichide: eram chemată de urgență pentru un caz de delirium tremens.

PARTEA A DOUA

FÂNARUL

Amantul mecanic

În dimineața aceea de 14 august, o duminică, m-am sculat veselă. Abia dacă dormisem două ore la mine acasă, după ce mă întorsesem de la spital, și mă simțeam întremată. Ferdinand îmi telefonase, vocea lui, insinuantă ca un laso, îmi așternuse balsam peste suflet. Se gândea la mine, îi lipseam: cuvintele astea simple fuseseră de ajuns pentru a risipi umbrele. Vremea era minunată. M-am îmbrăcat în grabă, aveam să înot până la epuizare în piscina din Hale. Locuiam într-un apartament din Sentier, pe strada Notre-Dame-de-Recouvrance. Avindă să profit de o asemenea zi înainte de a mă sihăstri iarăși, m-am dus în grădina Luxemburg, îndesându-mi câteva lucruri într-un sac de spate. Mi-a fost totdeauna teamă de duminici: sunt zile convenționale, dinainte uzate, zile de ocazie, lipsite de culoare, de finalitate particulară. Dar aceasta începea bine. M-am așezat lângă fântâna Medicis, la umbra platanilor. Voiam să mă bucur de cascada care împrăștiă aerul și de prietenia unei cărți bune. Aveam nevoie de o paranteză de liniște, ca să dau piept cu Hôtel-Dieu. O pusesem deoparte pe Louise Labé și luasem cu mine O mie și una de nopți, pe care de mult îmi jurasem s-o

citesc, curioasă să aflu ce-i justifică interzicerea în majoritatea țărilor arabe.

Abia mă așezasem, când am fost asaltată de o șleahță de craidoni care au început să facă cu schimbul la căpătâiul meu. Craidonul este rudă bună cu cerșetorul, ca și acesta, se conduce după principiul speranței statistice: se atașează de numere, niciodată de persoane. Din zece femei pe care le agață, știe că măcar una va consimți să ia cu el o cafea. Și din zece care vor lua o cafea în tovărășia lui, una sau două, obosite de hărțuială, numai dacă nu își vără coada dracul nu vor accepta să meargă mai departe. El nu seduce, hărțuiește, câștigă teren prin epuizare.

În ciuda bunei mele dispoziții, în dimineața aceea am rămas uluită de platitudinea cerințelor, de nerozia apropourilor. Pisălogii își recitau vorbele amăgitoare cu gândul în altă parte, dezbrăcându-mă în același timp dintr-o aruncătură de ochi. Erau obsecvioși, agresivi, nu știau că a face curte stă în vecinătatea lui a fi curtenitor. Unul singur s-a dovedit altfel decât restul lotului, un cârlionțat foarte tânăr, cu o gură mare.

— Știi, în general, nu-mi plac deloc brunetele, dar pentru dumneata sunt gata să fac o excepție.

Șovăia, își roda formula. Era drăguț. Am plecat surâzând. („Curaj, vei izbuti.“) Nu port niciodată pică unui bărbat că încearcă să-mi placă, ci că nu reușește s-o facă. Ferdinand desfășurase, în schimb, o altă strategie: spre deosebire de acești galanți mărunți, cu suflu scurt, se ținuse într-o cafenea de capul meu, cu un tupeu nebun și aplomb năucitor, dezarmându-mi prejudecățile. Nu spunea nimic excepțional, dar o făcea cu un asemenea brio încât banalul lua în vorbele lui o înfățișare extraordinară. Nu era plictisitor niciodată și avea talentul pe care-l invidiasem mereu: știa să înalțe cel mai mărunț incident din existența lui la

rang de epopee. După o oră, îmi enunțase marele său principiu: să se ferească de cele trei nenorociri, munca, familia, căsătoria.

Nutrea o pasiune, teatrul, cultiva o ambiție, să reușească pe scenă, și nimic nu s-ar fi putut împotrivi acestei vocații. Prefera o mizerie înflăcărată pe scândura scenei unui confort resemnat într-un birou sau într-o instituție publică. Admir oamenii care știu încotro merg, spre deosebire de mine care trăiesc de pe o zi pe alta și îmi botez nehotărârea cu numele înșelător de spontaneitate. Îmi mai plăceau și laturile umbroase din Ferdinand, acea grijă a lui de a-și stăpâni complet emoțiile, ceea ce te lăsa să bănuiești o anume fisură morală. Lângă el, îți era interzis să povestești lucrurile în literalitatea lor, trebuia să înfrumusețezi sau să înnegrești totul. Deasupra prozei cotidianului, exista legenda, trena majestuoasă a evenimentelor. Minciuna, zicea el, este politețea pe care o datorăm altora ca să nu-i plictisim. Povestitor înăscut, se revărsa în anecdote, declama poeme, recita tirade, iar eu nu mă săturam să-l ascult. Mă extrăgea din studiile mele de medicină. Mărșăluitor neobosit, mă făcea să traversez noaptea întregul Paris, oferind tot orașul desfătărilor mele. Inventă itinerarii complexe, misterioase, cunoștea pasaje secrete, trasee ascunse pe care le marca cu vreun grafitti sau cu un semn cabalistic. Fără a fi frumos, avea farmec, cu buzele lui groase, părul lung, negru, cârlionțat și ochi care-ți mângâiau pielea și îți stârneau numaidecât pofta de a-l atinge. După câteva zile, îl părăseam pentru el pe prietenul meu din vremea aceea. Mă credeam predestinată să-l întâlnesc: chiar și numărul de telefon i-l ținusem imediat minte de parcă-l știam de-o veșnicie. La început, îmi spusese: nu te grăbi, savurează-l pe bărbatul acesta, lasă-l să crească în tine.

Spre deosebire de îndrăgostiții zilelor noastre, care fac amor înainte de a se fi prezentat unul altuia, conveniserăm să amânăm

momentul inaugural: aveam să mă abandonez lui pe etape și în schimbul unui anumit număr de povești. La prima, va avea dreptul să mă ia de mână, la a doua să mă sărute pe obraz, la a treia să-mi mângâie brațul și așa mai departe. Ca o bună republicană, îmi împărțisem corpul în vreo treizeci de „departamente”; teritoriile câștigate erau cumulative, dar în cazul unei pane de inspirație sau al unei violări a tratatului, ele puteau fi pierdute, retrocedate. Ferdinand era limitat la o povestire pe zi. Acest pact de dezgolare progresivă a durat o lună și jumătate: valoram așadar patruzeci de povești, punând la socoteală penalitățile și zonele fierbinți care meritau cel puțin două povești. De mai multe ori, sub impulsul excitării, era să compromitem totul. Pe punctul de a ajunge la finis, Ferdinand a comis mai multe greșeli, tocmai ca să-mi împresoare capitularea cu maximum de solemnitate. Pesemne că se întâlnea pe vremea aceea și cu alte femei, care îi compensau frustrările.

Odată încheiată această perioadă de încercare, a urmat o sărbătoare a simțurilor. Ferdinand instituisese, la rândul lui, ceea ce el numea drumul crucii pentru noi: însoțindu-mă până acasă, mă poseda de mai multe ori pe seară, sprijinindu-mă de o poartă cu canaturi, pe o bancă, pe capota unei mașini și, în sfârșit, în liftul care ne ducea până la apartamentul meu. Era Golgota noastră, prodigios mănunchi de plăceri surprinzătoare. Ferdinand era un mistic al sexului. Făcea dragoste cum alții își fac rugăciunile, fiecare îmbrățișare trebuia să fie o experiență, să ne deschidă calea spre senzații noi. Închinea un cult ciudat voluptății feminine și credea că aude în țipetele unei femei armoniile Paradisului. Orgasmul constituia în ochii lui acea clipă de nerușinare și de miracol prin care o creatură finită tindea spre paroxismul de a-și abolii limitele și de a ieși din timp. Patul devenea spațiul unei

transfigurări, altarul pe care ființa iubită se transforma într-o zeitate, într-o sfântă sau într-o furie. Profitam de această idolatrie fără să știu dacă mi se adresa mie sau feminității în general.

Alături de el eram mereu răvășită și nu știam cum să-mi exprim recunoștința că mă purta atât de departe. Îmi dezvăluise o parte necunoscută din mine însămi: unele înlănțuiri ale noastre erau atât de cumplite încât intram alături de el în stare de tranșă, scuturată de dorința să râd și să plâng, de parcă aș fi atins puțin din Pământul făgăduinței. Putea să facă din mine tot ce voia. Mă ducea de exemplu în hoteluri sordide, mă azvârlea, acoperită de bijuterii și brățări, pe mocheta murdară, presărată cu chiștoace de țigară și tuburi de prezervative, și acolo, în mijlocul râsetelor de fete, lăutarilor, ne îmbătam unul de altul, extrăgând din urâtenia locurilor, din siguranța că eram spionați de clienți, o excitație puțin obișnuită. Îmi săruta cu înflăcărare mâinile albe, unghiile lăcuite care îi sfâșiau pielea, îl spintecau la o simplă incizie. Mă implora să-l jupoi de viu, să-l maltratez, binecuvântând aceste răni care ne mărturiseau ardoarea, entuziasmul. Într-o zi, mă împărțise cu o prostituată tânără, o marocană de douăzeci de ani, originară din aceeași regiune cu bunica mea după tată. Coincidența mă stânjenise. Pentru prima oară sărutam o femeie pe gură, apoi ea mă sărutase pe sex. Nu fusese neplăcut, dar n-am mai vrut să repet experiența, cel puțin nu în aceste condiții. Nu doream câtuși de puțin să cunosc amorul în „coproprietate“, cum zicea o prietenă. Imaginea lui Ferdinand, sugând-o pe fata aceea frumoasă cu o aplicație stupefiantă, mă dezgustase. Era în permanentă căutare de emoții erotice, viața nu reprezenta pentru el decât o suită de ocazii să le capteze. Îmi spunea: în câteva luni te voi fi învățat să alungi gelozia, instinctul de posesiune. Nu eram o bună elevă, rămâneam înrădăcinată în

arhaismele mele. Adesea adăuga: ești pentru un bărbat o străină nenaturalizată. În fine, o femeie care nu va cere niciodată să-i faci un copil. Binecuvântată fie sterilitatea ta. Cu Ferdinand, trupul era în revoluție permanentă, dar participarea inimii și a spiritului rămânea minimă.

La drept vorbind, acest amant ieșit din comun nu era decât o mașină. Totul începea ca o simfonie minunată și se sfârșea ca un meci de box: printr-un K.O. complet. Înțelegea să mă sleiască sub el. Ca s-o spun verde, regula cu o seriozitate înspăimântătoare, crezându-se în orice clipă într-un roman de Sade sau de Bataille. Apropos de Bataille: mă dusesse la Vezelay, unde acesta e înmormântat, și ținuse să facem dragoste, în plină iarnă, sub burniță, pe mormântul lui. A trebuit să urlu, să leșin. A trebuit apoi, în semn de omagiu, să urinez împreună cu el pe piatra de mormânt. În noaptea aceea am înțeles ce-l motiva pe Ferdinand: snobismul. Există snobi sexuali așa cum există snobi ai banului sau ai mondenității. Voia cu orice preț să treacă drept pervers, asta îl instala socialmente. Camera noastră devenise repede un depozit de sex-shop: cătușe, cravașe, bastoane de cauciuc, cagule de piele, un bric-à-brac de filme X pe care-l puneam pe mine cu reținere. Ca să respingem amorul convențional, îmbrățișaserăm convențiile libertinajului.

Mă purta până la un grad de incandescență care făcea orice vorbă superfluă. Cocoțată pe această frontieră, tânjeam: febra luxuriei ar fi trebuit completată cu o febră a cuvintelor. Nu sunt o mironosiță, dar îmi place ca, la capătul unei viguroase trântă senzuale, conversația și tandrețea să ia locul plăcerii. Din păcate, nu gusta nici mângâierile, nici rafinamentele spirituale și nu mai regăseam nimic în el din virtuozul care mă uluise la început. Există îndrăgostiri fulgerătoare care nu sunt urmate de complicitatea

de spirit. Vai de amanții care nu au la îndemână decât sexul spre a se cunoaște!

A încercat pentru o ultimă oară să mă înroleze sub stindardul lui și într-o zi de vacanță a închiriat pentru mine o tânără sclavă. Era o fată vânjoasă din Toulouse, studentă în civilie la litere, a cărei carne dădea pe de lături din harnașamentele de piele. Trebuia să mă asculte întru totul, o loveam cu un bici la cea mai mărunță abatere. Eu însămi umblam goală pe jumătate, în pantofi cu tocuri înalte. Nu știam să-i ordon altceva decât să spele vasele și să pregătească masa. A luat inițiativa, s-a strecurat sub masă în timp ce mâncam, s-a oprit înaintea scaunului meu și acolo, dându-mi la o parte slipul, și-a împlântat limba în mine. Ferdinand o lovea tare cu palma peste fund, făcând-o în toate felurile. Era peste puterile mele, am izbucnit în râs. El s-a supărat, eu mi-am cerut scuze, am promis să fiu severă, nemiloasă. Dar toate dezmierdările acestei amante în locație n-au putut să mă tulbure. Până la urmă am ajuns să ne simpatizăm. Îi era greu să intre în joc, mai ales cu clienții prea urâți, prea brutali. Dar ședințele erau bine plătite și unele s-au dovedit experiențe incredibile.

Către ora 4, am pornit-o încetișor spre ieșirea grădinii Luxemburg, repetându-mi în minte unul dintre acele refrene care îți zgândăre melancolia în punctul sensibil. Iubesc această grădină care se crede un parc și rămâne intimă chiar și în spațiile ei vaste. Iubesc și mai mult Parisul, cu o iubire vecină șovinismului, îl iubesc pentru că, fără să mă fi născut aici, l-am ales ca pe a doua mea patrie. N-am suferit niciodată că sunt împărțită între Maroc și Belgia, aparțin patriei pe care mi-am dat-o singură. Iar Parisul este o altă națiune înlăuntrul Franței. Mă simțeam plină pe de-a-ntregul de o energie fericită, decisă să mă arăt vrednică de însărcinarea mea, să bravez confuzia mentală.

Exagerasem dificultățile gărzii de la Hôtel-Dieu, la urma urmelor unul dintre cele mai bune spitale din capitală. Pe bănci, fetișoare cu picioare lungi, cu sâni abia înmuguriți, se exersau flir-tând cu filfizoni plini de coșuri și, când se sărutau, ai fi zis că sorbeau stridii. Brusc, văzând două fete care ridicau de pe jos un pițigoi cu o aripă ruptă, m-a izbit o evidență: Ferdinand mințea. Nu era atât de gentil decât pentru a mă potoli. Mă liniștea: deci ascundea ceva. La această idee simplă, totul a început să se învârtă în jurul meu. A trebuit să mă așez, transpiram mai tare decât din pricina căldurii. Am umezit o batistă doar ștergându-mi fața și brațele. Omul ăsta îmi scăpa ca apa printre degete. În primele luni, îmi asumasem rolul unei Mesaline insașiabile ca să corespund fantasmei lui, stereotipului de femeie eliberată, simulând disprețul față de cuplu și de angajamentele durabile. Acum obosisem. Nu eram făcută pentru libera circulație a trupurilor, iată adevărul adevărat, cu atât mai rău dacă acest adevăr nu era unul glorios. Perversiunea mea personală este aceea de a fi patologic de normală. Până la urmă, în dragoste, cel mai rău dintre clișee nu este acela de a vrea să scapi de clișee?

Când Ferdinand a înțeles că nu voi fi niciodată o parteneră de dezmaț, ci o îndrăgostită, teribil și banal de clasică, am crezut că mă va părăsi. Mă rugam s-o facă. Dar nu, el și-a schimbat strategia: acest destrăbălat sentimental se atașase de mine. Dacă stă-teai să-l crezi, nu avusese parte înainte de a mă întâlni decât de figurante, de bruioane. De la o zi la alta, deveni un fanatic al jurământului, făcând aluzie chiar la o căsătorie, la o eventuală adopție. El, călăul monogamiei, se arată brusc și de bunăvoie partizanul familiei și al căminului! Era la mijloc ceva necurat. Într-adevăr mă iubea sau doar voia să păstreze ce era mai bun în cele două universuri — privilegiile prezenței mele plus libertatea

celibatarului? Rău pentru un mincinos este că poate spune câteodată un adevăr, care trece însă neluat în seamă. Reușise să-și strice imaginea și să mă zăpăcească. Cum promitea, așa și uita și promitea din nou. Revirimentele lui mă sleiau de puteri. Atunci, oscilând între adorație și percheziție, am început să-l spionez pe acest bărbat iubit pe care visam să-l înfig într-un ac ca pe o insectă într-o vitrină. Îi cotrobăiam prin lenjerie, îl scotoceam prin buzunare. Dacă fusese plecat, încă de la intrare îi apucam în grabă mâinile, căutând pe buricul mijlociului sau al arătătorului acea mireasmă de femeie de care îl știam lacom. Mă detestam căzând atât de jos, dar continuam s-o fac.

Mai ales îi puricam agenda: era un teren inepuizabil, o carte de farmece care nu cerea mai puțină răbdare și sagacitate decât un manuscris din vremuri vechi. Ce se afla acolo era susceptibil de dublu și triplu sens, cea mai mărunță întâlnire adăpostea o aventură poate, o rivală posibilă. Indiciile se adunau, adrese misterioase, parcă anume ilizibile, prenume indiferent masculine sau feminine, inițiale urmate de un număr de telefon ale cărui cifre, prost scrise, puteau fi citite în două sau trei feluri. Și pentru fiecare dintre aceste zmângăleli, exista alibiul vreunui agent, vreunui director de teatru care trebuia contactat de urgență. Era o ordine în acest haos și scopul meu era s-o pun în evidență, înarmată cu un creion și o lupă. Mi se întâmpla să formez un număr, să ascult vocea, să închid rușinată. Dacă vocea era feminină, încercam să deduc din ea o siluetă, o vârstă, un caracter. O intonație suavă era pentru mine un semn de senzualitate și îmi doream atunci niște rivale chelboase. Cu Ferdinand învățam convenția obscură a lirismului și minciunii. De când îmi vorbea în cele două limbaje, al atașamentului fatal și al neatârării capricioase, de când spunea dintr-o singură suflare „Te iubesc” și „Îmi

iubesc libertatea“, îmi fugise pământul de sub picioare, nu mai știam dacă înclina spre statornicie sau spre disponibilitate. Propriul meu tată erijase deja disimularea ca regulă cardinală. În Liège, unde locuiam, întreținuse, vreme de cincisprezece ani, o a doua soție, îi făcuse doi copii, trecând de la un menaj la altul, pe o distanță de doar câțiva kilometri, între cele două maluri ale Meusei. Nu-mi cunoșteam surorile vitrege, care sunt cam de vârstă mea și din care una, după spusele unui martor, ar fi sosia mea. Trecusem de la duplicitatea paternă la falsitatea amoroasă: în ambele cazuri, am atârnat de ficțiunile unui bărbat și nu mai știam ce credit să acord cuvintelor.

Mica domnișoară

Lipsită de griji în grădina Luxemburgului, am ajuns la spital cu o dispoziție ucigașă, le-am tras un perdaf infirmierelor, l-am repezit pe un intern roșu tot, am refuzat să răspund unui ziarist care făcea o anchetă despre universul gărzilor. Începutul serii a fost o catastrofă, îmi abordam pacienții cu agresivitate, abia dacă îi ascultam, le înmulțeam anxioliticele. Pe căldura asta, toate sufletele slabe dădeau peste răscol, începând cu al meu. Unii se dovedeau capabili de o locvacitate coșmarescă. Repetam de câte două ori aceleași întrebări, puneam diagnosticele cele mai hazardate. Uitasem orice considerent de carieră. Acestor înecați care se agățau de mine aveam poftă să le spun: scufundați-vă, pieriți din ochii mei odată pentru totdeauna și mai ales tacă-vă gura, hai-tă de rebuturi smiorcăite! Nefericirea rațiocinează! Un bărbat, mai curând bine îmbrăcat și care venise la consultație pentru stare crepusculară, se învinuia neostoit de toate relele. După el, nu

numai toate nenorocirile din familia lui i se datorau, dar și cele ale Franței. Repeta: e greșeala mea, sunt un nemernic. L-am întrerupt: și pentru gaura din stratul de ozon, tot dumneata ești de vină? M-a privit stupefiat: cum de ați ghicit?

Furia mea, care căuta un derivativ, s-a îndreptat în cele din urmă spre Benjamin Tholon. Psihiatrul de serviciu îmi lăsase în ce-l privea o notă: credeți că se impunea o atare spitalizare? Cu ce rimează o asemenea mascaradă? Sperietoarea mea neliniștea personalul și pe ceilalți bolnavi, care îl porecliseră Fantomas, îl insultau, îl ațâțau să-și arate fața. Doi dintre aceștia încercaseră să-i smulgă deghizamentul. Vrând să se ascundă, de fapt se expunea. Am intrat în camera lui — îl instalaseră singur într-o încăpere ca să evite orice incident — și l-am avertizat că aveau să-l azvârle afară dacă mai continuă să provoace dezordine. Îl muștram cu întreg dezgustul de care eram în stare, dar, sub efectul emoției, cuvintele mi se fărâmițau în gură. Înainte de a ieși, am apucat să strecor:

— Să nu-ți treacă prin cap să vii astă-seară ca să-mi înșiri bali-vernele duminicale. O să-i pun pe infirmieri să te dea afară spunându-le că m-ai atacat.

A ridicat din umeri.

— Cu atât mai rău pentru dumneavoastră!

Răspunsul lui mi-a sporit confuzia. Nu mai puteam, trebuia să scap de legiunile asta de gânduri negre. Nu înțelegeam de ce acest om, cu mutra lui de carnaval, mă puneă într-o asemenea stare, îmi consolida îndoielile. Ca și cum ar fi văzut limpede în mine tocmai pentru că era mascat și o dezvăluia astfel dintr-odată pe uzurpatoarea care sunt. M-am prăbușit plângând în cabina de toaletă, eram terminată. N-aveam de gând să mai consacru niciun minut acestor viermi ai pământului. Trebuia să mă

calmez, altfel eu voi fi cea care o să mă duc într-o zi la doctor. Ferdinand, te rog, scoate-mă din cloaca asta. Miracolul iubirii este că adună universul în jurul unei ființe care te încântă, oroa-re-a iubirii este că adună universul în jurul unei ființe care te în-lănțuie. Plecând, Ferdinand, la fel ca și cântărețul din flaut, pus-tiise capitala, lăsându-mă singură în fața unei mulțimi de nebuni. Vreo zece minute, am ascultat cantata *Actus tragicus*, încercând să extrag din gravitatea sumbră a corului o lecție de îndurare și forță. Bunicul meu după mamă mă inițiasse în ma-tematica fericită a lui Bach. În schimb, eu îi cântam frânturi de melodii arabo-andaluze. Îmi cerea să i le traduc, nu știam. An-ticlerical înverșunat, nu-i plăceau din creștinism decât slujbele în latinește, la fel cum adora, fără să le înțeleagă, rugăciunile din moschei. Mai târziu, când părinții mei se vor despărți și tata se va instala cu a doua soție a lui la Anvers, tot bunicul mă va sfă-tui să fug de isteria familială și să-mi încerc norocul în Franța. A-ți părăsi familia înseamnă a părăsi o ceartă impusă pentru a întemeia o alta liber asumată. Trebuia cu orice preț să mă adun, n-aveam dreptul să cedez. La urma urmelor, eu singură îmi ale-sesem meseria. Era necesar să mă obișnuiesc să lucrez pe plaga vie a societății, acolo unde se geme, se urlă, trebuia să ascult cu bunăvoință depozițiile tuturor acestor bărbați și tuturor acestor femei care veneau la mine. Am ieșit din cabina de toaletă pocăi-tă și calmată și m-am dus să le cer scuze infirmierelor că le repe-zisem. Știau ele ce înseamnă un necaz din dragoste și mi s-a fă-cut ciudă că mă pricepuseră atât de bine.

Mă aflu acolo prin voia și hotărârea mea, orele se târau cu o încetineală înspăimântătoare, când orașul, printr-o întâmpla-re romanescă obișnuită lui, mi-a oferit o mică fericire care a răscumpărat tot restul nopții. Un cerșetor care putea oribil, cu

capul plin de sânge de la un fund de sticlă ce-i fusese spartă în creștet, urla: „Sfârșiturile mele de lună sunt grele mai ales în ultimele treizeci de zile.“ O tânără ajutoare de asistentă, originară din Pondicheny, cu pielea brună-gălbuie, mi-a spus arătându-mi-l:

— Ca să-mi înfrâng greața, îmi închipui totdeauna că unul dintre acești răniți e vreun zeu deghizat în cerșetor, venind să mă încerce.

În picioare, mă gândeam încă la spusele ei, când a intrat în sala de gardă o bătrână doamnă, condusă de o domnișoară care dacă avea opt ani, cu ochi negri și o coadă lungă împletită pe spate. Cu fustița ei plisată și sandalele lăcuite, ai fi zis că tocmai venea de la o petrecere de aniversare. Părea impresionată. Contrastul dintre zâna aceasta și mutrele hirsute care populau sala de așteptare m-a izbit. Copilul mi s-a adresat direct:

— Bună ziua, am adus-o pe bunica mea cu taxiul. Cred că e bolnavă.

— Ce boală?

— Ascultați-o și veți înțelege.

Micuța și-a luat un aer zdrobit. M-am îndreptat spre augusta ei rudă îmbrăcată într-un taier corect, în pofida căldurii, și prevăzută cu o valiză ușoară. Avea toate semnele exterioare ale unei bune educații, doar că își târa nițel picioarele. După câteva cuvinte, într-un birou, mi-a mărturisit în mare secret, că nemții erau la porțile Parisului și se strecurau înăuntru deghizați ca lucrători emigranți. Venise să se refugieze într-un loc sigur.

— Explicați-i că războiul s-a terminat, o întrerupse fetița.

— Știu eu ce vorbesc, nu ascultați la copilă. În câteva ore zvas-tica va flutura deasupra Primăriei la un loc cu semiluna musul-mană și o să regretați că nu m-ați luat în serios.

— Mami, suntem la sfârșitul secolului XX, germanii sunt aliații noștri. Nu mai e război, trezește-te.

Rătăcită în labirintul ei, bătrâna nu mai recunoștea pe nimeni, confunda numele și epocile, vorbea la telefon cu prieteni răposați. Între două propoziții, își lăsa capul să cadă, inert, parcă doborâtă de ceea ce rostise. Mintea ei era o flacără pâlpâindă care se stingea din când în când. Fetița se numea Aida. Mama ei era egipteană, de confesiune coptă, părinții, morți în naufragiul unui vas de agrement, o botezaseră astfel din pasiune pentru Verdi. Locuia cu bunica ei într-un apartament din Marais. M-a mirat că avusese ideea s-o aducă pe bătrână la urgență, când ea dacă avea opt ani.

— Sau Mami are dreptate și trebuie să anunțăm pe cineva, sau se înșală și trebuie să i-o spunem.

După ce m-am consultat și cu alți medici, am spitalizat-o pe bătrâna doamnă și am luat-o pe Aida sub protecția mea, cel puțin pentru acea noapte. Îmi plăcea prenumele ei arab care o apropia de mine. S-a dovedit repede că era o ștrengăriță, răzăreață și insolentă. Ar fi putut să stea locului și să aștepte să mă ocup de ea. Vezi să nu! A început să țopăie ca un cățelandru. Plină de vitalitate, se învârtea printre noi, se folosea de statura ei ca de un pașaport ca să braveze orice interdicție, să pipăie armele polițiștilor, să tutuiască bolnavii. Aceștia se uitau cu gura căscată la bulgărele de energie care le sfida invaliditatea. Râdea de durerea lor, de șchiopătatul lor, îi măsura din priviri pe târgile lor („Tu ce ai? — Ocluzie intestinală. Puah!”) Irupția acestui demon în acel decor deprimant a avut un efect tonic asupra mea. Mă răzbuna pentru toate dezgusturile mele. Ar fi putut să spargă tot, să smulgă perfuzii, să răstoarne flacoane, aș fi aplaudat.

Era încântătoare cu genele ei lungi care palpitau ca niște fluturi, cu gropița din bărbie, creștătură peste care mai târziu bărbății își vor trece de mii de ori buzele și degetele. Adusese într-un ghiozdan de școlar niște jocuri electronice, un mikado și o cutie de domino. Cu acel abandon al copiilor care îți arată o încredere imediată, m-a rugat să jucăm. Când era pe punctul să piardă, se oprea sau răsturna tot. Dacă mă prefăceam supărată, se cățara pe genunchii mei, mă mângâia. Adora clovneriile, fredona arii de operă, cântând fals, ceea ce o făcea să râdă cu lacrimi. Își umfla obraji, își deschidea gura mare, se bătea în piept, se bâlbâia într-un amestec franco-italian. Paiată peste poate, făcea fițe, ciripea, coada îi zbura îndărăt ca o săgeată de lumină neagră. A înveselit serviciul până după miezul nopții, nimeni n-a îndrăznit s-o facă să înceteze. În sfârșit, după un ultim tremolo, a adormit cu capul pe brațe.

Neputând s-o trimit acasă unde știam că stă singură, am dus-o în camera mea și am pus-o în pat. Nu era regulamentar, dar funcționa la urgență, pe deasupra regulamentelor, o lege a inimii și a compasiunii. S-a trezit pentru o clipă și s-a dat unui simulacru ciudat: și-a mototolit nutrița frumoasă, s-a cocârjat și a bolborosit cu o voce tremurată: „Atenție, nemții sunt aici, eu v-am avertizat“. Mă pândeau cu coada ochiului, așteptându-mi reacția față de acest sacrilegiu, apoi s-a azvârlit pe pat și a adormit la loc numaidecât. I-am șters fruntea cu o mănășă proaspătă — eram tulburată — și am sărutat-o pe obraz. Am coborât pradă unor sentimente contradictorii, lăsând incidentul să se decanteze puțin câte puțin în mine. Pe scară l-am întâlnit pe preotul cu chip feciorelnic, care urca treptele câte patru deodată. Dumnezeu îl convocase prin bip. Iute-iute un maslu, un alt contract de taină pentru vecie!

Abia mă întorsesem la parter, în holul cu tavanul jos, că neli-niștea m-a cuprins iar. Atunci am știut de ce aveam nevoie, era o convingere pe cât de încăpățânată, pe atât de lipsită de vreun temei și care a măturat dinainte-i orice obiecție: să merg la Benjamin T. ca să mă milogesc pentru rația mea de cuvinte. Mi se părea că voi culege de pe buzele lui oarece îmbărbătare, că povestea haosului său m-ar ajuta să-l lămuresc pe al meu. Făcea să mi se zburlească părul pe mine, dar nu mă puteam lipsi de el. Că născocea sau spunea adevărul avea prea puțină importanță de vreme ce povestea lui era o armă de frumos calibru țintită spre Ferdinand și deci un balsam așternut peste rănilile mele. Cum, cu trei ore înainte, aproape că-l insultasem, m-am transformat în medicul generic și am intrat în camera lui fără să bat la ușă. Se prefăcea că doarme. L-am scuturat. A deschis ochii, n-a părut să se mire câtuși de puțin.

— Știam că veți veni! Suntem legați printr-un pact, să nu uitați! Aplombul lui m-a încremenit.

— Nu știu ce ne leagă, dar cred că, în scop terapeutic, ai nevoie să-ți duci la capăt mărturisirea.

Arboră o mină pocăită:

— M-ați repezit adineauri, m-ați rănit chiar.

Mi-am înghițit saliva.

— Așa e, sunt dezolată, eram nervoasă.

— Esențialul este că spusele mele v-au captivat, nu-i așa?

Încă o dată, inversa situațiile, manevra astfel încât eu să fiu cea care cere.

— Vino la parter în fața cafenelei. Am s-o anunț pe supraveghetore ca mi-ai solicitat o discuție.

M-am răsucit pe călcâie, am închis ușa fără să-i aștept răspunsul. Eram sigură că pezevenghiul ăsta va veni, prea satisfăcut

că-mi ațâțase iar interesul. Mi-era ciudă că dădeam crezare fabulațiilor lui. Nu reușeam să păstrez acea faimoasă neutralitate pretinsă de la medic. Procedam în cea mai totală inconștiență.

Peste o jumătate de oră, cu niște papuci găuriți în picioare, Benjamin Tholon a venit să stăm de vorbă. Ieșind, încasase alte sarcasme din partea a doi brancardieri. S-a așezat lângă mine pe bancă, într-o galerie cu grilaj, care ducea la beciuri, în fața permanenței sindicale și a barului la ora aceea închis. Luna lumina grădina aproape a giorno, decupând-o în mari suprafețe lichide, albastrii. Te-ai fi putut crede la teatru, în cușca sufleurului. Vara, la Paris, nu cade noaptea, de fapt, se întunecă ziua, înainte să renască iar strălucitoare în zori. Puțină lume trecea la ora aceea, cu excepția stăpânilor de câini și a animalelor lor amușinând după vreun nefericit lipsit de adăpost pe care să-l strămute din locul lui. Răsuflarea orașului ne mângâia fără să ne răcorească. Musculițe și țânțari bâzâiau, arzând pe bulbul becurilor. Uși se trânteau în depărtare, din subsoluri urca un vacarm de țevăraie și simțeam sub tălpi trepidațiile spitalului semănând cu tremurul unui animal culcat la picioarele noastre. Pieptul îmi era strivit de un bolovan. Abia dacă-l deslușeam pe Benjamin, extrema limpezime a lunii sporea bezna din galerie, stârnind un întreg balet de fantasmе și umbre. Și-a reluat povestea exact din punctul unde se oprise în ajun, cu mâinile puse pe genunchi. Suia în inima Parisului o rumoare confuză, clopotul cel mare de la Notre-Dame scanda fiece sfert de oră. Eram două spectre dialogând în întuneric. Și mi se părea că povestirea acestui necunoscut e chiar emanația beznei, ca și când ea era cea care îmi șușotea la ureche.

Un port în furtună

Așadar am ajuns la chalet, luminat de data aceasta de mii de lumini și semănând cu o navă eșuată la altitudine. Vă imaginați bucuria noastră după orele de neliniște petrecute în mașină. Eram rebegiți. Carura puternică a clădirii, cu zidurile ei groase, cu acoperișul în ape largi care aproape că atingeau pământul, mi-a impus. Raymond — așa îl chema pe salvatorul nostru — ne-a luat autoritar bagajele. Ceva mă intimidă la acest omuleț ursuz și îndesat. A deschis o ușă mare și ne-a invitat să-l urmăm. Aerul cald ne-a învăluit imediat de parcă pătrunseserăm în corpul blând și moale al unui animal. După un antreu menit să taie frigul, o a doua ușă dădea într-un vestibul lung, ai cărui pereți erau împodobiți cu măceluri de cerbi și mistreți. Un delicios miros de bucătărie ajungea până la noi și aproape am crezut că am descins la un hotel. Pe o latură, un dulăpior întredeschis lăsa să se vadă încălțăminte îmblănită, rachete și bețe de schi. Până să apucăm să facem un pas, Raymond înșfăcase un fel de mătură din coadă de cal și ne bătea peste poalele pantalonilor și hanoracelor ca să scuture zăpada care avea să se topească pe o rogojină groasă.

Ne-a împins apoi într-un salon unde ardea un foc bun și ne-a anunțat să-l așteptăm pe „Patron“. Nu ne-ar fi plăcut ca proprietarul să fie chiar acest servitor taciturn. Încăperea, tapisată de cărți, legate și broșate, m-a liniștit: niște oameni cărora le place să citească nu pot fi pe de-a-ntregul răi. De peste tot, mireasma îmbelșugată și calmantă a lemnului îți măgulea mirosul. Deasupra șemineului, era atârnat un tablou zis al deșertăciunilor: trei tigve de mort pictate prin suprainprimare peste un chip de copil, unul de tânără fată, ultimul de matroană.

Îngeri zburau pe deasupra craniilor. Mă așteptam la un decor rustic. Totul era însă de un lux absurd pentru un loc atât de izolat. Locuința aceasta satisfăcea de minune pariul etern al habitatului de munte: maximum de confort în maximum de vitregie a naturii. Hélène se plânse că poala pantalonului i se pătase, remarcă ce mi-a mers la inimă: la ea, grija vestimentară însemna întoarcerea la normalitate. Îmi surâdea extenuată, și văzând-o cum mângâia cu mâna masa, fotoliile, cadrul bibliotecii, am simțit-o impresionată în bine de adăpostul nostru întâmplător.

În sfârșit, stăpânul casei își făcu apariția și ne salută cu o cordialitate tunătoare.

— Bun venit naufragiaților frigului!

Se numea Jérôme Steiner și făcea explozie el însuși în acest cadru. Mă așteptasem la un mizantrop; era ființa cea mai urbană din câte există. Exilat pe înălțimile Jurei, reprezenta un soi de vestigiu patetic al anilor '60. Afișa toate semnele exterioare ale respectivei epoci: vestă indiană îmbrăcată peste o cămașă cu guler rotund, pantaloni de piele și cizme, inel mare pe arătătorul dreptei. Făcea parte dintre aceia care s-au oprit la o anumită modă pentru că ea corespunde momentului când avuseseră cel mai mare succes. Înalt, masiv, i-aș fi dat cam 55 de ani. Obrazul îi era neted, aproape fără riduri, cu excepția pungilor de sub ochi a căror membrană fină părea de hârtie. Arbora niște plete magnifice, pe care i le-am admirat pe loc, strălucitoare, argintate, și le tot netezea cu latul palmei, ca și când era el însuși uimit că acolo sus avea o asemenea pilozitate. I se răspândeau pe umeri ca o cascadă împietrită. Ne surâdea, plin de o decontractare ușor forțată.

— Am năvălit în intimitatea dumneavoastră, vă incomodăm.

— Fără să mă laud, cred că ați avut noroc dând peste noi. Vă găsiți aici în mica Siberie, punctul cel mai friguros al Franței, unde temperatura poate coborî sub patruzeci de grade. Împrejurimile sunt pustii pe o rază de kilometri întregi. Ni se întâmplă uneori să rămânem izolați zile la rând din cauza zăpezii, când nici măcar poștașul nu riscă să iasă afară. Pentru următoarele patruzeci și opt de ore se anunță o înțețire a viscolului. Telefonul e mort, cablurile s-au rupt, e o minune că încă mai avem electricitate, se poate întrerupe dintr-o clipă în alta. Dar cum de v-ați rătăcit pe aici?

Hélène i-a relatat în cuvinte puține pățania noastră, i-a mulțumit pentru primire, l-a complimentat pentru casă.

Domnul Steiner avea acea moliciune a trăsăturilor propriie fostelor frumuseți. Lăsa în urma lui o dără discret parfumată; aș fi jurat că se farda dacă mă luam după bronzul artificial lipit de piele. Cu mâinile lui îngrijite, cu vocea lui onctuoasă, cu eșafodajul lui capilar, semăna a prelat corcit cu escroc. După o oră de conversație despre una și alta, ne-a invitat să luăm masa cu el. Firește, Raymond ne pregătise o cameră. Totul s-a petrecut atât de iute că n-am avut inimă să protestăm. Într-o încăpere alăturată, mai mare, era pusă masa cu veselă de porțelan și pahare de cristal. Pe servanță se aflau un platou cu brânzeturi și un coș cu fructe. Nu ne închipuiserăm că am putea fi ospătați astfel și am binecuvântat Providența care ne scolese în cale oameni atât de rafinați. Vedeam în toate doar prevestiri bune. Raymond, șef și majordom deopotrivă, oficia, pășind iute în jurul nostru. Ne-a servit mai întâi o supă de mazăre, apoi găină îndopată, cu o carne fragedă și albă, garnisită cu un gratin jurasian care ți se topea în gură. Era de-a dreptul

un banchet și, foarte mândru de recent dobândita mea pricepere gastronomică, apreciam totul ca un cunoscător. Un vin local cu aromă de alună însoțea dineul, care a fost încununat de un sufleu de ciocolată din care m-am servit de trei ori. Hélène se minuna de abundența felurilor, de calitatea lor și l-a felicitat pe bucătar.

— Într-adevăr, Raymond s-a depășit pe sine în onoarea dumneavoastră. Aveți și aici noroc: prevăzând viscolul, s-a dus azi dimineață în oraș ca să se aprovizioneze cu brânzeturi, legume și carne. Aici, la 1200 de metri altitudine, facem rar cumpărături. Datorați acest chiolhan devotamentului său.

Raymond alcătuia împreună cu stăpânul lui duetul cel mai improbabil pe care te-ai fi așteptat să-l întâlnești în acest colț de Franță. Pe cât de rasat era unul, pe atât de grosolan era celălalt. Cu ochii lui bulbucați, buzele mereu ușor umede, servitorul era de o urâțenie irefutabilă, aproape fascinantă prin forța evidenței. Semăna cu o argilă frământată de mâna vreunui demiurg, pe care îl luase somnul în timpul lucrului. Dar adesea natura este mai inventivă în rateuri decât în succese; exista viață în această faptură făcută toată pieziș, care inspira simultan repulsie și curiozitate. Raymond își plimba pe față un rictus permanent, despre care s-ar fi zis că-i fusese gravat acolo de la naștere. Îi vorbea cu dumneavoastră stăpânului său care îl tutuia, își dădea cu părerea la toate afirmațiile lui, surâdea la vorbele lui de duh, arătându-și atunci dinții mici, galbeni și neregulați. Jérôme Steiner îl lăsa în voia lui până ce îi porunca să înceteze, poruncă pe care celălalt se grăbea s-o încalce. Evident, acest balet era de mulți ani reglat între ei. Raymond reprezenta, el singur, un public și o familie și îl simțea pe domnul Steiner stânjenit de un obicei pe care îl tolera

între cei patru pereți ai refugiului său personal, dar pe care l-ar fi preferat lipsit de martori. Mărunt cum era, servitorul era de fapt un colos și pornea spre bucătărie cu brațele încărcate de farfurii și de tăvi făcute stivă, fără să răstoarne nimic, ba mai izbutind să-și vâre și la subțioară o sticlă goală. Prost dispus, mă uitam la el cum evolua împrejurul nostru, aplecat din mijloc ca un servitor de comedie, și turbam de furie că nu știam ce să cred despre el.

Mâncasem cu asemenea poftă, îndopându-mă fără vreo reținere, că nu m-am plictisit decât atunci când s-a terminat desertul. Cina, care ar fi trebuit să-mi dezlege limba, mi-o înclăieșe. Înfulecasem prea repede, mă simțeam îmbuibat și mi-ar fi plăcut ca iubita mea să-mi maseze burta și stomacul ca să mă ajute să diger. Picoteam pe scaunul meu, n-aveam nimic de spus, jucam rolul de umplutură. Dimpotrivă, Hélène se pricepea să mobileze conversația și gazda noastră, fericită că avea companie, nu se zgârcea la complimente. Abia dacă se uita la mine, ea îl acaparase cu totul. Avocat, originar din Paris pe care îl detesta, nu se ducea în capitală decât pentru treburi excepționale. Iubitor de natură, cultiva la altitudine bucuriile trupului și ale spiritului, se purifica — erau propriii lui termeni — „de micimile pământești în acest cuib de vultur“. Locuia aici împreună cu soția lui, profesoară de filosofie, deocamdată absentă și care trebuia să se întoarcă dintr-o clipă în alta de la Lyon, dacă starea drumurilor i-o va permite.

După niște amănunte imperceptibile, îl simțeam pe domnul Steiner dornic să-i placă Hélènei mele: își lucra replicile, înmulțea descrierile picante. Hélène, jucătoare bună, izbucnea în râs fără rezervă. Cu toate acestea, dincolo de elanurile amfitrionului nostru, băgasem de seamă o anume tristețe. De câte

ori Hélène râdea, ea se afla atunci în culmea gloriei, încarnând mai bine ca oricine acel aliaj izbitor de dezinvoltură și grație, de fiecare dată deci Steiner se posomora, aproape schimono-sindu-se. Îl vedeam descumpănit, biruit de prăpastia anilor care îi despărteau. La un moment dat, chiar i-a spus:

— De ce ai venit să-l stârnești în casa lui pe un bătrân care s-a retras din lume?

Am fost surprins.

Hélène îl provoca iarăși, îl ademenea, îl îndemna să se dezvăluie.

— Ați trăit o epocă extraordinară, povestiți-mi totul.

Steiner s-a executat fără să se lase rugat: fusese troțkist în mai '68, accident din care rămăsese cu un dezgust verificat pentru nedreptate. Se întorsese împotriva contra-culturii americane, călătorise spre toate zărilor, străbătuse triumghiul sfânt Goa, Ibiza, Bali. Avusese parte de o reușită fulgurantă pe ruinele acelor idealuri la care se gândea cu duioșie, proiectând, ne-a mărturisit, să reparcurgă drumul Indiilor în condițiile de atunci. Hélène era extaziată.

— E pasionant, într-adevăr m-am născut cu treizeci de ani prea târziu!

— Ba nu, nu iei în calcul șansa de a putea descoperi o lume cu o privire nouă, de a o reinventa văzând-o pentru prima oară. Tinereții îi plac mirajele și are dreptate.

Spre stupefacția mea, Hélène închina stângismului un cult pe care îl consideram absurd, mai ales în situația ei. I-am urât totdeauna pe răspopiții perioadei aceleia: te acuză că nu le-ai împărtășit iluziile, dar și că nu le-ai pierdut. Astăzi, ca și ieri, nu ținesc decât păstrarea puterii de care să văduvească generațiile următoare. Totuși nu aveam dreptate să mă supăr:

Steiner nu încerca să se pună în valoare. Era doar un nostalgic, purtând doliu după triumfurile lui trecute. Își mărturisea cu ușurință lacunele, părerile de rău, cu aerul de a zice: e rândul vostru acum! Haide hai, ne aflăm între niște oameni deosebiți, nu aveam de ce să mă simt ofuscat.

La sfârșitul cinei, gazda noastră, cu fața ușor aprinsă de alcool și căldură, mi-a pus în trecere câteva întrebări despre viața mea, dar cu un aer atât de absent, încât mi-am scurtat răspunsurile de frică să nu-l obolesc. M-a întrebat cum ne cunoscuserăm, Hélène și cu mine. I-am brodat o povestioară. A surâs, m-a privit ironic și apoi ne-a fixat pe rând, prea mult, ca și când căuta să înțeleagă ce ne putuse uni. M-am simțit rănit: mă credea oare nedemn să ies cu o femeie ca ea? Îl detectase în mine pe gigolo? Jignit, m-am retras în mine însumi, ochii mă usturau, m-am stăpânit cu greu de câteva ori să nu casc. Companionii mei continuau să discute fără oprire, ca și când numele și subiectele abordate nu aveau alt scop decât să răspundă la întrebarea: facem oare parte din aceeași lume? Hélène își plătea masa sporovăind, își descărca sufletul cu o siguranță care mă uluia. Ea era regală, superbă, eu eram bătădăranul ei, ageamiul de serviciu. Dacă ea vorbea cu un debit destul de nervos, domnul Steiner zumzăia ca un cărăbuș. Vorbea rar și cu o voce groasă, iar mie mi se părea, fiind ușor adormit, că lăsasem undeva radioul deschis fără să pot localiza sursa zgomotului. Cu trecerea orelor, chipul i se îngreuia, privirea îi devenea ternă, părul i se lipea de țeastă, nu mai era condotierul cam fanfaron de la începutul serii, ci un domn de o anumită vârstă, care făcea pe cochetul în fața unei damicele.

Puțin mai târziu, ne lăfăiam în niște fotolii uriașe, stăpânul casei ațâța un foc de bușteni, monologând în vreme ce răscolea

jarul învăpăiat. Era voluminos, îmi închipuiam că adâncește pesemne un adevărat șleau în patul conjugal. Vorbele îi deveneau împăstare, acum mi se părea că are aerul unui bătrân sachem indian, melițând în fața vetrei vreun ritual ezoteric, fără să ia în seamă la viscolul care zguduia ferma. După ce terminase de strâns masa și de servit lichiorurile, Hélène s-a servit de trei ori din marca Arbois, Raymond a venit să se așeze la picioarele lui Jérôme, cu o tavă pe genunchi, și s-a apucat să mănânce un ou în coajă cu bucățele de pâine unse cu unt. Nenorocitul era respingător, dar dacă te amuzai să-i găsești corespondenți printre animale, redevenea aproape uman. Cu un surâs mereu gata grefat pe buze, prindea ordinul sau vorba stăpânului său care să-l readucă în lumea celor vii. Mâncând, își ținea pleoapele pe jumătate închise ca un zaurian, nu dădea impresia că ascultă, ca și cum grosimea pielii sau modestia condiției lui îl făceau inapt pentru relațiile omenești obișnuite.

O mânca din ochi pe Hélène, dar pe furiș. Ai fi zis că îi era frică să nu se frigă. Dacă privirea ei cădea din întâmplare asupra lui, fața i se făcea stacojie din roșie cum era de obicei. După ce a terminat să-și întingă în gălbenuș bucățile de pâine, mânca pur și simplu fără a lăsa să-i scape nicio firimitură, a răcâit ultimele urme de albuș, a strivit coaja cu o apăsare iute a lingurii, făcând-o pulbere pe fundul păhăruțului de ouă. Apoi, pe nesimțite și fără vreo stânjeneală, și-a lăsat capul pe genunchii patronului, asemenea unui Saint-Bernard credincios. Patronul a încercat să-l dea la o parte, el nu s-a sinchisit. Era prerogativa lui, avea dreptul la asta. În Tebaida lor izolată, stăpân și valet, sudați unul de altul, își transcendau diferențele de statut. Acest tandem bătrânicios, refugiat în căldura molcuță a

muntelui, avea ceva ridicol și emoționant. Mă întrebam ce-o fi gândind soția legitimă.

După un ultim pahar, Patronul a dat semnalul să mergem la culcare și ne-a urat noapte bună. Ne-a promis că va pune a două zi să ne fie remorcată mașina și, dacă va fi nevoie, va trimite după un garajist. Eram cam chercheliți, ne aflam în acea binecuvântată stare dintre oboseală și beție. Micul servitor ne-a condus până la camera noastră printr-un dedal prin care ne-am fi rătăcit fără ajutorul lui. Uși numeroase, decorate cu motive florale sau animaliere, punctau culoarele. Ne-am instalat la primul etaj — ferma avea două — într-o frumoasă încăpere îmbrăcată toată în lemn deschis la culoare, cu un pat-alcov ascuns de draperii. Pernele erau din puf fin și așternuturile brodate. Două ceainice așezate sub plăpumile umflate ca niște burți încălziseră deja cearșafurile. Papuci îmblăniți, o pereche mică și una mare, erau puși lângă pat. Hélène, încântată de atenție, s-a întrebat cum de putuseră afla ce număr aveam cu aproximație. Ferestrele cu geam dublu erau închise cu obloane ferecate și o sobă mare din faianță albastră, arzând cu lemne, răspândea o minunată căldură. Cât despre sala de baie, era o bijuterie de intimitate, cu vana ei îngropată, robinetele cromate și podeaua ceruită care mirosea bine a proaspăt. Oamenii ăștia știau să trăiască. Chiar și într-un mare hotel nu am fi avut o cameră de asemenea calitate.

Așa cum mă temeam, Hélène era profund tulburată. Aventura noastră, galanteriile sentențioase ale lui Steiner o ațâțaseră. Imediat ce ușa s-a închis după Raymond, a venit să se frece de mine, simulând un dans lasciv și încercând să-mi prindă buzele. M-am tras îndărăt din fața avansurilor ei, ca de obicei speriat, întrebându-mă cum de o ființă atât de delicată, se

putea înjosi până la astfel de dezmățuri. M-a împins spre pat, m-a întins peste plapumă.

— Hélène, ești nebună, nu aici, vom fi auziți!

Nu acesta era cel mai bun argument, căci perspectiva de a fi ascultată sau surprinsă de alții era tocmai ce-o excita.

Am încercat o diversiune.

— Nu găsești că arăt prost, că am îmbătrânit?

— Ba da, teribil, nu îndrăzneam să ți-o spun. Sărută-mă iute ca nu cumva să fii luat drept taică-meu.

Și-a trecut mâna peste pantalonul meu.

— Oh, văd că Papy este încă neputincios.

Era peste puterile mele: respingeam din tot sufletul ideea acuplării, dar trupul meu, el, își dădea totdeauna acordul. Ca să-mi stăpânesc erecția, transformam mental franci elvețieni în franci francezi și dolari. Hélène avea o manieră-carne și o manieră-lapte de a face dragoste, numai gheare și zgârieturi într-un caz, onctuoasă și leneșă în celălalt. În seara aceea, o stăpânea frenezia. A avut un orgasm lung cât o predică, s-a contorsionat în pernă ca și când și-ar fi oferit extazul ca răsplată bătrânului Casanova care ne găzduise. Dacă plăcerea masculină n-ar fi fost cel puțin la fel de vizibilă, aș fi simulat-o ca s-o evit mai eficient. Contemplând apoi micile lacrimi ale seminței mele cum curgeau pe coapsele Hélènei, menstra de lapte alb, forța și tinerețea care mi se risipeau în van, m-a cuprins un acces de furie. Din cauza ei, aveam să mă prăbușesc ruinat!

Abia saturată, micuța mea metresă, goală toată în mijlocul camerei supraîncălzite, începu să le ridiculizeze pe gazdele noastre. Fără ca cineva să știe, înregistrase pe dictafon cina și acum dădu drumul la bandă. Râzând în hohote, a jucat din nou cina: l-a încarnat pe fiecare dintre noi, a fost pe rând Steiner,

„bunicuțul senzual“ care se freca pe sub masă evocând Orientul, a fost Raymond, „gnomul, foetusul buhăit“, spărgându-și oul cu lovituri de ciocan, și-a bătut joc de mine, moțăind ghiftuit, și-a bătut joc de ea însăși, limbută și lingușitoare. Își făcea să salte fundul micuț, plasat ca o santinelă deasupra picioarelor, un fel de a doua față care supraveghea lumea cu unicul ei ochi, tricota sărituri cu picioarele încrucișate, se deda unor acrobații riscante. A pus în această parodie o seriozitate care m-a izbit și râdeam, totuși rănit oarecum de duplicitatea și ingratitudea ei. După un ultim sughiț de veselie, s-a prăbușit pe pat.

— Ce oroare să te închizi în pustietatea asta, în câmp gol. Baraca asta are ceva supraîncărcat: ai zice că e o corcitură între casa celor șapte pitici și un bordel.

Eram uluit, căci ferma mi se păruse foarte frumoasă. Nu puteam avea deci încredere în propriul meu gust! Nu învățasem nimic?

— Și Steiner ăsta, este atât de datat, îmbălsămat în trecutul lui. Nimic mai rău decât nătăreii bătrâni din '68.

Mă pregăteam să protestez, dar Hélène a adormit pe loc, cu picioarele împletite cu ale mele. Am îmbrăcat-o cu o bluză de pijama, am acoperit-o cu plapuma, am sărutat-o pe umăr. Surâsul pe care mi l-a adresat prin somn era de o tandrețe dulce ca roua. Dacă nu m-ar mai fi hărțuit așa cu libidoul ei, totul ar fi fost perfect!

La mijlocul nopții, m-am trezit transpirat, cu inima bătându-mi tare și stomacul torturat de cât băusem și mâncasem. Mi s-a părut că aud o sonerie, un zgomot de motor, uși care se închideau. Am aprins lumina, știind că Hélène va continua să doarmă cu pumnii strânși. Pe pernă lăsasem un smoc de păr

ale cărui fire le-am numărat. În baie, m-am privit într-una din acele oglinzi măritoare care fac porii din piele cât niște crate-re și perii din barbă lungi ca sulițele. Amploarea deteriorărilor era evidentă. Arătam galben, avariat: pungi de piele moartă îmi atârnav sub ochi, cărnurile mi se înmuiau, o crevasă îmi stră-bătea bărbia, ca și cum însuși timpul m-ar fi plesnit acolo cu o joardă minusculă. Iar ridul din colțul ochiului stâng era la locul lui. Și să mai zici că mă întorceam din vacanță! Bascu-lam spre celălalt mal. Vârsta mă scufunda ca o maree stărui-toare, mă îmbucătățea milimetru cu milimetru. Aș fi vrut să fiu atât de neted și șlefuit, încât oglinzile să se răsfrângă ele în mine. Mă palpam ca să mă definesc și ca să-mi îndigui fuga trăsăturilor ce se tot scurgeau de pretutindenii. Îmi contem-plam uluit degradarea. Aveam 37 de ani, eram terminat!

Sub giulgiul alb al zăpezii

A doua zi am fost treziți de hârșăitul unei lopeți. Soarele strălucea. Văzut din camera noastră, spectacolul era apăsător și feeric. Ferma, scufundată într-o pădure de molizi, se prop-tea cu spatele de o faleză, o masă de piatră înaltă de vreo sută de metri. Departe se deslușeau culmile Alpilor, care delimitau zidurile temniței noastre. Oriunde ți-ar fi căzut privirea, ve-deai doar variații de alb. Înghețul dădea peisajului un soi de puritate minerală, puneă bărbi de paiete pe crengi, nasuri de alabastru streșinilor. Degete de gheață scăpărau pe ramurile copacilor ca niște focuri ale Sfântului Elm. Zăpada scânteia, luminozitatea îi era orbitoare, ai fi zis că pe pământ fuseseră presărate cioburi de sticlă. Asemenea împrejurimi idilice m-au

speriat și mă bucuram că în curând voi călca pe asfaltul parizian. Eram ruși de lume în acest deșert înghețat, împresurat de păduri ostile.

La fel, ducându-mă la cealaltă fereastră, m-am bucurat să-l văd pe Raymond, care, în T-shirt, izmene și șosete vârate în niște pantofi grosolani, ștergea cu un burete și o găleată mașina noastră, pe care o remorcase la prima oră a dimineții. Spectacolul acestei mărunte ființe îndesate și parfumate, lustruindu-ne caroseria și scoțând aburi odată cu răsuflarea, m-a amuzat. Îl judecasem rău în ajun! M-am îmbrăcat și am coborât ca să-i mulțumesc pentru amabilitate. Părea foarte bine dispus și m-a anunțat că termometrul coborâse peste noapte sub douăzeci de grade. Un garajist trebuia să sosească dintr-o clipă în alta. Mașina noastră strălucea sub zăpadă, nichelată și lustruită ca un giuvaer, un soi de fantezie de orașeni bogați, ușor deplasată în acest decor. Dar prezența ei m-a reconfortat. Că deocamdată nu putea să pornească nu mă mai îngrijora deloc. Raymond care, cu o răzuitoare, curăța parbrizul, se uita se la motor și credea că în șoc se rupsese pesemne o piesă. Mecanicul o va repara imediat.

După ce și-a pus pe el un pantalon, servitorul ne-a adus micul dejun pe care l-am luat singuri, pe o masă joasă, în salon. Undeva la un radio cânta France Gall sau Michel Polnareff, nu auzeam bine. Energic, zelos, Raymond muncea de zor, făcând mult zgomot. În timp ce ne beam cafeaua, el curăța podeaua, ștergea praful de pe mobilă, satura încăperea cu un miros de ceară și miere. Puțin după, a apărut domnul Steiner, în niște jeanși decolorați și cizme de cauciuc. Neras, nepieptănat, cu umerii încovoiați, dădea impresia că avusese, ca și mine, o noapte înspăimântătoare. Înalt și țeapăn, nu știa ce să facă cu

carcasa lui când o dezdoia, iar părul cărunt, care-i atârna, îi dădea o înfățișare de guru veșted.

— Ce, mai sunteți încă aici?

Ființa binevoitoare din ajun dispăruse, îl deranjam! Se grăbea să ne dea afară. Hélène îl asigură de plecarea noastră iminentă, imediat ce mașina va fi pusă în funcțiune.

— Profitați de acalmie, nu va dura mult.

Fără să-și ia rămas bun, ne-a lăsat acolo ca să se ducă să facă o plimbare de schi fond. Preferam această bruschete: cel puțin lucrurile erau astfel clare. Ne găzduise; trebuia să eliberăm locul acum.

Hélène se sculase morocănoasă, o durea capul rău. A urcat să facă un duș, iar Raymond a ținut să mă ducă să vizitez ferma. Ziua, clădirea îngropată în zăpadă avea farmecul unei case de păpuși; ai fi zis că e un animal ghemuit pe o pilotă de puf, din care se vedeau numai ochii. Fostă fermă de pășunat alpin, cu acoperișul ei în ape triumphiulare, îți lăsa mai curând impresia de refugiu și de odihnă. Raymond, plin de amabilitate — dacă stăpânul se încruntase, servitorul se înseninase — mi-a arătat bucătăria, spălătoria, hambarul transformat în sală de jocuri, a întredeschis iute camerele patronului și patroanei — prin urmare dormeau separat — m-a plimbat prin garaj, o fostă șură plină de unelte sclipitoare și bine orânduite. A desfundat lavoarul al cărui jet încremenise într-o trompă de gheață. Se identifica cu conacul până la a și-l apropria, spunând „rezidența noastră, refugiul nostru“, se mișca pe etichetele lui scurte ca să deschidă uși, să aprindă lumina în vreo cameră.

Aș fi admirat totul fără nicio reținere dacă rezervele Hélènei, de cu o seară înainte, nu mi-ar fi încețoșat privirea. În loc să găsesc primitoare această locuință, făceam mofturi. Ascultam cu

o ureche distrată explicațiile ghidului meu despre canaturile ferestrelor, despre ciubucăria din lemn de fag, despre nuanța ca vanilia a pereților despărțitori, despre cuptorul de pâine unde acum topeau rășină. Dacă spera să mă înduioșeze cu asemenea fleacuri rustice, eram sătul până peste cap încă din copilărie! În această explorare nu a existat decât un episod uimitor, care ar fi trebuit să mă alarmeze: când treceam prin bucătărie, Raymond mi-a arătat cu degetul un panou încastrat în peretele din fund, pe care nu-l remarcasem.

— Aici e pivnița, biroul particular al Patronului, mi-a spus făcându-mi cu ochiul, ca și când era vorba de o pozna.

Am băgat de seamă, în dreapta panoului, o cheie mare, foarte vizibilă. Nu am găsit nimic de comentat și i-am uitat vorbele.

Puțin după aceea, a sosit pe un scuter de zăpadă garajistul, un bărbat în hanorac și cămașă, gras și șleampăt, iar eu am admirat rezistența oamenilor de munte care umblă atât ușor îmbrăcați când sunt destule grade sub zero. Un păr negru cârlionțat îi ieșea de sub maioul de corp. A răscolit numaidecât totul sub capota mașinii și abia dacă a ridicat capul, pe care-l avea foarte roșu, ca să mă salute. Pantalonii, pătați de ulei, atârnav pe el. Această delăsare m-a liniștit. Ea dovedea că omul își petrece zilele printre uleiuri și unsori. Ne întârzia plecarea: — se anunțaseră noi precipitații pentru după-amiază. Prin monosilabe, omul, care-și ștergea nasul cu dosul mâinii, mi-a confirmat că cei de la Drumuri și Poduri începeau să degajeze șoselele, iar tehnicienii să restabilească liniile telefonice. Am urcat s-o anunț pe Hélène și, plin de febrilitate, am dus jos bagajele, punându-le în pridvorul de la intrare.

Totuși timpul trecea și omul de meserie continua să scormone prin motor și să-și ștergă mâinile pe o otreapă neagră

pe care și-o băga în buzunar. La fiecare zece minute, îi spunea Hélènei să aprindă contactul și să bage într-o viteză. Frumoașa mașină rămânea însă mută. Nu mă pricep deloc la automobile, nu știu nici măcar să deblochez un volan cu cheia și îl tot înghesuiau pe garajist cu întrebările. Răspundea evaziv, sugerând ba că e de vină bateria descărcată, ba că aprinderea, ba că direcția. Încetineala lui mă exaspera, uneori mă întrebam dacă nu cumva adormise. Hélène se temea mai degrabă de nepriceperea lui. Mai mult de o oră se scursese, dârdâiam sărind de pe un picior pe altul. În fine, a ieșit din burta automobilului și, privindu-mă pentru prima oară în față pe mine, nu pe Hélène, a anunțat că, printre altele, roata din dreapta era deformată, probabil din cauza coliziunii cu troianul, și că trebuia schimbat axul. Nu avea o asemenea piesă în garajul lui, avea s-o comande la Pontarlier, Dole sau Besançon unde se aflau comisionarii firmei respective. Din nefericire, din pricina circulației dificile și a telefonului tot întrerupt, nu putea primi axul înainte de a doua zi dimineață cel mai devreme, cu condiția ca intemperiiile să nu se agraveze și să-i poată contacta pe furnizori până seara.

Această avalanșă de vești proaste ne-a lovit de-a dreptul în inimă. Hélène a mers chiar până la a se tocmi cu garajistul, propunându-i o sumă substanțială dacă termină până la căderea nopții. Cu o mutră agasată, omul i-a replicat că nu poate să inventeze o piesă inexistentă. „Nimeni nu e obligat să facă imposibilul“, a încheiat el și acest dicton, oricât de deplasat ar fi sunat în gura lui, a dobândit cu atât mai mult sens. La fel de șleampăt, a plecat pe scuterul lui.

Atunci a început o lungă, nesfârșită așteptare. Hélène, furioasă că nu-și luase cu ea telefonul mobil — în vacanță voia

să rupă toate punțile cu Parisul — s-a întors distrusă în cameră, după ce ridicase toate receptoarele ca să vadă dacă au ton. Mi-a repetat cât de tare detesta ferma aceea și cât de rău se simțea acolo. Am pus această opinie excesivă pe seama oboselii. N-am avut inima să duc bagajele înapoi, încă sperând că o vom lua curând din loc. La ora prânzului, s-a întors și Jérôme Steiner din cursa lui de schi; îi zărisem de departe silueta alunecând pe zăpadă cu pași lungi, alternativi.

— Mai sunteți încă aici! Vă plac atât de tare munții Jura că nu puteți să-i părăsiți!

De data aceasta se arăta de-a dreptul dezagreabil. Era atât de înalt, lăsându-și privirea să plutească mereu pe deasupra ta, încât ți-ai fi dorit să ai un cap mai mult ca să i te uiți ținută în ochi. S-a dus direct la mașină, s-a așezat pe scaunul șoferului, a aprins contactul, a trecut la viteza întâi și i-a ordonat lui Raymond să împingă. Pentru câteva minute mi s-a redeșteptat speranța și rugam cerurile ca voința și furia să reușească acolo unde priceperea eșuase. Steiner înjura, izbea în volan, își ocăra servitorul, iar eu înlemnisem în fața metamorfozării acestui gentilom într-un surugiu.

Istovit, motorul necatadicsind să scoată decât niște sughițuri, a coborât din mașină buimac, a dat un picior în roata din față și, fără măcar să mă vadă, a lătrat la Raymond că mașina trebuie reparată, oricât ar costa, până diseară. Micul șnapan alerga în spatele lui, gâfâind să se țină după el și încercând să-i explice situația. Steiner dispăru în casă, trântind ușile una după alta. M-a trecut un fior la gândul că întoarcerea noastră depindea doar de resursele acestui factotum. Îmi promisese că mă va duce la garaj, undeva la vreo zece kilometri, dar spre ora unu vremea s-a schimbat brusc. Vântul a adus din nord-est

nori grei, a început să ningă din nou, mai tare ca niciodată, orice drum cu mașina devenind hazardat.

Raymond, care părea că oarecum mă îndrăgise, mi-a propus să jucăm cărți lângă șemineu.

— Să nu vă neliniștiți pentru Patron. Are toanele lui, o să-i treacă!

Din clipa când înceta să vorbească sau să gândească, netrebnicul își lua aerul de imbecil, cu fața lucioasă și veșnicul lui surâs. Muștrările stăpânului mi-l făcuseră aproape simpatic. Îi explicam cu sârg cine eram, Hélène și cu mine, o pereche perfect asortată, răstăcită din întâmplare în acest ținut și care se cuvenea să fie cât mai repede redată adevăratei ei vieți, eleganței, urbanității, culturii. Dădea din cap, repeta: „Da, dom’le, o să facem tot posibilul“, iar eu nu eram deloc sigur că-l convinsesem. Între două împărțiri ale cărților, îmi ridicam mașinal privirea, admirând dansul fulgilor în amurg. Pentru întâia oară, descopeream o anume grație la zăpada care cade lipsită de gravitație, spre deosebire de ploaia care ascultă plat de legea căderii corpurilor. Uneori, o rafală de vânt ciuruia ferestrele, cristalele de zăpadă trozneau pe geamuri, se îngrămădeau în colțurile ochiurilor de sticlă. Brazii se agitau, răvășiți de o mână invizibilă, și nu m-aș fi mirat să văd această armată de copaci pornind împotriva noastră și devorându-ne. Dar ferma, solid înrădăcinată, nu se clintea, nici măcar nu gemea. Covoarele, pernele, lumânarea schițau complotul tandru al confortului contra elementelor dezlănțuite. Doar marele orologiu cu soclu din capătul vestibulului îmi amintea de copilăria mea, cu clopotele acordate ale bisericii, și îmi stârnea gânduri negre.

Tocmai când să începem a zecea partidă, s-a auzit un claxon, portiera unei mașini s-a trântit și Francesca Spazzo-Steiner,

soția stăpânului, și-a făcut intrarea. Plecase din Lyon cu cinci ore mai devreme și fusese cât pe-acți să nu mai ajungă vreodată din cauza vijeliei. Era o femeie înaltă, solidă, de origine lombardă, cu ochi reci, care schimbă numaidecât atmosfera casei. M-a încercat față de ea o neîncredere imediată: te privea fără să te vadă, vorbea puțin, secătuia orice conversație, oricare ar fi fost ea. Cu nasul ei drept și fin, pomeții înalți, părul castaniu, ai fi zis că tinerețea tocmai o părăsise, acum o clipă, lăsându-i o amprentă de lumină caldă care contrasta cu expresia ei înțepată. Se afla pe pragul strâmt ce desparte înflorirea de veștejire.

Pe fața ei un amănunt m-a mirat: pielea pleoapelor, abundentă, se aduna la rădăcina genelor, ca un stor rulant deasupra unei ferestre. Te întrebai dacă le cobora seara ca să doarmă. Abia dacă m-a salutat, i-a dat câteva ordine scurte lui Raymond și s-a dus să se schimbe în camera ei. Dinaintea ei, valetul și-a arborat numaidecât mutra șmecher servilă. A întrerupt jocul și, cu o privire neliniștită, a pornit-o la treburile lui. Nu înțelegeam bine ce putea lega această frumusețe tomonică de piticul îndesat și de bătrânul hippy libidinos. Cu siguranță, nu mai eram bine-veniți în această casă.

Noaptea a căzut dintr-odată, întunecându-mi dispoziția, și am urcat să mă refugiez lângă Hélène. Dreaptă lângă fereastră, cu picioarele goale, un pulover lung acoperind-o până la jumătatea coapsei, plângea privind zăpada care, puțin câte puțin, ne înmormânta mașina. Repeta „Vreau să plec, vreau să plec“. Am asigurat-o că nu era vorba decât de un ghinion excepțional, că mâine, după ce vom primi piesa, vom putea porni spre Paris. Dar ea se îndoia de priceperea garajistului și adăuga o capcană în comportamentul gazdelor noastre.

— Te înșeli, nu au decât o dorință, să ne dea pe ușă afară. M-am întâlnit cu soția lui Steiner chiar adineauri, a fost amabilă ca o ușă de pușcărie. După părerea mea, își mușcă degetele că ne-au primit.

Nu reușeam s-o conving pe Hélène, neîncrederea ei m-a influențat și pe mine.

— Am un sentiment bizar vis-à-vis de ferma asta: nu e locuită, aș zice mai curând că e ocupată. Totul e prea curat, prea nou, prea restaurat.

S-a dezbrăcat, s-a culcat, m-a rugat să vin s-o încălzesc, s-o mângâi, și ne-am ținut mult timp înlănțuiți, pradă aceleiași incertitudini. A încercat apoi să citească unul din acele oribile romane polițiste cu care se delecta, istorii cu ucigași sadici și psihopați, ale căror isprăvi mi le povestea cu o candoare perversă, dar cartea i-a căzut din mână. Oroarea în film sau în ficțiune este luxul oamenilor protejați. Spre ora 7, m-a rugat să-i aduc un ceai.

M-am apropiat de bucătăria unde credeam că-l voi găsi pe Raymond, când până la mine au răzbătut ecourile unei certe furioase. Cuplul și omul lor de serviciu se certau în legătură cu noi. Din ce prindeam, reieșea că femeia voia să ne țină din simplă omenie, iar Steiner să ne alunge în ciuda frigului. Eram uluit, nu mai înțelegeam nimic: gazda atât de primitoare din ajun ne expulza, soția ursuză ne lua apărarea. L-a repezit pe Raymond care încerca să împace punctele de vedere și, după tonul vocii ei, nu era greu să ghicești cine comanda aici. Își bruftuluia strașnic bărbații, iar ei amândoi nu erau destui ca să-i țină piept. De ce nu ne-om fi luat noi atunci picioarele la spinare!

Nedorind să mai aud altceva, m-am întors plouat la Hélène, fără a îndrăzni să menționez incidentul. Am mințit, zicând

că la bucătărie nu mai era ceai. Puțin mai târziu, Raymond, cu o mutră îngrijorată, a bătut la ușă și ne-a adus două tăvi pe care fumea o supă bună lângă o farfurie cu brânzeturi de regiune și fructe. Stăpânul și Patroana, obosiți, cinau în camera lor. Era gata să-i spun că-i încurcam și că eram dezolați. Ne-a mai asigurat încă o dată că telefonul va fi restabilit a doua zi, mașina reparată și că, în cel mai rău caz, vom chema un taxi din Pontarlier ca să ne repatrieze la Paris. Hélène, înseninată, înghiți câteva linguri de supă, ronțai o bucată de brânză pe care am terminat-o cu poftă eu. A adormit. Eu am răsfoit niște reviste de decorație care zăceau pe acolo, regretând absența televizorului care m-ar fi racordat la lume. Făceam mental calculul tuturor episoadelor pe care le pierdusem și pe care aveam să le recuperez la întoarcere. Ce fericire!

Dar, în plină noapte, Hélène m-a trezit, febrilă.

— Benjamin, am un presentiment rău. Vreau să plecăm din locul ăsta.

Eram aiurit, adormit.

— Pe frigul ăsta, ești nebună! Ni s-ar putea trage moartea. Și în plus, ar fi și de-o grosolanie crasă.

— Puțin îmi pasă că sunt grosolană. Steiner a fost și el foarte bătăran azi dimineață. Vor să ne vadă plecați, o să le îndeplinim dorința! De altfel, doamna Steiner nici măcar n-a venit să-mi zică bună ziua!

Oricât am sfătuit-o, n-a ajutat la nimic. A fost doar de acord — era patru și jumătate — să mai aștepte puțin până să plecăm. Avea un aer deznădăjduit pe care nu i-l mai văzusem vreodată. A vârat într-un sac ce era mai important din lucrurile noastre, s-a îmbrăcat și m-a îndemnat să fac la fel. Lăsa

acolo tot, mașină, valiză, haine, ca să interpună între fermă și noi o distanță suficientă. Spaima o metamorfozase.

— Aici ceva nu merge cum trebuie, tot repeta. Dacă rămânem, o să ni se întâmple o nenorocire.

La șase și un sfert, cu buzunarele pline de provizii luate mai ales de pe tăvile din ajun, am părăsit casa în vârful picioarelor. Scara scârțâia îngrozitor, lemnul lucra, suspina; printr-o minune, nimeni nu ne-a auzit. Marele ciocan din metal aurit lucra pe fața interioară a ușii de la intrare. Eroare sau ironie, fusese plasat înlăuntrul casei, ca și când trebuia să bați ca să ieși, nu ca să intri. Am descuiat fără zgomot broasca, din fericire cheile erau deasupra. Raymond uitase să stingă lumina în pridvor. Mi-era rușine că o ștergeam ca un hoț, fără un cuvânt de scuze sau explicații.

Fugari caraghioși

Frigul ne-a tăiat respirația, ne-a făcut să ne dea lacrimile. În întuneric, pădurea se contura ca o masă sumbră, fremătătoare. Zăpada ne scrâșnea sub tălpi. Era încă noapte neagră, nu ne vedeam nici vârful nasului și ne reperam unul pe altul doar aproximativ. Ritmul impus de Hélène ne-a încălzit: făcea salturi ca o deținută scăpată din centrală, forma ei fizică, menținută prin ani întregi de sport, o ajuta să fie mereu departe înaintea mea. După vreo sută de metri, s-a răsucit spre fermă, a făcut o reverență de onoare și a strigat:

— Vă salut, Duconilor, duceți-vă dracului!

Am ajuns pe un drum departamental — drumul pe care merseserăm în prima seară, și la răscruce am luat-o la dreapta,

după ce curățaserăm de zăpadă un panou care indica la trei kilometri satul S. Hélène avusese grijă să ia cu ea o brichetă. Părea revigorată, redevenise cea pe care o admiram, o femeie puternică, promptă în acțiune și în decizii. Mantia de zăpadă îmbrăca peisajul ca o armură, dintr-o clipă în alta avea să se facă ziuă. Ce n-aș fi dat să simt sub tălpi asfaltul Parisului, să respir vaporii buni de benzină, să fiu călcat pe picioare de țopârlani?

Pipăiam în buzunar bancnotele groase, elvețiene, șterpelișem câteva de la Hélène, le încercam consistența foșnitoare, bogăția cvasitangibilă. Mă simt totdeauna mai puternic când am mulți bani la mine. Dar în debandada noastră nu ne erau de vreun ajutor. Vor aparține celui dintâi care ne va scoate de-aici. Fiece trosnet sau şuierat neobișnuit vestind o posibilă primejdie mă făcea să tresar. Mi-era teamă să nu văd țâșnind din hățișuri vreo vulpe, niște mistreți sau haitele acelea de câini vagabonzi care la țară au luat locul lupilor și sunt spaima plimbăreților.

Înaintam cu greu, o durere îmi sfredelea piciorul stâng, silindu-mă să șchiopătez. Absența urmelor de cauciucuri sau de șenile pe drum nu era de bun augur. Ne înfundam până la glezne în zăpada proaspătă. Curelele rucsacului îmi tăiau umerii, îl duceam eu, bineînțeles. Respiram în gulerul hanoracului ca să-mi încălzesc bărbia, îmi ștergeam lacrimile care-mi curgeau din ochi. De o parte și de alta a drumului departamental, stratul de zăpadă se ondula în movile și depresiuni, și n-aș fi riscat nicio clipă s-o iau pe acolo de frică să nu fiu înghițit. Hélène mai mult galopa decât mergea, fugind de o primejdie pe care ai fi putut-o crede mortală, și mă căzneam să țin ritmul cu ea. Eram hotărâți să oprim prima mașină care va

trece, să ne aruncăm sub roțile ei. Am ajuns să vedem satul S., un fel de cătun alcătuit din câteva zeci de case, când se lumina de ziuă. Niciun coș nu scotea fum, nicio lumină nu răzbătea prin obloanele închise. Clădirile rămâneau încuiate asupra tainei lor. Țurțuri enorme atârnav sub acoperișuri, veritabile harpoane care l-ar fi omorât pe orice imprudent. Plăci de gheață se întindeau peste fațade ca niște grămezi de albuș solidificat prin care se citeau în transparență cicatricile pietrei. Liniștea te strivea și, în ciuda unui miros compozit de lapte și bălegar, nu exista vreun suflet trăitor pe aceste meleaguri.

Poate că locuitorii plecaseră toți. Nu zăream nici biciclete, nici motociclete, nici mașini garate prin curți. Am strigat cu mâinile făcute pâlnie, m-am revăzut, două zile mai devreme, strigând să-mi pierd răsuflarea în fața fermei lui Steiner. Hélène, cu ochii înfundați în cap, privea neliniștită așezarea.

— Vino, să nu rămânem aici, nu-mi place atmosfera.

Și-a reluat mersul, aproape alergând. Când ieșeam din cătun, zorile tocmai se ridicau luminând o perspectivă lugubră. Menghina iernii ucisese tot ce fusese viu și nu cunosc nimic mai deprimant decât un peisaj de munte în acest anotimp la primele ore ale dimineții. Cerul se prăbușise peste pământ înghițit de zăpada care ștersese toate culorile și nu-ți puteai imagina că, sub carapacea de gheață, existaseră vreodată vegetație, mlădițe și râuri. Și pretutindeni pădurea imensă, de nepătruns, nu o catedrală de trunchiuri repartizate armonios, ci o mulțime de uriași strânși de o parte și de alta a drumului, pregătiți să ocupe cel mai mărunț spațiu gol ca să-l asfixieze, trimițându-ne înapoi la acea eră când Europa era acoperită de codri și plină de fiare sălbatice. Mormăieli imperceptibile suiau din arbori, se amplificau în vibrații imperioase. Prostește, îi vedeam

ca pe un fel de emanații ale lui Steiner, mi-i închipuiam biciuindu-ne cu crengile lor ca să ne pedepsească. Mergeam ca niște paria, la picioarele acestor mastodonți, ale căror vârfuri se înecau în neguri. Urăsc bradul, paznic tăcut al înălțimilor.

Pe neașteptate, Hélène s-a scufundat într-un troian de pe marginea drumului. Nu mai putea, a izbucnit pentru a doua oară în plâns în mai puțin de douăzeci și patru de ore. Am luat-o în brațe, am încercat s-o ridic.

— Mi-e așa de frică, Benjamin, așa de frică.

Că o mărturisea astfel, tocmai ea, pe care nimic nu o tulbura, m-a îngrozit. Am liniștit-o: eram în Franța, țară de dimensiuni reduse, într-o regiune foarte circulată, provizoriu paralizată de rigorile vremii. O frecventează mii de turiști, rețeaua rutieră este aici excelentă. Aveam să întâlnim vreo mașină de împrăștiat sare sau de dezăpezire. Era de neconceput ca statul să lase o zi întreagă blocat un drum de o asemenea importanță. O detestam pe Hélène că se dovedea vulnerabilă, cu atât mai mult cu cât eu însumi simțeam plutind o amenințare în aer. Stoluri de păsări negre ca doliul zburau croncănind pe deasupra. Frânturi de geografie reținute din școală despre deșertificarea rurală îmi reveneau în minte. Poate că ne părăsiserăm secolul, victime ale unei vrăji, pierduți într-o lume ce nu era înscrisă pe atlase sau hărți nicăieri.

Drumul șerpuia ca o panglică alburie în semiziua dezolantă de februarie. O gheretă instalată în capătul unui viraj, ca o bucată de zahăr lângă o farfurioară, ne-a redat pentru o clipă speranța. Era un adăpost de autobuz, părăsit, acolo am omorât vreo treizeci de minute în umezeală și frig. Rafalele vântului zguduiau pereții. Eram atât de istovit încât am ațipit chiar pe banca de beton înghețat. Hélène mă implora să rămân treaz,

eu eram buimac. M-a târât afară din refugiu, m-a silit să stau în picioare. Eram un bloc de plumb pe care două picioare prea plăpânde încercau să-l urnească din loc. Nu-mi mai simțeam vârful degetelor. Eram un orășean, eu, un delicat, nu un tăietor de lemne sau un mărșăluitor cu coapsele groase. Ce nebulie să o pornim din zori în loc să rămânem în pat, la căldurică, așteptând întoarcerea garajistului. Aveam să dispărem în imensitatea albă. Chiar și mutra oribilă a lui Raymond îmi era mai simpatcă decât acest ținut.

Mi-am blestemat prietena: de două zile, toate necazurile noastre se datorau inițiativelor ei. Femeia asta era cât pe ce să-mi poarte ghinion. Rătăcirea noastră continua totuși fără vreun scop: la răspântii, trăgeam la sorți dacă s-o luăm spre dreapta sau stânga. Se făceau trei ore de când bâjbâiam la întâmplare, fără să întâlnim pe cineva, devoraserăm puținele provizii luate cu noi. Ghetele mele, pe care le credeam etanșe, se udaseră. Rucsacul îmi rupea șalele, nu știu ce mă împiedica să-l arunc din spinare. Totul se coaliza să ne facă rău, iar acum, culme a ghinionului, ceața se ridica din pământ, împiedicându-ne să zărim ceva fie și la câțiva metri. Hula împietrită a zăpezii capturase ținutul, îl paralizase ca sub efectul unei vrăji. Stânci ascuțite se iveau ici, colo, ca niște colți înspăimântători. Epuizarea îmi dizolvase frica.

O luarăm pe un drum mărginit de cornișe înalte din pulbere albă pe care vântul le suflase și biciuise. Printr-o spărtură din negură, mi s-a părut că zăresc un acoperiș. Am privit intens spre acel punct: o lumină slabă clipea, un panăș de fum ieșea pe coș. Nu mă înșelasem: în sfârșit, niște ființe omenești cu care să vorbim! Această perspectivă ne-a redat curajul. Pe măsură ce orizontul se degaja și noi ne apropiam, clădirea

aceea împresurată de molizi și așezată în fața unei pante stâncoase mi s-a părut familiară. O mai zărisem undeva. Dar unde?...

Puțin câte puțin, atrocele adevăr ieșea la lumină: printr-un ocol uriaș ne întorseserăm la ferma lui Steiner. Ignoranța noastră cu privire la teren, luminozitatea slabă, topografia pretutindeni identică explicau această crudă confuzie. Nu voiam să cred, nu putusem comite o asemenea eroare. Când a recunoscut clădirea și ea, Hélène a scos un tipăt și s-a întors în loc: vederea flăcărilor din infern n-ar fi îngrozit-o mai tare. De data aceasta, am oprit-o eu: o urmasem până aici, nu se mai punea problema să umblăm la întâmplare. Dar nimeni și nimic n-ar fi putut s-o convingă. Manifesta o spaimă irațională față de acest loc și față de ocupanții lui. Prefera să se despartă de mine decât să se întoarcă acolo.

Eram gata-gata să ne certăm, eu trăgând-o într-o direcție, ea pornind în alta, când un zgomot de motor ne-a luat prin surprindere. Era bâzâitul unei mașini mari care mergea încet. Într-adevăr, cei doi ochi albi ai unui automobil irupseră, ținându-ne în fascicolul lor. Ne uitam la mașină, interziși, știind că nu putea aparține decât unui membru al casei. A oprit la câțiva metri și și-a aprins de două ori farurile de drum. Era un cabrio gri metalizat, suedez probabil, murdar tot de noroi și de gheață. Pelicula de pe parbriz ne împiedica să vedem fața șoferului. Portiera din față s-a deschis și a coborât o femeie încotoșmănată într-un hanorac cu guler de blană: Francesca, soția stăpânului. Dar o Francescă radioasă, emanând un dinamism uimitor. De câteva ori, mai apoi, aveam să fiu izbit de transformările ei: era ființa reînvierilor succesive, putea trece într-un răgaz scurt de la tern la somptuos. M-am simțit sufocat de remușcări, bolboroseam.

— Doamnă, diseară trebuie să fim la Paris. Am preferat s-o pornim la drum dis-de-dimineată ca să nu vă deranjăm.

Și-a amânat răspunsul, savurându-ne descumpănirea.

— După cât văd, ați avansat mult. V-a fost de mare folos trezirea în zori!

Lălâi cum eram, curgându-ne nasul, cu bonetele puse aiurea și obraji roșii, trebuie că aveam un aer lamentabil. Hélène s-a prezentat. Doamna Steiner a salutat-o cu o ușoară înclinare și a măsurat-o din cap până în picioare. Asemenea mondenități păreau s-o amuze foarte.

— N-aveați decât să ne spuneți că vreți să plecați. Nimeni nu vă împiedica. Dacă ar fi depins de soțul meu, ați fi dormit afară.

Încurcătura mea sporise, mă împotmoleam în scuze.

— Am luat decizia azi-noapte, n-am îndrăznit să vă trezim.

— Acest scrupul vă face cinste. Aveți dreptate: e momentul să părăsiți ferma. Garajistul a primit piesa pentru mașina dumneavoastră. Raymond vă va spune tot. Urcați!

Ne-a dus înapoi mergând cu spatele. Hélène, abia instalată, se încurca la rândul ei în justificări, atrăgându-și un sec: „Nu vă mai dați osteneala!” Francesca manevra cu dibăcie pe meandrele drumului, cu trunchiul întors pe jumătate, clipind din pleoapele ei grele, pe care mă tot așteptam să le văd atârând dinaintea orbitelor ca două draperii negre. Pentru cel ce știe să citească, un chip deschide observatorului perspective nebănuite. Dar Francesca Steiner era o carte închisă. Avea abrupta duritate a acelor pereți de care nimic omenesc nu găsește ceva de care să se agațe. Emitea distanțare și antipatie, așa cum un frigider produce cuburi de gheață. Cursa noastră în automobil alături de ea abia dacă a durat două minute, care mi s-au

părut lungi cât un veac. Ne-a depus în fața fermei ca pe niște boccele de rufe murdare.

— Data viitoare, când vă va mai găzdui un bun samaritean, să aveți măcar recunoștința burții. Până și la hotel clienții își anunță plecarea din ajun.

S-a uitat la noi cu dezgust, eram pesemne în ochii ei mai puțin decât niște limacși sau niște omizi. Am simțit că roșesc. Era, într-adevăr, odioasă.

— Încă un sfat. Să nu dați ochii cu soțul meu: indelicatețea dumneavoastră l-a scos din fire.

Nu aveam să pricep decât mai târziu perfidia acestei re-marci. A demarat fără grabă, lăsându-ne umiliți. Să ne aflăm iar în fața acestei clădiri, după ce o părăsiserăm în aceeași dimineată în principiu pentru totdeauna, ne strângea inima. Eram doi vagabonzi hărțuiți, două epave care își impuseseră o încercare nesăbuită și chiar și vestea reparării în sfârșit posibile nu a fost de ajuns ca să ne bucure. Raymond a ieșit din casă și a dat fuga spre noi, îmbrăcat într-un șort de piele, după moda bavareză. Să-l vedem iarăși pe păduchele ăsta rânjind ne-a stârnit greața și dacă s-ar fi dat în pomeneală despre jal-nica noastră aventură cred că l-am fi linșat.

Dar nu, a confirmat spusele Patroanei și ne-a invitat să-l în-soțim pe loc la garaj ca să verificăm stadiul lucrărilor. Remor-case mașina până acolo. Trebuia să fie gata de drum cel mai târziu la ora 15. Aceste ultime argumente ne-au risipit neîn-crederea. Oricum, nu mai eram în stare să rezistăm sau să ra-ționăm. Dar, înainte de orice, gnomul ținea să aibă o aminti-re de la noi. S-a dus să caute un Polaroid, a făcut două sau trei poze; încă revăd expresia încăpățânată a Hélénei, constrânsă să pozeze pentru o ființă care o exasperase. Îți stârnea mila s-o

vezi, pierdută în hanoracul ei, cu buzele vinete. Am fricționat-o în mașină ca s-o încălzesc.

Traseul a fost rapid: toate locurile se confundau în ochii mei. Nori joși drapau liniile de creastă. Pe câmpuri, zăpada se așternuse ca o crustă vălurită semănând cu bezeaua. Era ora 11, aproape amiaza acestei zile nebunești, căreia nu-i bănuiam deznodământul. După o cotitură, într-un alt sat pe jumătate părăsit, Raymond s-a oprit în fața unei bojdeuci oarecare, împodobită cu o vagă firmă ștearsă. Cu capota motorului deschisă, ca o domnișoară care-și dă fustele peste cap, mașina noastră, cocoțată pe o punte de gresaj deasupra unui șanț, se afla într-un atelier care mirosea a ulei de motor și a cauciuc ars. Pe pereți erau atârdate un calendar cu pin-up în bikini, un poster cu Bibendum Michelin și tabelele de tarife. Pneuri vechi erau îngrămădite la intrare, pete negre și grase murdăreau cimentul, o mulțime de scule zăceau răspândite pe jos. Proprietarul veni cu pasul lui târșit, la fel de șleampăt, îmbrăcat cu o salopetă de lucru peste un tricou deșirat. Mă întrebam când făcuse ultima oară un duș. Cu acea zeflema care mă agasase de la început, mi-a confirmat spusele lui Raymond. Sucursala din Dole îi livrase, dimineața devreme, o tijă rigidă, articulată la ambele capete, pe care o flutură în aer prin fața noastră ca pe o bucată din adevărata cruce. Trebuia să demonteze o parte din motor ca să ajungă la organele de transmisie, dar avea să termine pe la jumătatea după-amiezii: de altminteri, avea să vină să-l ajute un mecanic. Chiar în clipa aceea reîncărca bateria care peste noapte se descărcase. Ar fi putut să ne spună orice, să ne demonstreze că trebuia să taie automobilul cu fierăstrăul electric ca să-l facă să meargă, noi am fi înghițit totul. Bătea pe capotă ca un jocheu mângâind grumazul calului, tot

repetând „frumoasă piesă, frumos lucrată“, fără să-ți dai seama dacă își exprima astfel admirația pentru măiestria nemțească sau teama de a nu strica un mecanism atât de precis. Raymond trepida în jurul grupului nostru, aprobând din cap spusele garajistului, fericit să ne dovedească faptul că lucrurile se vor aranja în sfârșit.

Persecuțiile dorinței

Puțin după aceea, ne-am întors la chalet. Mă temeam să dau ochii cu domnul Steiner și să-i suport furia după atâtea false plecări. Am fost scutiți de această încercare: nici stăpânul, nici soția lui nu s-au arătat. Raymond luase totul în mâinile lui: ne-a oferit o cafea, ne-a umplut cada cu apă caldă și ne-a depus în camera noastră, până ne vom fi recuperat mașina. Amă-nunt ciudat: paturile noastre fuseseră făcute cu aceleași așternuturi, ca și cum s-ar fi așteptat să ne întoarcem. Dar trăiserăm atâtea întâmplări grotești în ultimele ore, încât acum nu era vorba decât de o anomalie în plus. Ca efect al încălzirii, zăpada se topea, bucăți de gheață se desprindeau de pe balcoane și se înfingeau ca niște mici pumnale în stratul alb. Culme a atenției, gentilul valet ne-a servit o gustare rapidă, o felie de jambon cu zbârciog, salată de unișor cu nuci, brânză și fructe stropite cu o sticlă de Château-Chalon, și atâta generozitate ne-a liniștit. Eram zdrobiți de oboseală: epuizării fizice i se adăuga umilința de a fi eșuat. Fuga noastră sfârșise rău și era o minune că gazdele noastre nu ne purtau pică. La Paris, ar trebui să le trimitem flori ca să ne cerem scuze pentru conduita noastră incalificabilă.

Raymond, care umbla ca o pisică și își făcea apariția fără să-l fi auzit venind, cu o iuțeală ce ținea de ubicuitate, acest brav Raymond se agita, suia, cobora etajele, se ducea să ne caute sare, apă caldă, nișel unt, pâine prăjită, de parcă am fi fost niște musafiri de seamă. Hélène, ca să se răzbune pentru decepțiile noastre, îi tot cerea câte un lucru ce lipsea, iar omulețul se executa zelos, fără să arate nici cea mai mică iritare. Ar fi vrut, firește, să-i lase un bacșiș, după obiceiul ei, și o rugam să nu apese prea tare pe generozitate. Spre două și jumătate, când tocmai ne terminam dejunul și ne sorbeam delicioasa cafea, întreaga fermă se puse în mișcare. Raymond veni să ne anunțe că Steiner și el plecau cu treburi în oraș. Ne-a rugat să închidem bine ușa, să punem cheia sub rogojină și ne-a urat drum bun. L-aș fi sărutat de recunoștință.

Într-o clipă, locatarii fermei se eclipsaseră, iar mașina 4×4 demarase într-un nor de pulbere albă. Cabrio-ul doamnei Steiner fusese dus în garaj. Eram așadar singuri, Hélène și cu mine. Ea hotărî să-și acorde o mică siestă; aveam de făcut șase ore până la Paris. Curios, mie nu-mi mai era somn. Absența stăpânilor casei îmi dădea o ciudată impresie de libertate. Găseam că sunt nemaipomenit de încrezători dacă ne lăsau singuri, fără vreo supraveghere, după afrontul pe care li-l făcuserăm. Am coborât la parter, treptele scârțâiau, trozneau, dar asta nu mai avea importanță. Liniștea nu era întreruptă decât de tic-tacul marelui orologiu și de gâlgâitul canalizării. Mă simțeam ca un copil care bravează interdicții fără vreo consecință. Admiram bibelourile de fildeș așezate pe etajerele din salon: trebuie că valorau o avere. Am ridicat telefonul, a venit tonul, dar, când am format numărul nostru din Paris, un disc înregistrat mi-a anunțat că era

deranjat. N-aveam ce face; necăutând nimic special, totul era pentru mine o surpriză.

Din întâmplare, pașii m-au dus la etajul întâi, în fața ușilor de la camerele lui Jérôme și a Francescăi, situate în extremitatea cealaltă a chalet-ului și despre care Raymond îmi făcuse în ajun un scurt rezumat. M-am strecurat fără zgomot în camera doamnei Steiner. Era austeră ca o chilie de călugăriță. Pe un birou mare din lemn deschis la culoare, am văzut o prelucrare de text, o pungă cu fructe zaharisite, un săculeț cu trufe de ciocolată, precum și *Drumuri ce nu duc nicăieri*, de Martin Heidegger. O veche cutie de muzică picura unul din acele cântecele dulcege care te fac să-ți dea lacrimile. M-am dus apoi în camera lui Steiner. Patul, deși făcut, era răvășit, o pereche de pantofi zăcea cu tălpile-n sus. În locul titlurilor de filosofie pe care le studia soția lui, am descoperit, stivuite pe jos, zeci de reviste de modă din ultimii ani. Anumite pagini erau însemnate sau adnotate cu o cruce. Într-un sertar deschis al comodei, am dat peste corespondență personală, facturi, chitanțe de electricitate. M-am lungit o clipă ca să încerc rezistența saltelei, am mirosit perna fără a regăsi mirosul atât de special al domnului Steiner. Mi-am strecurat mașinal în buzunar câteva monede găsite sub covor. M-am întors în salon, am mai examinat o dată rafturile de cărți, volumele legate pe care mi le-aș fi însușit, mai ales o ediție ilustrată a *Fabulelor* lui La Fontaine din 1875. Am scos două volume, am încercat să maschez golul, le-am pus la loc cu părere de rău. În sfârșit, m-am dus la bucătărie, mirându-mă ca și ieri de mărimea ei. Caserole, tigăi, forme de prăjituri sclipeau, o serie de vase de aramă erau atârinate pe perete în ordine descrescătoare. Roboți menajeri cu electronica discretă se învecinau, într-un mariaj armonios,

cu ustensile mai clasice. Într-un coș de răchită se aflau, pe o perniță de paie, o duzină de ouă rotunde și netede. Două frigidere enorme, mari cât niște dulapuri, stăteau față în față, zumzâind ca niște uriașe insecte albe. Le-am deschis: erau burdușite de cârnărie și de legume proaspete. Compartimentul de smântânuri și lactate se putea compara cu acela al unui mare hotel. Era acolo destul ca să rezști unui asediu. Oamenii ăștia păreau torturați de frica lipsurilor. Mi-am trecut palmele peste umflăturile și adânciturile mesei de lucru, un banc de lemn striat de urmele satârului și cuțitului, dar șlefuit, frecat de parcă era nou. Totul mirosea bine a tradiție, a veche provincie franceză, a excelență de servitor de înaltă clasă. Eram pe punctul de a părăsi încăperea, după ce deschiseseș sertarele și admirasem așezarea și strălucirea tacâmurilor, coloritul farfuriilor și al platourilor, când a sunat telefonul. Am tresărit. O combină era instalată deasupra căpisterei de pâine. Ezitam, telefonul a sunat mult, de vreo zece ori, apoi a tăcut. Când am ridicat receptorul, am auzit doar tonul, nu mai era nimeni la capătul firului. Atunci mi-a căzut privirea pe panoul de lemn încuiat cu cheia, despre care Raymond îmi spusese că dă spre domeniul rezervat al Patronului.

M-am încăpățânat să continuu. Explorarea mea de până atunci nu-mi revelase nimic. La urma urmei, eram singur, nimeni nu va ști vreodată ce făcusem. Am luat cheia atârnată în cârlig și am băgat-o în broască. Panoul a pivotat în balamale scârțâind. M-a izbit o pală de aer stătut. Am întors întrerupătorul. Treptele, inegale, mă obligau să mă țin de balustradă, de frică să nu alunec. Am ajuns într-o pivniță tencuită în beton, de fapt un șir de încăperi strâmte de o parte și de alta a unui coridor central. Puse grămadă, lăzi din care dădeau pe dinafară

haine vechi, încălțăminte uzată, teancuri de ziare. Mai încolo, un banc de tâmplărie se învecina cu boluri de vopsea și mobile în curs de restaurare. Alte întrânduri, prevăzute cu termostate, adăposteau zeci de sticle clasate după podgorie și anul recoltei. La capătul culoarului, într-o sală cu tavanul mai înalt, trona sistemul de încălzire, un intestin gros acoperit de manete și cadrane, din care se răspândeau tuburi și ramificații. M-a uluit mărimea cazanului. Pereții îi tremurau, gâfâiau aproape, ca și cum ar fi digerat ceva. O sudoare ușoară perla metalul. Fiecărui buton îi corespundea numele unei camere, scris de mână pe o etichetă.

Aceasta era deci grădina secretă a Patronului. O debara obișnuită. Raymond îmi jucase o festă. Eram dezamăgit, aș fi urcat numaidecât înapoi dacă n-aș fi zărit, dincolo de cazan, un fel de lumină difuză la nivelul solului. Tot fundul pivniței servea drept magazie de lemne. Dar acea lumină slabă străbătea printr-un mănunchi de crengi pus deoparte la picioarele zidului. Nu știu de ce, m-a intrigat; exista prin urmare o altă încăpere dincolo de asta? Cu o îndrăzneală care încă mă miră, am dat la o parte crăcile și am descoperit o țesătură prăfuită de lână care acoperea o suprafață de metal, în centru cu un mâner. L-am răsucit spre dreapta, spre stânga, nu a cedat. Frigul, umezeala îl sudaseră pesemne în ivăr. M-am chinuit cu clanța, am mișcat-o în toate sensurile, am zgâlțâit ușa care în final s-a deschis.

Decorul s-a preschimbat cu totul. În fața mea se desfășura un mic pasaj, în pantă lină, abia luminat și care se pierdea în întuneric. Pereții tăiați în stâncă degajau un miros de apă mâlăoasă. Am făcut câțiva pași cu băgare de seamă, pe creștet mi-au căzut picături înghețate. Un mănunchi de cabluri se

întindeau la înălțimea unui stat de om și ajungea la un disjunc-tor. Îmi era imposibil să deslușesc până unde se înfunda aceas-tă galerie susținută de trunchiuri abia cioplite și care ieșeau ca niște vine din piatră. Tone de materii minerale atârnav deasupra capului meu. Văzusem deja prea mult, nu era aici locul meu.

Mă pregăteam să mă întorc pe urmele mele, când din cea mai profundă liniște sui un fel de horcăit înăbușit ce venea de foarte departe. Poate ecoul unei cascade, vreo convulsie a ca-zanului? Am înlemnit, neauzind decât foșnete, zumzete. Sub-terana emitea o mulțime de zgomote. Era gata s-o pornesc iar, când același geamăt amestecat de data aceasta cu un suspin mi-nuscul străbătu toată grosimea tunelului. Era slab, dar perfect distinct. Nu visasem. Mi s-a făcut pielea de găină pe mine. Am inspirat adânc, m-am răsucit în loc, m-am izbit în panoul de metal care s-a lovit de perete zguduind buiandrugul și întreaga lemnărie. Tocmai mă pregăteam să trec peste legătura de crengi, când o voce îmi murmură lângă tâmplă:

— Te-ai rătăcit?

A fost ca un foc de armă tras de-aproape.

— Ah, te-am speriat? Sunt dezolat.

Jérôme Steiner, abia vizibil în penumbră, se afla în stânga mea. I-am simțit răsuflarea drept în față. Nu-i deslușeam ochii, eram însă sigur că orbitele lui negre m-ar fi împușcat pe loc. Voiam să vorbesc, să explic, aspiram aerul ca un înecat, nu ie-șea niciun sunet. M-a luat de ureche, m-a silit să pun un ge-nunchi în pământ.

— Deci Francesca avea dreptate, Benjamin! Nu ești decât unul care scormone prin rahat!

Încercam să-mi ridic capul: deasupra mea plutea chipul stă-pânului mânios. Mă simțeam ca un pasager clandestin găbuit

pe fundul calei. Steiner era îmbrăcat într-o manieră bizară, haină de piele cu franjuri, gen vânător de capcane. Nasul meu stătea chiar pe cusătura pantalonului său. Se aplecă: am crezut că avea să mă pălmuiască, mi-am ferit fața. Dar el m-a ridicat în picioare, a dat drumul urechii care mă frigea și, împotriva oricărei așteptări, m-a prins în brațe. Căldura corpului său a trecut în mine. Am rămas înlănțuiți astfel preț de aproape un minut, mă strivise în el. Mă simțeam atât de plăpând lângă acest uriaș. Cu o intonație îndurerată, a șoptit:

— Ah, nefericitele, ce nevoie aveai să deschizi ușile astea?

Cu obrazul lui aspru lipit de al meu, Jérôme Steiner plângea. Măinile lui, cu degete interminabile, mi se înfingeau în umeri, imensa lui carcasă era scuturată de spasme.

— Dacă ai ști ce a declanșat în mine venirea Hélènei, în plină noapte, dacă ai ști ce răni a deschis ea din nou. Dumnezeu mi-este martor că aș fi făcut orice ca să plecați din ferma asta.

Aici ajunsese Benjamin cu povestea lui când a sunat bipul meu. Era trei și un sfert dimineța. Furioasă, am chemat-o pe supravieghetore de la telefonul din perete. Un tânăr neînsuflețit tocmai fusese adus pentru tentativă de sinucidere. Logodnica lui îl însoțea; rupseseră relația cu câteva ore mai devreme. Am refuzat să mă deranjez, am trimis altui medic cazul. Am bolborosit niște scuze scurte către Benjamin, l-am rugat să-și reia istorisirea.

Lacrimile Stăpânului mă înspăimântaseră mai tare decât o palmă sau o lovitură de pumn. Regăsindu-mi puțința vorbirii, l-am rugat să mă lase să urc. Autoritar, m-a luat cu el în mațul din care tocmai ieșisem. Mă simțeam prins în greșeală. Steiner mă silea să sar peste băltoacele de apă, să-mi aplec capul

când tavanul era prea scund. N-am avut deloc mult de mers. În fundul unei fisuri întunecoase, Stăpânul se opri dinaintea unui intrând, scoase din buzunar o legătură de chei, vârî una într-o cutie cu butoane încastrate și descuie altă ușa metalică.

— Bun venit în bârlogul meu!

Am intrat într-un fel de paraclis săpat chiar în pământ și mobilat cu o masă așezată pe niște capre de lemn. Un video, un ordinator, un televizor îi ocupau întreaga suprafață. Din ecranul aprins care albăstrea încăperea, dar pe care eu nu-l vedeam, suiau, mai limpezi, aceleași suspine pe care le auzisem adineauri. Te-ai fi putut crede în sala de supraveghere a unui magazin. Ansamblul era compus din tot felul de piese dispartate. O lampă de arhitect cu braț articulat era fixată pe perete, dar soclul ei, rău bătut în cuie, se desprinsese. Tocmai în fund, niște rafturi gemeau sub mulțimea de casete video și de dosare. Steiner m-a așezat pe un fotoliu pivotant și m-a măsurat cu o privire neliniștită.

— Mă obligi prin urmare să-ți spun tot!

— Să-mi spunei ce? Nu înțeleg.

— Știi totuși că accesul în locul acesta este rezervat? Raymond nu te prevenise?

— E o neînțelegere. Mă rătăcisem și tocmai urcam când mi-ați ieșit în cale.

— O neînțelegere?

Izbucni în râs.

— Scotocști prin camerele noastre, aproape că devalizezi biblioteca, deschizi o ușa interzisă, te aventurezi în subsolul acesta și numești totul o neînțelegere?

— Oh, știu, sunt dezolat, sunt vinovat, dar... sunt curios din fire. Voiam să vă cunosc mai bine, iată adevărul.

Mă ținui în chip ciudat cu privirea, apoi aprinse din nou videoul. Pe ecran apăru, mai întâi neclară și striată, imaginea tindei chalet-ului acoperită de zăpadă, apoi vestibulul și încăperile principale. M-a trecut un fior la gândul că Steiner putuse să ne vadă, pe Hélène și pe mine, în prima seară, pe acest monitor. A apăsat altă clapă și am zărit întinsă pe spate, la pământ, într-un spațiu închis, o siluetă cu plete lungi.

— Ai auzit adineauri un plânsset?

Steiner se așază pe un taburet lângă mine: aproape că îmi mânca din gură. Lumina lămpii îi cădea pe creștet, înroșindu-i rădăcina părului. Îl avea atât de bogat, într-o asemenea izbucnire de șuvițe albe și argintii, că un ghimpe de amărăciune m-a înțepat. Chiar și la douăzeci de ani, al meu fusese mai subțire, mai rar.

— Plânsul acesta, Benjamin, vine de la femeia închisă la câțiva metri de aici.

Respirația îi era sacadată. Și-a dat părul pe spate și am zărit perii groși, ca niște măracini, care îi ieșeau din urechi. Mi-a trebuit un anume răgaz să înregistrez informația.

— O femeie e închisă aici, aproape?

— Știi de ce? Bănuiești cel puțin?

Pleoapa dreaptă i se bătea, un soi de febrilitate puneă stăpânire pe el. Un tic nervos îl făcea să-și strângă nasul. Și-a închis pumnii, și-a plecat ochii, ca și cum confidența pe care voia s-o facă nu se putea acomoda cu privitul ochi în ochi.

— Această tânără femeie a comis o greșală...

Un val de aciditate mi-a ars gâtul. Nu îndrăzneam să-l pun să repete.

— Spun bine o greșală și chiar o greșală capitală!

S-a ridicat, și-a luat taburetul, a ieșit din cercul de lumină al lămpii, a stins ecranul. Nu-i mai vedeam fața. Îi auzeam

respirația, și totodată bâzâitul slab al aparatelor. Acest glas fără trup mă neliniștea, plutea în felul unei fantome. Trebuia să retez scurt asemenea efuziuni, aveam presentimentul că, dacă îl ascultam, îi voi aparține.

— Află mai întâi, mic băgăcios, că stăm aici călare între Elveția și Franța. Granița e la cinci sute de metri. Această fermă a servit drept bază pentru Rezistență, începând cu 1941. Profitând de natura specială a terenului, un adevărat șvaițer în această regiune, machisarzii din Haut-Doubs și Franche-Compté au săpat aici o adevărată rețea de subterane unde să-i ascundă pe fugari și să depoziteze armament. Un tunel trebuia să ajungă până în Elveția, nu a fost terminat decât în toamna lui '44, tocmai când trupele aliate eliberau departamentul. Nici nemții, nici milițienii, avertizați totuși prin numeroase denunțuri, n-au reușit să-l descopere. Pe atunci, era ascuns de un întreg dispozitiv tehnic, iar proprietarul fermei, membru al unei rețele gaulliste, avea reputația de a fi un simpatizant al Vichy-ului, ceea ce îndepărta orice bănuială. Îți povestesc toate astea pentru că eu însumi am locuit aici, la vârsta de șase ani, o iarnă întreagă. Tatăl meu, comunist și șef local al FTP, ne ascunsese în acest loc pe mama, surorile mele și pe mine, așteptând să ne ducă în Elveția, unde am stat tot restul războiului. Din acele lungi săptămâni de claustrare, mi-a rămas în minte groaza de întuneric. N-aveam atunci pentru a ne lumina decât lumânări proaste. Ajutam la lucrările de susținere, căram saci cu pietre, bucăți de lemn, aduceam de mâncare. Am învățat multe în lunile acelea de clandestinitate: cum să ascunzi pământul scos din spărtură, cum să forezi un tunel, să-l consolidezi. Oricât de mic aș fi fost, asemenea lucruri nu se uită. Asta mi-a servit atunci când am regăsit această

construcție pe jumătate ruinată, acum șapte ani, am răscum-părat-o de la niște persoane din Neuchâtel care o primiseră drept moștenire și am renovat-o. Cea mai mare parte din ga-lerii erau surpate. Raymond și cu mine, printr-o muncă isto-vitoare de aproape doi ani, am degajat mina, în cea mai depli-nă discreție, pe o lungime de optzeci de metri. Am săpat în capătul ei două ascunzători, plus această nișă care îmi serveș-te ca birou.

Am crezut că e timpul să-l întrerup și m-am ridicat.

— Domnule Steiner, iertați-mă, trebuie să mă duc la Hélène.

— Așează-te la loc!

Tonul vocii lui nu lăsa loc niciunei împotriviri. Îi ghiceam în beznă masca impozantă. În orice clipă putea să sară pe mine, să mă strivească.

— Am să fiu scurt, îți promit. Îngăduie-mi să fac o mică în-toarcere înapoi și să mai solicit câteva minute atenției dumi-tale. Ai aflat, sunt avocat de afaceri, profesie lucrativă care mi-a dat prilejul să stau aproape de oameni avuți. Mă bucur de o anume bunăstare și nu am pe nimeni în grijă. Dar meseria asta n-a constituit decât o activitate suplimentară: adevărata mea pasiune a fost vagabondajul amoros. Mi-am petrecut cei mai frumoși ani ai vieții cabotând de la o femeie la alta. Încă de pe când eram student, mi se spunea stângistul lubric: voiam să fac bine Revoluția, dar la orizontală, între cearșafuri. M-am în-surat din rațiuni de conveniență; la adăpostul acestei institu-ții, urzeam tot soiul de intrigi. Nu aveam decât o singură pa-trie, brațele unei amante mereu noi, o singură ambiție, să aprind frumoasele incendii ce mocneau între picioarele par-tenerelor mele. Doar gândul de a tăia calea unei fete frumoa-se mă împingea în fiecare dimineață să mă scol. Nevastă-mea

închidea ochii. Idioata a sperat, vreme de douăzeci de ani, că aveam să mă schimb. Într-o bună zi, toleranța ei a sfârșit prin a deveni apăsătoare. Mă sufocam în căminul conjugal, viața în doi mă lipsea de o mulțime de alte peripeții. Eram pe cale să trec pe lângă o existență mai bogată, mai densă. Am divorțat. Eram grăbit. Dar, despărțirea odată pronunțată, s-a schimbat totul. Fără să bag de seamă, înaintasem în vârstă, plăceam mai puțin. Femeile îmi rezistau. Asimilasem seducția cu o razie de poliție; eram acum redus la o umilă rugămintă. Și eu, care fuseseam pasionat de cuceririle ușoare, trăiam acum teama să nu mi se dea papucii. Soția mea, înțelegeam prea târziu, mă ferise într-un fel de refuzurile grosolane. Devenisem un ghem de suferință, aveam să fac parte dintre corigenții iubirii și mă vedeam sfârșind ca un bătrânel silit să dea bani ca să obțină favorurile de care până atunci dispusese din belșug. Nu este adevărat că averea ține loc de seducție; banii pot cumpăra consimțământul, dar nu elanul, nu pasiunea. Berbantlâcul fusese sarea vieții mele; când a încetat, am căzut într-o melancolie profundă. Dinaintea oricărei fete tinere care manifesta răceală, oscilam între dispreț și invidie; dacă o revedeam puțin mai târziu deteriorată sau distrusă, mă bucuram, îmi spuneam: uf, o grijă mai puțin! Orice îmbrățișare de îndrăgostiți, orice răs de fată tânără mă răneau ca o insultă personală.

Atunci, Raymond m-a luminat și salvat fără voia lui. Intrasese în serviciul meu cu zece ani înainte, după ce îl scăpasem, ca avocat, de o lungă condamnare la pușcărie pentru moravuri. Lucra ca șef într-un restaurant câteva seri pe săptămână și se ocupa de apartamentul meu în restul timpului. Mă urmase după divorțul meu. Cunoscându-mi obiceiurile, trăia fiecare întâlnire a mea la fel de intens ca și mine. Reprezentam pentru

el tot ce visa să fie el însuși. Fusesse însurat cu o harpie care îl părăsise. Nu-i știam nicio aventură, nicio năzbâtie. Înfațișarea lui descuraja legăturile, era atât de urât încât în unele zile îmi făcea rău chiar și mie. Cum spusese o prietenă de-a mea, ar putea tăia laptele unei lăuze.

Îi plăcea să spioneze goliciunea femeilor, să se strecoare în camerele lor, să le privească sub duș, îl bănuiam că se uită pe furiș la zbânțuielile mele cu necunoscute care, din întâmplare, se desfășurau la mine. Avea un obicei de care încercasem să-l lecuiesc: în restaurantul unde oficia, le închidea pe clientele frumoase în toalete cu o cheie specială. Le sechestra până când țipetele lor alarmau personalul. Patronul lui, după ce concediasse unu sau doi imigranți, cum se face, a început să-l suspecteze. Ca să explice un atare gest, Raymond spunea că văzuse atâtea frumuseți lăsându-se pipăite de brute prin closete că-și pierduse orice stimă pentru ele. Îl amenințasem că-l concediez dacă mai continuă. Avea uneori vis-à-vis de sexul feminin accese de furie care mă nelinișteau.

Într-o zi, drumul meu s-a întretăiat cu al Francescăi Spazzo: era acum nouă ani. Ajungea la mine precedată de o reputație de luxurie inveterată. Trecuse prin atâtea episoade dez-mățate sau sordide încât nu puteai nădăjdui s-o emoționezi. Pe cât de vanitoasă, pe atât de veninoasă, te evalua după plăcerea pe care putea eventual s-o tragă de la tine. I se știau mai mulți amanți și amante decât sunt zile într-un an și pe toți îi surpase, zgâlțâise, contaminase. Era pustiită de propriile-i vicii și de cele pe care le stârnea în alții. A intra în cârdășie cu ea însemna să riști dereglarea, să te imbarci pentru o călătorie căreia nu-i cunoșteai capătul. Mi-am pierdut mințile; găsisem un stăpân care mă domina prin capriciile lui, prin cultura lui,

ea preda pe atunci filosofia. Pentru întâia oară, încercam să mă atașez definitiv de o femeie, aveam 58 de ani.

Fiind îndrăgostit, o plictiseam; m-a părăsit. O imploram, mă coboram la demersurile cele mai umilitoare. Obosită, mi-a oferit să fiu hăitașul ei, să-i aduc fete și băieți, să asist la zben-guielile lor. Poseda cu adevărat un farmec de înger rău. Eram prins în propria mea cursă: un Casanova senil amorezându-se de o femeie mai tânără, care îi întoarce înapoi cruzimea de care el se folosisese toată viața față de alții; și nu mai aveam nici măcar răgazul să mă sustrag cu vreo fetișcană acestui eșec. Noua mea situație l-a făcut pe Raymond să turbeze; trăind prin mine, necazurile mele erau și ale lui. Dacă eu ieșeam din scenă, ieșea și el. Într-o seară, a venit să mă vadă.

— Patroane, vă mai amintiți de Francesca aia care ne-a tras clapa?

— Cum aș putea s-o uit, imbecilule?

Detestam obiceiul lui de a folosi persoana întâi când era vorba de vreun eveniment neplăcut. Aș fi vrut să împart cu el bucuriile, nu necazurile.

— Patroane, ne-am răzbunat. Târfa asta n-o să le mai facă rău altora și n-o să-și mai plimbe prin lume mutra nemernică.

Mi-am ieșit din minți, bănuind ce e mai rău. Ce dobitocie putuse să facă? Nu, n-o omorâse, nici n-o violase, m-a liniștit el. M-a dus într-un mic pavilion de la periferia de est a Parisului pe care îl cumpăraseră din economiile lui. Am coborât în pivniță. A deschis o primă ușă cu batant metalic care dădea, după un scurt culoar, spre o a doua ușă, prevăzută cu un vizor zăbreliț. Un adevărat spațiu de înaltă siguranță bricolase el singur acolo. M-a rugat să mă uit: pe o saltea pneumatică, în apropierea reliefurilor puțin atrăgătoare ale unui

prânz și unei căldări pentru nevoi, se afla Francesca, despletită, furioasă.

— Vedeți, Patroane, o învăț minte pe putoarea asta că v-a dat papucii. O întreb în fiecare zi: accepți să te întorci la domnul Steiner? Câtă vreme o să refuze, o las să clocească aici. După un timp, o să-i reduc porția la jumătate. N-o să mai facă pe nebuna, credeți-mă, și o să se întoarcă târâș lângă dumneavoastră.

L-am apucat pe Raymond de ciuf și l-am zgâlțâit.

— Ești complet într-o ureche? Știi că soiul ăsta de glumă, cu cazierul pe care-l ai, te-ar putea duce în fața curții cu juri? Te-am apărat o dată, a doua oară n-o s-o mai fac. Îi vei da imediat drumul Francescăi și îi vei cere scuze. Sper că va accepta o compensație financiară ca preț al tăcerii.

Raymond îndrăzni să mă contrazică. Dacă îi dă drumul Francescăi pe loc, nu va ezita să ne denunțe, chiar dacă ia banii. Ea, care auzea din spatele ușii cearta noastră, a venit la grilaj și a spus că vrea să ne vorbească. Iată-ne pe toți așezați în încăperea aceea grețosă și-mi era rușine s-o văd pe femeia pe care încă o iubeam redusă la o condiție atât de înjositoare. Lăsase căldarea descoperită ca să ne facă să-i împărtășim și mai tare umilința. Fără a-și schimba expresia feței, ne-a propus un târg.

— Înțeleg foarte bine motivele pentru care Raymond m-a răpit, le înțeleg pentru că oarecum le împărtășesc. Răgazul pe-trecut aici mi-a dat o idee pe care o presimt și în voi: la tine, Raymond, pentru că ești urât și pentru că ai fost mereu ținut departe de arena plăcerilor, la tine, Jérôme, pentru că îmbătrânești și îmbătrânești rău. Am trecut cu mult de patruzeci de ani. Până acum am domnit mereu prin îndrăzneala și prestanța mea. Știți probabil ce numesc etnologii creștere sentimentală de animale în Africa și Madagascar: acumularea la păstori,

cu titlu de prestigiu, de turme numeroase și nefolositoare. În același fel, mi-am plimbat totdeauna trupa de armăsari și de favoriți pe care îi exhibam în mod ostentativ. Pentru onoarea mea, trebuia să fiu înconjurată de această curte. Totuși, cu timpul, ascendentul meu a slăbit: mă pot îngriji oricât, pot practica toate sporturile, mă pot da din când în când pe mâna unui chirurg, strălucirea mea se destramă, am intrat deja în categoria „rămășițelor frumoase“. În fiecare primăvară văd sosind pe pavajul orașelor noastre plutoane de tinere fete care mă împing în umbră. Ele exhibează înfățișări să-ți vină să te blestemi, corpuri care seamănă înfrângerea, deznădejdea printre cele mai în vârstă ca ele. Picioarele lor mă sfidează, sânii lor mă fac să îi ascund pe ai mei. Se uită la mine cu milă, de parcă aș fi trecut deja peste un prag invizibil. La douăzeci de ani, frumusețea e o evidență, la treizeci și cinci o recompensă, la cincizeci, un miracol. Acele omagii tăcute, acele șușoteli pe care le stârnete la trecerea ei o femeie frumoasă, eu aproape nu le mai provoc. În loc să lupt zadarnic, prefer să abdic. Când îți citești pieirea înscrisă în privirea celorlalți, e timpul să-ți faci revenența de plecare. Doriți să mă încarcerați, domnilor? Sunteți liberi s-o faceți! Dați-mi voie să vă spun însă că vă înșelați asupra persoanei.

Nu înțelegeam nimic din tot ce spusese Francesca și o bănuiam că vrea să câștige timp.

— Gândiți-vă amândoi bine. Azvârlindu-mă aici, Raymond a încurcat țintele.

Servitorul meu pricepuse de-acum totul și părea captivat.

— Vreți să spuneți, doamnă, (trecuse fără tranziție de la „putoare spurcată“ la „doamnă“) că ar trebui să ne interesăm de fete mai tinere?

— Mai tinere, desigur, dar asta nu-i destul.

— Și mai frumoase?

— Ai spus vorba, Raymond. Ascultă-l pe valetul tău, Jérôme, are gură de aur.

Perplex, rămăsesem departe de acest dialog. Pentru mine era evident că Francesca încerca o diversiune ca să scape. Aroganța ei, acel ascendent pe care-l avea asupra noastră de cum deschidea gura mă exasperau.

— De ce frumoasele, domnilor? Pentru că, în ciuda celebrului adagiu, frumusețea nu e o promisiune de fericire, ci o certitudine de dezastru. Făpturile frumoase, bărbați sau femei, sunt niște zei coborâți printre noi, care prin desăvârșirea lor ne sfidează. Pe acolo pe unde trec, răspândesc despărțirea, nenorocirea, reducând pe oricine la propria sa mediocritate. Frumusețea este poate o lumină, dar una care sporește beznă; ea ne ridică foarte sus și apoi ne coboară atât de jos încât ne căim că ne-am apropiat de ea.

Eram istovit, Benjamin, așa cum cred că ești și dumneata în clipa aceasta. O ascultam pe femeia care mă părăsise și mă simțeam incapabil să-i opun cea mai mică obiecție. Totul mă dezgusta în discursul ei pe care-l simțeam totuși că este fructul unei disperări asemănătoare cu disperările mele. Francesca limpezea ceea ce eu resimțeam confuz. Dar rezultatul acestei clarificări mă izbea. Ea avea diabolicul dar de a extrage dintr-o situație nesigură niște consecințe implacabile.

— Frumusețea omenească este injustiția prin excelență. Doar prin înfățișarea lor, anumite ființe ne devalorizează, ne șterg din lumea celor vii: de ce ei și nu noi? Toți oamenii pot deveni bogați într-o bună zi; dar grația, dacă n-o ai din naștere, nu se dobândește niciodată. Și acum, domnilor, gândiți-vă

bine: dacă admiteți, ca și mine, că frumusețea e o infamie, un atentat contra oamenilor cumsecade, trebuie să trageți concluziile. Asta vrea să însemne că frumoșii ne jignesc, ne sunt datori o reparație pentru ultragiul comis. Sunteți de acord, nu-i așa? Zăvorându-mă aici, Raymond a deschis o cale ce trebuie explorată.

De data aceasta, înțelegeam, eram năucit, mă sufocam în fața enormității proiectului. Francesca, văzându-ne copți, lansă estocada.

— Musulmanii au mare dreptate că pun vâlul pe fața femeilor, că le închid între patru pereți! Ei știu că aparența nu e inocentă. Se înșeală însă atunci când nu fac deosebirea între chipurile magnifice și celelalte și, mai ales, că nu-i închid și pe băieții frumoși, la fel de nocivi.

„Să-i închizi!“ Cuvântul fusese rostit, totul era spus. Dintr-o trășătură, Francesca tocmai rezumase zbuciumul nostru și ne oferise mijlocul de a ieși din el. Era burlesc, nu voiam să ascult mai departe. I-am dat drumul, am despăgubit-o și vreme de câteva săptămâni am refuzat s-o văd. Dar îl îmbrobodise pe Raymond care mă cicălea în fiecare zi să accept. Până la urmă, am cedat. Dar nu pari să mă ascuți, ești cu mintea aiurea!

Impozitul pe chip

Într-adevăr, de câteva minute, mă tot uitam ostentativ la ceas.

— Iertați-mă, am spus, problema e că Hélène e neliniștită de absența mea.

Steiner s-a ridicat, și-a luat taburetul și a venit să se planteze drept în fața mea, din nou în lumină.

— Hélène e prevenită, știe că suntem împreună. Dragul meu Benjamin, îmi luase mâinile într-ale lui ca pentru a-mi transmite ceva din propriile-i convingeri — am fost prea imprecis, știu, lasă-mă să-ți dezvolt...

— Nu, domnule Steiner, am înțeles foarte bine, dar întrucât mă privește pe mine istorisirea dumneavoastră?

Credeam că plătisem îndeajuns pentru indiscreția mea și că singura pedeapsă meritată era să mă dea afară. Steiner îmi lăsă mâinile ca să se plimbe în lung și-n lat prin micul birou. O cută de contrarietate îi strica fruntea. Strâmtimea locului îi accentua înălțimea, volumul. Pândeam clipa când avea să scrijească tavanul cu creștetul.

— Nu te-am convins așadar, Benjamin?

Avea o expresie de animal hăituit.

— Nu concepi că frumusețea poate fi o caznă? Și nu doar aceea a idolilor modei sau ai cinematografului, dar și aceea care-ți răsare în fața ochilor la un colț de stradă și te lasă tulburat?

— Ideea asta, trebuie s-o spun, nu mi-a trecut niciodată prin cap.

Păru sincer mâhnit. Îmi tot repetam, „mai ales nu discuta, nu argumenta“, mă gândeam la toate mijloacele de a ieși din buclucul ăsta. S-a așezat iar cu ochii ațintiți într-ai mei, ca un profesor care vrea să vâre o teorie în țeasta unui elev obtuz. Îmi luase din nou mâinile umede și înghețate într-ale lui, care degajau o căldură liniștitoare. Îmi masa încetișor palmele ca să facă să-mi circule sângele, atât de absorbit de această sarcină încât părea să fi uitat de ce eram laolaltă acolo. Eram descumpănit. Tăcerea lui se prelungea. Mă tortura acum prin liniște ca și mai adineauri prin vorbărie. Ca să scap din acest

între-patru-ochi, mi-am călcat legământul și am îndrăznit o obiecție.

— Urâtenia este totuși mai răspândită.

— Argument sărac, Benjamin. Chiar rară fiind, frumusețea este prea prezentă, prea insultătoare. Viclenia ei este să ne facă să credem că este fragilă, în vreme ce ea crește în fiecare zi, ca pirul.

Steiner desfășura un adevărat zel de predicator. Își enunța ideile cu un accent de certitudine, cu un calm care mă nelinișteau. Nu știam unde putea să ne ducă această conversație: cu cât voi asculta mai mult, cu atât va crede că are mai multe drepturi asupra mea. Atunci, printr-o inconsecvență care-mi stă în obicei, am decis să schimb tactica și să fiu cu totul de părerea lui.

— Adevărat, nu m-am gândit niciodată la asta!

Această schimbare, departe de a-mi aduce favoarea lui, l-a contrariat. S-a posomorât.

— Nu crezi ce spui, Benjamin, încerci tocmai să eviți problema.

I-am negat spusele, am bătut în retragere. Ochii lui deschiși la culoare priveau prin mine altundeva.

— Să luăm lucrurile altfel: nu ți-e teamă că îmbătrânești?

Ezitam să răspund, tulburat, blestemându-mă că vorbisem prea mult.

— La drept vorbind, totdeauna m-am simțit mai bătrân decât vârsta mea.

— Această sinceritate te onorează. Ei bine, nu crezi că aceste ființe perfecte ne împing în mormânt, ne fac insuportabil declinul?

— Poate, dar eu nu le văd.

— El nu le vede!

Tonul i-a urcat dintr-odată.

— Asta e chiar admirabil. Eu le văd doar pe ele. Înțelegi acum tot răul pe care mi l-ai făcut sosind aici cu Hélène a dumitale?

Își recăpătase suflul, a început să strige.

— Furnicarul femelă vine să mă stârnească chiar la mine acasă, în vreme ce eu mă credeam la adăpost.

Râgâia, mă stropea cu scuipat în obraz.

Îngrozit de răcnetele lui, am izbucnit la rândul meu.

— Ascultați, asta-i problema dumneavoastră, nu a mea. Tot ce vreau eu e să mă întorc la Paris.

Frica îmi retezase glasul, mai mult chelălăisem decât rostim vorbele și tremuram pentru îndrăzneala mea.

— Ba da, Benjamin, e totuși și problema dumitale.

Steiner se împlânzise brusc. Schimbările lui de atitudine mă zăpăceau.

— Mi-ați violat domiciliul, așa ceva se plătește.

Am închis ochii, zicându-mi: nu, visezi, toate astea nu există. Dar când i-am deschis, Steiner se desfășura dinaintea mea și mai fantastic, și mai înalt, tocmai pentru că fusese pentru o clipă șters de pleoapele mele lăsate.

— Mă întorc la prima întrebare: înțelegi de ce e închisă aici femeia pe care ai auzit-o strigând?

Uitasem deja acest episod.

— Este închisă aici pentru a ispăși crima de a fi frumoasă.

A tăcut, savurând efectul afirmației. Constatând că-mi pierdeam sângele rece, am murmurat:

— Vreți să spuneți, așteptați, nu vă mai urmăresc...

— Ba mă urmărești foarte bine. Încarcerăm femeii frumoase sub această fermă ca să le punem în afara putinței de a dăuna. Ele își achită impozitul pe chip.

Am înghițit cu greu, inima îmi bătea nefiresc de iute. Mi se părea că Steiner e livid. Simțeam ceva artificial în vehemența lui, ca și când ar fi vrut să se convingă singur de propriile-i argumente. Încercam încă să văd în perorația aceasta doar o dovadă de excentricitate.

— Haide hai, vreți să mă duceți de nas, vă bateți joc de mine.

— Niciodată n-am fost așa de serios și știi asta. Ți-am spus, mă revoltase confruntarea cu Francesca din pivnița lui Raymond. La început, n-am vrut să știu de nimic: numai Dumnezeu știe cât am iubit frăgezimea și tinerețea. Mai speram încă să iau parte și eu la ospăț. Chiar și astăzi, ura mea se amestecă cu nostalgia, o dovedește indulgența mea față de Hélène. Or Francesca îmi cerea să mă lepăd de la o zi la alta de țelul pentru care trăisem. Am avut discuții furtunoase. Cu dibăcie, mi-a demonstrat că vremea gloriei trecuse, că nu mai aveam mare lucru de așteptat de la lumea femeilor, cel mult o fadă zeamă conjugală cu vreo căzătură de vârsta mea. Am rămas mult timp sfâșiat între adevărul acesta și speranța de a beneficia de o amânare. Francesca a sfârșit prin a învinge: am abjurat, am repudiat deodată tot ceea ce proslăvisem. A fost o revoluție, aproape o convertire: solzii de pe ochi mi-au căzut. Mersesem pe un drum greșit. Faptul că Francesca îmi dăduse o asemenea lecție prin durere o făcea cu atât mai adevărată. Din dragoste pentru ea am săvârșit pasul: și deoarece nu putea fi a niciunui bărbat, pasiunea mea s-a stins, a devenit prietenie, complicitate. Peste o lună, în apartamentul meu, Raymond, ea și cu mine am jurat să ne consacram eliminării frumuseții omenești sub toate formele ei, fără deosebire de rasă sau sex. Am jurat să renunțăm pentru totdeauna la plăcerile simțurilor, căci nu poți fi deopotrivă stăpânul și sclavul aceluiași lucru.

Steiner s-a ridicat din nou, nu putea să stea locului, evocarea acestor momente cruciale îi făcea insuportabilă poziția șezândă.

— Știu, nu eram decât o mână de oameni, dar înarmați cu o hotărâre nestrămutată. Simțeam că avem forța să golim oceanele, să dărâăm munții. Ne-am lansat în această antrepriză cu o inconștiență care mă uimește și astăzi. Certitudinea că lucrăm pentru binele omenirii și că punem capăt unei intoxicații colective a fost cea care ne-a decis. Nu-ți revii niciodată dacă ai fost comunist. Orice s-ar întâmpla, rămâi comunist, păstrezi intransigența care te însuflețea pe vremuri. Din comoditate, m-am însurat cu Francesca, o căsătorie albă, nu trebuie să-ți mai spun. Am ezitat multă vreme între oraș și sat ca să ne camuflăm prizonierele. Mi-am adus aminte de ferma asta din Jura unde mă ascunsesem în timpul războiului. Solitudinea platourilor înalte, frigul extrem de peste iarnă, prestigiul de care mă bucur în regiune, totul indica acest loc pentru proiectul nostru. Aici, sunt o notabilitate, fiul unui mare rezistent, oamenii mă respectă și îmi sunt recunoscători că am cumpărat și restaurat mina asta. Îi tutuiesc pe jandarmii din colț, am organizat chiar mai multe ceremonii comemorative cu foștii combatanți. Primarul comunei și adjuncții lui au coborât în pivniță, au văzut acest mic capăt de tunel pe care îl degajaserăm și biroul ăsta unde vorbim. Ce nu știi ei este că în spatele acestor dulapuri metalice începe o altă tranșee, prevăzută cu două celule...

— Dar de ce îmi povestești toate astea?

— Pentru că mi-o ceri!

— Nu-i adevărat, vă cer doar să mă lăsați să plec.

— Ba da, în fundul sufletului, mă rogi să dezvolt faptele. Îți aud vocea interioară care mă imploră: vorbești, domnule Steiner, spuneți-mi totul.

— Vă jur, nu vreau să știu nimic în plus!

Fără să-mi asculte răspunsul, Steiner a aprins ecranul video. Culoarea era ștearsă, semănând cu apa dintr-un acvariu prost curățat.

— Uite-o de pildă pe această micuță care geme. E un caz atipic pentru noi, o tânără americană din Carolina de Nord, pe care Raymond a luat-o într-o seară, printr-un gest nebunesc, de pe o stradă din Paris. Era în vacanță cu părinții, se întorcea la hotel, în cartierul gării Lyon, după ce primise permisiunea să revină la miezul nopții. A fost, în ce-l privește pe servitorul meu, un act iresponsabil. Reperând-o, a improvizat, a amețit-o, a adus-o aici în goana mare după ce o legase în portbagaj. Odată dobitocia făcută, a trebuit să ne-o asumăm. În general, le evităm pe străine, prea multe riscuri cu ambasadele, cu Interpolul etc. Dar dincolo de asta, alegerea fusese judicioasă, era superbă. Ah, a ridicat capul, uită-te.

A dat sonorul mai tare. Ceea ce am văzut mi-a strâns inima: ghemuită într-o celulă strâmtă, se vedea o grămăjoară de trențe ingenuncheată într-o rugăciune mută. Chipul care părea că se retractase se deslușea greu. Ochii intraseră în orbite ca niște animale speriate și pe pielea cenușie se vedeau urme ca de gheare. Dacă fusese tânără, nu mai rămăsese nimic: cea care scâncea în fața noastră era o bătrână femeie buimacă, cu gura surpată înăuntru, cu membrele descărnate. Orice rest de inteligență o părăsise. Scotea un soi de bâzâit continuu, pe jumătate hohot, pe jumătate suspin.

— Ți-o prezint pe Rachelle Albright, 19 ani și jumătate, 1,75 metri, născută la Raleigh, Carolina de Nord, pasionată de dans

și de călărie. Se pregătea să urmeze cursuri în franceză când am cules-o noi. Îi vom da drumul săptămâna viitoare, după douăzeci de luni de detenție. Este coaptă.

În clipa aceea, niște sunete au ieșit de pe buzele acelui spectru. Mi-a luat un timp ca să recunosc engleza.

— Help, help...

— Help! Dar e prea târziu, comoara mea, nimeni nu are să vină să te ajute. Cu asta a fost un coșmar, s-o auzim zi și noapte plângând și rugându-se de noi. Mă tem pentru sănătatea ei mintală. Dacă ai fi văzut-o când a sosit: musculoasă, bronzată, o alegorie a farmecului și gingășiei.

La început îl crezusem pe Steiner pradă unui acces de bizarerie, un dereglaj datorat altitudinii pesemne. Pe măsură ce amănuntele se adăugau unele altora, trebuia să mă supun evidenței. Nu glumea, doar că era nebun de legat. Ce întrevedeam mă panica. Tot repetam:

— E nedemn, e nedemn...

— Da, Benjamin, e nedemn, ai dreptate. Dar nu uita că era vinovată, că își merita chinul.

— Totuși nu e vina ei că e frumoasă, nu putea să trăiască ascunsă.

— Ba da! Tu singur o spui. Fiecare e răspunzător pentru chipul său. Nu ne vom găsi tihna decât în ziua când ființele frumoase de ambele sexe își vor pune văluri pe față sau vom accepta să fim remodelați toți de bisturiul chirurgiei.

Am rămas mut, strivit sub această ultimă monstruozitate. Steiner mi-a luat probabil tăcerea drept scepticism, căci brusc a ridicat glasul.

— Nu mă crezi? Ne disprețuiești pentru că suntem numai noi trei coalizați împotriva universului?

Am ridicat din umeri. În catalogul fără de margini al înșănătăților omenești, nu credeam s-o întâlnesc într-o bună zi și pe aceasta în calea mea. O prăpastie mi se căsca în față. Nu înfruntasem niciodată situații de asemenea natură. Steiner își pusese mâinile pe umerii mei și mă fixa. Nu îndrăzneam să-i susțin privirea. O vână i se bătea pe rotundul frunții, ca și cum o fiară ghemuită în cutele creierului său încerca să scape. Firișoare de spumă albă i se adunaseră în colțurile gurii aducându-mi aminte de niște foști profesori ai mei.

Îmi dădeam seama, putea în orice clipă să explodeze. Îl simteam împărțit între teama de a-mi fi spus prea multe și teama că nu-l cred dacă nu-mi spunea destul. Ar fi trebuit s-o iau la goană, să-mi încerc norocul. Rămâneam acolo, prostit, anihilat de o pasivitate incomensurabilă. Am tușit în chip jalnic ca să-mi ascund stânjeneala. Steiner își reluă tonul de pedagog. Prozelitismul lui mă înfiora tot atât cât teoriile lui. Avea acel fanatism teribil al blânzilor pe care-l poți vedea la unii integriști. Aș fi vrut să-mi astup urechile, să nu-i mai aud sofismele.

— Să stingem, Benjamin, nu vrei? Trebuie să mă concentrez.

A oprit toate aparatele. Doar o veioză minusculă despica semiîntunericul și această sporire a beznelor m-a crispat.

— Ești foarte amabil că mă asculți, da, insist, dai dovadă de multă răbdare. Nu-ți închipui cât bine îmi face asta. Încă nu ți-am povestit esențialul. Te scutesc de procedura răpirii, de detaliile anexă, de precauțiile pe care ni le luăm. Totul este prevăzut, sistemul de încălzire, comunicațiile de aerisire, o spălătorie și un incinerator, astfel ca nimic să nu răsufle în afară. Lucrăm în manieră clandestină, ca niște machisarzi, chiar dacă e vorba de alt război. Activitatea noastră se bazează pe un principiu simplu: privarea de priviri. Știi ce le urăște pe captivile

noastre? Faptul că nu se uită nimeni la ele. Or, frumuseţea nu există decât admirată, ea este pe de-a-ntregul ostentaţie. Încetează să-ţi pironeşti ochii la ea, şi ea dispare. E tocmai ceea ce facem noi aici: acestor creaturi dumnezeieşti, nebuneşte pătrunse de ele însele, pentru care orice zi trebuie să fie un plebiscit, le retezăm dintr-odată sursa vitalităţii, tăiem toată acea reţea de ocheade şi de omagii care le hrăneşte. Aceste statui arogante nu sufereau ele de o voracitate oculară? Nu erau ele, acolo sus, în lumea lui a părea, sorbite cu retina? Noi le supunem oprobriului suprem: invizibilitatea. Rezultatul: secătuiesc pe loc. Apropo, ți-am spus cum se numește chalet-ul nostru? Fânarul. Aşa l-au botezat păstorii care-şi mânau turmele să pască pe aici. E un termen agricol: înseamnă acele conuri de grilaj unde fânul e pus la uscat. Am făcut din Fânar un loc de recluziune unde cele mai răpitoare dintre cele mai răpitoare femei se fânează ca nişte flori între foile unei cărţi. Nu exercităm nicio violenţă împotriva invitatelor noastre, în esenţă numai femei deocamdată. Le luăm de la sute de kilometri de-aici, fără ca ele să ne fi văzut sau să ne fi vorbit vreodată. Hainele le sunt arse, documentele distruse, bijuteriile topite, oricare ar fi valoarea lor. Aici legile se opresc, drepturile sunt suspendate câtă vreme nu vor fi redevenit oameni ca toţi ceilalţi.

Celulele lor, capitonate, dotate cu un loc de dormit şi o nişă pentru spălat, se află sub permanenta supraveghere a unei camere video. Din păcate, nu avem niciodată simultan mai mult de două pensionare, suntem prea puţini. Lucrăm ca nişte modeşti artizani, în felul acelor ceasornicari ce populează văile Jurei de o parte şi alta a frontierei.

Steiner tăcu. Nu-mi plăcea asta. Mi-era frică de întuneric, de subsoluri, de claustrare. Aşteptam să vorbească iar. Câtă

vreme vorbea, eram liniștit. Volubilitatea lui, chiar și pusă pe ceartă, mă ocrotea. Nu-i mai auzeam decât răsuflarea gâfâită, putea să-i vină ideea să mă lovească fără motiv.

— Și ajunge asta ca să le îmbătrânească?

— Ah, ce nerăbdător e! Așteaptă puțin, tinere. Deținutele noastre nu comunică niciodată între ele, le separă un strat de pământ prea gros, nu comunică nici cu noi. Dacă trebuie să intrăm în celulele lor, ne camuflăm din cap până-n picioare. Niciuna nu știe de ce se află aici, nici care e locul detenției sale, natura greșelii, durata pedepsei. Liniștea absolută în care le ținem are efecte teribile: să vorbești cu temnicerul tău încă înseamnă să vorbești cu un om. Aici, sunt reduse la un nesfârșit monolog. De-a lungul tuturor lunilor petrecute la noi, nu vor fi văzut niciun chip, nu vor fi schimbat niciun cuvânt. Nici plimbări, nici lumină, nici distracții, nici zgomote, nici oglinzi. Un simplu ceas fixat în plafon, căruia i s-a dereglat mecanismul: acele aleargă cu toată viteza, minutele ca secunde, orele ca minutele, zilele ca orele. Acest mecanism care a luat-o razna, semănând cu defilarea sutimilor de secundă în competițiile sportive, le materializează degradarea rapidă. Nimic nu trebuie să le distragă curgerii pure a duratei care le neantizează. Rămân toate, până la epuizarea pedepsei, în acest mauzoleu de sub munte, în care îngropăm frumusețea așa cum se îngroapă în oceane materialele fisionabile.

— Și merge?

Stăruiam cu întrebările mele idioate. Curiozitatea o luase înaintea fricii.

— Crede-mă, tratamentul e radical: singurătatea, stupoarea acestei întemnițări neașteptate, după o viață de plăceri și de sărbătoare, totul concură spre a le distruge. Nu cu mult înainte,

faceau proiecte, își pregăteau vacanțele, studiile, logodnele. Iată-le în catacombele noastre pentru o călătorie fără întoarcere. Frumusețea e o fântână a veșniciei pe care timpul sfârșește întotdeauna prin a o distruge. Noi accelerăm doar procesul. Cunoști oameni care, după un doliu sau o lovitură, își văd părul albit într-o noapte. Asta se întâmplă și cu protejatele noastre: la ieșirea din această cură de neant, au mai mult cu douăzeci sau treizeci de ani. Fără ultraviolete, fără tratamente chimice: surghiunul ajunge. Bătrânețea tabără peste ele ca o pasăre de pradă. Se culcaseră tinere, se trezesc sexagenare. Din clipa când socotim că stricăciunile sunt iremediabile, optsprezece până la douăzeci și patru de luni sunt în genere de ajuns, le ducem foarte departe de aici, lăsându-le în plin câmp, noaptea și cu ochii legați. Tot așa cum nu și-au înțeles întemnițarea, nu-și înțeleg nici eliberarea. Exală la ieșire un miros acru de ospiciu, mirosul timpului scurs. Le strecurăm în buzunar o oglinjoară. Atunci Venus, privindu-se în oglindă, vede chipul lui Matusalem. Această ultimă comoție le sfârșește surparea: nu se mai recunosc. Le chinuie libertatea regăsită, căci poartă înăuntrul lor închisoarea, închisoarea urâteniei și a vârstei.

Steiner a aprins iar lumina. Era roșu-violaceu, a strecurat spre mine o privire neliniștită și cu un salt s-a așezat la claviatura ordinatorului. Zăngănea pe imagini, pianota cu o îndemânare care m-a surprins, clapele se înfundau într-un galop vătuit.

— Te simt deja mai puțin sceptic, Benjamin, mă înșel oare?

N-am crezut util să-i confirm. Acum, că se aprinsese lumina, puteam să-l urmăresc din ochi.

— Vezi, sunt puțin medium, funcționez după intuiție. Așa cum pe mutrișoara unei adolescente ingrate pot adulmeca splendoarea ce va să fie, în ovalul desăvârșit al unei tinere fete

presimt defectele care o vor strica, neajunsurile care îi vor tulbura coerența. Frumusețea îi dă, poate, unei ființe omenești statutul unei opere de artă, dar un fleac o poate transforma pe regina de ieri într-o zdreanță. Iată, privește.

Din față și din profil, ca o fotografie de identitate judiciară, apăru pe ecran figura Hélénei. După grimasa încremenită a prietenei mele, am recunoscut poza făcută de Raymond de dimineată, în fața fermei. Culorile păliseră deja. Steiner o integrase pe Héléne a mea în banca lui de date!

— Fotografia nu e grozavă, prietena dumitale nu se află în ziua ei cea mai bună. Totuși arată foarte bine.

Luă o foaie de hârtie, un creion gros, schiță câteva trăsături.

— Acum, în fața dumitale, pornind de la acest instantaneu, vreau să fac eboșa unei Héléne virtuale, așa cum mi-o închipui peste treizeci de ani. Schița va porni de la obraji și gură. Segmentul stâng al buzelor se va deplasa spre ureche și va forma pe la cincizeci de ani o scobitură ca un fund de găină. Buzele vor crăpa, își vor pierde rotunjimea și conturul, se vor surpa în gură, în vreme ce bărbia i se va mări.

Se mișca de la ecran la hârtie, ștergea din când în când o linie cu o gumă înfiptă la capătul creionului.

— Ține seama că nu toate părțile corpului se vor prăbuși cu aceeași viteză. Pielea se deteriorează cel mai repede și își pierde tonusul. La Héléne, se va mototoli, se va contracta în pliuri. Obrajii i se vor scobi, subliniindu-i pomeții ieșiți, îngustându-i fața. Dintr-odată, simetria ansamblului va fi busculată, nasul va părea prea lung, ochii prea înfundați în orbite. Privirea își va pierde vivacitatea. Uite, aproape că am terminat: accentuez ridurile de expresie, lucrez reliefurile, întunec pigmentația, încărunțesc părul. Ce părere ai?

Aveam dinainte portretul-robot al unei femei care semăna aproape trăsătură cu trăsătură fotografiilor făcute mamei Hélènei, puțin înainte să moară, când se apropia de șaizeci de ani.

— Ți se face frică, nu-i așa? Aș paria că e leit maică-sa. Când invitatele noastre se întorc acasă, mamele lor le resping cu groază. Au impresia că-și contemplă propriile dubluri. Fiicele lor au devenit niște mumii cu păr alb care vorbesc cu glasuri de adolescente. Contrastul contribuie la repulsia pe care o provoacă. Dacă depun vreo plângere, nimeni nu le ia în serios. Sfârșesc într-un serviciu psihiatric sau ascunse de familiile lor ca niște taine rușinoase, îndurând o a doua întemnițare după cea dintâi.

Eram năuc. Totodată, o întrebare îmi ardea buzele: aș fi vrut să-i cer lui Steiner să mă deseneze după aceeași metodă, reprezentându-mă peste douăzeci de ani. Stânjeneala mea era pesemne perceptibilă, căci o lucire de veselie i-a trecut prin ochi.

— Te simt prins, Benjamin. Nu nega, te îngrozesc, dar subiectul te pasionează.

Febril, se duse să ia de pe o etajeră un album gros, acoperit cu o copertă de plastic, pe care-l puse pe masă.

— Își dau oare seama aceste fete de șansa pe care le-o oferim? Să scapi de obsesia imaginii, de dictatul modei; să nu mai trebuie să te machiezi, să nu-ți mai supraveghezi greutatea; să nu mai fii tratată ca un obiect sexual... Voiau să fie iubite pentru ele însele? Sunt servite acum.

Își împinse aproape de fotoliul meu taburetul, deschise albumul.

— De fiecare dată când una nouă sosește, îi creionez viitorul chip, și verific apoi coincidența dintre model și proiecția mea. Le ai aici pe toate minunatele noastre din ultimii cinci

ani, cu înălțimea, vârsta, măsurile lor. Pagina din stânga, fața lor la sosire; în mijloc, simularea mea; în dreapta, fotografia lor după doi ani. Vei constata că nu mă înșel deloc.

Steiner nu se ascundea, era mândru, aproape că aștepta elogiile, făcea pe fudulul. Recolta lui de trofee avea înfățișarea unui „book” de manechine; de fapt era un document macabru. Toate aceste chipuri ținute în ace povesteau istoriile unor ruinari accelerate; toate se deformaseră fără a se maturiza și exprimau aceeași rătăcire, aceeași groază prin paloarea teribilă a unor ființe ce nu văzuseră lumina soarelui timp de doi ani. Nu erau chipurile frumoase ale unor bătrâne, dăltuite de viață, ci mutre micșorate, turtite în maniera *jivaro*. Pielea nu avusese vreme să se patineze, nici tenul să se arămească, nici fața să se rideze nobil. De la o fotografie la alta, parcă le lovisse un fel de trăznet. O coroziune implacabilă alterase marmura trăsăturilor, spărsese în mozaicuri fațadele cele mai admirabile. Steiner comenta întorcând paginile, făcându-le să defileze pe aceste moarte vii, pe aceste bunici de douăzeci de ani al căror singur păcat fusese acela că se născuseră frumoase. La sfârșit, se afla Rachele, ultima ca dată, un copil de o luminozitate incomparabilă. Cu figura ei rotundă și uimirea care îi albăstrea ochii, respira bucuria de a trăi, bunătatea. Dintre toate cele scăpate din acest infern, era cea mai devastată, cea mai greu de recunoscut. De data asta m-am simțit răscolit, am gemut:

— Dar de ce, de ce...

— De ce, ce? Tâmpitule!

Pe neașteptate, Steiner lovise cu pumnul în masă.

— De o oră îți explic. Sunt victima unei agresiuni intolerabile, mă apăr, iată de ce.

Într-o clipă se transformase într-un câine turbat, nu mai articula, trepida, pete mari, vinete îi vrâstau obrazul.

— Vitriolul, Benjamin, vitriolul, asta merită toate. Dacă aș fi la putere, aș institui vitriolul pentru toți încă din leagăn. Egalitate absolută!

Tremura, se sufoca, înecat de enormitatea a ceea ce tocmai spusese. Iar eu îmi pierdeam aplombul, inima mă lăsa. Criza asta va fi cumplită, era sfârșitul, avea să mă ucidă, să se răzbu-ne pe mine. Am pus totul la bătaie.

— Imaginile sunt trucate, se simte farsa de la o poștă.

A tresărit ca și cum l-aș fi împuns cu un ac. S-a strâmbat, și-a lărgit gulerul cămășii, și-a dus mâna la piept. Roșeața i-a invadat gâtul, ceafa, s-a întins în plăci până la rădăcina părului. Am crezut că avusese un atac, îl lovise un infarct. Respira greu. Cu mare efort făcu o rotire înceată în jurul propriului ax. Înșfăcat în menghina acestor ochi de nebun, m-a cuprins panica. Lătră:

— Ia-o din loc, nenorocitul! Și du-o cu tine pe limbuta ta, pieriți din ochii mei, nu mai vreau să văd pe niciunul din voi, cară-te!

Aproape că necheza. Nu mi-am crezut urechilor. Ne dădea afară! M-am smuls din atrocea mea complezență, m-am ridicat prudent, crezând că era vorba de un vicleșug. El rămânea, fulminant, pe scaunul lui. Am făcut un pas spre ușă, am întredeschis-o. Fața i se surpase ca sub efectul unei alunecări de pământ: ochii îi căzuseră în gura care atârna peste bărbia care-i atârna peste piept. Cu torentul lui capilar decolorat, semăna cu o bătrână actriță grimată, căreia i se aruncase un snop de alge pe țeastă. Mă trăgeam prudent îndărăt, fără să-i întorc spatele.

După ce am trecut pragul ușii, am început să alerg. Am urcat prin tunelul strâmt, m-am împiedicat într-o ieșitură, era gata să cad cât eram de lung. Mi se părea ciudat că Steiner mă gonea, deși mărturisirea lui făcuse din mine un martor stânjenitor. Am ajuns în pivniță, am traversat sala cazanului care grohăia ca un dragon constipat. Ghetele mele grele răsunau pe ciment. Am ajuns la picioarele treptelor care duceau la bucătărie, le-am suit două câte două. Steiner nu venea după mine: își pierduse curajul, îi fusese de ajuns să mă îngrozească. Îmi rămăsesse o șansă. O să mă duc la Hélène, o să fugim fără să ne uităm în urmă. Vom avea apoi destulă vreme să descurcăm povestea asta. Am împins ușa bucătăriei, am simțit o piedică. Am stăruit, obstacolul a cedat într-un zăngănit de apocalipsă. Antrenat de propriu-mi elan, am alunecat pe un câmp de metal și oțel, o piramidă de oale, linguri, furculițe, trântite anume acolo, și care se împrăștiară scoțând mii de sunete furioase și ascuțite. Amețit am ridicat capul. Așezată dinaintea mașinii de gătit, nemișcată, Francesca Spazzo-Steiner mă privea țință.

Un târg ciudat

Nu era în forma cea mai bună. Încă o dată, m-au izbit alterările din fizionomia ei. Pete gălbui, care fuseseră probabil pete de roșeață, îi înconjurau nasul lucios, muiat parcă într-o soluție uleioasă. Pungile de sub ochi semănau cu acele acumulări puhave pe care le formează lumânările care curg. O echimoză cât o monedă îi marca pometul drept. Nu știam încă, în clipa aceea, că se bătuse cu Hélène. Dar, văzând acest bloc de animozitate, am știut că soarta noastră fusese pecetluită.

— Ți-a spus tot, nu-i așa?

A mârâit, cocul greu i s-a desfăcut pe ceafă.

— Cu atât mai rău pentru dumneata, Benjamin.

— Cum așa, cu atât mai rău? Soțul dumneavoastră vrea să plecăm.

— Steiner spune ce-i trece lui prin cap, vino!

M-a apucat de cot, m-a tras afară din bucătărie. Vlăjgana asta, robustă, mă prinsese într-o adevărată menghină. Am zărit vestibulul, cu sinistrul lui orologiu în formă de sarcofag și animalele împăiate. Dacă aş fi putut să ajung dintr-un salt la intrare! Dar un țipăt țâșnit la primul etaj m-a ținut locului: Hélène striga după ajutor. M-am zbatut.

— Lăsați-mă! Ce i-ați făcut?

Francesca mă împinse în salonașul în care ne încălziserăm în prima seară.

Călare pe brațul canapelei, Raymond ne aștepta, în cap cu o căciulă roșie de schi cu ciucure, care îi dădea un aer de spiriduș pervers. Fața de nătărău îi lucea. Mi-a înghețat sângele în vine când l-am văzut în atari circumstanțe. Acest bărbat-trunchi avea ceva din răutatea anumitor băiețași, incapabili să se amuze fără să-l maltrateze pe un al treilea. Întreaga fermă devenise o zonă ostilă, populată de dușmani. Steiner era ultimul meu sprijin, numai el le putea cere celorlalți să ne dea drumul: dar el nu mai venea. Francesca și Raymond stăteau în fața mea, cu spatele spre șemineu. El rânjea prosteste, amuzându-se de frica mea; ea, durizată toată, arăta ca o uriașă viespe îndopată cu venin.

— Benjamin, sfârși ea prin a rosti, și vocea îi era tăioasă ca un satâr, nu vă mai putem lăsa s-o ștergeți. Știți prea multe. Vom delibera și vă vom decide soarta.

— E o glumă, sper...

Cei doi ieșiră din încăpere cu o solemnitate indecentă, încuind ușa. Mașinal, mi-am turnat un pahar de alcool, mi-am lăsat capul în mâini. Trebuia să-mi regăsesc calmul. Esențialul era să ajung la Hélène, în doi vom fi mai puternici. Abia îmi schițasem în minte un plan când judecătorii mei se întoarse-ră, însoțiți de Steiner. Prostește, prezența stăpânului casei mi-a ridicat moralul.

— Domnule Steiner, spuneți-le să ne lase să plecăm. Dum-neavoastră mi-ați ordonat asta.

Și-a coborât privirea, stânjenit. Părul îi era gras, lipit de țeastă.

— Soțul meu, Benjamin, îți cere scuze: a vorbit prea repede.

Francesca nu era doar ideologul grupului, ci și comisarul politic. Ceilalți vorbeau sub autoritatea ei și se fofilau tiptil când ea poruncea. Mă uitam cu spaimă la acest trio diabolic, uniunea dintre virago, piticul obsecvios și patriarhul supus, toți lugubru de reali. Cel pe care-l crezusem cel mai scrântit era cel mai omenos dintre ei. S-a așternut o tăcere grea. Matroana filosofică și-a scărpinat pulpa de parcă acolo s-ar fi adăpat de la o sursă de reflecție.

— Am putea să te pedepsim, Benjamin, pentru indelicate-țea dumitale. Preferăm să-ți dăm o șansă. Jérôme ți-a spus: săptămâna asta o eliberăm pe ultima noastră internată. Fâna-rul e gol. Iată oferta noastră: o păstrăm pe Hélène, ne convi-ne. În schimb, te vei duce la Paris cu Raymond să cauți alte trei fete. Ne datorezi asta, este despăgubirea noastră. La livrare, ți-o vom da pe Hélène înapoi.

Ascultam zdrobit, incapabil să găsesc cel mai mic sens în aceste cuvinte. Jérôme făcu un pas înainte și încă o dată mă strânse la piept.

— Sunt dezolat. Dacă ar fi depins doar de mine, ați fi liberi acum. Am rugat-o pe Francesca s-o scutească de asta pe Hélène. Nici nu vrea să audă.

Respira puternic, bătaile inimii lui îmi răsunau în cap. Brațele-i lungi ar fi putut să-mi înconjoare de mai multe ori trunchiul. Eram strivit de cămașa lui al cărei nasture descusut îmi intra într-o nară. Dacă un străin ar fi surprins scena, ar fi putut să ne creadă doi prieteni care se îmbrățișau. Compasiunea lui lipicioasă îmi făcea scârbă.

Dar Francesca veghea.

— Ajunge, Jérôme, termină cu maimuțările tale!

El tresări, primind afrontul ca pe un scuipat. În vreme ce își desfăcea strânsoarea, îmi calculam șansele de fugă. Acum era clipa sau niciodată. Ușa salonului era deschisă. Din câteva salturi, puteam să-l străbat, să ajung în vestibul, să urc la etaj, să mă închid în cameră cu Hélène. Pe urmă vom lua o hotărâre. Cu un brânci, m-am smuls din brațele stăpânului, am împuns-o la fugă spre camera principală, în trecere m-am izbit de Francesca care s-a clătinat ca un turn greu. Dar picioarele mele de cârpă m-au lăsat iute.

Cu o repeziciune surprinzătoare gnomul mă răsturnase la pământ. Mă lovisem la cap, am amețit. Oricât aș fi izbit în țeasta atacatorului, oricât aș fi dat din picioare, nu avea niciun efect. Nu dețineam mijloacele de a-l respinge, sunt un plăpând. S-a suit peste mine, și-a aplecat mutra hidoasă deasupra feței mele și, calm, m-a palmuit. Revăd mâna aceea ridicată: nu mâna care vrea să doboare sau să ucidă, ci aceea care administrează unui puști prost crescut o corecție. Mi-am înfundat fața în covor. M-a ridicat de jos și, cu degetele strânse ca un clește în jurul bicepsului meu, m-a dus în salonaș. Francesca, scoasă

din fire — o făcusem să cadă — se stăpânea să nu mă lovească. Steiner, cu obrazul deteriorat de afrontul pe care-l încasase față de mine, o liniștea neconvins.

— Ei bine, ce ne răspunzi?

Lătra. Încă mai crezând că era vorba de o farsă stupidă, jignit că fusesem pălmuit ca o lichea, la rândul meu am urlat.

— Mă plic-tisești, auzi, mă plic-ti-sești!

Insulta mi-a făcut un bine nebun.

Instantaneu, Raymond mi-a tras tare un cot în coaste, tăindu-mi respirația, a scos o cagulă din buzunar și mi-a îndesat-o peste cap. Totul fără nicio patimă, cu o economie de mijloace care-l revela pe profesionist. Câine de pază, factotum, bucătar, nu exista rol pe care să nu-l poată el încarna. Servilitatea feudală îi conferea o incomparabilă suplețe de folosire. Cu o mână mi-a răsucit brațul, cu cealaltă mă ținea de gulerul de la pulovăr. Durerea mă silea să merg strâns lipit de el.

— Unde mă duci? Domnule Steiner, ajutați-mă, vă implor!

Gnomul mă împingea, mă sufocam sub țesătura aspră a cagulei. Țipam, dădeam din picioare. Niște uși s-au deschis, s-au închis, am coborât o scară. Hotărârea mi s-a topit la gândul că mă dusesese în pivniță. Temnicerul meu mă călăuzea cu o mână fermă, fără agresivitate. După zgomot am știut că eram la nivelul cazanului, îi auzeam trepidațiile.

Apoi Raymond a deschis și închis atâtea încuietori cu niște chei grele care zăngăneau, a străbătut atâtea coridoare umede, atâtea tunele care coteau și prin care trebuia să merg îndoit de spate, încât m-a zăpăcit. Era cu putință ca subteranele acestei ferme să fie atât de mari? Îmi era odios să știu că niște frumoase întemnițate zăcuseră aici și umpluseră bolțile cu strigătele lor, cu plânsul lor. Am mai făcut câțiva pași în lungul unei

galerii destul de înclinate, clănțăneam din dinți. În sfârșit, Raymond m-a pus să îngenunchez și am intrat de-a bușilea într-o săliță cu iz de umezeală. Mi-a scos cagula și fără o vorbă m-a încuiat acolo cu cheia.

Am reperat numaidecât marele ceas bombat din tavan care difuza în celulă o lumină slabă. Mecanismul era stricat și scotea acel zumzăit caracteristic viespilor sau muștelor gata să moară, ce cad pe spate și se învârtesc dând din picioare. Lentila aparatului părea un fel de ochi mare care mă observa: camera de supraveghere era probabil încastrată în ea. Abandonat acestui scrâșnet continuu într-o atmosferă mefitică, nu mai reușeam să-mi reglez respirația, inspiram prea repede, înainte de a expulza tot aerul, inima mi se ambalase. M-am așezat pe un soi de rogojină, ale cărei fibre îmi împungeau coapsele. Într-un colț se aflau un mic duș și o toaletă sumară. Nu îndrăzneam să privesc ceasul de frică să nu îmbătrânesc pe loc. Am strigat după ajutor, nu-mi auzeam nici propria voce, izolația era totală și-mi înghițea cuvintele. Din când în când, o vibrație slabă străbătea aerul. Transpirația îmi șiroia pe față deși era sub zero grade. Această celulă subterană era un fel de hernie a stâncii, o bulă de aer în masa minerală.

Treptat m-a cuprins panica. M-am năruit într-o tornadă mentală care mi-a răpit întreaga luciditate, toată prezența de spirit. Un spasm mi-a sfâșiat măruntaiele. Abia am avut vreme să-mi dau jos pantalonii și, lăsând deoparte orice rușine, cu mâțele în dezastru, m-am ușurat chiar acolo pe jos. M-am târât până în celălalt capăt al carcerii, incomodat de propria mea putoare. Îmi era necaz pe mine că refuzasem să fac târgul cu ei, îmi era necaz mai ales pe Hélène. La urma urmei, era greșeala

ei. Ea îl ademenise pe bătrân, stârnise gelozia nevastă-sii. Am rămas acolo, în stare de prostrație, dezgustător, astupându-mi urechile ca să nu aud mersul acelor de ceasornic, ca să scap de clepsidra nebună care mă devora dinăuntru, îmi accelera decrepitudinea. Eram terminat. Capitulam dinainte, ștergeam cu buretele orice noțiune de onoare, fidelitate. Orice mai degrabă decât să mucegăiesc în gaura asta.

După multă vreme, am auzit declicul unei încuietori care se deschide. Raza unei torțe a luminat josul peretelui, l-am recunoscut numaidecât după respirație. M-am năpustit în patru labe spre salvatorul meu.

— Domnule Steiner, scoateți-mă de aici, vă rog. Accept tot. Stăteam în genunchi în fața lui, degajând o duhoare oribilă.

— Sunt dezolat, am spus, arătând spre fundul meu.

Steiner, care încă nu intrase, plimbă fascicolul lămpii pe pereți, îl fixă pe orologiu.

— De câte ori cobor aici, am aceeași impresie ca și odinioară, de punere în mormânt. Înțeleg perfect frica ta.

Această tutuială neașteptată, această indulgență m-au mișcat. M-a luat de mână.

— Nu meritai o asemenea încercare, au fost prea duri cu tine. Nu trebuie să le porți pică. Francesca este enervată: Hélène aproape că a desfigurat-o, e o încăpățânată fata aia. Și, pe urmă, în ultimele zile a ieșit iar la lumină un vechi dezacord: absența băieților frumoși în Fânar. Această discriminare o scoate pe Francesca din fire. Forța îi face pe băieți mai dificil de prins și păstrat. Trebuie să remediem neajunsul într-un fel sau în altul. În fine, tu ai fost grosolan cu ea, ai trântind-o jos deliberat...

— Sunt... sunt dezolat.

— Perfect, să nu mai vorbim despre asta. Planul arată așa: acum pleci cu Raymond. Vei face punct cu punct tot ce-ți va spune el. Ține minte: trei fete în schimbul Hélénei.

— Trei fete? Da... dar de ce trei?

Râse scurt, din fundul pieptului.

— Pentru că Héléne a ta face cât trei și pentru că așa vrem noi. Acum, vino după mine.

Cât a durat drumul de întoarcere care a fost mai scurt decât drumul de venire (Raymond, bănuiesc, mă făcuse să trec de mai multe ori prin aceleași locuri ca să mă sperie), Steiner a avut delicatețea să nu se dea în pomeneală despre necazul meu. Aveam să fac un duș într-un cabinet de toaletă de lângă scară. Stăpânul mi-a dat niște haine curate pe care le găsisese în valiza mea. Mă luase sub pavăza lui. Apa caldă m-a liniștit, a făcut să-mi înceteze tremurăturile. Totuși, ce era mai greu mă aștepta de acum înainte: s-o avertizez pe Héléne. Raymond m-a dus la primul etaj, a deschis ușa cu cheia, a închis-o după mine. Aveam zece minute să-mi iau rămas bun.

Când să trec pragul m-a lăsat curajul. Ce am văzut m-a dat peste cap: încăperea era devastată, cearșafurile și cuverturile smulse de pe pat, scaunele și masa răsturnate, țevile caloriferului deformate de lovituri, conținutul truselor noastre de toaletă împrăștiat pe jos. Două ochiuri ale ferestrei fuseseră sparte, celelalte crăpate. Cioburi de sticlă sclipeau pe covor. Ghemuită într-un colț, Héléne plânga. Pe bărbie i se scurseră sângele. Pielea părea întinsă peste fața ei, ca un cearșaf pus la uscat. Se repezi în brațele mele.

— Iubitul meu, bietul meu Benjamin, măcar nu ți-au făcut niciun rău. Ticul ei de neliniște o apucase iar, dezagregându-i incredibila tinerețe. Buzele i se umflau, gura i se pungea.

Înspăimântător: n-o mai vedeam așa cum era, ci după portretul-robot schițat de Steiner. Simularea parazita realitatea. La oricare dintre noi, ultimul chip le învinge pe precedentele. I-am povestit episoadele principale de după-amiază, i-am dezvăluit taina Fânarului, am dramatizat evenimentele. Repeta mereu: este de necrezut, este nemaiauzit. Am abordat în fine problema învoielii, i-am detaliat termenii târgului încheiat, i-am mărturisit dintr-o suflare consimțământul meu. La început a crezut că e vorba din partea mea de o farsă.

— Ai făcut bine să câștigi timp, dragul meu, a trebuit să suferi atât. Dar rămâi cu mine, nu-i așa?

Faptul că după povestea înspăimântătoare pe care tocmai i-o spuseseam îmi puneă o asemenea întrebare m-a anulat. I-am replicat că nu puteam alege, că trebuia să ascult sau să pier. Steiner își dăduse cuvântul că totul va merge bine. Hélène s-a desprins de mine, lăsându-și furia să explodeze.

— Te mint, Benjamin. Închipuiește-ți că știu tot despre noi, unde locuiesc, ce facultate termin. Ne-am repezit spre ei ca niște muște într-o pânză de păianjen. Întâmplarea unei nopți de iarnă le-a pus pe tavă ceea ce trebuiau să caute la sute de kilometri. Din clipa când ai bătut la ușa lor și le-ai spus numărul plăcii noastre de înmatriculare, au cules informații despre noi. Linia de telefon era într-adevăr întreruptă. Dar au un telefon portabil în perfectă stare de folosință.

Vocea îi suia spre note ascutite pe măsură ce-mi amănunțea dovezile capcanei.

— Nu mă întrebi de ce totul e spart aici, cum de știu toate astea?

Egoismul meu continua s-o uluiască.

— De cum ai întors spatele, Francesca a venit în camera unde îmi făceam siesta. Fața ei arăta ca o lungă penitență. Fără vreo altă introducere, m-a pipăit ca un geambaș, mi-a controlat dinții și părul. Am îmbrâncit-o, mi-a zis că sunt o codoașă, o târâtură. Insulte au degenerat în păruială. Îi țâșnea ura prin toți porii din piele. Am luat tot ce mi-a căzut sub mână ca să arunc în ea. Ai văzut ce lovitură i-am tras sub ochiul stâng: am dat în ea cu muchia cea mai tare a ghidului Michelin pe care tocmai îl răsfoiam ca să aleg unde să mâncăm diseară. Dacă nimeream cu un centimetru mai sus, îi crăpam ochiul. A bătut în retragere, și-a adunat puterile și m-a pus la pământ cu un dos de palmă peste gură. Înainte de a mă încuia aici, m-a avertizat: „Ești terminată, fâșneațo, n-o să mai vezi niciodată Parisul.“

Hélène bătea cu pumnul în pieptul meu ca să-și sublinieze argumentele, obrazul stâng îi tresărea, mușchii feței îi înțepeneau.

— Așteaptă, nu-i tot. Se pare că Steiner a vrut într-adevăr să ne îndepărteze încă din prima seară. Se atașase de mine. Dar gnomul a avertizat-o pe Patroană care s-a întors fuga-fuguța de la Lyon și l-au silit pe bătrân să nu ne dea drumul, de aici dispoziția lui execrabilă de a doua zi. Cât despre înscenarea din după-masa asta, e perfectă; te-au momit să te duci în pivniță ca să te poată învinovăți. S-au prefăcut că pleacă: Raymond i-a lăsat pe Steiner și Francesca în spatele unui taluz și s-au întors în chalet printr-o ușă părăsită. El, Raymond, și-a continuat drumul, s-a dus să ia mașina noastră de la garaj. Steiner a coborât să te aștepte în pivniță, Francesca a venit direct la mine. Presăraseră salonul, încăperile, bucătăria, cu semne discrete care să te atragă. Și-au dat seama numaidecât de anumite trăsături

de caracter ale tale. Oricum ne-ar fi acuzat, chiar dacă ai fi rămas lângă mine.

Hélène și cu mine dispuneam fiecare doar de o parte a adevărului și ce-mi spusese ea m-a consternat.

— Benjamin, pricepi că suntem ostatecii lor? Nu putem avea încredere în ei.

Încăpățânarea Hélènei mă scotea din minți. Stătea în fața mea ca un reproș viu. Că fusesem manipulat sau intoxicat, asta nu schimba în fond nimic: superioritatea gardienilor noștri ne porunca să cedăm. Să te revolți însemna să te sinucizi. Cu o voce albă, i-am repetat Hélènei că era vorba de un contract, că n-o păraseam. I-am jurat că, după ce le voi îndeplini condițiile, mă voi întoarce. Am strâns-o în brațe, m-a respins, mi-a spus că sunt un găgăuță, un nătărău. Tensiunea i-a explodat în grimase, își ieșise din fire. Epuizase toate resursele persuadării. Avea o paloare de muribundă. A izbucnit în hohote la picioarele mele, mi-a cuprins genunchii cu brațele.

— Nu mă lăsa, Benjamin, te implor, nu mă lăsa.

Sughița.

În acea clipă a intrat Raymond — cele zece minute acordate se scurseseră — și ne-a despărțit fără menajamente, a desfăcut brațele Hélènei din jurul picioarelor mele cum desfaci parâmele unei corăbii. Ea începu să râdă, situația devenea comică tocmai pentru că era oribilă. Rătăcirea ei se transformă în furie: se năpusti asupra servitorului cu o vigoare pe care nu i-o știam. Prima dată el a respins-o fără niciun efort. Ea a apucat atunci piciorul rupt al unui scaun și s-a repezit iar spre el. Cu un braț, el mă trăgea afară, cu celălalt îi para asalturile. Ea îl blestema, îl ocăra, încerca să-l lovească în cap, era mai înaltă ca el. Cu o izbitură de picior și fără ca eu să fi putut face ceva, o trimise la

plimbare până-n fundul camerei. Ultima imagine care mi-a rămas a iubitei mele a fost cea a unei păpuși deschiolate care se prăbușea cu ochii măriți de groază. Revoltat, l-am răsturnat pe Raymond, strigând: „Hélène, te iubesc, am să mă-ntorc.“ Stârpitea, după ce m-a scos pe palier și a încuiat ușa cu cheia, s-a întors spre mine, a parat palmuiele pe care încercam să i le dau, mi-a pus piedică să cad și m-a imobilizat cu o cheie.

— N-o să te pui tu cu mine!

Fața lui era la câțiva centimetri de a mea, îi simțeam răsuflarea mirosind a clorofilă. Mă bătea să mă snopească un năpârstoc ce mesteca chewingum. Dincolo de ușă, Hélène, care-și venise în fire, vocifera, lovind în pervaz:

— Sunt scundă, pocită, am celulită și, pe deasupra, acnee. Nu vă satisfac criteriile. Dați-mi drumul.

Francesca, sosind tocmai atunci, m-a făcut să cobor treptele câte patru odată. Vânătaia de pe obraz i se întindea până sub ochi, agravându-i cuperoza dezagreabilă. Am ieșit în tinda de la intrare. Era noapte. Cădea o ninsoare cu fulgi fini. Frigul viu m-a dezmeticit după încăierare. Lumina arginta grădina. Mașina noastră era garată de-a curmezișul, acoperită deja de o peliculă albă ca de grăunțe. Cabrio-ul lui Steiner era pornit, cu motorul și farurile aprinse. Patronul, sprijinindu-se cu brațele încrucișate pe capotă, mă aștepta înfășurat într-o haină lungă de piele, cu părul strâns sub gulerul ridicat. Emană o seninătate care domina agitația celorlalți.

— Îți cer iertare, Benjamin, pentru toți nervii ăștia. Să nu te temi pentru Hélène a dumitale. Vom avea grijă de ea ca de fata noastră. Vei primi regulat vești de la ea.

Eram dezamăgit: acest protector cu umeri largi îmi vorbea din nou cu dumneata. Retrogradam la rangul de simplă

cunoștință. Își redobândise distanța de franciscan retras în munți. Dar strângerea lui de mână m-a încălzit. Eram acolo amândoi, mână în mână, într-un cerc vrăjit, dinaintea acestei case malefice care ne mânca sufletul. Un zgomot de sticlă spartă ne-a întrerupt bun rămasul. Sus, în camera ei, Hélène făcea tot ce putea ca să distrugă tot.

— Mă duc la ea, șuieră Francesca.

— Mai ales fără brutalitate, o avertiză Steiner.

Îmi luase vorba din gură. Raymond se instalase la volan îmbrăcat într-o șubă călduroasă. Bagajele fuseseră deja puse în portbagaj. Steiner mă instalează în față, mă puse să-mi leg centura de siguranță, îmi strecură în buzunar o hârtie, mă bătu peste obraz.

— Curaj, băiete. Vom avea prilejul să ne cunoaștem mai bine.

Totul se petrecuse atât de iute că nu reușeam să-mi vin în fire. De câteva minute, în mijlocul efuziunilor plecării, o întrebare își făcea loc în mintea mea. N-am dus-o până la capăt decât în clipa când porneam.

— Ce-mi garantează că îi veți da drumul?

Dar mașina plecase în scrâșnet de roți, lăsând în zăpadă două cicatrice profunde. În loc de răspuns, l-am văzut pe Jérôme, prin lunetă, făcându-mi larg cu mâna. Francesca nu-mi spusese la revedere.

Și atunci, tot ce de dimineată fusese dificil redeveni simplu: drumurile erau practicabile, satele locuite, întâlneam alte mașini, o curățătoare de zăpadă, un camion care împrăștia pe șosea cristale de sare. Într-un orașel cu felinarele aprinse m-am uitat la hârtia pe care mi-o strecurase Steiner: era portretul Hélènei îmbătrânită cu patruzeci de ani. Am izbucnit în plâns,

repetând „Iartă-mă, Hélène, iartă-mă“. Raymond mi-a surâs cu o intensitate de nebun, un zâmbet care m-a urmărit chiar după ce am închis ochii. Fața lui lăcuită lucea ca o miniatură chinezească. Suspinele mi se întetiră, mă smiorcăiam. A scos o caschetă de șofer din cutia cu mânuși și și-a pus-o pe cap:

— La dispoziția dumneavoastră, domnule Benjamin.

Tholon tăcu de parcă i se întrerupsese sonorul. De câteva minute, vocea lui nu mai era decât un suflu. Mi-am întins picioarele. Eram anchilozată și parcă rebegită. Am murmurat:

— Și pe urmă?

Mi-a arătat cerul cu degetul. Se iveau zorile. Avea să se facă zi dintr-o clipă în alta. Cele dintâi păsări se scăldau în nisip. Se auzeau în piața din fața catedralei motopompele spălând asfaltul cu apă multă, lansându-și jeturile. Clopotele de la Notre-Dame au bătut de ora 5 și tot poporul de biserici le-a răspuns, de la un mal la celălalt. Un porumbel gânguri.

— Nu vrei să continui?

Nu, îi era destul, voia să doarmă puțin înainte de vizita de dimineață. Masca lui, a cărei carcasă se îngălbenea sub efectul sa-livei, părea un pansament pus pe o rană. Sub căciula de lână, avea aerul unui schior în pijama rătăcit în plină vară. Era vag respingător.

— Când o să-ți văd fața?

Își mângâie buzele ca și cum ar fi atins o cicatrice.

— Când voi fi terminat să vă povestesc toată istoria.

— Când o să termini?

— Curând.

— Știi că mâine seară mi se încheie garda. Avem și noi un contract.

În fața intrării secției de medicină generală, câțiva bolnavi stăteau deja la taclale, bând cafea, fumând pe terasă. Lumina soarelui aprindea pe acoperișuri o mulțime de săgeți, antene, cornișe. O așteptare atârna deasupra orașului. Trecerea lui Benjamin stârni rânjete, priviri mirate. Am avut o strângere de inimă când l-am văzut cum dispare pe coridor, micșorat și turtit.

Deodată m-au cuprins consternarea, uluirea: putusem petrece mai mult de două ore fără să mă gândesc la Ferdinand. Câtă vreme rămâneam agățată de buzele lui Benjamin, nimic altceva nu mă mai putea atinge. M-am dus să mă culc în clipa când cerul decolorat șovăia între soare și ploaie. Întunecimea de la orizont putea fi o fâșie din noaptea ce se ducea sau un front de nori. În pat, am găsit-o pe Aida, ghemuită ca o minge, cu un obraz înfundat în pernă, cu brațele împreunate între picioarele îndoite. Se dezvelise până la brâu, avea pielea de găină pe ea. Culcată așa, părea nemaipomenit de vulnerabilă. Redevenise foarte mică. M-am dezbrăcat, m-am încolăcit lângă ea și ne-am acoperit amândouă cu o cuvertură subțire. O șuviță de păr îi stătea lipită pe frunte, am dat-o deoparte. Am întors-o încetișor și am strâns-o lângă mine. Răsuflarea ei regulată îmi mângâia gâtul. Urechile îi erau ca niște cochilii, cărora aș fi vrut să le povestesc minunate istorii. Exala un miros delicios de copil adormit, amestec de căldură și lapte. Membrele îi erau fine ca ale unei insecte. O limbuță roz îi ieșea printre dinți, genele lungi îi vibrau. Era copilăria întrupată, această a treia umanitate de dinaintea diviziunii fatale dintre masculin și feminin. Nu era ca noi, adulții stupizi, programată.

Am sărutat-o pe pleoape, am strâns-o în brațe cu drag („Ce să mă fac eu cu tine, orfană mică?“). M-am rugat să nu se ivească vreun pisălog sau vreun disperat. Peste o oră, m-am trezit

izbită de o întrebare: Benjamin o văzuse oare cu ochii lui pe prizoniera din Fânar? Fotografiile și videoul nu dovedeau nimic. M-am scufundat iar în somn.

PARTEA A TREIA

PACTUL DE CARNE

Disparația confidentului

Când am ajuns a doua zi, spre ora 5 după-masă, la spital, pentru ultima mea noapte de gardă, mă aștepta o surpriză urâtă; Benjamin Tholon plecase, cum avea dreptul de altfel. Semnase o declarație și părăsise camera. Ba mai rău: își scosese camuflajul, masca și căciula, lăsându-le pe un scaun. Am urlat:

- Aveți măcar vreo fotografie de-a lui, cu cine seamănă?*
- Seamănă a om cât se poate de normal.*
- Are vreun defect, vreun semn, vreo cicatrice?*
- Nu, e ca dumneavoastră și ca mine.*
- A lăsat vreo adresă, vreun telefon?*
- Niciunul, nu are domiciliu stabil.*
- De ce nu m-ați anunțat înainte de a-l lăsa s-o șteargă?*
- Dar acest bolnav nu vă aparține!*

Parcă-mi pierdusem mințile: îmi jucase un renghi cu povestirea lui. Dacă aș fi putut să ies și să bat Parisul în lung și-n lat! Dar nu știam nici măcar cu cine seamănă! Am luat masca și căciula, le-am mirosit și mi le-am strecurat în buzunar. Îmi venea să insult în față omenirea întreagă: există povești care te amuză,

așa cum sunt altele care îți despică viața în două. A lui Benjamin era de felul celor din urmă. Acest mesager al unui regat enigmatic mă molipsise cu taina lui. Tocmai când să aflu dez-nodământul, mă lăsa baltă, pe buza prăpastiei. Mărturisirea lui mă calma, făcea o contrapondere umbrei nemăsurate a lui Ferdinand. După evaporarea lui Benjamin, deveneam iar nutreț de rumegat pentru cel dintâi. Și vedeam deja sosind haita zgomotoasă și imperativă a agitațiilor, grăbiți să-și depună mizeriile în auzul meu.

Într-un salt de igienizare, am decis să-l demolez pe amantul meu, să-l facă zob, pentru a reteza astfel ultimele legături care ne mai țineau laolaltă. Semănam cu vulpea care, prinsă în capcană, își roade laba ca să-și recapete libertatea. Înțelegeam ca, doar prin exersarea propriei mele voințe, să-miucid sentimentele.

Nemulțumindu-se să sară pe orice fustă, Ferdinand nu pierde niciun prilej de a mă înjosi. Dacă a iubi înseamnă a-ți arăta slăbiciunile fără ca celălalt să profite, Ferdinand, dimpotrivă, se folosea de ale mele pentru a mă calomnia fără milă. Într-o conversație de prieteni, la cea mai mică dintre obiecțiile mele, mi-o reteza: tu nu poți să înțelegi, nu ești o artistă. Îmi măsura zeflemitor cărțile de psihiatrie, de medicină: crezi că limba asta pășărească folosește la ceva? Dacă apelam, din nefericire, la o noțiune clinică, mă întrerupea: Mathilde, te rog, scutește-ne de jargon. Îi ura pe ceilalți martori ai pedanteriei mele. La început, când încă îl mai fascinam, organiza ceea ce el numea „operațiunea de desfermecare”: își punea niște ochelari cu focar dublu, mă așeza sub o lampă și contempla, de o mie de ori măriți, porii din pielea mea, petele de roșeață, defecte care îl linișteau. Mă decor-tica punct cu punct. „Cele mai frumoase creaturi”, spunea el, „sunt cele pe care nu le-ai văzut bine: niciuna nu rezistă la acest

tip de examen.“ Sau îmi azvârlea în obraz sterilitatea: „Faci psihiatrie pentru că nu poți să faci copii!“

Într-o bună zi, am înțeles: a lua o poză de estet nu era pentru el decât un mod de a-mi închide gura. Exersase până la desăvârșire arta de a te face să crezi că valora mai mult decât părea. Pe la dineuri, se lăuda uneori că e budist, invoca personajul unui obscur lama căruia îi proslăvea înțelepciunea, perspicacitatea. Arbora surâsul celui care a ajuns la un pas de seninătate. Ați remarcat că budiștii surâd mereu? Alteori spunea că e o ființă sfârșiată, apatridă, în vreme ce maică-sa era din Limoges și taică-su din Lille. Aspira la demnitatea de exilat ca la un fel de Legiune de onoare. Și, în continuu, voința lui puerilă de a fi aparte, de a nu proceda ca și ceilalți, „vițerii“ prinși în capcana sistemului.

Când juca pe scenă, se bâlbâia și aceste poticneli pe care le ignorasem în primele luni, i le azvârleam acum în obraz ca pe un handicap. Îl imploram să consulte un logoped, să facă un tratament. Îmi recăpătam ascendentul în calitate de medic și asta îl micșora. Cu cât insistam mai mult, cu atât mai tare i se încleia limba, i se proptea în primele silabe și era jalnic să-l vezi împotmolindu-se astfel. În ultima vreme, mă distram pe seama strâmtorării lui, îi subliniam stângăcia pe scândură, îi ascundeam talonetele pe care le purta ca să pară înalt — se credea prea scund — insistasem asupra vârstei lui, 36 de ani, fără să se afirme încă, numele lui nu trecuse dincolo de cercul foarte confidențial al teatrelor-cafenea.

— Tu, de fapt, nu lucrezi, faci fleacuri, pastișe, dublaje de voci. Când o să pui mâna și tu pe un adevărat rol?

Îi scormoneam rana.

— N-o să lași în istorie alt fel de urme decât urmele de spermă din patul metreselor tale.

Mă desfăta stânjeneala lui. Făcuse greșeala să deschidă ostilitățile, crezând că o anume cruzime ascute spiritul, condimentează cotidianul. Din ziua când întorsesem ferocitatea contra lui, îi fugise pământul de sub picioare. Cuplul înseamnă capitalizarea loviturilor, pe care fiecare îl silește pe celălalt să i le plătească cu dobândă. Îmi vorbea despre extravagante senzuale, roman-tism negru și îmi lăsa pantalonii să i-i calc pentru reprezentția următoare.

Lirismul lui, care odinioară mă impresionase, se reducea la o frumoasă strânsură de platitudini. Căzusem din nori în ziua când unul dintre prietenii lui, pilit, îmi dezvăluise strategia lui Ferdinand de a agăța fetele. Învăța pe dinafară poeme, citate, istorioare hazlii care îi dădeau, în fața fetelor tinere, un aer de profunzime înșelătoare. Așadar, frazele mai curând scăpărătoare cu care mă asaltase prima oară și pe care le crezusem improvizate anume pentru mine, nu numai că nu erau ale lui, dar de ani de zile fuseseră folosite și pentru altele. M-ai păcălit, Ferdinand, nu ești decât un trișor, strălucești cu o lucire împrumutată și vechile tale numere mă obosesc.

Cum în ajun fusesem exasperată, furioasă să constat că iubitul meu, chiar și călcat în picioare, rămânea înfipt în sufletul meu, mă sechestra în aer liber, mi-am promis să intercalez între noi tot tribul pacienților mei. Până să plec din spital mai aveam paisprezece ore, în timpul cărora intenționez să mă port ca o sfântă, dacă nu putusem să fac pe târfa. Dorința mi-a fost îndeplinită cu asupra de măsură: încă de la sfârșitul după-amiezii, toți suciții capitalei au dat năvală, împleticindu-se de singurătate și amărăciune. Se grăbeau spre urgență ca o mulțime rugătoare, țâșneau din zidurile Parisului ca mucegaiul din brânză. Erau zgomotoși, agresivi, surescitați, siniștri în dizolvarea lor. Nu aveau

față de mine nicio considerație: le datoram timpul meu, tinerețea mea, energia mea, găseau firesc ca eu să mă dedic acestor joase corvoade. Interni, generaliști, infirmieri, nu eram destui să sugem ca niște bureți această maree de neajutorare. Rata de suferință era aproape perceptibilă, ai fi putut s-o măsoari ca pe rata poluării din Paris. Patologiile evoluau odată cu seara, fiecărei ore părea să-i corespundă o scrânteală anume. Conștientă că sunt nevrednică de această meserie, mi-am pus căștile pe care le disimulam sub păr, ascunzându-le firele în gulerul bluzei. Bolnavul îmi vorbea ca din spatele unui geam, prindeam câteva cuvinte, exact atâtea cât să pară că-l urmăresc. Ochii lui îmi implorau mila, interesul. Râdeam în sinea mea: dacă ai ști că puțin îmi pasă! Muzica creează o lume în care pot să scap de ceilalți. Iar muzica lui Bach e mai frumoasă decât geamătul oamenilor.

Am avut un gol mental, un acces de amețelă, pentru că nu mai mâncasem nimic de dimineață. Pe mine, care veneam la spital nefardată, de teamă ca asemenea fandoseli să nu-mi dăuneze, mă apucă un chef violent să mă machiez. Dar oricâte straturi am așternut grămadă peste tușele de culoare, rezultatul a fost nul. Mă găseam fadă, oarecare. Nu suntem stăpânii chipului nostru; când uităm de el, se mototoleşte. Am evadat în curte: căldura era compactă, o furtună stătea să izbucnească dintr-o clipă în alta. Ambulanțe și mașini de poliție soseau încontinuu. Nu mă puteam consola de plecarea lui Benjamin, îmi pierdusem povestitorul, ca și firul poveștii.

Ca să mă reconfortez, i-am dat un telefon Aidei la vecina care o găzduia o vreme, până va fi încredințată brigăzii pentru minori. Fetița asta era singurul lucru frumos care mi se întâmplase de trei zile încoace. La telefon, am simțit-o intimidată. I-am dat vești despre bunica ei: bătrâna doamnă prezenta simptome

predemențiale, însoțite de o dezorganizare motrice, și trebuia să rămână internată. Se profilau complicațiile: doamna Boeldieu, acesta era numele ei, era ruinată, apartamentul din Marais fiind de mai multe ori ipotecat de instituții de credit. Dezordinea psihică îi agravase dezastrul financiar. Sechestrul era iminent. Aida, pe care o cunoșteam abia de douăzeci și patru de ore, se vedea dintr-odată lipsită de întreaga-i familie, de orice mijloc de subzistență. Nu mai avea nicio rudă în viață, risca să fie plasată într-un orfelinat. Apăruse, în acest august înăbușitor, ca o minune și acum hohotea în receptor, rugându-se să-i fie dată bunica înapoi. În medicină, ca și oriunde altundeva, sunt preferați totdeauna anumiți amărâți, și nu alții: dar eu, dincolo de istovire și compasiune, îmbătrânisem cu două veacuri, nu aveam vocația bunului samaritean. Iartă-mă, Aida, nu plânge, nu pot să fac nimic pentru tine. Am promis că mă voi duce a doua zi ca s-o văd și am închis.

Către miezul nopții, tensiunea a urcat cu încă un grad. Sala de așteptare semăna cu un Capernaum. Mici hămesite cu obrajii scobiți, târfe decavate își scuipau ura față de societate, insultau polițiștii. Un tânăr toxicoman, de o slăbiciune impresionantă, însoțit de o fată cu gingii negre, urla: „Te fut, curviștină, te sug“, fără a se ști dacă era vorba de o rugămintă sau de o amenințare. Nenorociții se învârteau în cerc, trăgând după ei o viață părelnică, sângerânzii îi îngrozeau pe ceilalți cu plăgile lor purulente. Tocmai fuseseră aduși șapte tineri chinezi, cu cătușe la mâini, pentru un examen radiologic: se bănuia că înghițiseră heroină stocată în prezervative. Afară, în piața de la Notre-Dame, dinaintea unor precupețe de pește ce se lăfăiau pe o bancă, un bătrân scârbos, pe jumătate gol în zdrențele lui, ținea o predică întregii planete. În jurul lui dansa o tipă grozavă, cu fustele

ridicate, fluturând în mână un pansament aproape negru. Polițiștii, care încarceraseră după-amiază un cerșetor rănit de glonț în sala Cusco, închisoarea-spital ținând de Hôtel-Dieu, amușinau în mizeria asta un damf de răzmeriță și își sporiseră vigilența. Razele roșii și albastre ale girofarurilor măturau curtea, civili în impermeabile străbăteau culoarele, șoptind în talkies-walkies care sfârâiau.

Eram printre puținii pe care nu-i încerca niciun fel de frică. Acesta este avantajul marilor răsturnări: ele inhibă emoțiile și fac să pară derizoriu ceea ce celor mai mulți dintre oameni le pare înspăimântător. Dimpotrivă, eram fericită: de vreme ce mie-mi mergea rău, să le meargă rău tuturor celorlalți. Și dacă mi s-ar fi spus că un grup de dezaxați îi stropesc pe bolnavi cu benzină ca să le dea foc de vii, că înjunghie infirmiere și medici, nici n-aș fi clipit. Ba le-aș fi dat și o mână de ajutor. Ca să pună capac la toate, patru prostituate rănite într-o încăierare cu supporterii madrileni ai unui club de fotbal au fost primite spre unu noaptea. Și-au făcut apariția bravând, tropăind din tocure, pline de răni și de hematoame. Își păstrasera semeția, își puseseră pe fugă atacatorii cu niște lanțuri de mașină și niște falusuri artificiale umplute cu bile de plumb. Strânse în șorturi prea strâmte, precedate de sâni din carne lividă și tremurătoare, nu erau atât niște femei, cât niște divinități severe, coloși ai sexului care trebuiau să-și pună victima la pământ cu o lovitură în șale. Le priveam cu o anume admirație, întrebându-mă de ce nu urmasem și eu această carieră, de ce n-oi fi fost oare o tipă îndopată cu spermă peste care bărbați de toate vârstele, de toate condițiile să se ușureze, scoțând grohăieli de purcei. Cu pușca în bandulieră, gardienii civili păreau dezarmați în fața acestor truditore ale plăcerii care împărțeau darnice ușurarea pe bani puțini. Bandațate,

curățite, recusute, damele respective băură un pahar cu infirmierele, trăgând din țigări americănești puse în lungi portțigarete de fildeș, râzând zgomotos înainte de a pleca în front compact.

În totului tot, noaptea a trecut fără să se petreacă nimic afa-
ră de niște împieptoșări și accese de nervozitate. În fine, izbucni
furtuna, înecându-mi ultimele veleități de revoltă. O ploaie to-
rențială, spumoasă ca berea, se abătu peste Ile de la Cité, smul-
gând frunzișul copacilor, decapitând acoperișuri și antene de te-
leviziune care atârnavă acum ca niște rasteluri smulse din
suporturile lor. Hoinăream prin spital, evitându-i pe agenții de
pază, tot sperând că de după colțul unei scări sau dindărătul unei
uși se va ivi micul meu pacient cu vorbele și cu vocea lui slabă.
Mă simțeam rănită că mă trădase: totul mi se părea mai puțin
important decât mărturisirea lui. În nici patruzeci și opt de ore,
centrul meu de greutate se deplasase în inima povestirii lui și fie-
care personaj din aceasta mă locuia în chip mai intens decât fi-
ințele omenești din jurul meu. Nu voiam să mă întorc în came-
ra mea, să dorm în patul unde Aida nu mai era. În zori, m-am
dus la etajul cinci, să mă sprijin de balustrada galeriei exterioa-
re, încă umedă, care domina grădina și dădea spre Maubert și
spre muntele Sainte-Genève. Acoperișurile cățarate unele peste
altele erau ca niște copastii de corăbii răsturnate, lucitoare, eșua-
te pe plajă după o maree joasă. Bura, temperatura scăzuse, tur-
nul Eiffel, în ceață, evoca un parfe de cafea. Am ațipit chiar aco-
lo, pe treptele scării: un motan mare, cu ochi limpezi, presărați
cu stelute, și coada ca un semn de exclamație, a venit să se lipeas-
că de mine. Aveam amândoi nevoie de afecțiune.

La șapte și jumătate, garda mea se terminase. Mi-am luat ră-
mas bun, sigură că nimănui n-o să-i pară rău după mine. Mă
simțeam ridicolă că mă speriasem în halul ăsta. Puteam să plec

pe loc în Antibes ca să mă întâlnesc cu Ferdinand și să-i spun în față, într-un frumos avânt isteric, că totul se sfârșise între noi. Dar mi-e groază de certuri. Anumite femei sunt atrase de ființele dezechilibrate. Ele nu-l iubesc pe celălalt, ci rătăcirea pe care o reprezintă acela, și-și găsesc satisfacția în a jongla deasupra hăului.

Mergeam la întâmplare pe caldarâmul presărat cu mizerii, rigolele dăduseră pe dinafară după vijelia de azi-noapte. Eram frântă, buimacă, într-o stare de istovire care mă făcea să uit până și că exist. Pesemne aveam aerul unei cerșetoare, cu bocceluța mea pe jumătate desfăcută, cu machiajul meu răvășit. Turiștii se adunau de-acum în batalioane disciplinate dinaintea catedralei, mitraliindu-i fațada cu o docilitate unanimă. În șort sau în bermude, atacau plini de hotărâre locurile sfinte, cu degetul pe trăgaciul camerei de luat vederi, gata să-l surprindă pe Dumnezeu în flagrant delict. Turistul nu crede în lucruri decât după ce le-a transfigurat în poze.

M-am dus să fac câțiva pași pe cheiul acoperit de urină și excremente. Sena, cleioasă, aproape vâscoasă, clipcea între arcade, putoarea ei era sufocantă. La Paris, se află mereu câte o ființă incontinentă, care să-și pună intestinele la dispoziția tuturor: cloacă deghezată în giuvaer, Orașul-lumină a inventat comunismul dejecției. Îi găseam, adormiți pe sub poduri, în cartoane sau sub învelișuri întâmplătoare, pe osândiții care veneau să fie îngrijiți la spital. La urma urmelor, aveau să-mi lipsească. M-am întors să mănânc un corn cu frișcă într-o cafenea din apropiere. Suflul calduț al brizei îmi mângâia pielea. Păsările scoteau incredibile simfonii din gâtleurile lor minunate, copacii răsunau de piuiturile lor, iar, când se împrăștiau, copacul își lua zborul odată cu ele. Măturătoarele automate bombardau strada cu jeturi viguroase, și era bine să respiri asfaltul umed.

În cei opt ani de viață pariziană, nu intrasem niciodată în Notre-Dame, catedrala nu era pentru mine decât un mausoleu destinat ghizilor, un fragment din marele muzeu universal. Totuși, în dimineața aceea, un amănunt mi-a reținut atenția la bătrâna clădire: îi făceau toaleta, partea superioară dispăruse sub un eșafodaj ale cărui prelate plezneau în vânt cu efecte dramatice. Înfășată așa, părea ciudat de fragilă, pradă tuturor asalturilor vremii. Chiar și diavolii, himerele, garguii care își scuipau fierea nu erau decât niște vise de copii contrariați pe lângă ce vedeam eu la consultații într-o singură zi. Nu puteam pleca din Ile de la Cité fără să intru acolo o dată măcar.

De cum am trecut pragul, m-am simțit prinsă: catedrala avea întunecimea unei cripte, înaintam printr-o pădure de coloane cu trunchiul enorm. Am cercetat nava centrală, naosurile laterale, corul, neînțelegând nimic din această arhitectură. Rozarele îmi păreau niște mesaje codificate în care fiecare culoare, fiecare trăsătură figura un simbol la îndemâna doar a inițiaților. Spre deosebire de ceea ce crezusem, acest loc nu era unul solemn, ci intim. Imensitatea lui ocrotea libertatea fiecăruia, zgomotul mulțimii murea absorbit de verticalitate. M-am așezat pe un scaun, la mijlocul unei travee, într-un colț liniștit, am închis ochii și am respirat o mireasmă alcătuită din tămâie, piatră jilavă și lemn vechi. Flăcările lumânărilor condensau în jurul lor o întreagă reculegere. Statuile sfinților, din firidele lor, îmi făceau semne de înțelegere tainică. Oare credeau că aveam să cedez? Fără prozelitism, domnilor, mă aflu aici ca să mă destind. Bărbați în negru trebăluiau în jurul altarului, mutând flori, obiecte de aur sau de argint, turnând lichide în cupe. Câteva bătrâne se rugau, cu fruntea în mâini. Am închis ochii, am respirat încetișor. Mă curățam de urâciunile nopții.

Atunci cineva a șoptit în spatele meu.

— Doamnă doctor Ayachi, nu vă întoarceți, vă rog.

Am tresărit, crezând că a și pogorât un înger la mine.

— Benjamin?

— Sunt chiar în spatele dumneavoastră.

— Cum...

— V-am pândit azi-dimineață la ieșirea din spital. V-am urmărit până aici.

— De ce ai plecat ieri fără să mă aștepți sau să-mi lași vorbă?

— Eram scos din minți, spusesem prea mult. Mi-a fost frică să nu mă denunțați la poliție.

— La poliție?

Eram revoltată.

— Cum de ți-ai putut închipui așa ceva?

— Vă simțeam în mod tangibil dezaprobarea.

— N-ai nimerit-o, dimpotrivă, eram pasionată. Și de ce ți-ai scos masca?

— Dintr-odată nu mai avea niciun sens s-o port. Faptul că v-am vorbit m-a transformat.

— Pot să te văd?

— Nu imediat.

— Atunci când?

— Trebuie să termin ce-am început. Acum am încredere în dumneavoastră.

— Ascultă, nu sunt o marionetă, pe care s-o fluieri sau s-o gonești când ai chef. Sunt foarte obosită, nu știu dacă...

— Vă rog, pentru mine e foarte important, nu mai am mult de povestit. Să rămânem aici, vom fi mai liniștiți.

Și fără să-mi mai lase răgazul de a-i răspunde, continuă de unde rămăsese.

Decibeli și gloată

Iată-mă așadar singur în Paris cu Raymond, lipsit de Hélène a mea, orfan de singura persoana care avusese vreodată grijă de mine. Abia ajuns în sinistrul apartament din arondismen-tul 17, pe care Steiner ni-l luase anume, m-am îmbolnăvit. Locul era glacial, impersonal. Caloriferele anemice nu reușeau să încălzească încăperile prea vaste. Parchetul, cu scândurele-rărite, troznea. Mi-era mereu frig. Draperii groase la feres-tre ascundeau lumina. Era întuneric chiar și în miezul zilei. A trebuit să stau la pat și timp de trei săptămâni m-am luptat cu febra, crampele, durerile abdominale. Zăceam demoralizat, în stare de prostrație, încercând să înțeleg ceea ce tocmai mi se întâmplase. Am retrăit de o mie de ori în gând cele trei zile de groază când viața mea basculase, când soarta, cu o răutate in-fernală, se înverșunase împotriva mea. Căzusem într-o genu-ne, de unde nu vedeam nicio scăpare.

Raymond, recunosc, m-a îngrijit bine. Veghea la căpătâiul meu zi și noapte, mă îndopa cu siropuri, supe și buline. Nu chemase un doctor din rațiuni de securitate. Jérôme Steiner îi telefona la șase seara la un mobil, ca să-i dea ordine și vești de-spre Hélène. Eu n-aveam dreptul să vorbesc cu ea personal, dar comunicam prin casete: în fiecare sâmbătă primeam în plic cinci minute înregistrate de iubita mea și îi trimiteam la în-toarcere alte cinci minute. Ascultam cu delectare aceste mesa-je, evident supuse cenzurii, le învățam pe dinafară și vocea blândă a Hélènei mele îmi permitea să supraviețuiesc. După intonație, îi ghiceam seninătatea sau descurajarea. Locuia la mansarda Fânarului, într-o cameră izolată fonic și fără feres-tre, unde o încuiaseră. La două zile, avea dreptul să se plimbe

zece minute, după ce se înnopta, în spatele fermei, sub supraveghearea Francescăi. Dacă stăteai s-o crezi, nu era supărată pe mine, îmi aștepta întoarcerea și își umplea zilele citind cărțile pe care i le împrumuta Francesca. De pildă, îmi spunea:

„Benjamin, mă îngraș pentru că stau în pat. Vei găsi o femeiușcă durdulie. Sunt neliniștită pentru tine. Cât de rău îmi pare că te-am antrenat în afacerea asta. Sănătatea ta fragilă mă îngrijorează. Aș vrea să fiu acolo ca să te răsfăț.”

Toate misivele ei aveau ca scop disculparea mea. Îmi era rușine că o părăsisem acolo, pe platoul dezolat din mijlocul gheturilor, abandonată din greșeala mea în seama capriciilor celor doi fanatici. De mai multe ori încercasem s-o prind direct la telefon. Fără excepție, Steiner sau Francesca ridicau receptorul și mă puneau la punct.

— Nu fi copil, Benjamin. Știi că nu se poate. Dacă vrei să vorbești cu ea, folosește magnetofonul.

Raymond, care confiscase cheile Hélènei, se ducea în apartamentul ei, îi deschidea scrisorile, asculta robotul, achita imitându-i semnătura principalele facturi, astfel ca nimeni să nu se mire de absența ei. Reziliase contractul pentru apartamentul de două camere pe care Hélène îl închiriasse pentru mine în Marais și îmi adusese lucrurile în camera din arondismen-tul 19 pe care o păstrasem din precauție. Știa tot despre noi, de la grupa sanguină până la numărul de la asigurarea socială. Săptămâni la rând, am nutrit visuri de evadare, m-am gândit la toate căile de a o smulge pe Hélène din ghearele acestor monștri. Dar eram închis cu cheia într-o cameră de la etajul șase, nu puteam face un pas fără a fi urmărit de paznicul meu. Mi-am înțeles locul în situația dată, n-aveam altă alegere decât să mă supun.

După ce m-am restabilit, Raymond mi-a explicat ce se aștepta de la mine: să-l ajut să găsească la Paris trei tinere femei excepționale, demne să fie supuse la încercarea Fânarului, să-l însoțesc în toate locurile publice, baruri, restaurante, localuri de noapte unde mișună acest gen de persoane și apoi să colecțiez informații despre fiecare. Adoptaserăm un limbaj codificat: nu trebuia să mai spunem femeile, ci „specimenele“, să nu mai vorbim de frumusețe, ci de „Flagel“.

A fost o muncă istovitoare: gnomul și cu mine ieșeam spre ora prânzului, ne plimbam, în mână cu aparatul de fotografiat și camescopul, ca niște turiști, filmând, fără ca ele să-și dea seama, figurile interesante pe care le întâlneam. Raymond nota într-un carnetel ora, locul, schița o descriere rapidă a necunoscutei, cu îmbrăcămintea, profesiunea ei prezumtivă. Dacă putuserăm prinde frânturi de conversație, le nota și pe acelea. Developa apoi filmele în camera obscură, îmi cerea părerea: eram incapabil să evaluez oamenii ca pe vitele pe care le însemnezi apoi cu fierul roșu. După aceea, valetul trimitea patronilor săi, prin poșta rapidă, fotografiile candidatelor descoperite: aceștia procedau la o primă triere și trimiteau înapoi clișeele adnotate pe margini. Mi-i închipuiam pe cei doi țicniți, îngropați sub zăpezi, punându-și ochelarii ca să examineze fiecare fotografie, însemnându-și aprecierile ca niște examinatori, pretinzând la poșta următoare o și mai mare recoltă de frumusețe. Raymond și cu mine eram rugați să adunăm noi informații despre postulantele admise pentru a doua selecție.

Metamorfozarea mea din sedentar în vânător a fost dureroasă. Eram rechiziționat zi și noapte. După-amiaza tândăleam pe străzi, bivuacând din cafenea în cafenea în căutare de noi capete, ca doi răufăcători clocind o lovitură. La 11 noaptea,

după o masă copioasă, Raymond mă extirpa din fotoliul meu, mă îmbrăca, mă pieptăna, comanda un taxi și mă arunca în gâtteleul larg căscat al dancinșurilor. Am detestat totdeauna aceste locuri de dezmaț mediocru unde populații de masculi și femele vin să se amușine înainte de a se înhăita. Sunt niște văgăuni unde decibelii și îmbulzeala mă torturează. Cobor aici cu spaimă, îngrozit de mormăiala de fiară dușmănoasă care izvorăște din pereți, asfixiat de transpirația corpurilor ce se agită. În fața barajului umilitor al rânjetelor cochetelor cu grații afectate și fuste prea scurte, mă cuprindea panica. Voiam să fac cale-ntoarsă. Raymond mă silea să intru.

— Dansează, îmi ordona el, adoptă aerul locului. Ești în serviciu comandat.

Literalmente, mă împingea pe ring. Oricât repetasem eu toată după-amiaza câteva mișcări pe muzică rap sau techno, inspirându-mă din clipurile difuzate la televizor, nu eram dotat. Să evoluez în mijlocul acestor masculi agresivi, acestor femele perfide era pentru mine un supliciu. Nu dansam, tropăiam: fiecare bucată din corpul meu își ducea viața ei aparte, fără vreo grijă de armonie. Esențialul, mă făcea Raymond să pricep, nu e să strălucești, ci să participi, să fii o za dintr-un lanț, un fragment din acest mare animal colectiv care tresaltă și găfăie în atmosfera înfierbântată. Trebuia să mă strecor în pielea unui petrecăreț timid, complet încurcat de stângăcia lui, să mă topesc în peisaj, să devin familiar și inofensiv.

După ce mă bălângăneam bine, Raymond mă ștergea cu o batistă, îmi dădea să beau un suc de fructe înainte de a mă trimite iar pe ring. Mă revoltam: de ce să nu ne postăm mai degrabă în fața agențiilor de manechine și să ne ținem după ele? Raymond îmi dădea mereu aceeași explicație: în cluburi,

„specimenele“ de ambe sexe vin să se exhibe, deci aici trebuie să le hăituim. De obicei, el efectua această operație în tandem cu Patroana. Într-adevăr, cum am aflat mai târziu, ieșirile noastre nocturne nu răspundeau niciunei nevoi de eficiență. Trebuia să mă țină tot timpul ocupat, așa sunau ordinele.

Mă resemnam prin urmare să staționez în asemenea locuri ale plăcerii unde nu simțeam decât amărăciune, mă frecam împotriva voii mele de deșucheții nopții. Energia acestor tineri îmbibați de felurite substanțe și care se deșelau în sonorități barbare mă istovea. Eram deja prea bătrân, așa fusesem mereu. Tinerețea este un ritm pe care n-am știut niciodată să-l captez, nici chiar atunci când aveam 20 de ani. Castitatea mea, am mai spus-o, mă făcea mai sigur decât un eunuc, elimina riscul să mă servesc din grămadă. Obişnuiți ai locului, văzându-mi neajutorarea, au vrut să mă ia de mână, să mă bage cu nasul: puști zeflemiști și buni dansatori, mereu la pândă, căroro tupeul le servea drept farmec și pentru care aventura amoroasă nu prețuia decât făcută cu schimbul și propagată de un martor. Eram bardul lor, cronicarul lor, care avea să le povestească pretutindeni înaltele fapte de arme. Insignifianța mea îmi aducea la schimb simpatia lor. Culegeam deci mai multe confidențe decât oricare altul. În fața mea, acești cheflii „își dădeau drumul“ și îmi livrau fișe amănunțite despre toate fetele de viață care bântuiau locul. În timp ce muzica găfâia și falange întregi de înfumurați, stăpâniți de un rut primitiv, se regrupau în jurul pistei, ca niște vulturi pe o palisadă, informatorii mei, infectați de indiscreție, înmulțeau detaliile valoroase; până și despre nelipsita celebritate locală, mica actriță, cântăreață sau model despre care aflam scârbit că-și umfla obrazii în timp ce juia de parcă sufla într-o supă prea caldă.

Această adunătură de fiare debile, de pirați în căutare de carne proaspătă îmi repugna; dar, mulțumită lăudăroșeniei lor, adunam numeroase date care ne-au ușurat ancheta. Și din această cauză am continuat să fac pe caraghiosul pentru vermina mondenă. După ce localizam trei sau patru „specimene” care le întreceau pe toate celelalte, Raymond, deghizat în fotograf, făcea astfel încât să ia câteva instantanee la întâmplare. Nimeni nu se formaliza: o femeie frumoasă are totdeauna mii de prilejuri de a fi prinsă într-o fotografie. Eram apoi însărcinat s-o urmăresc pe fiecare dintre ele, să-i aflu adresa, telefonul, să-i reperez apropiatii, vreun eventual logodnic sau amant. Mă ascundeam ore în șir, rebegit de frig, sub câte o poartă mare cu două canaturi sau în penumbra vreunei fundături, temându-mă să nu mă oprească vreun trecător care să-mi administreze o corecție. Monotonia muncii mă obosea chiar mai tare decât duritatea ei. Nu eram decât un copoi prăpădit și nu vedeam de ce folos îi puteam fi lui Steiner. Rarele descoperiri culese de-a lungul unei zile întregi nu compensau momentele de așteptare sau de inacțiune. Când se mai amesteca și ploaia, dărdâiam pe picioare, implorând-o fără cuvinte pe Hélène, rugând-o să mă ierte, să nu mă uite. Tot stând la pândă, răceam, mă gândeam la aceea care îmi rostuiuse o viață de prinț și pe care o trădasem. Mă întorceam, din aceste hăituiri, plin de noroi, dezgustat de rolul pe care eram silit să-l joc, acela al unui gonaș urmărind niște ființe inocente ca să le urâtească. Doar gândul că acționeam pentru a o redobândi pe Hélène mă îmbărbăta. Și-mi plecam fruntea așteptând ceasul eliberării.

Raymond mă călăuzea, mă învăța sforăriile meseriei. În cazurile dificile, apela la serviciile unui hoț de buzunare, care șterpelea actele unei fete anume, le fotocopiază și apoi le restituia. Să

întindă curse, să se ia după urme, să spioneze femeii constituia pentru paznicul meu modul favorit de a-și petrece timpul. În acest domeniu, făcea minuni. Ființa aceasta insignifiantă avea o capacitate de transformare care mă sidera. Spiriduș săltăreț, trecea de toate obstacolele. Avea acasă o panoplie de costume caracteristice diverselor meserii, încerca peruci, mustăți false. De cum era vorba să forțeze ușa unei recalcitrante, îmbrăca uniforma de reprezentant comercial, de încasator de apă, gaze, electricitate, de antreprenor de mutări. Statura lui scundă, banalitatea lui inspirau încredere. Știa să intre în vorbă cu portăresele, vânzătorii, curierii, comisionarii, vorbea în limbajul fiecăruia și se autopropunea, folosind bacșișurile, să facă anumite curse în locul lor. De exemplu, aducea adesea flori unora dintre „postulantele“ noastre: pătrundea în apartament, lua, fără ca locatară să-și dea seama, câteva instantanee și, dacă avea timp, preleva câteodată și amprenta încuietorei ca să copieze cheia. Ca acei spioni capabili să reconstituie un text dactilografiat doar după sunetul mașinii de scris, putea să reconstituie decorul unei existențe întregi pornind de la câteva indicii.

Cu o dibăcie de spărgător, intra prin efracție în case, fără să miște din loc ceva, instala unu sau două microfoane, fotografia obiecte interesante, mai ales albumele de familie, pleca pe furiș. Odată ținta aleasă, o încadra, o filma: niciuna nu scăpa multă vreme de investigațiile lui. Idolul era împresurat din toate părțile. După câteva săptămâni, îi știa toate obiceiurile, toate apucăturile, genealogia de la strămoșii cei mai depărtați. Perseverența lui de furnică era eficientă. Întocmea adevărate fișe de poliție și acumulaserăm destule materiale pentru a șantaja zeci de persoane. Patronii păstrau aceste informații pe dischete, într-o ladă, în caz de urmărire.

Paradoxul acestui braconaj este că am ajuns încet-încet să împărtășesc prejudecățile șefilor mei, să mă conving că frumusețea este o conspirație împotriva oamenilor obișnuiți. Rana ei pătrundea în mine ca lama unei spade, am învățat s-o recunosc, să-i detectez deochiul, să-mi spun despre cutare sau cutare femeie: e magnifică, are o ținută de regină, deci ne ofensează. Dacă o figură ieșea din comun, luam asta ca pe un afront personal. Sfârșeam prin a crede că frumoșii reprezintă printre noi o altă rasă, venită pe pământ spre a aduce la disperare rasa umană, atomi de fericire care ne desfid și își sunt suficienți lor înșiși. Raymond îmi făcea perceptibile amănunte care mie îmi scăpau: era un jupuit de viu al farmecului, cel mai mărunț agreement de pe un chip îl frigea ca un piron incandescent. Aveam și eu deja atâtea de făcut pentru a colmata stricăciunile înfățișării mele, așa că mă revoltam aceste ființe pe care oboseala le înfrumusețează și a căror desăvârșire de trăsături și de ten nimic nu o alterează. De-acum înainte aveam să urăsc și eu frumusețea, căci ea mă respingea.

Un temnicher tandru

Raymond îmi stârnea oroarea, cu atât mai mult cu cât aveam niște relații piezișe. Mă slujea. Pentru mine, care proveneam dintr-o familie sărmană, care fusesem un copil bun la toate corvezile, asta însemna o nouă beție. Mi se adresa cu domnule toată ziua și oricât de ridicol era acest titlu, mă măgulea. Cabotin călit, juca rolul angajatului, iar eu pe al șefului, vorbeam așadar într-un limbaj împrumutat, anacronic. Diferența era înșelătoare, pentru că eu eram de fapt prizonierul lui.

Oriunde mă duceam, mă urma ca o umbră, mă însoțea chiar și în vis. La început, considerându-mă garant al Hélènei, încercasem să-l corup, propunându-i o sumă mare ca să-mi elibereze prietena. Îmi răspunsese:

— Nici să nu vă gândiți, banii nu înseamnă pentru mine nimic.

Loialitatea lui față de Steiner era de nestrăpuns, avea fervoarea vasalului. Îl hărțuiam cu întrebări despre Fânar: cum vă hrăniți prizonierele? Dacă unele se sinucid, cum procedați? Le faceți curățenie în celule? Dar poliția? Cum scăpați de anchetele ei, de convocările cu martori? Ocolea răspunsul. Încercam să le reconstitui proiectul, să luminez zonele de umbră, el eluda răspunsul. Îl subestimam: dacă eu nu aveam arta de a întreba, el o avea pe aceea de a tăcea. Căutam strategii secrete, complicități oculte. Totul era așa cum îmi spusese Steiner. Trei persoane de vârste și condiții diferite, pornite în cruciadă contra unui mit.

Constatând că piticotul se dovedea la fel de insensibil la rugămințile mele ca și la argumentele financiare, îl chinuiam cu plângerile. De când mă sculam, mă văitam: casa era friguroasă, untul rânced, cafeaua de nebăut, obosisem, nu mai puteam să îndur viața asta de chefuri în lanț. La masă, nu mă atingeam de nimic, răsturnam paharele de vin și de apă, îmi aruncam pe jos farfuria. Lăsam totul să lăncezească, goleam dulapurile de perete, scoteam frigiderul din priză ca alimentele alterabile să se strice. Intram în rezistență pasivă, îl martirizam prin tăcerea mea. Îmi îndura cu stoicism reproșurile, stingea luminile după mine, îmi dregea prostiile. Nicio insultă nu-l atingea. Iar servilismul lui a sfârșit prin a mă neliniști, simțeam în el o amenințare ascunsă. Atunci, fără ca el să-mi spună ceva, îmi recăpătam brusc darul vorbirii și totul reentra în normal.

În cele din urmă, traiul în intimitatea acestei brute se dovedi mai bun decât mă temusem. Foarte dibaci, mă îndemna să-mi descarc sufletul despre Hélène și despre viața noastră comună. M-am destăinuit lui fără rezerve. A devenit pentru mine o prezență amicală doar pentru că puteam vorbi cu el despre ea. Aproape uitasem că era unul dintre răpitorii ei. Împingea tactul până la a nu supraveghea mesajele pe care le înregistram, chiar dacă, știam asta, Francesca sau Steiner le ascultau la primirea coletului. Își înmulțea vorbele dulci, darurile, ori de câte ori îmi solicita un efort suplimentar. Acest majordom mărunț și posomorât avea pentru mine o simpatie, cel puțin așa credeam.

Am mai spus-o, mă slujea cu un devotament care mi-l amintea pe al Hélènei: aveam dreptul la micul dejun la pat, la haine curate și călcate în fiecare zi. Pe lângă banii puși în buzunarele mele, Raymond dispunea totdeauna de teancuri de bancnote. Oricât de frust era, îndeplinea cu iuțea sarcinile zilnice, scutindu-mă pe mine de drumuri și formalități. Talentele lui culinare nu au fost deloc străine de domesticirea mea. Nu era genul care să pună la reîncălzit o pizza sau să desfacă o cutie de conserve. Totul era proaspăt și preparat cu mâna lui. Mă auzea cârtind? Confectiona pe loc o prăjitură cu ciocolată, vârfulind-o cu miez de portocală, sau o cremă de zahăr ars a cărei crustă caramelizată îți troznește între dinți. Mă abandonam deliciilor supelor lui, sufleurilor, salatelor, tot așa cum îmi plăcuseră ale Hélènei. Băgasem de seamă încă din Jura că era posedat de nevroza gospodinei: când nu stătea la mașina de gătit, freca podelele, peria hainele, repara vreo lampă sau ridica greutate și haltere, alerga pe un covor mobil, pedala pe o bicicletă fixă. Măinile lui se agitău perpetuu, averse să înhațe,

neînstare de facerea de nimic. Dormea puțin, trei-patru ore pe noapte, și nu știa cum să-și consume energia supraabundentă.

Ceva s-a schimbat din ziua când Steiner m-a prins la telefon într-o seară, pe la jumătatea lui martie. Vorbea cu o întonație voalată, în urma unei răceli.

— Benjamin, tocmai am terminat *Lacrimile lui Satan*, pe care am comandat-o la librarul meu. Sunt foarte tulburat. Presimt în dumneata mari daruri, în ciuda folosirii intense a plagiului. Da, știi, Hélène ne-a povestit tot. Poți face lucrurile mai bine. Nu ai nevoie de nimeni ca să scrii, nici de autori din care să te adapi, nici de tutore. O să mai vorbim despre asta.

Am rămas cu gura căscată. Mă crezusem un scârța-scârța pe hârtie, Steiner mă investea creator, dădea trup delectabilelor mele himere. Abia în câteva zile am reușit să-i mistui complicitățile. Simțeam că-mi cresc aripi, mi se lua o piatră de pe inimă. Din acea clipă, relațiile mele cu Raymond s-au modificat imperceptibil. Mi-am recâștigat siguranța de sine. Mă ducea o dată pe săptămână, pentru standing, în mari restaurante. Îmbrăcați în frac sau în Țoale de gală, chelnerii se îngărmădeau în jurul nostru. Mă umflam în pene. Dădeam ordine gnomului: toată lumea trebuia să știe că era lacheul meu. Dar el dovedea mai multă dezinvoltură ca mine: mă sleiam de puteri ca să-mi supraveghez ținuta, să nu confund tacâmurile de carne cu cele de pește, paharele de vin cu cele de apă. Toate amănuntele vieții de societate îmi lipseau din păcate. Uitasem lecțiile de bună purtare învățate alături de Hélène. Pentru a-mi ascunde stânjeneala, frământam între degete pâinea, făcând un munte de firimituri. Chelnerul, șeful de sală se uitau la mine cu maliție: mă temeam de judecata lor, lăcomia se transforma în examinare. Iar proastele apucături ieșeau repede din nou la iveală: fără să

vreau, șterpeleam de pe mese bacșișurile. Raymond, scandalizat, mă silea să le pun la loc.

De o mie de ori aș fi putut s-o șterg englezește, să previn poliția: riscurile la care mă expuneam erau nimic în comparație cu miza. Firește, mă amenința cu cele mai rele pedepse dacă aș fi încercat să fac un singur pas afară. Dar nici măcar o dată n-am încercat. Îmi aveam propriul paznic în mine însumi și m-aș fi pierdut prin Paris fără el. Piticul putea să decadă foarte jos în abisul umilinței: oricât de jos ar fi fost el, eu eram totdeauna și mai jos încă. Avea în ochii mei o calitate unică: mă asculta. Îi mărturiseam frica mea de îmbătrânire, îi arătam limba încărcată, tenul răvășit, mă puneam la cheremul lui dezvăluindu-mi slăbiciunile. Se mulțumea să constate, să bombăne. Comunicarea dintre noi era limitată: abdica dinaintea oricărei discuții cât de cât elaborată. Dar avea un soi de prezență ursuză, de fidelitate de câine bun. Noaptea, dacă mi se făcea frică, își grămădea culcușul la picioarele patului meu, rămânea acolo până dimineața. Astfel proximitatea naște mici gesturi și obișnuințe comune. Chiar și între un temnicer și deținutul lui, cum îmi spusese Steiner, se poate ivi o complicitate. Raymond era un trup și o mână care mă asistau. El se substituia Hélénei, dar cu o stângăcie care mă făcea să regret originalul. Nu va fi niciodată în stare, ca ea, să conducă o conversație, să-mi panseze rănilor, să-mi potolească neliniștile.

A ajuns, fără îndoială urmând sfaturile Patronului, să-mi propună să mă ajute la redactarea celui de al doilea roman. Nu se pricepea la nimic în domeniu, dar îi plăceau poveștile bine făcute. Am acceptat, mișcat de o asemenea atenție. Sugestiile lui rareori depășeau nivelul bunului simț și păreau direct inspirate de Steiner. Însă au avut măcar efectul benefic de a mă

obliga să lucrez când dispuneam de un răgaz. Mă silea să caut prin dicționare cuvântul rar, expresia justă. Câteodată, noaptea, mă trezea gâdilându-mă pe la nas cu o pană:

— Domnule, m-am gândit la ceva pentru cartea dumneavoastră.

Tunam și fulgeram, dar Raymond nu avea decât motive bine intenționate să mă scoale din somn. Și-mi plăcea acest dumneavoastră, care rămânea semnul cel mai sigur al superiorității mele. Paznicul meu mă trata cu anume considerație: ceea ce era de ajuns pentru a-mi împlânzi captivitatea și a face suportabile aceste luni petrecute în tovărășia lui.

Distribuția răpirii

Pe la mijlocul lui aprilie, după sute de ore de filaj, pusese-răm ochii pe vreo jumătate de duzină de perle rare și aveam despre fiecare rapoarte complete. Ultimele mesaje ale Hélènei deveniseră presante: își pierduse răbdarea, o nelinișteau rezultatele noastre. Vocea ei trăda o anume oboseală. Mă asalta cu întrebări la care nu știam să răspund. Francesca îi ținea cursuri de filosofie, dar ea ar fi schimbat tot idealismul german pe o oră de libertate împreună cu mine. Misivele mele semănau toate între ele: mă plângeam și o imploram pe prietena mea să mă aștepte și să mă înțeleagă. Repetam de către trei-patru ori aceleași fraze: cinci minute de înregistrare înseamnă mult și nu e ușor să fii mereu altul.

Când toate piesele au fost gata, Steiner și Francesca sosiră cu mașina din Jura, iar Raymond plecă acolo să vegheze asupra Hélènei. Din motive evidente, trioul nu se putea reuni

niciodată în complet. Intruziunea cuplului Steiner, după două luni de absență, m-a iritat. De la o zi la alta, mi-am pierdut privilegiile de care mă bucuram pe lângă Raymond. Mâncam cu patronii în sufrageria cea mare, într-o manieră afectată; conversația lânzezea mai ales de față cu Francesca. Ea ar fi vrut ca eu să servesc și să fac toate cumpărăturile, dar Steiner, mare senior, angajase o femeie de serviciu pe jumătate de zi.

Încercasem să reînnod o complicitate cu stăpânul Fânaru-lui. Relațiile noastre nu treceau dincolo de o amabilitate de suprafață. Era fermecător, îmi adusese două fotografii ale Hélènei care mi s-a părut sănătoasă, deși puțin îngreuiată. La Paris, Steiner își redescoperise o aviditate, o vioiciune uimitoare. Într-o zi, mergeam împreună, îi vorbeam despre romanul meu, mă asculta cu o ureche distrată, ocupat pe de-a-ntregul de corpurile femeilor de care vântul lipea rochii și bluze. L-am simțit bine dispus; ochii lui fugeau de la o siluetă la alta, ochi care nu exprimau mânia, ci pofta, cheful de a se azvârli iar în încăierare. Râvnea la aceste fructe frumoase, gâlgâind de sevă. Era vulpea aruncată în poiată, chiar dacă vulpea jurase să nu mai ronțăie găini. Am fost șocat și i-am spus-o.

— Ah, îndurare, mă repezi el, nu dumneata, și nu așa! N-am nevoie de un al treilea fățarnic!

Cu siguranță, Raymond era singurul meu aliat în acest trio!

Reținuserăm așadar șase „specimene“, trebuia să dăm la o parte trei dintre ele. Steiner și soția lui au închiriat o mașină cu geamurile umbrite: o urmăream câte o zi întreagă pe fiecare dintre „suspecte“. Le „culegeam“ dimineața, când porneau de acasă, le însoțeam în deplasările lor până la prânz, dacă-l luau în vreun restaurant. Jérôme își insinua uriașul trup în habitacul și conducea, Francesca o fixa pe „clienta“ noastră cu

ochii măriți, eu filmam cu cameiscopul. Seara, după o matură chibzuință și după examinarea fotografiilor, patroana își dădea verdictul invers decât împărații romani: degetul mare în jos, fata era grațiată, degetul mare în sus, condamnată. N-am priceput niciodată pe ce criterii se bizuiau patronii ca să-și pronunțe sentințele. În ierarhia farmecului, existau pentru ei stele căzătoare, icoane efemere, seducătoare incontestabile. Astfel recuzau înfățișările la modă, prea trecătoare, splendorile sintetice care păreau să fi ieșit pe bandă rulantă din uzină, falsele drăgălașe care purtau deja stigmatul vârstei. Când n-au mai rămas decât trei concurente — celelalte își datoraseră achitarea doar faptului că erau imperfecte — Jérôme și Francesca au trecut la ceremonia judecării.

Transformaseră în tribunal salonul cu draperiile trase. Cunosând pe dinafară dosarele, proiectând diapozitive și casete, reconstituiau biografia acuzatelor. Fiecare avea dreptul la un proces echitabil, chiar dacă verdictul nu lăsa nicio îndoială. Lista „nelegiuirilor“ era minuțios stabilită și se rezuma totdeauna la crimele abominabile de somptuozitate, rafinament și eleganță. De fapt, acești profanatori erau niște adoratori dezamăgiți: ei stigmatizau farmece și podoabe care îi exaltau. Se extaziau în fața calităților viitoarelor victime așa cum ne încântă primii pași ai unui copil. De-a lungul a trei după-amieze, au jucat pentru ei înșiși, între patru pereți și pentru propria-le edificare, o piesă de teatru căreia îi cunoșteam fiecare amănunt, doar eu le culeseam pe toate. Am asistat în tovărășia lor la un soi de liturghie profană, dedicată esteticii corpului omenesc. Cu măritorul, zăboveau îndelung asupra fotografiei unui pomete, curburii unui gât, modelajului unei cefe, catifelării unei carnații. Subliniau banalitatea părinților, uimiți

„că trandafirul cel mai desăvârșit poate răsări pe o grămadă de bălegar“. Nu manifestau față de aceste fete nicio animozitate, doar o imensă milă. Le făceau rău prăzile lor, sufereau dinainte la gândul ultragiului pe care aveau să li-l administreze. Dar toate motivele de a le proslăvi erau tot atâtea motive de a le sacrifica. Panegiricul nu se deosebea de rechizitoriu. Nimic nu i-ar fi putut abate de la planul lor. Nu erau niște simpli muritori, potolindu-și doar o patimă sumbră, ci însăși spada Justiției în recea ei imparțialitate. Niciuna dintre gingașele căprioare astfel vizate nu putea bănuși că undeva, într-un apartament parizian, doi mărunți complotiști le și inculpasera și se pregăteau să le pedepsească.

Prima acuzată fu prezentată de Jérôme Steiner, care răscolea cu delectare printr-un harem întreg de imagini. Se numea Cléo Ladveska, o blondă de origine poloneză, cu picioare lungi, musculoase. În vârstă de 22 de ani, măsura 1,75 m și satisfacea canoanele cele mai stricte. Chiar și pentru mine, care nu prea mă uit la asemenea lucruri, era divină: chip de madonă, ochi verzi-cenușii migdalați, piele de o albeață uniformă, fără semne sau pete. De oriunde ai fi privit-o, părea un obiect de preț scos din sipetul lui, un animal cu o linie foarte pură. Îmi aduceam aminte de ea: o urmăriserăm, Raymond și cu mine, după ce ne ieșise în cale, într-o zi de martie, în grădina Luxemburg. Această fată extraordinară vegeta într-un birou de urbanism și era lipsită, după Steiner, de încredere în ea însăși.

— Cléo a înțeles perfect, ne asigura el, că frumusețea e un capital care se delapidază în fiecare zi, și că frumoasele sunt niște suverane așezate pe un tron ce se clatină. Ea confirmă ideea că ai mai multe șanse pe lângă o femeie frumoasă, îngrijorată să-și verifice puterea, decât pe lângă o nasoală. Cléo, amețită

de toți acești masculi care îi fac curte, se culcă cu ei din poli-tețe, din bună creștere aproape. Imediat ce un bărbat îi place cât de cât, trebuie ca treaba să se facă fără întârziere: cum spu-ne ea în jargonul ei, „e mai *cool*“, „fără bătaie de cap“. Politi-cos este să fii ușuratică. Pe corpul ei uluitor, regimente întregi de bărbați au campat și-apoi și-au strâns bagajele obosiți de răceala, de pasivitatea ei. Face parte dintre acele mărfuri de lux care trec prin multe mâini până să-și potolească neastâmpă-rul. La cei 22 de ani ai ei, Cléo este deja terorizată de îmbătrâ-nire și se supune muncii forțate a siluetei și a dietei. Îi e atât de teamă să nu fie eclipsată încât ocolește anumite locuri la modă sau iese în lume lălâie: dacă nimeni nu se uită la ea, este măcar din pricină că ea însăși a vrut dinadins asta. Când stă la pat din cauza unei angine sau unei gripe, nu îndrăznește să-i anunțe pe ceilalți de boala ei, temându-se că nimeni n-o să-i telefoneze și că ea nu contează pentru nimeni. În clipele de descurajare, se duce să doarmă la tatăl ei, părinții sunt divor-țați. Își ia cu ea lenjeria murdară și taică-său stă toată noaptea să-i spele cu mâna șosetele, maieurile, chiloții. Cléo își sugă de-getul mare când se uită la televizor și pumnul când face dra-goste. Există în ea o îmbinare emoționantă de erotism și ima-turitate. Își consideră un blestem farmecele: la acest nivel de desăvârșire formală, singurătatea nu poate fi decât absolută. Oriunde s-ar duce, sosirea ei are forța unei apariții, instalează în juru-i un cerc de deferență și teroare. Dar așa cum impresi-onează, tot așa dezamăgește, numaidecât. Să le plângem pe femeile frumoase, prieteni, ele nu-și pot ține făgăduiala. Seches-trând-o pe Cléo, o vom scăpa de o povară care o strivește.

În timpul acestei prezentări, Steiner iradia. Trupul lui mare găsea gingășii de felină ca să evolueze printre mese, să meargă

de la scaunul lui la ecran pentru a comenta, cu o riglă în mână. Era în rolul lui favorit: acela al marelui inchiizitor, expediindu-i la interogatoriu pe acești heruvimi. Din două în două ore, Francesca îl suna pe Raymond, ca să afle noutăți despre Hélène. Temnicerul veghea asupra prăzii sale!

A doua persoană incriminată se numea Judith Charbonnier. Brună cu ochi negri, studentă în drept, în vârstă de 24 de ani, afișa siguranța celor de familie bună. Francesca a fost aceea care i-a expus dosarul.

— Judith, subțire, înaltă, sportivă, este dovada vie că frumusețea modernă înseamnă sănătate, convergența trăsăturilor armonioase cu un trup fuselat, tonic. Această tânără femeie cuminte visează să nu mai fie astfel. Măritată de șase ani cu un student, alături de care se plictisește, și-a luat un amant cu cincisprezece ani mai în vârstă, redactorul-șef al unei reviste, la care se duce aproape în fiecare după-amiază. Cum ajunge la el, fuge să facă pipi, ca să-și ușureze conștiința. El o mângâie cu meticulozitate, iar ea compară apoi calitatea acestei juisanțe cu aceea încercată alături de soțul ei. Se delectează pe furiș cu cărți și casete erotice. Raymond a găsit una, în fundul unui dulap, care, după toate aparențele, fusese foarte folosită. Era un film săracuț, intitulat *Vidange-graissage*, povestea a doi garașiști pleznind de sănătate care primesc o clientă pentru revizia completă a automobilului. Ei nu pregetă s-o răstoarne pe caroseria mașinii și s-o pistoneze din două părți. Femeia poartă ochelari, unul dintre ei juissează deasupra, strigând: i-o trag peste parbriz... Îți dai seama ce gen!

Cu toate acestea, chiar și cu picioarele desfăcute și slobodă la gură, Judith rămâne bine crescută. Nerușinarea nu e mai ușor de atins decât abstenența. Ea își dă silința să fie depravată,

pentru că aceasta e datoria unei tinere femei moderne. În clipa asta, de pildă, se inițiază în sodomie cu un zel de elev silitor. Merge progresiv pe acest drum, curioasă de ceea ce urcă spre suprafață din trupul ei, în așteptarea voluptății. Adoră să i se devore fundamentul, să fie mâncată cu îmbucături mari și se laudă că miroase foarte bine prin acele zone. Curând, va încerca safismul, trebuie să încerce totul. Ea „face“ perversiunile așa cum un turist „face“ India, Egiptul, Mexicul. După dragoste, are acel sublim obosit al anumitor tinere fete, acel farmec nebun alcătuit din fericire și nepăsare, care o face să pară îndepărtată ca un asteroid. Fiecare zi trebuie să-i confirme că este făgăduită unui destin fără pereche. Un fleac o stârnește să râdă în hohote, cu un râs de o explozivitate generoasă, un fel de acceptare totală a existenței. Nu se numără printre acele chipuri moarte, înghețate, care dobândesc fixitatea pietrei. Are o față locuită, care se mișcă și respiră. E atât de sigură că e unică încât nu ezită să se urâtească, convinsă că va rămâne oricum punctul de miră al tuturor. Din pricina căsniciei ei care trage să moară, a prins gustul minciunilor, le elaborează cu mare precizie. Curând îl va minți și pe amantul ei, deoa-rece va fi găsit unul mai excitant; își compartimentează viața și această practică a secretului îi decuplează mulțumirea. Ciu-dat, mama ei este cea care o sfătuiește să se amuze, ca pentru a-și regăsi prin fiică o a doua tinerețe: pescuiește cu ea, îi arată băieți pe care-i socotește atrăgători. Avem aici, Jérôme, una dintre cele mai interesante capturi din ultimii ani. Propun să-i acordăm prioritate absolută.

Al treilea „specimen“ ales era o creatură în sensul propriu al cuvântului, o metisă magnifică, franco-cameruneză, pe nume Leila. Îmbrăcată mereu în pantaloni lungi de mătase, de

în sau satin și jileți de lână moale, degaja o libertate, o energie extraordinare. Trupul ei glorios, rotund, umplea țeșături-le cu volumele lui. O urmărisem săptămâni la rând, din barurile de noapte până în mărunte hoteluri de țară. Avea niște ochi atât de luminoși încât te silea să-ți cobori privirea. Debutase ca stripteuză, când mai locuia la buncii după mamă în Bre-tania. Un diplomat din Europa de est o făcuse metresa lui, dându-i prilejul să trăiască pe picior mare. Acum locuia singură într-un apartament, începuse să urmeze niște studii de istorie despre colonialism.

— Uitați-vă bine la fata asta, ne-a avertizat Francesca. E mai mult decât frumoasă, e stranie, indecidabilă. Există oameni care foarte de timpuriu își locuiesc chipul, se închid în el și nu mai ies de acolo. Ea are o maiestate cu eclipse, variază de la o oră la alta, trece prin căderi vertiginoase, prin treziri explozi-ve. Cu pielea ei de abanos, ochii cenușii migdalați, carnația bo-gată, Leila este o prințesă, dar o prințesă tenebroasă. Violată la 15 ani de tatăl ei vitreg, a urzit de atunci un perpetuu complot împotriva sexului masculin. Înfățișarea ei este o mașină de răz-boi pentru distrugerea bărbaților. Nu-i alege niciodată sub cincizeci de ani, există fete pentru bătrâni așa cum există fete pentru soldați. De cum întâlnește unul, face în așa fel încât să-i cunoască prietenii. Îi curtează, îi împinge pe fiecare dintre ei să creadă că încearcă pentru el o slăbiciune. Atunci începe run-da infernală a întâlnirilor clandestine. Adoră, scuzați detaliul, să fie suptă când este deja plină de sămânța altuia căruia îi curg balele după intimitatea ei. Clipa ei favorită este mărturisirea: să-i destăinuiască alesului inimii sale că în ajun s-a culcat cu unul dintre apropiații lui, că o va face iarăși curând și că va afla toată lumea. Să vadă confuzia, groaza de pe fața amantului este

pentru ea o desfătare absolută. Toate episoadele relației au fost proiectate în vederea acestei scene finale. Anumite mașinațiuni îi iau luni întregi. Alege pe cât posibil indivizi cu o înaltă poziție socială, ca să-i prăbușească mai zdravăn în pulbere. Lasă în urma ei întregi societăți îndoliate, sparge familii, rupe legături de-o viață. I-ar plăcea să aibă o relație de dragoste cu un bărbat, dar nevoia de a trăda e mai tare: trebuie să-i antreneze cu ea în abjecție. Îți mărturisesc, Jérôme, că am o tandrețe specială pentru această Leila. Până într-atât încât mi-ar plăcea s-o inițiez în proiectul nostru, să-i dezvălui intențiile noastre. Presimt în ea un discipol entuziast. Ar prezenta momeala ideea-lă care să-i atragă pe frumoșii fuduli. Jérôme, ți-o repet, e vremea să ne lărgim aria de recrutare, să încarcerăm și băieți.

Menționarea necesarei mixări a Fânarului semăna foarte mult la Francesca cu un leit-motiv. Protesta ca și cum era de la sine înțeles că „flagelul“ reprezenta o tară exclusiv feminină. Steiner se supunea, făgăduia mereu. Evita să-și contrazică frontal soția. Ea era creierul și șeful grupului, iar el se înclina dinaintea puterii ei. Expunerea cazurilor acestor trei tinere femei le stârnise patronilor o excelentă bună dispoziție. Doctii, au conchis că frumusețea nu duce nici la fericire, nici la moralitate. În seara celei de a treia zile, au ciocnit cu mine, m-au felicitat pentru colaborare. Ca să sărbătorească prilejul, cei doi au ieșit în oraș, fără a mă pofti de altfel și pe mine la agapa lor. Mă-nchiseseră în camera mea. S-au întors spre trei dimineața, ușor piliți, răsturnând mese și scaune, prăpădindu-se de râs. La ora zece, o porneau din nou spre est, lăsând locul liber pentru servitorul care se întorsese să se ocupe de mine.

Din fericire, avusesem parte de acea plimbare emoționantă, dintr-o după-amiază spre seară, în parcul Monceau,

când Steiner mă luase de braț ca să-mi vorbească despre scrierile mele.

— Cred mult în dumneata, ți-am și spus-o la telefon. Ai stofă de scriitor. Plagiatul e o copilărie pe care trebuie s-o uiți. Și Hélène nu-ți face niciun serviciu cântându-ți în strună. Lucrează fără răgaz, n-ai nevoie de nimeni. Știi, Benjamin, ești un pic fiul pe care mi-ar fi fost drag să-l am.

Mă împăunam. Aceste câteva cuvinte au șters mulțimea neplăcerilor îndurate de două luni încoace.

Cât despre cele trei „vinovate” ale noastre, una singură, știam asta, trebuia să fie curând sancționată. Celelalte vor rămâne pe lista de așteptare ca niște ostatici adormiți. Puteau să treacă de la șase luni la doi ani până să le vină rândul. În acest răstimp, se putea întâmpla ca respectiva să se îngrășe, să se ruineze, să se îmbolnăvească sau să plece în străinătate. Cazul ei era atunci reexaminat de către triumvirat și dosarul câteodată închis. Câteva „minunății” își datorau astfel hazardului sau ivirii unui mic defect, păstrarea libertății. Multe lucruri au rămas pentru mine obscure: n-am știut niciodată ce făcea Raymond pentru a le înhăța, niciunde și când aveau loc răpirile. Oricum, de pe o zi pe alta, au încetat să vorbească despre Cléo, despre Judith, despre Leila, și s-a interzis menționarea numelui lor. Eram amărât, firește, că asemenea fete sunt trimise la abator: ele reprezentau niște ființe supranaturale, a căror elaborare pretinsese secole întregi de îngrijiri și cultură. Totuși, dispariția lor m-ar fi lăsat indiferent: de ce ar fi trebuit să le plâng? Li se va întâmpla exact ce mi se întâmplă și mie încă de la naștere: îmbătrânirea pretimpurie. Iar pentru mine nu avea nimeni nici cea mai mărunță compasiune.

Curând, așadar, voi fi liber, coșmarul avea să înceteze. Gata cu expedițiile prin Paris, gata cu viața dereglată de haimana. De-acum puteam să stau în casă, să mă consacru redactării cărții. Pricepeam mai puțin ca oricând de ce mă trimisese Steiner să fac munca asta aici. Raymond s-ar fi descurcat la fel de bine și singur. Preferam să nu insist. Oricât mă îndemnase Steiner, nu reușeam să scriu: să inventez personaje, să imaginez situații rămânea peste puterile mele. Nutream un vis: Hélène și cu mine, după ce va fi eliberată, să-l luăm pe Raymond în serviciul nostru. Nu îndrăzneam să cred asta până la capăt, nu-i vedeam pe patroni lipsindu-se de un auxiliar atât de prețios. Raymond ne pregătea plecarea. Aranja dosarele, materialul fotografic, ardea sute de clișee, muta tot felul de lucruri. Își luase un aer de conspirator, intra seara cu pași de lup, mă puneă să sting toate luminile, supraveghea dindărătul drapelei strada. Aveam ordin să nu folosesc decât intrarea de serviciu, să evit liftul, să mă feresc de comisionari, locuiam într-un imobil de birouri. Închiriasse un Espace Renault și găsisse în cutia de mănuși unul dintre acele cuburi luminoase pe care taxiurile le folosesc ca să semnalizeze că sunt libere. „Livrarea coletului“ trebuie că era iminentă. Nu-mi păsa câtuși de puțin: reprezentam doar o rotiță din mecanism. Colaboram silit, nu din adeziune. Restul nu mă privea. Se întoarse ră zilele bune. Luna mai strălucea peste Paris. Curând aveam s-o văd pe micuța mea logodnică, aveam să ștergem din amintirile noastre această peripeție macabră. Ea o să mă ajute să-mi scriu romanul.

Și apoi, într-o seară, Raymond, care dezlega un joc într-o revistă pentru femei („Sunteți cracantă sau crocantă?“), lingând o acadea Chupa-Chups, a ridicat telefonul și mi l-a dat

pe Steiner. Cu o nemaipomenită blândețe în glas, stăpânul mi-a transmis vestea: tocmai evadase Hélène!

Depravarea pigmeului

M-am simțit, pe neașteptate, distrus. Ștergând-o englezește, Hélène îmi răpea victoria, dădea peste cap frumosul scenariu pe care mi-l povestisem singur. Mie îmi revenea sarcina s-o eliberez, odată împlinită misiunea, cu ce drept îmi fura acest privilegiu? Eram aproape vexat că luase în locul meu inițiativa. Am trăit o noapte de groază, tresărind la cel mai mic zgomot, așteptându-mă în orice clipă să-l văd pe patron cum bate la ușă. Nu-mi făceam iluzii despre blândețea lui: avea să se răzbune pe mine pentru fuga ei, avea să-mi tragă o chelfâneală sau și mai rău. Îmi dădeau lacrimile, gânduri negre mi se învâlmășeau în cap. Dimineața devreme, pe la șapte și jumătate, a sunat telefonul: Hélène fusese găsită la cinci kilometri de Fânar, gonind peste câmp. Aveau s-o închidă în una dintre celule, așteptându-mi sosirea. Mesajele pe casete erau suspendate. Am adormit cu speranța că nu o brutalizează.

Un alt fir de nisip trebuia să ne blocheze frumosul mecanism și să ne întârzie cu câteva săptămâni întoarcerea în Jura. Era prima oară când Raymond fusese lăsat singur la Paris, fără tutela Patronului sau a Francescăi. Gnomul fusese însărcinat să mă supravegheze, dar nimeni nu-l supraveghea pe gnom. Prinsese gustul libertății, toate poftele lui de odinioară se re-deșteptaseră. Era primăvară, acel moment al anului când femeile în sfârșit se arată după lungul purgatoriu al iernii, dezvăluind comori multă vreme ascunse. Marea paradă a anului,

a cărnii ușurate și abundente începea iar. Dar nu și pentru Raymond. Elegantele de statură înaltă, păstorițele cu forme durdulii treceau pe dinainte-i, părând să spună: toate astea nu sunt pentru tine. În public, se întrista, cerșea o privire. Era fragil, fusese o stângăcie din partea lui Steiner să-l trimită singur pe front. În vreme ce eu ajunsesem la abstenență fără niciun efort, el rămăsese chinuit de propria-i senzualitate și jugula greu un trup ce-și păstrase întreaga vigoare. Îmi dădeam seama dimineța de asta: exhiba, la micul dejun pe care mi-l servea în pijama, o umflătură impresionantă. Îi ceream măcar să tragă pe el un pantalon: într-o noapte, când mă chinuia insomnia, m-am dus în bucătărie să beau un pahar de lapte ale cărui virtuți dormitive mi le lăudase Raymond. Trecând prin fața camerei lui, am avut surpriza să văd lumina aprinsă și ușa întredeschisă. Am auzit niște mormăieli ciudate; mi-am strecurat capul fără zgomot. Raymond, cu pantalonii lăsați în vine și mâinile înmănușate în alb, se freca ațâțat de vreo zece reviste pornografice deschise dinaintea lui. Nebărbierit, congestionat, lansa imprecății spre creaturile de hârtie care își aținteau spre el ochiul și luna. Când m-a văzut a scos un țipăt, s-a înroșit și și-a ridicat iute pantalonii.

Am fugit, plin de silă. A doua zi a venit, stânjenit, să-și prezinte scuzele și să mă roage să nu le spun patronilor nimic. Avusese „reșutele“ lui, n-o s-o mai facă. Ar fi trebuit să profit de acest incident ca să-i stârnesc înclinările, să-l asmut împotriva lui Steiner și a Francescăi, să mă eliberez în sfârșit. Ocazia era prea frumoasă. Am lăsat-o să treacă. Ca preț al tăcerii, am pus o condiție: gnomul să-mi aducă toate revistele ascunse prin dulapuri. Am aprins în șemineu un foc mare și l-am silit să ardă tot acest etalaj de turpitudini până n-o să

mai rămână nicio bucată de sân sau de piele vizibilă. Pentru Raymond a fost o mare durere. Am rămas neclintit: nu voi îngădui ca această casă să degenereze într-o republică a lui Onan.

Totuși, paznicul meu era departe de a se fi vindecat; rămăsese un câine turbat, căruia doar telefonul zilnic al lui Jérôme îi vâra pentru o clipă mințile în cap. Pe stradă, acest colos miniatural nu mai izbutea să se înfrâneze. Cea mai ștearsă fetișcană, cea mai neînsemnată privire ca de cărbune îl făceau să delireze. Îl îmbăta tot acest popor de tinere fete palpitânde care se exhibau, radioase, lăsând să se ghicească minuni sub hainele lor. Ar fi fost nevoie de vigilența unei doici ca să-l stăpânească. Îmi spunea: anumite femei sunt atât de miraculoase încât nu îndrăznești să te uiți la ele de frică să nu mori ca de trăznet. Oricare dintre ele e pentru mine un motiv de pieire. Ele sunt perfecte, eu sunt un ratat.

Nenorocirea a lovit așadar printr-un slow, cum se și cuvine. Într-o seară de peste săptămână, Raymond îmi ceruse să ies împreună cu el: se simțea singur. Am acceptat. Ne-am dus întâi la cinema, am luat cina spre miezul nopții, ca să facem apoi turul cluburilor. Mă uitam de-acum de departe la această lume, sigur că am ieșit din ea. Toate stabilimentele astea semănau unul cu altul, adăposteau aceeași faună de tineri cretini maimuțărind o criză de demență în mijlocul vacarmului și vacuității. Credeam despre mine că sufăr în astfel de locuri: dar calvarul meu era nimic pe lângă al lui Raymond. Mărunt cum era, nu depășea înălțimea sânilor sau buricului fetelor, străpuns adesea de un inel sau cercel. Această față-către-față cu misterele goliciunii îl sufoca. Înecat într-un labirint de picioare imense, de decoltee agresive, striga după ajutor. Cel ce

rămâne necunoscut femeilor le observă și le înțelege cu o acuitate pe care fudulul seducător nu o are. Pentru Raymond, totul era o rană vie: aroma unor buze, parfumul unor subsuori, un râs nițel incisiv, proeminența unui umăr, rotunjimea unui pântec. Și când îl vedeam dispărând în mulțime, cu brațul ridicat ca periscopul unui submarin, croindu-și drum printre aceste femei barbare, goale pe jumătate, mi se strângea inima. În noaptea aceea, către patru dimineața, când i-am spus că am obosit serios, m-a rugat să mergem să bem un ultim pahar, într-o discotecă aproape de Pigalle. Rue Blanche, un soi de derbedeu tenebros, înarmat cu un cutter, a încercat să ne ușureze de toți banii. Raymond l-a pus jos cu o lovitură de devlă în stomac și acest exercițiu fizic i-a redat puțin voioșia. Localul, la etaj, părea în masa imobilului ochiul enorm al unui ciclop: femei în string dansau în nacele suspendate de plafon. Câteva, semănând a dulapuri cu oglindă, se mișcau în tangaj, etalând grații de dansatoare pe sârmă, matroane aflate pe calea declinului țopăiau. Era ora când în unghere întunecate se soldează marfa nevândută și singuraticii de ambe sexe se mulțumesc cu ce a rămas. Vedeai acolo eternul manechin anorexic, cu piele diafană, pupile dilatate, buze nefiresc de groase, ce par cusute cu mâna pe o țeastă de cadavru. Fecioare dezghețate cu poponeața rotundă, grăssane îmbrăcate în zdrențe ce valorează averi se pregăteau să plece cu coada între picioare, proclamând sus și tare că locul nu face doi bani. Raymond căzuse lat pe o canapea pleznită care își pierdea zegrasul prin toate cusăturile: aproape de el, doi atleți în maieuri de piele se sărutau de-a dreptul pe gură. Înecat între staturile înalte ale celorlalți, slugoiul meu părea încă și mai șters ca de obicei. Dar, prin acea lege infailibilă care vrea ca într-un grup excepția să fie mereu

remarcată, în noaptea aceea, Raymond, care dispăcea celor mai mulți, a trezit cel puțin interesul unei persoane.

O remarcasem: era una dintre acele aventuriere în derivă, destul de sigură pe ea ca să danseze singură pe pistă și în jurul căreia toți se strâng roată. Cu o îndrăzneală nebună, se încolăcea împrejurul propriului trunchi, făcând din el o coloană de-a lungul căreia brațele îi suiau ca niște șerpi. Spoturile îi hașurau fața, atrăgea privirile prin rotunjimi exuberante, umeri largi, printr-o rochie-rețea sugestivă care îi ținea strânse mijlocul și picioarele. Așadar se bălăbănea pe un duo de alămuri, când deodată și fără ca ceva să fi prevestit asta, tăbări pe Raymond și îl invită la dans. Mai întâi a țâșnit ca și electrocutat, încercând să fugă. Atunci ea l-a prins de încheietură cu o incredibilă autoritate, reținându-l. El s-a zbatut, s-a calmat, s-a înclinat. Și iată-l pe năpârstocul meu cum se lansează, schițând câteva răsuciri în jurul frumoasei, ca o planetă în jurul soarelui. Pesemne că oamenii de noapte sunt niște blazați dacă n-au rămas stane de piatră la vederea acestei nemaipomenite perechi. Timp de câteva lungi minute, Raymond s-a livrat unor contorsiuni dureroase, călăreața lui îi arunca priviri insinuante. El tot nu-și revenea din ce i se întâmplă. Spre ora șase, în momentul închiderii, când D.J.-ul pusese o serie de slow-uri și vocea încărcată a lui Barry White începuse să mugească *Only want to be with you*, fata îl strânse la piept și îl ținu lipit între mapamondurile ei mai mari decât capul lui. Ai fi zis că dansa cu un urs de pluș. Puțin după aceea, îl imbarcă pe Raymond al meu, trăgându-l de mână ca o soră mai mare. Așa a început toată tărașenia.

Idila a durat o săptămână, vreme în care stârpitura și-a neglijat complet serviciul la mine. Partenera lui, care se chema

Marine, găsisese prilejul să-și satisfacă o fantezie: să se culce cu un pitic, cu bărbatul-falus. Și-a plătit o mascotă, jurându-i că niciodată nu avusese amanți ca el, și nici nu mințea. El trase concluzia că ea îl plăcea, și aici se înșela.

Era atât de naiv, că s-a lăsat îmbobinat. Ca acei amărăți care câștigă la loterie și își pierd mințile, priapul noduros și-a pierdut toată inteligența în contact cu Marine. Femeia era, pentru el, de mult timp o îndepărtată Chină cu care nu întreținea relații. Faptul că avusese noroc cu una dintre ele, și nu un noroc mic, îl electriza; că ea îl alesese într-un local de noapte și că aproape îl răpise, îl uluia. Se azvârli cu capul înainte în hăul de feminitate arzândă și această trecere de la abstenență la consum îl zăpăci. În sfârșit, devenea egalul stăpânului său pe terenul unde acela excela mereu. N-a rezistat fastului carnal, asemenea unuia care se întoarce la lumina zilei după un lung răstimp petrecut într-un puț de mină. Fu orbit, sufocat, strivit. Nu venea acasă decât ca să se schimbe, să se spele, să facă vreo cumpărătură, să rasolească o mâncare, să-i telefoneze lui Steiner mințindu-l. Mă implora să-l ajut la îmbrăcat, la pieptănat, la aranjarea părului țepăn ca o perie de hornar. Mă pune să-i miros răsuflarea înainte de a ieși, se ruina pe cadouri. În rarele clipe de confidență, îmi enumera, cu poftă de băiețandru, farmecele iubitei lui, micile ei manii delicioase. Atunci lubricitatea îi umfla fața, aducându-mi aminte de broscii care își dublează volumul când cântă.

Marine, ghicind că Raymond se născuse ca să slujească, îl pune să-i facă menajul și să-i bucătărească înainte de a-i da voie să se apropie de ea. Mi-l închipuiam, pe piticul-subretă, în șosete și izmene, cu un șorț înnodat peste mijloc, dând cu aspiratorul, frecând cada, nerăbdător să-și dobândească

răsplata. Dar în seara celei de-a șaptea zile, frumoasa i-a dat papucii. Își făcuse capriciul, așa că l-a azvârlit, rugându-l să nu se mai vadă. A fost devastat, ca unul pe care un zeu l-a vizitat într-o zi și apoi l-a părăsit.

Această părăsire l-a urât și mai tare, deformându-i fața. Nu voia să creadă. Bruschețea evenimentelor, vecinătatea dintre triumf și ruină îl devastară. Făcu mai multe tentative de a-și recupera iubita: ea îl alungă fără menajamente. Se posomorî, își pierdu pofta de mâncare și somnul, începu să bată câmpii, să divagheze. Se învârtea în jurul telefonului, sigur că ea avea să-i ceară iertare, invitându-l la noi partide de îmbrățișări. Hirsut, neras, îmbibat de alcool, lăsând în urma lui o dâră de tă-mâioasă, se dezintegra. Se temea acum de pedeapsa patronilor, mă puneă să jur că nu le voi spune nimic. Îl aveam pe de-a-ntregul la cheremul meu, mi-aș fi putut negocia pe loc libertatea; încă o dată am lăsat chilipirul să-mi scape. Ieremia-dele lui mă ulcerau, stătea cu mâinile în sân, își rasolea treaba, strica mâncărurile și sosurile când încă mai avea putere să le gătească. Istovit, l-am sunat pe furiș pe Jérôme Steiner și i-am comunicat abaterea servitorului său. Revelația l-a meduzat. Îmi mulțumi pentru acest semn de încredere.

Riposta nu s-a lăsat așteptată. În aceeași seară, pe la unu noaptea, debarca venind din Jura Francesca, de la Besançon șofase fără nicio prudență. L-a găsit în salon pe Raymond, în slip, beat, tolănit în fața televizorului. A fost surprins de această apariție: era Comandorul care venise să-l pedepsească pentru încălcarea legii. Ea se duse drept la renegat, îl palmui cu toată puterea, îl apucă de păr și se închise cu el într-o cameră. Toată noaptea am auzit ecoul vătuit al plânsetelor și țipetelor lor. Dis-de-diminează, după ce abia pusesem geană pe geană,

am dat în salon peste doamna Steiner, ghemuită într-un fotoliu, în față cu o scrumieră plină de mucuri și cu o sticlă de gin pe jumătate goală. Înfășurată într-o jachetă veche, cu fața galbenă, aproape ca fildeșul, tremura pentru că lovise prea tare, urlase prea mult. Îl închisese pe servitor într-o cameră.

Întoarse spre mine un chip descompus și îmi făcu semn să mă așez lângă ea.

— Benjamin, îți apreciez fair-play-ul față de Raymond. A fost frumos din partea dumitale să ne previi.

Trebuia oare să fie descumpănită ca să mi se adreseze, depășind disprețul abisal pe care mi-l acorda? Îndărătul fațadei ei, de la natură rebarbativă, se afla o ființă panicată, înecată în valul anilor și care striga după ajutor. Din două în două minute, scotea din buzunar o pudrieră, își tampona pielea cu tușe mărunte, inclusiv gâtul gras, gros: ai fi zis că-și sufla nori de făină pe cap. Făina se desprindea de pe piele și cădea în aver-să pe pieptul ei.

— Slăbiciunea lui este de neiertat. Dar mai e un lucru pe care trebuie să-l știi.

Închise ochii, pleoapele ei grele se desfășurară ca un voal ce se lasă. Cu buzele-i fremătătoare și gura prea largă, dădea mereu impresia că ocărăște lumea într-un soi de litanie perpetuă.

— Nu e singurul care a cedat. Poate că Jérôme ți-a spus ceva: am avut o tinerețe intensă, centrată pe două pasiuni, plăcerea și ideile. Când nu mă lăsam mângâiată de băieți sau de fete, citeam cărți de filosofie. Îmi plăcea dificultatea lor, chiar obscuritatea lor, faptul că rezistă la înțelegere: pentru mine sunt ca niște sipe incandescente, bombe cu explozie întârziată. Le crezi adormite în pulberea bibliotecilor; ideile lor își fac drum în spiritul oamenilor și explodează într-o zi în fața

lumii. Nu ieșeam dintr-o îmbrățișare decât ca să mă întorc la lecturile mele și nu mă opream din citit decât ca să-mi reiau exercițiile voluptuoase.

La 19 ani voiam să fiu un înger al iubirii. Trupul meu trebuia să fie al tuturor celor care-l râvneau: aceasta era datoria pe care o contractasem în ce-i privește. Găseam revoltător faptul că dorința face alegeri, se rezervă unora, altora se refuză. La ospățul lui Eros, chiar și proscrisii trebuie poftiți. Pe vremea aceea voiam să pier într-o orgie de plăceri. Totuși, destul de iute simplitatea actului sexual m-a plictisit; în cele mai rele excese percepeam monotonie și patos mult. Oricât de puternică era desfătarea, ea nu era niciodată destul de puternică. Mi-am dat seama atunci că trupul e limitat, spre deosebire de gând. Atașându-te de primul, înseamnă să pactizezi cu rutina, cultivându-l pe al doilea, înseamnă să-i rezisti, să-ți depășești existența insignifiantă. Din obișnuință, persistam în această viață de disoluție, corpul meu continua să fie tulburat cu aceeași ușurință, dar eu nu mai eram acolo, de față. Ca să rămân liberă, respinsesem deja cele două fatalități ce le apasă pe femei: familia și procrearea. Îmi mai rămânea de îndepărtat una: sexualitatea însăși. Pas cu pas, mă retrăgeam din lumea amorului, îi întorceam spatele înainte să mi-l întoarcă ea. Păraseam arena seducției, prefăcătoriilor, tot acest teatru de febră și delir. Când eram frumoasă, n-o știam: când am știut-o, nu mai eram. Dacă mi se întâmpla să mai păcălesc pe câte unul, timpul își redobândea iute prerogativele. Vedeam adolescente, al căror unic titlu de glorie era că se născuseră cu douăzeci de ani după mine, cum îmi suflă pretenții, mă de-tronează. Curând aveam să încetez de a mai uimi, aveam să trec din aristocrația divinelor în plebea femeilor obișnuite.

Atunci l-am întâlnit pe Steiner: mă credea perversă, nu eram decât absentă. Le purta pică femeilor pentru că îi plăceau prea mult. Consideram meschine voința lui de a le pedepsi, concepția lui asupra amorului ca răzbunare, ca strategie de umilire. Totuși, i-am folosit amărăciunea pentru a-l convinge să mă urmeze; ne-am format asociația și am depus un legământ de castitate, jurând să renunțăm la bucuriile trupului și ale simțurilor. Pe atunci eram profesoară de filosofie la ultima clasă de liceu. Mi-am luat concediu fără plată. Ne-am instalat la fermă, siguri că găsiserăm un remediu potrivit pentru necazurile contemporanilor noștri. Aveam să scutim bietele lor priviri de mirajul ambulant al frumuseții. După nici șase luni de la acest pact, sexualitatea mea înfrânată s-a întors să mă hăituiască. Plăcerea este pesemne neroadă, dar este cel puțin irefutabilă. N-am cedat. Rezistam datorită hotărârii asociațiilor mei care, ei înșiși, își trăgeau din renunțarea mea curajul de a persevera. Când trupul meu îmi poruncea imperios contacte, ceream alcoolului, țigării să mă asiste într-o sarcină pentru care gândirea singură nu era de ajuns. M-am pus pe mâncat, mă îngrășam, mă neglijam. Pentru cine să mă supraveghez? Pentru Steiner și nevolnicul lui de Raymond? Îmi satisfăceam în vis poftele pe care mi le refuzam în realitate. Aveam destulă energie ca să nu încalc jurământul.

Și apoi a apărut Hélène. După ce ai plecat la Paris, am avut doar o grijă: să-l țin deoparte pe Steiner. Îi cunosc slăbiciunea: e un convertit fragil, care niciodată n-a știut să renunțe la indulgența lui vinovată față de fetele tinere. Trebuie să-ți spun că pe Hélène, palidă și slăbită, îți făcea rău s-o privești. Începuse o grevă a foamei, jucându-se cu propria-i viață ca și cu o armă, pentru a ne șantaja. Își zgâria fața, își smulgea părul

smocuri întregi, își provoca după vrere un tic îngrozitor, care îi schimonosea jumătate din obraz. Se urătea pentru a ne dovedi că greșeam ținând-o acolo. Nu mă lăsam păcălită de manevrele ei: nu uitam pumnul pe care mi-l trăsesese sub ochi. Ne insulta, ne făcea albie de porci cu o fecunditate a injuriei care mă înmărmurea. A sfârșit prin a se împlânzi, începând să mănânce din nou. Mesajele dumitale săptămânale, pe care le asculta de câte zece—douăzeci de ori pe zi, i-au dat încredere în intențiile pe care le aveai. Ne-a cerut distracții, cărți, reviste, un televizor, un radio. I-am împrumutat două sau trei volume de filosofie, *Banchetul* lui Platon, *Spiritul în istorie* de Hegel și *Tractatus* al lui Wittgenstein. Le comentam împreună: inteligența ei, suplețea ei de gândire mă uimeau. Era înnebunită după romane, mai ales polițiste, m-am dus până la Dole ca să-i cumpăr.

O fază nouă în relațiile noastre a început sub semnul coexistenței și al seducției. Fiecăruia dintre noi, Hélène îi arăta o față diferită: pe Jérôme îl primea pe jumătate goală, îl ruga să se așeze pe pat, îl complimenta pentru forma lui, îl făcea să vorbească despre el. Cu mine, se lansa în turniruri teoretice care mă impresionau. Se machia, se schimba de mai multe ori pe zi, își pilea unghiuțele roz-sidefii. Se fandosea, se sclifosea. Prietena dumitale, Benjamin, are o finețe ca de miniatură, dar această gingășie este înșelătoare. Dimineața putea să fie minunată, după-amiaza infernală. Salturile ei de umoare mă scoteau din minți. Mă certa:

— Aranjează-te, ține un regim, parc-ai fi o cocotă grăsană.

Spre marea mea uluire, o ascultam, îmi controlam alimentația, mă coafam, pierdeam în oraș după-amieze întregi să-mi caut noi toalete. Le evalua, își dădea cu părerea. Când era bine

dispusă, aveam dreptul s-o pieptăn, să-mi trec degetele prin buclele părului ei. Nu mă puteam feri de o anume atracție, pe care o simțeam sporind în fiecare zi.

Într-o noapte am visat-o, un vis fără niciun echivoc, asta m-a dat peste cap. Voisem s-o protejez, dar cea primejduită eram acum eu. Afurisita și-a dat seama și a inaugurat un subtil travaliu de subminare. Ceas după ceas, amestecând lingușiri și înțepături, a contestat bunele temeiuri ale acțiunii noastre. Ne acuza alternativ că zeificăm aparența sub pretextul că o combatem, că nu facem distincție între fermecător, atrăgător, sexy, mai picante toate decât agrementul banal. Ne lua în râs cruciada: frumusețea fiind o noțiune raportabilă la medie, spunea ea, odată ce frumoasele vor fi fost înlăturate, mediocrele de astăzi vor deveni la rândul lor frumoase, provocând noi excluderi. Îmi tot repeta:

— Francesca, frumusețea nu prezintă niciun interes. Nu e decât acordul întâmplător al unei majorități cu privire la un anume tip de fizionomie. E mai fecund să o cauți acolo unde nimeni n-o vede, în singular, în anormal, în vulgar chiar. Imperfecțiunea este mult mai seducătoare decât plicticoasa regularitate. O figură emoționantă este o asamblare de defecte armonios repartizate!

Această fată răpitoare minimaliza importanța înfățișării, deși ceea ce dădea greutate argumentelor ei era chiar propria ei înfățișare. Între două surâsuri, își scuipa veninul:

— Acceptă-ți vârsta, lasă-ți altora mai tinere locul. Termină-ți viața în seninătate, nu stăruie în furia resentimentului.

Vorbea despre dumneata neîncetat, evoca îmbrățișările voastre fabuloase, minunatele voastre scene în doi, mă îmbolnăvea de gelozie. Mă ataca la tot pasul, mă trata ca pe o dobitoacă:

eram veștejită, îmi mirosea gura, puțeam la subsuoară, mă îmbrăcam fără gust. Îmi zicea „Sharpei“ al ei, din cauza pleoapelor, mă poreclea „Hoitul“ din pricina greutateii, a cuperozei. Când era supărată, mă tutuia, ocărându-mă:

— Puți ca un ficat de vițel, mă dezgusti cu duhoarea ta!

Doamne Dumnezeule, Benjamin, nu-ți doresc să ajungi dușmanul ei într-o zi. Trăncănea de nu se mai termina, ar fi trebuit să-i pun căluș, s-o leg cu un lanț ca pe un animal stricător. Orice făceam, niciodată nu era destul de bine. Ajunsesem la capătul puterilor, plecam, ea izbucnea în plâns, mă înțorceam cerându-i iertare.

— Știi, Francesca, te iubesc de-adevăratelea.

Treceam cu vederea adverbul și ofensele, nu auzeam decât declarația. Mă dădea peste cap. Jérôme și cu mine ne certam care din noi să-i aducă prânzul, care din noi să-și petreacă după-amiaza la căpătâiul ei. Pe mine mă demola față de soțul meu, pe el îl ponegrea față de mine. Am slăbit supravegherea, am neglijat să-i mai scotocesc prin lucruri. Mă abțineam să nu mă reped la ea, s-o acopăr cu sărutări. Dacă ar fi vrut asta, aș fi părăsit pe loc totul și mi-aș fi luat viața de la capăt altundeva, alături de ea.

Ne-am întors la Paris pentru selectarea candidatelor, hotărâți să nu ne mărturisim necazul, să facem o bună figură în fața dumitale. Raymond ne-a înlocuit la fermă. Hélène adunase un mic stoc de unelte și își pregătea evadarea. În seara când ne-am întors, s-a arătat delicioasă, am băut mult amândouă. Din partea mea, uitare voluntară sau nu? Nu știu. Închisesem prost ușa camerei ei, plecând pe la miezul nopții, fără să trag zăvorul decât pe jumătate. A fost pentru ea o joacă s-o deschidă. La trei dimineața, izbită de o bănuială târzie, m-am dus s-o

văd. În pat era întinsă o siluetă. Apucată de un impuls brusc și zicându-mi că Steiner dormea, mă dezbrac și mă strecor sub cearșaf. Dar în locul corpului cald și tânăr al Hélénei strâng la piept un sul de căpătâi. Pasărea își luase zborul! Eram înnebunită și de fuga ei, și de cedarea mea. E o minune că am găsit-o înainte s-o găsească alții. Turna cu găleata în noaptea aia: a alunecat pe pământul moale, și-a scrântit glezna. Rătăcise multă vreme, dârdâind de frig, prin pădurile imense ale Jurei, având un atât de slab simț al orientării că până și dumneata te-ai descurcat mai bine în escapada din februarie. Trădarea ei ne-a rănit cu atât mai mult cu cât spoiala de blândețe i s-a șters brusc și a început din nou să ne ocărăască, să ne arunce în față invecitive. Am mutat-o și am legat-o de un pat de campanie în pivniță. Îți urlă numele cât e ziua de lungă. O vom ține așa până te întorci. Sper să nu te șocheze asta, Benjamin, o merită. Nu e bine să te măsoari cu frumusețea: trebuie s-o neutralizezi, altfel te zdrobește.

Francesca Steiner căzu pradă pentru o clipă unui soi de nemiscare letargică. Am crezut că ațipise, mocnind în grăsimea ei, grea de toată ura acumulată ani la rând. Naufragiul era total. Bărbia îi atârna, ca și cum rețeaua de riduri care o susținea și care pornea de la rădăcina gâtului pentru a se reîntâlni sub maxilare, se destrămasese. Că Héléne întorsese situația în beneficiul ei și îi îngenunchease pe țicnițiiăștia, mă încânta.

Francesca Steiner și-a ridicat capul, s-a căutat prin buzunare cu mâinile ei mari, roșii și mi-a întins un teanc de fotografii. Erau portretele ei, de pe vremea când era mai tânără, trase pe hârtie de bună calitate. Abia dacă am recunoscut-o. Mă țintuia cu o expresie anxioasă, clipind din gene, albul ochilor era o gelatină murdară, coagulată. Aștepta de la mine o vorbă de consolare.

— Eram bine, nu-i așa?

Întrebarea m-a consternat: așadar, în tot acest grup nu exista decât o persoană care purtase doliu după aspectul ei exterior și acela eram eu! Copil, arătam deja la fel de șters și depri-mant ca și astăzi. Francesca Steiner își amintea că fusese atrăgătoare și îi implora pe ceilalți să i-o tot spună. Mumia asta, prin patul căreia trecuseră atâția bărbați și femei, pe care-i rănise, înșelase, ridiculizase, nu mai era decât o regină fără co-roană, o bombă dezamorsată. Un stăpân mai puternic decât orice domesticire o transformase pe această amorezată fantas-tă într-o cumătră otrăvită. N-o țineau în picioare decât răz-boiul declarat celor vii, aversiunea pe care le-o purta. Și-a luat înapoi fotografiile, s-a ridicat târându-și picioarele. M-a gra-tificat cu o ultimă privire.

— Știi, Benjamin, de curând am avut niște complicații. Una dintre răpiri nu s-a făcut cum prevăzuserăm. Sunt zile în care îmi vine să-mi doresc să ne prindă poliția. Nu mi-ar fi frică de un proces public. Aș putea să-mi desfășor în fine acolo ideile, să câștig mii de fani pentru cauza noastră.

Puțin după aceea, a plecat în Jura, lăsând locul liber pentru soțul ei. Stăpânul afișă mai întâi față de valetul său indulgen-ța unui tată față de gogomăniile fiului. Îi zicea Raymond to-roipanul, Raymond proțapul, îl trăgea de urechi, îl puneă să precizeze amănunte a căror cruzime mă oripila. Îi era necaz pe Raymond că se înfruptase din plăceri pe care el și le interzicea. Stârpitura nu se simțea în largul ei: urechile îi păreau două re-zistențe încinse până la alb. După cină, pe care am luat-o toți trei în bucătărie, atmosfera s-a electrizat. Steiner, care până atunci arborase un zâmbet convențional, a schimbat tonul. O pată mare i-a invadat fața, semn la el al unei explozii iminente.

Pe neașteptate, lovi masa cu latul mâinii, îl apucă pe Raymond de guler și îi administră două palme. Valetul le încasă fără să se clinească. Îi curgea sânge din nas. Pasivitatea lui îl turbă pe Steiner. Îl smulse de pe scaun, îl strânse de organele genitale, îl ridică de la pământ și îi îndesă câteva lovituri în cap, dintre care pe mine chiar cea mai slabă m-ar fi ucis.

— N-ai nicio rușine, sac de pumni ce ești? Să-mi faci tu mie una ca asta? Știi în ce hal ai adus-o pe patroană?

Îl lăsa să cadă jos, îl scuipea, îl izbi în coaste cu ghetetele lui grele. Acum urla. Piticul borî pe dalaj o parte din ce mânca-se, ceea ce spori furia lui Steiner. Își desfăcu centironul și îl ridică deasupra acolitului său. Era intolerabil. M-am repezit între ei.

— Oprește-te, Jérôme, ai să-l omori!

Intonația mea îl paraliză pe Patron. Nici măcar nu-i trecuse prin minte că aș fi putut interveni. Pentru el, abia dacă eram ceva mai mult decât o mobilă însuflețită. Se întoarse spre mine și mă înșfăcă:

— Pe tine ce te-a apucat, jugănitule? Poate că nu ești de acord? Și cu ce drept îmi spui pe nume?

— Vă rog, ajunge!

Îi dădea gura pe dinafară de înjurături, obscenități reținute, dar brațul i se lăsa în jos. Se clătină ca un colos lovit drept în inimă, scăpă din mână cureaua de piele și plecă spre camera lui trântind ușa. L-am ajutat pe Raymond să se ridice, i-am șters fața cu o cârpă umedă. M-a respins.

— Lasă-mă în pace. Știe el Patronul ce face.

A doua zi, i-am găsit pe stăpân și valet în salon, ca prostrați. Steiner, așezat în fotoliu, cu fața spre fereastra deschisă ce dădea înspre stradă, mângâia creștetul lui Raymond, ghemuit la

picioarele lui, în izmene și maieu de corp, cu o vânătaie sub ochiul stâng și șomoioage de vată îndesate în nări. Jérôme, cu o bubuliță de febră pe buză, ridurile lucindu-i de transpirație, era mai mototolit decât haina lui de in. Aș fi jurat că plânsese. Adulmecam dinspre această pereche un miros de dezastru. Steiner își întinse brațul spre fereastră, mâna îi era presărată de petele care se cheamă pete de cimitir. Îmi arată mulțimea de plimbăreți care se strigau unii pe alții, râdeau acolo jos, se ghiftuiau de soare. Un vechi motiv de jazz se auzea din clădirea vecină, amestecat cu strigătele vânzătorilor și claxoanele mașinilor, și toată zarva asta răzbătea până la noi în note voioase, turbulente.

— Privește, Benjamin, ele sunt pretutindeni, ies din pământ ca șoarecii. E o invazie. Aș vrea să șterg tinerețea așa cum ștergi o greșală. Mă scufundă, mă îneacă.

Din mijlocul vacarmului, țâșni un râs de fetiță mai ascuțit, ricoșă în geamuri, zvârlind o notă de prospețime în această atmosferă funebră. Stăpân și valet se chirciră de parcă ar fi căzut peste ei o ploaie de gloanțe. Strada era scena pe care li se juca înfrângerea. Își pierduseră orice orgoliu, își băteau joc de faptul că fuseseră luați drept ce erau: niște rebeli pe cale de fosilizare, alianța dintre un seducător înăcrit, idolatrizat de un idiot și dirijat de o cochetă bătrână, consumată în rea-voință. Marele magnetizator fusese făcut K.O.

Eram dezamăgit. Am coborât să mă duc până la farmacie. M-au lăsat să ies fără a se urni din loc, ceea ce ar fi fost de neimaginat cu o săptămână în urmă. Muzica răcnea din dughe-ne în aer liber, am trecut pe lângă o măcelărie, un chioșc de ziare. Ar fi fost suficient să intru într-o cabină, să formez numărul 17, al poliției, și totul s-ar fi sfârșit. Am hoinărit o vreme,

îmbrâncit de trecători, am băut o apă minerală într-un bar. Apoi, simțind că acea libertate nou-nouță mă apasă, m-am întors acasă. Raymond și Steiner, rămași tot lângă fereastră, nici nu se clintiseră. Picioarele lor se scăldau într-o băltoacă de soare. Fața stăpânului era străbătută de ticuri asemănătoare cu ale Hélènei.

Peste zece zile, valetul și cu mine părăseam Parisul pornind spre Jura. Steiner se întorsese între timp.

Ventilele de tinerețe

Era cald și lumină. 1 iunie. Marea clipă sosise. Mă găseam într-una dintre cele mai sumbre dispoziții. Nu-mi era bine. Îmbătrâneam din nou, mă auscultam cu o frenezie bolnăvicioasă. Fața mi se descojea, steluțe de sânge explodau pe pomți și pe aripile nasului. Cute de amărăciune îmi încadrau gura. Chelia avansase din toate părțile ca o lepră. Și nu mai puteam să mă destăinui lui Raymond. De când fusese snopit, de când îl „vândusem“, intimitatea noastră murise. Îmi pierdusem titlul, nu mai aveam dreptul la „domnule“. Comedia servitoririi se sfârșise. Avea o buză spartă, obrajii învinețiți, un ochi tumefiat și mirosea a săpun. Cât a ținut drumul — plecaserăm la ora 6 — am făcut pe posacul, sperând să-i trezesc interesul. La capătul răbdării, l-am întrebat.

— Spune-mi, Raymond, am un aer de om bolnav?

Fără a catadicsi să se întoarcă spre mine, rosti:

— Aveți mereu un aer de om bolnav.

M-a izbit această dezinvoltură.

— Dar arăt mai bolnav ca de obicei?

Privea țință autostrada.

— Dezolat, nu-s doctor.

Și ca pentru a încheia acest schimb de cuvinte, și-a pus ochelarii de soare. Mă frământam din cauza gravității simptomelor mele. Mă grăbeam să mă reîntâlnesc cu Hélène, ca să mă lămurească ea sub acest aspect. Diagnosticul ei era aproape totdeauna exact. În seara aceea aveam să dormim împreună prima oară după trei luni. Ne-am întâlnit cu Steiner și soția lui într-un restaurant italianesc, pe malul lacului Lemman, între Geneva și Lausanne, aproape de satul Coppet: țineau ca, înainte de a mi-o înapoia pe Hélène, să mă regaleze într-un local bun pentru a-mi răsplăti loialitatea. Am fost mișcat de această atenție. Mâncam pe terasă, la umbra unui fag, chiar deasupra apei. Degeaba am comandat cele mai bune specialități, păstrăv cu sos de trufe negre, n-am putut să înghit nimic. Trioul emana bucurie și părea să fi trecut cu buretele peste abaterea lui Raymond și eșecurile recente. Ostilitatea slugii față de mine se topea în buna dispoziție a stăpânilor lui. La desert, Steiner, în mare formă, rosti un toast:

— Pentru credinciosul nostru Benjamin și pentru reîntoarcerea lui împreună cu fermecătoarea Hélène!

Pesemne că am făcut o strâmbătură groaznică, pentru că Steiner mă privi cu neliniște.

— Ce se întâmplă, Benjamin? Nu te simți bine?

Mă examină toți trei, preocupați.

— Probabil emoția de a-și revedea logodnica, supralicită Steiner.

Această solitudine m-a înfiorat. Am dat fuga la lavabou să mă uit în oglindă și am văzut un bărbat bătrân care m-a asigurat că sunt eu. Semănam cu un geam mângălit de derbedei

cu grafitti. Derbedeul, de data aceasta, era timpul. Și toate aceste grafitti înscrise în carnea mea spuneau același lucru: e mai târziu decât crezi! Arătam atât de șifonat, încât aș fi vrut să mă netezesc cu fierul de călcat ca să mă repun în ordine. Ce bine ar fi să avem un cap de schimb pentru zilele nefericite! M-a cuprins panica: de ce acum, în pragul verii, intram în declin?

Steiner mă aștepta în grădină. Mă luă de braț și mă duse spre margine să facem o plimbare în doi cum îi plăcea lui. Îi revăd parcă în fața ochilor pletele magnifice curgând în soare și pantalonul impecabil călcat. Un inel îi scăpăra pe deget. Am făcut câțiva pași pe taluz, o ansă protejată de un cap pe care se aflau locuințe bogate și chalet-uri. Din când în când, spinarea unui biban sau păstrăv sclișea la suprafața apei. Din depărtare se auzeau zarva unei cârciumi, ecourile unei nunți sărbătorite în alt restaurant. Steiner surâdea. Cămașa lui de poplin alb îi punea în evidență ochii. Mergea cu picioarele goale în sandale.

— Benjamin, știi asta, îmi ești simpatic.

Îmi zburli părul și familiaritatea lui m-a făcut să roșesc.

— Ne-am întâlnit în niște circumstanțe care ne-au falsificat un pic părerea unuia despre celălalt. Dar îți port o stimă reală, te asigur.

M-a luat pe după umeri, afectuos.

— Iată de ce aerul dumitale abătut mă neliniștește. Vreau să-ți fac o sugestie, dar mi-e teamă să nu mi-o iei în nume de rău.

— Nu înțeleg.

De fapt, credeam că știu ce vrea să-mi propună: să mă înrolez în grupul lui, să facă din mine un emul al său. Aș fi fost dezamăgit să nu încerce.

— Ce vreau eu să-ți spun e destul de delicat și nu știu de unde să încep.

Se opri în fața mea și, conform uneia dintre stratagemile lui favorite, mă privi intens drept în ochi.

— O să ți se pară extravagant, sunt sigur.

Își mușcă buzele, își frecă bărbia.

— Ai remarcat, Benjamin, cum se schimbă fața soției mele de la oră la oră. Ba întinerită, ba îmbătrânită.

— Da, m-a izbit asta.

— Ți-ai putea închipui că Francesca are un deosebit talent al machiajului, că datorează aceste variații odihnei, unui metabolism special. Te-ai înșela.

Tăcu o clipă. Așteptam continuarea, derutat.

— Ascultă-mă bine, Benjamin, înainte de a mă întrerupe: ai băgat de seamă că orice femeie emană în general un fluid, un climat care îi e propriu? Că acest climat îi afectează și învăluie pe cei din preajma ei?

— Da, se poate...

— Ai observat că, odată cu vârsta, acest polen subtil își diminuează intensitatea, se volatilizează ca buchetul unui vin destupat?...

— Mm...

— Ei bine, prizonierele din pivnițele noastre se evaporă și ele, la fel ca un parfum, veștejindu-se exală o aromă. Această aromă, noi o canalizăm printr-o conductă care o transportă până la niște ventile din care Francesca, Raymond și cu mine respirăm tinerețea ce se duce. Aceste inhalații ne revigorează la rândul nostru.

Mă găseam în situația unui găgăuță confruntat cu o reclamă aiuritoare.

— Domnule Steiner, astăzi îmi lipsește simțul umorului. Să nu credeți că o să vă înghit gogoșile.

— Aș fi fost dezamăgit, Benjamin, dacă m-ai fi crezut pe loc. Și totuși, îți spun adevărul.

— Unde vreți să ajungeți?

O răutate difuză în ochii lui mă alarmă! A făcut câțiva pași pe dinaintea mea, cu mâinile la spate.

— Încă o dată, Benjamin, mă preocupă sănătatea dumitale. Ai fața pământie. Vreau să te ajut. Iată ce-ți propun. Și te conjur, nu mi-o lua în nume de rău.

A închis ochii ca pentru a se concentra, și-a pus mâinile pe umerii mei.

— Ne-o cedezi pe Hélène, o închidem și obții dreptul s-o inhalezi, să-i absorbi formidabila vitalitate, care îți lipsește atâta.

A spus asta dintr-o suflare. M-am desprins, am izbucnit într-un râs nervos.

— Asta era deci! Ați ratat ultima răpire și nu mai vreți să mi-o dați înapoi. Vă place prea tare. Puțin vă pasă de mine: n-ar fi trebuit să am nicio încredere.

Steiner se strâmbă. Mă bâlbâiam de durere.

— În... într-adevăr, nu duceți lipsă de aer. Mă luați drept un nătărău. Vreau s-o recuperez pe Hélène sau fac scandal în restaurantul asta.

Curgeau apele pe mine.

— Nu te supăra, Benjamin. Contractul continuă să fie valabil. Doar că l-am reformulat în alt mod.

— Nu mai vreau să aud niciun cuvânt despre asta. Ce s-a promis, s-a promis. Mi-am făcut partea mea de muncă, dați-mi-o înapoi pe Hélène.

Steiner zâmbi cu o cordialitate disprețuitoare.

— Bine, Benjamin. Uită ce ți-am spus. Hélène va fi într-o oră a duminică.

Dobitocul bătrân mă stârnise prea tare: m-a uimit că acum se preda atât de prompt.

Ne-am întors, Raymond și cu mine, spre frontiera franceză pe lângă lacul Joux. Francesca și Jérôme ne precedau în 4×4. Servitorul mă ignora, ca și mai înainte. Incidentul cu Steiner mă enervase. De săptămâni întregi mă temeam s-o revăd pe Hélène. Nu îndrăzneam să cred că aveam s-o pornim amândoi diseară spre Paris, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Tot lungul drumului, mi-am pregătit apărarea, aliniind mereu aceleași argumente. Eram sfâșiat. Remușcarea mă ataca în rafale și tot în rafale îi răspundea egoismul. Propunerea lui Steiner era sordidă, de o șarlatanie nerușinată.

— Spune-mi, Raymond.

Mi-am dres glasul.

— Ce știi despre ventilele de tinerețe?

S-a prefăcut extrem de surprins.

— Cine v-a vorbit despre ele? Stăpânul pesemne?

Am ocolit răspunsul.

— E secretul nostru, nu pot să spun nimic.

— Raymond, rămâne între noi, e doar o glumă, o glumă proastă?

— Ba deloc.

Devenise brusc de o amabilitate suspectă. Continuă.

— Așa, de curiozitate, știți câți ani am?

— 35, 40 poate?

— Nu, am 52 de ani.

Nu voiam să-l cred. A trebuit să-mi arate cartea de identitate.

— Și atunci?

— Datorez această stare ventilelor de tinerețe la care mă duc o după-amiază pe săptămână de cinci ani încoace. Pe toate pensionarele noastre le-am inhalat: asta face cât orice cură.

— Vă bateți joc de mine, Raymond, toți din grupul ăsta mă luați peste picior?

Dincolo de echimozele și hematoamele care începuseră să-i treacă, am amănunțit fiecare milimetru de pe fața lui, i-am urmărit cu degetul traseul ridurilor, labelle de gâscă de la coada ochilor, i-am pipăit stofa pielii. La 52 de ani, era mai proaspăt decât mine.

— Patronul v-a propus o ședință?

— Da, de ce?

— Aveți noroc, domnule. Înseamnă că ține într-adevăr la dumneavoastră.

Nemernicul mă atinsese în punctul vital.

Am ajuns la jumătatea după-amiezei. Nu mai recunoșteam locurile: ierburile înalte năpădiseră drumul, verdele brazilor pleznea de sevă. Un miros de rășină puternic suia din pădure. Muntele era mai surâzător decât iarna. Doar Fânarul, în mijlocul acestei regenerări, distona, cu acoperișul lui de tablă ruginită, cu fațada lui decrepită. Vederea acestei ferme mi-a trezit amintiri neplăcute. Mașina noastră, parcată în grădină, lucea ca un ban nou, gata să devoreze kilometrii. Jérôme și Francesca îmi surâdeau în fața intrării. Asiduitățile lor îmi păreau dubioase. Am aruncat o privire spre fereastra de la primul etaj unde dormisem cu Hélène în februarie, dar perdelele nu s-au mișcat. Rămâneam pironit locului, incapabil să fac un pas. Toate evenimentele iernii năvăleau grămadă și mă paralizau. Îmi tot repetam în gând pledoaria pe care aveam s-o desfășor în fața Hélènei: eram gata să mă arunc la genunchii

ei ca să-i implor iertarea. Nu-mi doream atunci nimic mai mult decât s-o strâng în brațe. Steiner a deschis ușa, m-a strigat.

— Vino, Benjamin, te-așteaptă. Am dus-o în camera de sus, la mansardă. Uite cheia de la camera ei. Du-te s-o eliberezi singur.

Am crezut că avea să-și reînnoiască insistențele. Dar nu. În fața mea se întindea vestibulul cu animale împăiate. N-am putut să-mi stăpânesc un tremur. Nu aveam decât să trec de ușă, să urc scara. Hélène știa că eram acolo, trebuie că auzise motorul mașinilor, portierele trântite. Eram uimit că încă nu mă chemase. Serile, când mă întorceam acasă, mă striga cu vocea ei cristalină:

— Ei bine, Benjamin, ce mai aștepți?

Silueta înaltă a lui Steiner se decupa la picioarele scării. Avea chipul prietenos al celui ce asistă la o fericită regăsire. În spațele nostru, în grădină, Francesca și Raymond descărcau bagajele. Mi-am aplecat capul, simțindu-mi inima cum bate cu iuțeală. Am urcat primele trepte.

— Ah, tocmai mi-a venit în minte, Benjamin. E un lucru pe care am uitat să ți-l spun... Hélène nu te mai iubește.

Mă sufocam, m-am ținut de balustradă.

Rostise cuvintele neglijent.

— Nu te iartă că ai părăsit-o.

— Nu vă cred, mă mințiți încă o dată.

— Vrei s-o întrebi singur? Du-te, urcă, drumul e liber.

Mă clătinam de enervare, eram terminat, Steiner îmi confirma cele mai rele presentimente.

— Vino, vreau să te fac să înțelegi un lucru.

M-a dus în salon. Pe masă era așezat un casetofon. I-a dat drumul. Am auzit vocea Hélènei, chinuită:

„Nu, Francesca, nu pot uita că m-a părăsit fără să se opună... S-a predat fără să se bată. Am sperat, cu naivitate, că va veni să mă elibereze... că va trece lumea prin foc și sânge pentru mine. Dar nu, el și-a încovoiat șira spinării cu o docilitate de sclav. M-a dezamăgit adânc. E o paiață, lipsită de curaj și de suflet. N-aș putea niciodată să-mi reiau viața alături de el... Când mă gândesc la banii pe care mi i-a furat pe vremea când îl întrețineam. Și el credea că nu bag de seamă nimic! Imediat ce mă întorc, dau totul pe mâna presei, editorilor: vor avea, rând cu rând, dovezile plagiatului.“

Steiner întrerupse banda. Parcă mă trăznise ceva. A mai pus-o o dată. Fiecare cuvânt se înfigea în creierul meu ca o sentință de moarte.

— Nu înțeleg, în toate mesajele ei precedente, mă încredința că mă iertase.

— De când e ultimul?

— De mai bine de trei săptămâni, dinaintea încercării de evadare.

— Asta a fost înregistrată astăzi, Benjamin, înainte ca noi să fi plecat la restaurant. Multe s-au întâmplat de trei săptămâni.

Am izbucnit în hohote de plâns la pieptul lui Steiner. Nu voiam să cred, pierdusem totul, Hélène mă trădase. Francesca și Raymond au venit lângă noi. M-au luat în brațele lor, această triplă îmbrățișare m-a emoționat mai mult ca orice. I-am privit țintă unul după altul, căutând pe chipurile lor semnele prieteniei, îmbărbătării. Francesca și-a trecut o mână peste obrajii mei, palma ei era caldă, mângâietoare. Mintea îmi era ca vitrificată. Nu mai știam unde mă aflu. Plângeam de două ori mai tare. Steiner, ispititorul, mi-a șoptit la ureche:

— Am nevoie de ea, Benjamin, cu orice preț. O iubim, înțelegi?, și preferăm mai curând s-o distrugem decât să ți-o dăm înapoi. O vorbă să zici și o izolez pentru totdeauna. Vei avea în schimb totul.

Nu m-am mai clătinat și mi-am pierdut cunoștința. Răul meu însemna consimțire.

Peste o oră, eram instalat într-un frumos cabinet lipsit de ferestre, ce răspândea o mireasmă de proaspătă ceruire. Aveam nasul și o parte din cap scufundate într-un inhalator gigantic, un instrument de formă conică din acaju, care semăna cu pâlnia evazată a vechilor gramofone. Aparatul, căptușit în interior cu o peliculă plastică, era înșurubat printr-o placă de aramă pe o măsută. Cu ochii închiși, buzele desfăcute, respiram cu înghițituri mari aerul proaspăt ce ieșea de acolo, mă scufundam într-un suflu delicios, acela al iubitei mele care se consuma lent, mă copleșea cu mireasma divină a tinereții ei. Suavitatea acestui parfum aproape că m-a scutit să beau și să mănânc zile la rând. Era ca o transfuzie de sânge nou, un principiu volatil ce mi se depunea pe față și mă reconstitua. Culegând viața aceasta ce se stingeă, am retrăit prin miros întreaga noastră istorie, am recunoscut miresmele amețitoare ale prietenei mele, bogatele materii ce o acopereau, efluviile luxoase cu care se stropea. Toate urcau spre mine într-o puternică orațiune, care mă amețea și uneori, sufocat de minunatul lor palpit, trebuia să mă dezgolesc pentru ca tot trupul meu să profite. Când bufeurile deveneau prea violente, mă întindeam pe un divan ca să-mi recapăt răsuflarea. Era un ospăț abominabil de sufluri, un adevărat canibalism olfactiv. Amețeam de parcă aș fi băut feminitate pură. Tezaurizam energie: acea frumoasă plantă agonizând mă zămislea din nou. Că Hélène,

după mai bine de trei luni de claustrare, fusese condamnată chiar de către acela de la care își aștepta libertatea, nu mai voiam să știu. Fusese pe punctul să mă predea, o luasem înaintea trădării ei. Fără să-l bănuiesc o clipă pe Steiner că trișase, nici măcar dându-mi seama de enormitatea a ceea ce eram gata să comit, mă lăsam în voia acestui extaz.

Găseam normal ca Hélène să-mi cedeze puțin din vigoarea de care dispunea din belșug, ca aceia cărora le merge bine să dăruie celor care se sting. Eram crepusculul care se răzbuna pe zorii de zi. Într-adevăr, simțeam că renasc, o reacție chimică de neînțeles infuza forță în venele mele, îmi reconstitua musculatura, îmi tonifia pielea. Am rămas acolo aproape două săptămâni, lipit de acel racord, bându-mi logodnica cu înghițituri mari.

După această lungă respirație, am fost o vâlvătaie de tine-rețe. Nu mai eram același om: cearcănele îmi dispăruseră, părul îmi lucea, aproape că arătam de vârsta mea. Ceva nou, ca o peliculă fină de magnetism, se așternuse pe trăsăturile mele. Ideea că aș fi putut să mă simt mai bine pentru că toc-mai petrecusem cincisprezece zile în aerul tare de munte nici nu mi-a trecut prin cap. Întinerit prin această baie lustrală, vedeam deschizându-se înaintea mea un destin nou. Eram altă persoană, îmi găsisem o familie. Îi invidiam mereu pe oamenii care se adună în fraternități complice și infuzează în viața lor rituri. În întreaga societate, îmi spusese odată Steiner, există un mic număr de indivizi care se sustrag legilor, își râd de comandamente și văd mai departe decât mulțimea. Voiam să fac parte și eu dintre ei, eram gata de orice ca să câștig stima trioului. Viitorul mi se oferea sub cele mai bune auspicii.

Într-o dimineață, fără să fi fost prevenit în vreun fel, Steiner și Francesca m-au convocat în bucătărie și m-au rugat, puțin cam sec, să plec. Mi-a trebuit ceva timp ca să-i iau în serios.

— Nu se poate. Și înțelegerea noastră? Îmi promiseserăți...

— Noi ne-am ținut de cuvânt, Benjamin. Ne-ai dat-o pe Hélène, ai inspirat-o, suntem chit.

— Dar de ce mă goniți, ce-am făcut?

— Nu ne mai ești de folos la nimic.

— Credeam... credeam că suntem prieteni!

— Dar rămânem prieteni, Benjamin... prieteni de la distanță.

Am cerșit o prelungire, mi-am pledat cauza. Eram chiar gata să plătesc o chirie, cota mea parte. Degeaba. Nu mă iubiseră niciodată. Mă dădeau afară ca pe un ajutor de băgător de seamă, un om de prisos. Nu mă prețuiam de ajuns nici măcar ca să-mi încredințeze niscaiva sarcini subalterne sub controlul lui Raymond. A fost lovitura de grație, eram terminat. Mă abandonau în vreme ce eu sacrificasem tot pentru ei. M-am revoltat, m-am dus să mă închid în camera mea răsucind de două ori cheia, am amenințat că-i voi preda poliției. Steiner m-a crezut pe cuvânt, m-a azvârlit în mașina lui, m-a dus în orașul vecin, a oprit în fața jandarmeriei, m-a târât până la peron.

— Du-te, varsă-ți măruntele secrete.

Un gradat tocmai ieșea. Steiner îl strigă, se cunoșteau.

— Brigadiere, acest domn vrea să-ți semnaleze o serie de crime comise la mine acasă.

Brigadierul a surâs, l-a bătut pe umăr și, fără măcar să-mi arunce o privire, și-a continuat drumul.

— Bagă-ți bine în cap, îmi șopti Steiner, toate astea nu sunt de nasul tău. Ești un biet om prins în niște evenimente prea vaste pentru el.

În chip de despăgubire, mi-a dat 20 000 de franci și mi-a urat succes. Raymond, în maieu de corp și colanți de lycra — făcea ciclism ca să slăbească — m-a însoțit până la gara din Pontarlier. Micul dihor nu și-a descleștat fâlcile decât ca să mă reducă la tăcere. Dețineau un întreg dosar despre mine. Astfel am fost răsplătit că mă compromiseseam pentru ei până la dezonoare.

Am ajuns prin urmare la capătul acestei lamentabile aventuri. Mai întâi, m-am dus la Hélène acasă ca să recuperez tot ce m-ar fi putut compromite, având grijă să nu fiu văzut de nimeni. M-am întors numaidecât în maghernița mea din arondismentul 19, pentru care continuasem să plătesc chirie. Mi-am reluat obiceiurile de bătrân boem. Vreme de un an, mă scăldasem în lux, fusesem servit și mă cutremurasem la gândul că voi ajunge iar în sapă de lemn. Mă simțeam mizerabil, minuscul. Am încercat să-mi continui al doilea roman; oricât îi jefuiam pe alții cu o rapacitate crescută, recopiind de data aceasta pagini întregi, nu izbuteam să fac nimic. Steiner mă mințise, nu eram dotat. Evitam să mă gândesc la Hélène ca să nu mă prăbușesc sub rușine sau amărăciune.

Au trecut două luni. Trăiam de azi pe mâine. Într-o dimineață, aveam o întâlnire cu editorul ca să-i predau primul măciniș al cărții mele. Eram într-o stare de neliniște nebunească. Mă bărbieream când o durere m-a fulgerat în obrazul stâng: falca mi-a înțepenit, gura mi s-a strâns într-o strâmbătură bizară, ochiul mi s-a bătut, încețoșându-mi privirea. Asta a durat o jumătate de minut. Dar peste o oră, în fața editorului care se extazia la frazele lui Nabokov, Victor Hugo, Gide, Valéry, pe care mi le apropiasem fără să schimb nimic în ele, nici măcar o virgulă, contracția a reapărut.

— Vă dor dinții? Vă strângeți buzele de parcă v-ar dura gingiile!

Am luat-o din loc numaidecât, lăsând toate foile manuscrisului răspândite pe masă. Am fugit, am fugit, până mi-am pierdut răsuflarea. În toate vitrinele în care mă zăream, nu vedeam decât înspăimântătorul spasm care-mi despica fața în două. Am rămas ghemuit în patul meu ore întregi. Ticul înceta și reîncepea de cum mă uitam într-o oglindă. S-a scurs așa o săptămână. Într-o zi, eram în plină criză, sufeream de o migrenă atroce, pleoapa îmi cădea ca un oblon care atârna de-a curmezișul, obrazul stâng dansa o sarabandă fără grijă de rest, se mototolea, se deforma după voie. Brusc, totul mi-a devenit limpede: această ființă convulsionată pe care o reflecta oglinda din sala de baie nu eram eu, ci Hélène! Reproduceam ticul ei de neliniște. Îl încorporasem respirând-o, figura ei se suprapunea peste a mea. Crezusem că-i fur impetuositatea, ea îmi cedase propriile-i de-reglări. Era răzbunarea ei. Punea iar gheara pe mine revărsându-se peste mine, țâșnind din propriile-mi adâncuri ca să mă deposeze de mine însumi. Propria mea abjecție ieșea la suprafață, și ideea reprobării pe care aveam s-o provoc m-a îngrozit. Am început să trăiesc ca un pustnic; ocoleam locurile prea luminate, aglomerările de oameni. Mă temeam să nu fie recunoscută în mine Hélène, să nu fiu denunțat ca răpitorul ei. Și în vreme ce jumătate din față mi se strâmba, cealaltă se degrada din nou. Toate efectele benefice ale ventilelor de tinerețe dispăruseră, chiar dacă îmi mai rămăseseră insulițe de remisioane, întinderi de piele netedă. Cum de mă putusem încrede în acest remediu miraculos? În acest fleac? Și când mă scrutez astăzi într-o oglindă, văd două lucruri: un bătrân care îmbătrânește pe chel-tuiala mea și o tânără fată poznașă care se strâmbă.

De atunci mă simt în agonie. Am cumpărat dintr-o farmacie câteva măști pe care m-ați văzut purtându-le. Până la întâlnirea noastră, mergeam mascat ca să-mi ascund tâlhăria, urmele ticăloșiei mele. Am încetat să mai scriu și, ajuns la capătul puterilor, a trebuit să-mi părăsesc adăpostul pentru un coteț și mai mic încă, și mai sordid. Fug de orice societate, nu ies decât noaptea. Mă refugiez în stradă, în marea păduchelniță a Parisului. Poliția m-a găsit pe cheiul insulei Saint-Louis, acum trei zile, și m-a adus la Hôtel-Dieu. Ajunsesem la capăt. Când v-am văzut, m-am hotărât să vorbesc. Aveați un aer mai blând, mai deschis, mai rătăcit decât ceilalți. Nu mai am nimic de pierdut de aici înainte, vreau să mă răscumpăr chiar și cu prețul vieții. De câteva ori i-am telefonat lui Steiner în Jura, linia era debransată. Cât despre semnalmente, nu au pe nimeni cu numele acesta. Doamnă, trebuie să mă ajutați, trebuie s-o găsiți pe Hélène.

Benjamin ridicase vocea, aproape striga. Catedrala zumzăia de mii de zvonuri, era ora 11. Mulțimea vizitatorilor se scurgea în flux continuu pe o parte și alta a navei centrale. Eram mai singuri decât pe o insulă pustie. Nu renunțasem la curiozitatea puerilă de a-i vedea fața. A acceptat fără bunăvoință. Am fost îngrozitor de dezamăgită. Fără mască și căciulă, Benjamin Tholon era exact cum se descrisese el însuși: un copil bătrân, mototolit, parcă bătut. Ochiul îi era gol, tenul livid. Îmi era greu să cred că o ființă atât de ștearsă putuse trece prin asemenea peripecii. Amărăciunea se instalase pe acest chip, îl remodelase. Mi-o închipuiam pe Hélène îndrăgostindu-se de el, fără îndoială înduioșată de aerul lui suferind.

— Ei bine, sunteți mulțumită?

Mă prinsese de braț. S-a aplecat spre urechea mea. De aproape, buzele îi erau crăpate.

— *Mi-am mărturisit nelegiuirea. Acum e rândul dumneavoastră, vă rog.*

Abia rostise aceste cuvinte că fizionomia i s-a alterat. O salvă de ticuri i-a răvășit obrazul, ochiul stâng îi clipea ca o lumină de semnalizare dereglată. M-am gândit imediat la un atac sau la isteria de conversie. Fața îi era despăcată în două pe verticală, pornind de la rădăcina nasului. Ai fi zis că, în partea devastată, o creatură se zbătea ca să se elibereze. Sub patronajul tuturor sfinților care populau firidele bisericii, semăna, contorsionat, cu acei nebuni de care Evul Mediu era nesățios, văzând în ei niște trimiși ai Domnului.

— *Uitați-vă, se zbate pe fața mea. E ceasul ei, vine să mă pedepsească.*

Aproape că gălgâia de răs.

— *Vă rog, duceți-vă s-o căutați, spuneți-i că n-o să-mi iert niciodată că am dat-o pe mâna bandiților ălor.*

Îl zgâlțâia un răs frenetic. Mi-a întins, cu mâna tremurândă, o bucată de hârtie.

— *Vă predau ștafeta. Eu... eu trebuie să plec.*

Ochii i s-au stins brusc, ca și cum s-ar fi întrerupt curentul, convulsia a încetat. Am fost aproape mai impresionată de această oprire decât de accesul însuși. Profitând de uimirea mea, a luat-o din loc, numaidecât înghițit de mulțimea vizitatorilor. La ce bun să-l fi urmărit? Am despăturit hârtia: era un plan pentru a ajunge la Fânar, însoțit de o hartă aproximativă a regiunii pornind de la Besançon. Deasupra planului era scris cu majuscule „Mulțumesc“. Am simțit o amețeală ușoară, a trebuit să mă țin de spătarul scaunului ca să nu mă clatin.

EPILOG

Când am ajuns acasă la mine, pe strada Notre-Dame-de-Recouvrance, m-am întins pe jos, am pus tare, să-mi spargă urechile, un disc al egipteanului Farid El Atrache, unul dintre cântăreții mei favoriți, mi-am preparat o țigară cu hașiș și am rămas acolo să fumez, cu ochii larg deschiși. Eram atât de devastată încât mă simțeam ca ridicată de la pământ. Farid tot repeta hipnotic Awal Hansa, mulțimea mormăia de plăcere, nu înțeleg araba, în fiecare an îmi promit s-o învăț ca omagiu față de tatăl meu. M-am năruit și am dormit 24 de ore fără întrerupere, închizând robotul care suna fără încetare. Ferdinand îmi telefonase de cel puțin douăsprezece ori din Antibes. M-am ferit să-i telefonez Aidei. Mă răzgândisem. Dacă ar fi plâns, n-aș fi rezistat.

Mi-am vârat câteva lucruri într-un sac de voiaj și am luat-o pe autostrada de sud la volanul mașinii mele Coccinelle care amenința să-și dea duhul dintr-o clipă în alta. Ajunsă la altitudinea Dijonului, am cotit fără să reflectez și m-am îndreptat spre est în loc să-mi continui drumul spre Mâcon și Lyon. Nu mă voi duce niciodată după Ferdinand: iubirea mă părăsise așa cum ai dezbrăca o rochie. Eram golită, dar fericită; o durere depășită e aproape o bucurie meritată. De trei zile, frazele lui Benjamin

treceau în sângele meu, își continuau acolo obscura lucrare de persuasiune. Acestei povești, căreia îi fusesem auditoriu, îi deveneam parte activă. Desfăcusem planul lui Benjamin pe bordul mașinii: scrisul lui fin, aplecat, se confunda cu traseul drumurilor și liniilor. Soarele, încă sus, îmi izbea fața prin acoperișul decapotabil cu o furie uluitoare. Mi-am ridicat capul pentru ca să-și reverse peste mine desfătătoarea fierbințeală.

Ceva mă chema acolo, în munții aceia, ceva pe care nu reușeam să-l definesc. Am trecut de Besançon îndreptându-mă spre Pontarlier. Pe măsură ce urcam, casele se îngreuiiau, câștigau în volum. Arcade de platani alcătuiau un paravan de răcoare deasupra drumului național. Aerul avea o incredibilă blândețe și iarba era mai deasă. Treceam pe lângă viroage unde umbra învingea lumina, un fel de gâtlejuri strâmte surplombate de stânci, cutate ca niște bărbii de bulldog. Pe viaducte vertiginoase, rable mărunte își purtau în echilibru nesigur încărcătura de călători. Era un farmec nebun în satele acestea strivite de liniște, unde doar clipocitul fântânii era îndeajuns de puternic ca să atragă atenția trecătorului. Am ajuns în zona de pășuni alpine, pe niște plato-uri înalte, accidentate, plantate cu mii de brazi. Panglica îngustă a șoselei șerpuia printre preriile îmbibate de verde. Vaci rumegând greoi meditau sub telescaunele oprite, ale căror nacele se legăneau în cadență. Am luat-o pe un drum asfaltat printr-o pădure de conifere. Lumina scăzuse, am întâlnit câteva mașini pline de copii care râdeau și de oameni bronzăți, aflați în vacanță, ce hoinăreau. Era aproape răcoare, natura exala miresme, torente galopau pe sub poduri în explozii de spumă. Cum să pot crede că pe această fâșie de pământ fericit se desfășura un proiect monstruos?

M-a cuprins un soi de exaltare. Pelerinajul pe care-l săvârșeam era odios și jubilam totuși. Văzduhul dobândise o densitate

specială. Am luat-o pe un drumeag, șasiul mașinii scrijelea pământul — am oprit la marginea unor tufișuri. În principiu, la capătul acestei poteci întortocheate trebuia să se afle Fânarul, planul lui Benjamin era explicit. Hotărâsem să-mi închei periplul pe jos, ferindu-mă să fiu reperată. Am pornit-o peste câmp, fericită că îmbrăcasem niște jeanși și în picioare aveam bascheți. Îmi înnodasem un pulover în jurul mijlocului. Picioarul mi se înfunda în terenul moale. Umbrele dese ale pădurii se alungeau, ramurile joase ale brazilor ieșeau ca niște țepușe din trunchiurile cenușii acoperite de mușchi. Un șoim negru plana în tăcere, cu aripile întinse, în cercuri concentrice, și mă întrebam dacă nu mă viza chiar pe mine. Soarele avea să apună dintr-o clipă în alta, era aproape opt seara.

Reliefurile creștelor se estompau, grămezi de aburi pluteau, intram în ele ca un înotător în mare. Ajunsă în vârful unei movile, am zărit mai întâi faleza înaltă, cu fruntea împădurită; încadra ferma ca o pălărie pusă pe un cap prea mic. Înaintând aplecată prin iarba umedă, am zărit în fine și Fânarul, cu acoperișul lui în pante care aproape că atingeau pământul. Îl aveam sub ochi, conform descrierilor lui Benjamin, ceea ce mi-a tăiat respirația. Domnea liniștea: drumul de acces fusese aproape șters de vegetație. Nimeni nu mai trecuse pe acolo de mult cu mașina. S-ar fi zis că soarta lovise locul. Clădirea părea părăsită. Mă pierdeam în presupuneri. La urma urmei, evenimentele povestite de Benjamin erau vechi de un an. Poate că Steinerii se mutaseră.

Se lăsase noaptea, invadată de zumzetul insectelor, de troznete, de croncănituri. Ghemuit la marginea pădurii, Fânarul, oricât de părăginit ar fi fost, degaja o formidabilă forță. Părea adormit, dar îmi înregistrase prezența, scotea antene speciale ca să-i simtă pe oameni, să deosebească între vrăjmaș și prieten. Acest

ucigaș al tinereții mă aștepta. Am făcut înconjurul fermei, înarmată cu o torță pe care avusesem grijă s-o iau cu mine. Unul dintre obloanele parterului era prost închis. Am cules de pe jos o creangă s-o folosesc ca levier: creanga s-a rupt, oblonul s-a întredeschis. Am apucat o piatră și am spart geamul. A trebuit s-o iau de mai multe ori de la capăt. Am încălecat pervazul ferestrei și am aterizat într-o cameră goală, cu miros de închis, plină de lucruri vechi. Am explorat ceea ce fusese pesemne o sufragerie, într-un colț cu un șemineu mare, am prospectat fiecare ungher. M-am dus în vestibul: un cap de mistreț, care-și pierduse ochii și colții, atârna de perete, pe jumătate desprins. M-am împiedicat de un scaun cu stinghiile rupte.

Mă simțeam apăsată într-un mod ridicol. O scară de lemn ducea la etaj, nu mai recunoșteam exact decorul pe care mi-l descrisese Benjamin. Am avut o clipă de îndoială. Chalet-ul întreg scârțâi în rafale scurte ca o mobilă veche expusă tuturor asalturilor. Am împins altă ușă, am intrat în ceea ce pesemne fusese o bucătărie. O murdărie soioasă acoperea mânerele, pereții. Pe o masă de linoleum ars trona o cratiță deformată complet. Un cup-tor vechi, deschis, degaja un miros de cărbune ud. În chiuveta de spălat vase am trezit un păianjen. Îndreptându-mi lampa spre pereți, am avut surpriza să găsesc panoul de lemn menționat de Benjamin. Era întredeschis. O scară cu trepte de piatră ducea la subsol. Acum totul corespundea cu o precizie suspectă. Încercasem să învârt comutatorul, îmi rămăsese între degete. Era aproape frig. Lumina torței tremura, delimitând un soclu, o dală spartă, o bucată de pânză. Am ajuns într-o mică sală boltită, plină ochi de cartoane îngălbenite, coșuri de ambalat alimente, cazmale. Căutam cazanul care îl uimise atât de tare pe Benjamin, dar în locul lui un perete din bolovani mari, grosolan cimentați,

închidea trecerea. Fundul pivniței era astupat. Am sondat zidăria cu mânerul torței. Scotea un sunet înfundat. Am zărit pe jos o saltea plină de pete. Deasupra se prinsese mucegaiul. Picioarele mi se înmuiaseră. M-am așezat ca să-mi vin în fire.

Mi s-a părut că aud pași la etaj. Am stins lampa, am așteptat. Un popor întreg de ființe impalpabile respira în jurul meu, zgomote minuscule iscau în întuneric rumoarea unei mulțimi. Forme ciudate apăreau, se mistuiau. Aș fi vrut să mă ridic, să vorbesc, să strig după ajutor. Rămâneam înțepenită pe salteaua mea. Mă simțeam spionată de pretutindeni.

Totul îmi devenea puțin câte puțin limpede: „ei“ mi-l trimisese pe Benjamin la spital ca să mă atragă aici și să mă închidă. „Ei“ mă aleseseră pe mine special la capătul unei anchete minuțioase, desfășuraseră comori de răbdare, de subtilitate ca să mă momească și eu mușcasem din momeală. Ferdinand nu era poate nici el decât o roțiță din capcană. Mă dusesem să-l caut pe cel mai scâlâmb, cel mai derizoriu dintre pacienții mei care-și descărcase sufletul ca să mă intrige. Nu-i purtam pică. Eram aproape măgulită că mă socotiseră demnă de a figura pe lista prizonierelor.

Da, îi admiram; mă făcuseră să-mi doresc propria ruină, propria întemnițare. La ce bun, oricum ai lua lucrurile, să aștepți verdictul timpului: peste câțiva ani, nu voi mai fi o sursă de lumină, voi fi ajuns la acea vârstă când chipul ispititor al tinereții se transformă în figura austeră și uscată a femeii mature. Evenimentele din ultimele zile mi-au revenit în memorie cu mare iuțeală, am re trăit acea încâlceală de coincidențe și întâmplări care aveau aspectul unui complot admirabil urzit. Să mă facă să cred că e vorba de o casă nelocuită, să mă lase să vin singură până aici, ce talent!

Era rândul meu să plătesc, să-mi achit datoria. M-am întins pe saltea, cu brațele de-a lungul corpului: oasele mă apăsau, corpul mi se scufunda ca și cum eram de-acum ușurată de mine înșami, despovărată de vechea mea carcasă. Aveau așadar să-și facă apariția bătrânul libidinos, piticul și vrăjitoarea cea grasă și nu știam dacă sosirea lor însemna pentru mine eliberare sau atrocitate. Am vrut să fug, eram prea obosită, o forță mă pironea pe saltea. Aveam să rămân înmormântată în măruntaiele acestui munte. Am adormit și m-am trezit de mai multe ori. Mi-era sete. Nimeni nu știa unde sunt, mă voi întoarce în lume peste douăzeci de ani, nu voi mai avea atunci un loc printre oameni. Am strigat după ajutor, am urlat numele lui Ferdinand, am văzut-o pe Aida cum plângea în fața mea și coada i se desfăcea în bucle și valuri până ce i se încolăcea în jurul gâtului și o sugruma.

În sfârșit, o ușă începu să se trântască pe scară în sus. Asta e, veneau să mă ia. Clănțăneam din dinți, mi se învârtea capul, dar în această groază se aflau o excitație, o nerăbdare totale. Așteptasem atât această clipă, eu, care visez de totdeauna să fiu bunică. Poate aveam s-o întâlnesc pe Hélène în celula ei, vom deveni prietene întru senescență, două bătrânici lipsite de viață anterioară. Mi-am întins brațele în beznă ca să le ușurez munca. Fie-vă milă, luați-mă cu voi, sechestrați-mă.

Dar nu, nu era decât un curent de aer care făcea ușa să se trântască. A continuat să se izbească stupid, mecanic. Eram aproape dezamăgită. M-am proptit în coate, tâmplele mă dureau, sângele mi se zbătea în urechi, am simțit în șale niște împunsături. Ochii mei, acomodați acum cu întunericul, deslușeau o lumină vagă la picioarele treptelor. În jurul meu bâzâiau muște. Mă descompusesem deja, reducându-mă la starea de stârv. Un miros acid se ridica din corpul meu, amestec de frică

și transpirație. Aveam să leșin. Îmi mușcam buzele. Nu puteam crede că mă înșelasem. Îmbătrânisem probabil fără să-mi dau seama. Mi-am trecut mâna peste față ca să descopăr zbârciturile, crevasele, îngroșările. N-am simțit nimic anormal. Aveam încă un nas, o frunte și toată claia mea de păr. Eram nerăbdătoare să mă văd într-o oglindă. Mi-era foame, teribil de foame și mi-era rușine de o asemenea impulsivitate tocmai în clipa când mă pregăteam pentru marele salt.

M-am ridicat de pe salteaua care putea, amețită, pătrunsă de frig până la oase. Duhoarea de mucegai îmi făcea rău. M-am scuturat de praf și am urcat cu pas nesigur treptele alunecoase. Nu aveam nicio noțiune a timpului. Mă simțeam complet sleită de puteri. Am împins ușa care dădea spre bucătărie. Lumina se filtra prin crăpăturile obloanelor închise. Razele soarelui se împlântau în ungherele de umbră, iluminau infuzorii în suspensie, galaxiile de pulbere. Am dat peste hoitul unui mic rozător, iar într-un cotlon o pasăre moartă, cu puful zburlit, zăcea într-un cuib de rămurele.

Am deschis fereastra, obloanele, am încălecat pervazul. Mii de pete de culoare dansară în fața ochilor mei, lumina mă ardea. Totul fremăta, se agita: m-a izbit un miros de iarbă jilavă. Aerul era pur, cu exact atâta prospețime câtă îi trebuia ca să fie dăător de viață. Un soare mare, portocaliu își filtra lumina din spatele vârfurilor arborilor, trezind toate culorile muntelui. Pe un dâmb, o căprioară se uita la mine fără teamă, cu capul plecat, picioarele tremurându-i. Avea o pată albă în medalion în mijlocul pieptului. Voia să-mi spună ceva, ochii ei tiviți cu lungi gene încercau să-mi trimită un mesaj. A dat din cap de câteva ori, a răcâit pământul cu copita și m-a părăsit fără grabă, cu o grație pretențioasă, în zgomot de crengi rupte.

În jurul meu cântau mulțimi de pâraie, legănându-mi auzul cu un gângurit de copil, și o cascadă mică se spărgea într-un clo-cot de bule. Lungi lumânări se aprindeau în vârful rășinoaselor, o mierlă limbută își cânta scoarței unui copac serenada. Pretutindeni zborul păsărilor brăzda cerul, brădișurile austere susurau. Mari nori albi, cu obraji de îngeri bucălați, treceau foarte sus. Era o minunată simfonie de zgomote, de culori.

Mă înconjura un imens curent de simpatie. Întreaga natură mă silea să trăiesc, să mă întorc printre frații mei oamenii, să înfrunt din nou secolul. Iar această fermă părăsită îmi dăruise o a doua naștere. Cum de fusese cu puțință să mi se facă frică? Chiar dacă Fânarul n-ar fi existat niciodată decât în mintea unui iluminat, asta nu-l făcea mai puțin prețios pentru mine. Forța unei povești nu rezidă în conformitatea ei cu faptele, ci în rupturile pe care le provoacă, în dinamismul pe care îl transmite. Chiar fabulând, Benjamin îmi dăruise o puternică dorință de viață. Avusesem dreptate să comit cu el aceeași greșală ca și cu ceilalți: crezusem în ce-mi povestea. Mă simțeam, inexplicabil, fericită, reînviată. Vântul mă curăța de miasmele beciului. Cădea din cer o îmbelșugată făgăduință de lumină și bucurie.

La câteva sute de metri, un zid scund de piatră marca frontiera cu Elveția. Am trecut peste el de câteva ori ca pentru a-mi râde de limite: hop în Elveția, hop în Franța. Întorcându-mă spre chalet, mă împiedicam de rădăcinile brazilor care se reliefau la suprafața pământului ca tendoanele unei mâini descărnate. M-am lăsat să cad cât eram de lungă în blana reavănă a câmpului, mi-am înfundat râzând obrazul în grunjii grași și roditori: în fața mea, ieșind de sub o piatră teșită, am văzut, mănjită de pământ, o minicasetă audio. Am dezgropat-o, am cercetat-o pe amândouă fețele. Nu exista nicio indicație asupra conținutului.

Am șters-o superficial, am pus-o în buzunar, promițându-mi s-o ascult mai târziu.

Eram liberă în mișcări, bogată în făgăduieli și nesfârșite posibilități. Resimțeam o prietenie intensă pentru întreaga varietate a ființelor. Mi-am găsit în capătul potecii mașina plină de praf. M-am privit mult în oglindă; eram murdară, cu dungi negre pe obraji, fire de iarbă peste tot, părul încâlcit ca o tufă de mărăcini, dar nu mă schimbasem. Aveam aceeași carnație mată, aceleași gene întoarse și pielea nu-mi era mototolită ca o otreapă veche. Eram tot o femeie de 26 de ani și nu mai aveam de ispășit păcatul de a exista. Am claxonat de trei ori ca să spun adio Fânaru-lui, acestei locuințe himerice și grelei mase de calcar de deasupra.

M-am oprit la vreo zece kilometri mai departe, la un han, care domina câmpia elvețiană. În zare, culmile Alpilor erau niște capete arzânde. Jos, o Micheline roșie șerpuia pe șoseaua din mijlocul câmpiei, lansând mici jeturi de fum. L-am întrebat pe patron în ce dată suntem: era 19 august, petrecusem trei zile și trei nopți închisă în subsolurile chalet-ului. Am luat o cameră, m-am spălat pe față și am comandat o masă pantagruelică, în pofida orei matinale. Sub privirea admirativă a bucătarului, am devorat o friptură de godac de mistreț cu sos de vin alb și arpagic, afumături de porc, dovlecei și cartofi gratinați, doi cârnați de Morteau, o salată, un platou cu brânzeturi din partea locului, totul stropit cu un delicios vin de regiune. Îi datoram crăpelnița asta lui Benjamin, contractasem această datorie față de el. M-am îndopat vreme de două ceasuri, în grădina terasă, suspendată deasupra pantei. Soarele bătea tare, mușcătura lui era minunată. Refuzasem o umbrelă. Mi-am petrecut restul zilei vomitând tot ce înghițisem, stomacul meu ce postise șaptezeci și două de ore se răscula împotriva afluxului brusc de hrană, dar mie prea puțin

îmi păsa. Să icnesc deasupra lavoarului, să-mi vărs mațele îmi dovedea măcar că sunt vie.

Îmi mai rămânea ceva de făcut: s-o găsesc pe Aida. O părăsisem atunci când hazardul mi-o trimisese să am grijă de ea. Aida fusese semnul, trimisa destinului, nu Benjamin. Ea trezise în mine o emoție pe care nicio ființă umană nu mi-o mai stârnise de multă vreme. Avea privilegiul absolut, privilegiul începuturilor, irezistibilul avânt al copilăriei. Când Dumnezeu a vrut să întrupeze pe pământ perfecțiunea, a creat fetele.

Aida era o capodoperă de grație și vivacitate. Voiam s-o iau în brațe, să-i sărut obrații rotunzi, să-i pândesc ochii poznași, să râd de comicăriile ei. Slăbiciunea mea de adult unită cu fragilitatea ei ar face aproape cât forța unui om obișnuit. Am pornit a doua zi spre Paris, nădăjduind că nu era prea târziu. Am găsit-o la o vecină a bunicii ei pe care am reușit s-o conving s-o lase în vacanță la mine. Am petrecut o vară minunată între Jura și Haute-Savoie. A fost o lună de taifasuri fericite, de confidențe și de lăcomii împărtășite. Se atârna de gâtul meu în orice clipă, se întindea peste mine, îmi trăia trupul ca pe o prelungire a trupului ei. Eram lucrul ei, proprietatea ei. Încercam s-o domesticesc pe această ștregăriță pe care o îndrăgisem ca pe propria-mi fiică și care totuși îmi rămânea străină. Câteodată, izbucnea în lacrimi, mă acuza că-i închisesem bunica, mă respingea. Când ne-am întors, am început o procedură oficială de adopție, aducând argumentul sterilității mele. Calitatea de medic, circumstanțele în care o întâlnisem pe Aida trebuiau să mă ajute, în pofida celibatului meu, să înving rigorile administrației. În așteptare, plasată într-o instituție de ocrotire, avea dreptul să mă viziteze două zile pe săptămână. O anchetă de moralitate asupra mea era în curs. Mi-am reluat facultatea, teza, spitalul.

Șase luni mai târziu, într-o după-amiază de decembrie, îmi ștersesem această istorie din minte, mă aflam într-o lungă convalescență spirituală, când Aida, care se juca în camera de alături, m-a chemat. Voia să ascult ceva: un fragment din minicasetă găsită în august aproape de Fânar. O pusesem numaidecât în autoradio chiar în dimineața când o dezgropasem, dar banda era blocată. Firișoare de pământ obturau probabil mecanismul roțițelor zimțate. Aș fi aruncat-o dacă Aida, care o găsisese mai târziu în torpedou, n-ar fi stăruit s-o păstrez.

Manifesta pentru universul sunetelor o veritabilă fascinație, demonta, uluită, tranzistoare vechi. Rămânea ore întregi lipită de aparatul de radio ca să localizeze pe lungimile de undă posturi necunoscute, captivată de zecile de limbi care se întretăiau. Relua și îmi asculta toate casetele, debobinându-le ca pe un nesfârșit tricotaj. Pe aceasta nu încetase s-o asculte, căutând dincolo de zgomote o coerență. Tot „debruind-o“ după sfaturile unui profesor de electro-acustică cu care era în corespondență, izbutise, după săptămâni lungi, să reconstituie cinci minute din șaizeci. M-a străbătut o intuiție dureroasă când Aida a vârât micul cartuș în aparat. Era vorba de o conversație hașurată, de un dialog între două femei, una tânără, alta mai în vârstă. Prima, gata să plângă, vorbea cu un firișor de voce. Cealaltă, mai seacă, avea intonații sarcastice. Schimbul de replici era întrerupt de fluierături. Iată cu aproximație cam ce-și spuneau:

„— ... o ființă răufăcătoare prin chiar slăbiciunea ei, cum mă întorc, dau totul pe mâna presei, editorilor... proba, rând cu rând, a plagiatului...”

— ... ai face asta? Lasă-mă să râd... nu ești în stare...

— ... mă cunoști rău... nu s-a mulțumit să vă dea ascultare, a colaborat cu entuziasm, mi-e silă.

— ... săracul de el... l-am dat complet peste cap... credea că-l adori... te-a șters din mintea lui... prea puțin îi pasă de captivitatea ta...

(Aici frazele se telescopau, paraziți și un efect de suflu făceau inaudibilă banda care continua puțin mai departe).

— ... vis de revanșă în momentele de disperare... am distrus toate dovezile plagiatului lui (zgomot de suspine) toate... nu știe asta... ai dreptate... sărăcia lui lucie mă mișcă, acest instinct al trădării nu din mârșăvie, ci din frică... (smiorcăieli) îl iubesc mai mult decât niciodată... mi-ai citat un filosof grec: nimeni nu e rău de bunăvoie... îl am sub piele... să trăiesc cu el din nou (iar suspine)... singura mea răzbunare va fi iertarea..."

Identificasem imediat interlocutoarele. Trebuie că eram lividă. M-am lungit ca să nu-mi pierd cunoștința. Aida mi-a observat tulburarea. Am pretextat o durere de cap, o indigestie. Am ascultat de mai multe ori caseta. Am aruncat-o. Nu i-am spus niciodată Aidei despre vizita la Fânar, nici despre povestea lui Benjamin.

Profesez de atunci la spitalul din P.V. și dau consultații particulare într-un cabinet medical. Mi-am depășit cea mai mare parte din reticențele față de deranjamentul psihic. Am descoperit chiar bucuria perversă de a nu vrea să-mi vindec pacienții, de a-i menține în nevroza lor. Îmi place să aibă nevoie de mine. Câteodată adorm când ei își tot mestecă micile nefericiri. Între consultații îmi acord câteva minute ca să ascult Mozart, Bach sau Schubert: muzica rămâne un talisman împotriva rănilor lumii. Nu sunt mai rea decât alții. Aida învață araba în amintirea mamei ei. M-am apucat și eu: e mai dotată ca mine. Îmi zice mămi-ca-lokum. M-am dus în Maroc de mai multe ori, l-am revăzut pe

tata. M-am vindecat pentru o vreme de bărbați: afecțiunea pe care i-o port Aidei îmi ajunge. Și caut plăceri mai subtile decât bravurile explozive ale trupului.

Dar, dincolo de orice, aștept: ca o doamnă de vârstă matură să intre într-o zi în biroul meu și să-mi spună cu un timbru de tânără fată:

— Vi se va părea că sunt nebună: par de 60 de ani, nu-i așa? În realitate am 25. Nu dețin niciun mijloc să v-o dovedesc. Vă implor doar să-mi ascultați povestea și să nu mă goniți înainte de a fi terminat.

Da, știu că într-o zi cineva va trece pragul cabinetului meu și îmi va confirma sinistrele mărturisiri.

Poate va fi Hélène.

O aștept cu curaj ca să-i certific că o cred, că sunt gata s-o ajut.

Mai știu că vandalii pândesc în umbră și își continuă lucrarea obscură de profanare.

Trec adesea pe la urgența de la Hôtel-Dieu. Tot sper să-l întâlnesc din întâmplare pe Benjamin. I-am păstrat masca, bone-ta găurită, planul care se decolorează. Sunt sigură că i-au rămas multe să-mi spună.

Undeva, la granița dintre Franța și Elveția, trei oameni pun la cale un complot împotriva frumuseții. Să fie la mijloc doar izbucnirea halucinatorie a unei perversiuni sadice? Nici vorbă. Avem de-a face cu o doctrină și aplicarea ei obstinată: complotiștii văd în frumusețea inegal distribuită o inechitate ce trebuie eliminată. O viziune de apocalips? Mai degrabă un basm filosofic și, totodată, un thriller pasionant, ce dozează perfect suspansul, erotismul, teroarea.

PASCAL BRUCKNER, cunoscut romancier și eseist francez, s-a născut la Paris în 1948. Este celebru în România mai ales prin romanele sale: Iubirea față de aproapele, Luni de fiere, Câpcăunii anonimi, Palatul chelfănelii.

ISBN: 978-973-707-520-8

www.edituratrei.ro